

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H.C. ANDERSEN

BREVVEKSLING MED
EDVARD OG HENRIETTE COLLIN

BIND I

1828-43

KØBENHAVN · LEVIN & MUNKSGAARD · 1933

Figure 2. Head of Ernst Meyer

H. C. ANDERSENS
BREVVEKSLING MED
EDVARD OG HENRIETTE COLLIN

UDGIVET AF
C. BEHREND OG H. TOPSØE-JENSEN

BIND I • 1828-43

LEVIN & MUNKSGAARDS FORLAG • KØBENHAVN

1933

MED UNDERSTØTTELSE AF CARLSBERGFONDET
UDGIVET AF
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

TILSYN MED UDGAVEN
HANS BRIX OG PAUL V. RUBOW

INDHOLD AF BIND I

H. C. ANDERSEN, tegnet i Rom 19. Februar 1841 af ERNST MEYER.....	Side IV
FORORD.....	- IX
TIDSTAVLE 1828—43.....	- XI

BREVE 1828—43

1828: Nr. 1.....	Side 1
1829: Nr. 2—7.....	- 2
1830: Nr. 8—26.....	- 14
1831: Nr. 27—35.....	- 68
1832: Nr. 36—47.....	- 100
1833: Nr. 48—76.....	- 118
1834: Nr. 77—83.....	- 206
1835: Nr. 84—89.....	- 223
1836: Nr. 90—101.....	- 241
1837: Nr. 102—104.....	- 266
1839: Nr. 105—110.....	- 271
1840: Nr. 111—114.....	- 283
1841: Nr. 115—119.....	- 300
1842: Nr. 120—125.....	- 319
1843: Nr. 126—138.....	- 329

H. C. ANDERSEN til Edvard Collin. 1828: Nr. 1, 1829: Nr. 2—7, 1830: Nr. 9, 11, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 26. 1831: Nr. 27, 29—31, 33—35. 1832: Nr. 36, 38, 40, 41, 43, 44, 46, 47. 1833: Nr. 48—50, 52—57, 60, 62, 64—67, 69—71, 73, 75. 1834: Nr. 78, 80—83. 1835: Nr. 84, 86—88. 1836: Nr. 90—93, 95, 97, 98, 100, 101. 1837: Nr. 102—104. 1839: Nr. 105. 1840: Nr. 112, 113. 1841: Nr. 118. 1842: Nr. 120, 124, 125. 1843: Nr. 126, 128, 129, 131, 133, 136, 138.

VIII

H. C. ANDERSEN til Henriette Collin. 1835: Nr. 89. 1836: Nr. 99. 1839: Nr. 106—
110. 1840: Nr. 111. 1842: Nr. 122. 1843: Nr. 130, 135.

H. C. ANDERSEN til Edvard og Henriette Collin. 1841: Nr. 116, 117.

H. C. ANDERSEN til Familien Collin. 1833: Nr. 63.

EDVARD COLLIN til H. C. Andersen. 1830: Nr. 8, 10, 12, 15, 17, 20, 23, 25. 1831: Nr.
28, 32. 1832: Nr. 37, 39, 42, 45. 1833: Nr. 51, 58, 59, 61, 68, 72, 74, 76. 1834:
Nr. 77, 79. 1835: Nr. 85. 1836: Nr. 94, 96. 1842: Nr. 121, 123. 1843: Nr. 132,
134, 137.

EDVARD OG HENRIETTE COLLIN til H. C. Andersen. 1841: Nr. 115, 119.

EDVARD COLLIN, JETTE BOYE OG JONNA DREWSSEN til H. C. Andersen. 1843: Nr.
127.

FAMILIEN COLLIN til H. C. Andersen. 1833: Nr. 61. 1840: Nr. 114.

FORORD

Den foreliggende Brevsamling vil bringe Korrespondancen mellem H. C. Andersen og hans nærmeste Venner Livet igennem, Edvard Collin og Fru Henriette Collin, født Thyberg. Brevrækken, der paa ganske faa Undtagelser nær findes i Det kongelige Bibliotek, omfatter Aarene 1828—1875, og den viser kun faa Lakuner; Andersens Breve (samt de bevarede Koncepter) meddeles fuldstændigt; i Edvard og Henriette Collins Breve er Stof, som formentlig maatte siges at være uden Interesse for Eftertiden, skudt ud. En Redegørelse for Udgavens Principper og en Karakteristik af Brevsamlingen vil findes som Indledning til Samlingens sidste Bind, der tillige bringer Kommentar, Sagregister og Personregister. Selskabet bringer Personalhistorikeren, Kontorchef H. G. Orlík, der i talrige Tilfælde har ydet værdifulde Bidrag til Kommentaren, en varm Tak.

København i Marts 1933

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURELSKAB

TIDSTAVLE 1828—43

- 1828 Student (22. Oktober).
- 1829 »Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager« (Januar). — »Kjærlighed paa Nicolai Taarn«, Kgl. Teater (25. April). — Sommerrejse til Møen, Odense og Nørager (30. Juni til 16. August). — Examen philologicum & philosophicum (21. Oktober og 14. November).
- 1830 »Digte« (Januar). — Sommerrejse til Jylland og Fyn; Riborg Voigt (31. Maj til 29. August).
- 1831 »Phantasier og Skizzer« (Januar). — Rejse til Harzen, Leipzig, Dresden, Sachsisk Schweiz, Berlin (16. Maj til 24. Juni). — »Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc., i Sommeren 1831« (September). — »Skibet«, Kgl. Teater (5. Oktober). — »Vignetter til danske Digtere« (December).
- 1832 »Bruden fra Lammermoor«, Kgl. Teater (5. Maj). — Sommerrejse til Sorø, Odense og Nørager (22. Juni til 29. August). — »Ravnen«, Kgl. Teater (29. Oktober). — »Aarets tolv Maaneder« (December).
- 1833 Rejsestipendium (13. April). — Rejse fra København over Hamburg, Kassel, Frankfurt til Paris (22. April til 10. Maj). — Ophold i Paris (10. Maj til 15. August). — Fra Paris over Genève til Le Locle (15. til 25. August). — »Samlede Digte« (August). — Ophold i Le Locle (25. August til 14. September). — Fra Le Locle over Milano, Genua og Florents til Rom (14. September til 18. Oktober). — »Agnete og Havmanden« (December).
- 1834 Karnevalet i Rom (3. til 11. Februar). — Rejse fra Rom til Neapel (12. til 15. Februar); Ophold i Neapel med Udflugter til Pompeji, Pæstum, Amalfi, Capri, Ischia (15. Februar til 20. Marts). — I Rom i Paasken (23. Marts til 1. April); Rejse til Florents (1. til 5. April); Florents (5. til 15. April). — Over Bologna, Ferrara, Padua, Venedig, Verona, Trient, Inns-

- bruck til München (15. til 30. April); München (30. April til 31. Maj). — Over Salzburg til Wien (31. Maj til 9. Juni); Wien (9. Juni til 8. Juli). — Hjemrejse over Prag, Dresden, Berlin og Hamburg til København (8. Juli til 3. August). — Besøg hos Ingemanns i Sorø (August). — Ansøgning om Ansættelse ved Det kgl. Bibliotek (November).
- 1835 »Improvisatoren« (April). — »Eventyr fortalte for Børn«, 1. Hefte: Fyrtøjet, Lille Claus og Store Claus, Prindsessen paa Ærten, Den lille Idas Blomster (Maj). — Sommerrejse til Lykkesholm, Odense og Sorø (Juni til August). — »Eventyr fortalte for Børn«, 2. Hefte: Tommelise, Den uartige Dreng, Reisekammeraten (December).
- 1836 »Festen paa Kenilworth«, Kgl. Teater (6. Januar). — »Skilles og mødes«, Kgl. Teater (16. April). — »O. T.« (April). — Sommerrejse til Næstved, Sorø, Odense, Lykkesholm, Svendborg og Sorø (1. Juni til 18. August). — Edvard og Henriette Collins Bryllup (10. August).
- 1837 »Eventyr fortalte for Børn«, 3. Hefte: Den lille Havfrue, Keiserens nye Klæder (April). — Rejse til Stockholm over Göteborg (20. Juni til 19. Juli); til Sorø, Odense og Lykkesholm (28. Juli til 24. August). — »Kun en Spillemand« (November). — Studenterfarcen »Langebro« (December).
- 1838 »Tre Digtninger«: Lykkens Kalosker, En rigtig Soldat, Det har Zombien gjort (Maj). — Aarlig Understøttelse fra Finantserne paa 200 Species (26. Maj). — Sommerrejse til Nysø, Odense og Sorø (2. Juli til 6. August). — Collins flyttet fra Bredgade til Amaliegade (September). — »Eventyr fortalte for Børn«, Ny Samling, 1. Hefte: Gaaseurten, Den standhaftige Tinsoldat, De vilde Svaner (Oktober).
- 1839 »Den Usynlige paa Sprogø«, Kgl. Teater (15. Juni). — Besøg paa Hyby i Skaane (22. Juni til 1. Juli). — Sommerrejse til Sorø, Odense, Lykkesholm og Glorup (9. Juli til 1. August). — Besøg paa Nysø (15. til 29. August). — »Eventyr fortalte for Børn«, Ny Samling, 2. Hefte: Paradisets Have, Den flyvende Kuffert, Storkene (Oktober). — Premièren paa »Mulatten« aflyses paa Grund af Frederik VI's Død (3. December). — »Billedbog uden Billeder« (December).
- 1840 »Mulatten«, Kgl. Teater (3. Februar). — »Mikkels Kjærligheds Historier i Paris«, Kgl. Teater (11. Marts). — Besøg i Malmö og paa Hyby; hyl-

- des af Studenterne i Lund (13. til 20. April). — »En Comedie i det Grønne«, Kgl. Teater (13. Maj). — Besøg paa Nysø (4. til 24. Juni); til Kroningsfesten paa Frederiksborg (27. til 30. Juni). — Sommerrejse til Odense og Glorup (24. Juli til 11. August). — Rejse fra København med Ophold paa Breitenburg, i Braunschweig, Leipzig, Nürnberg, Augsburg til München (31. Oktober til 17. November). — Ophold i München (17. November til 2. December); Rejse fra München til Rom (2. til 19. December). — »Maurerpigen«, Kgl. Teater (18. December).
- 1841 Rejsestipendium (2. Februar). — Afrejse fra Rom (25. Februar); Ophold i Neapel (28. Februar til 14. Marts). — Fra Neapel til Athen (15. til 24. Marts); Ophold i Athen (24. Marts til 20. April). — Fra Athen over Smyrna til Konstantinopel (21. April til 25. April); i Konstantinopel (25. April til 4. Maj); fra Konstantinopel Donauturen til Wien (5. Maj til 4. Juni). — Ophold i Wien (4. Juni til 23. Juni). — Hjemrejse over Prag, Dresden, Leipzig, Hamburg, Kiel, Assens, Odense, Glorup til København (23. Juni til 22. Juli). — »Vandring gjennem Opera-Galleriet«, Kgl. Teater (19. December). — »Eventyr fortalte for Børn«, Ny Samling, 3. Hefte: Ole Lukøie, Rosenalfen, Svinedrengen, Boghveden (December).
- 1842 »En Digtters Bazar« (April). — Sommerrejse til Gisselfeld, Bregentved, Glorup og Sorø (30. Juni til 31. August). — »Fuglen i Pætræet«, Kgl. Teater (4. Juli). — Afrejst til Bregentved og Gisselfeld (22. December).
- 1843 Vendt tilbage til København (2. Januar). — Rejse fra København til Breitenburg (30. Januar til 2. Februar); Breitenburg (2. til 19. Februar); over Hamburg, Köln og Brüssel til Paris (19. Februar til 8. Marts). — Ophold i Paris (8. Marts til 7. Maj). — »Agnete og Havmanden«, Kgl. Teater (20. April). — Fra Paris over Strassburg, Rhinturen til Düsseldorf, Oldenburg, Hamburg, Breitenburg til København (8. Maj til 15. Juni). — Rejse til Sorø, Langesø, Hvidkilde, Holstenschus, Glorup og Bregentved (23. Juni til 14. August); igen paa Bregentved (24. til 27. August). — Jenny Lind i København (September). — »Nye Eventyr«, Første Bind, 1. Samling: Engelen, Nattergalen, Kærestefolkene, Den grimme Ælling (November). — Besøg paa Nysø (17. November til 5. December); paa Bregentved (21. til 30. December).

BREVE · 1828-43

1828

1. *Til E. Collin.*

[5/11 1828]

Kjære Collin

Fru Buchwald hos Dronning[en] havde halvveis lovet mig en Billiet til imorgen, men da jeg først efter Examen bad hende derom, faaer jeg nu
5 ingen og kommer der altsaa ikke, dog et Forsøg, skjøndt det vist neppe
hjælper, vil jeg dog forsøge; der skulde vel ikke en ædel Sjæl, af dem Deres
Hr: Fader har skaffet til, være bliven syg eller deslige, saa at jeg kunde faae
den, det vilde være mig en uhyre Glæde at komme der. Lev vel

Deres forbundne

Andersen.

2. *Til E. Collin.*

Kjære Collin

Her sender jeg Dem Digtet: Sjælen; siig mig saa en gang hvad De synes om det? —

I Dag har jeg aflagt Hr L. Zink en lille Vesit, men Deres Hr Fader har 5 ikke talt med ham, formodentligt skeer det imorgen. Tag Dem endelig lidt afmin stakkels Førstefødte, de halve Klapskal da være Deres, ja Pibningen maa De faae som Tilgift. — Naar De kun vil være en ædel ung Mand, saa faaer vi nok Stykket frem i Februar, Zink har lovet mig strax at tage fat og siger at han nok skal skynde sig. — Hils Deres lille bitte, bitte Søster fra 10 hendes God Dreng ∴ Godring. lev vel

Deres forbundne

Andersen.

Kjøb: den 9/1 29.

Sjælen.

Kraft som i vort Indre lever, 15
 Men ei tolkes kan ved Ord,
 Du som os til Himlen hæver,
 Adler Støvet her paa Jord;
 Er Du vel en Guddoms Aand,
 Som forvildet sank fra Himlen, 20
 Og nu under Støvets Baand,
 I en mægtig Kamp og Svimlen,

10 bitte Søster] bitte *understreget med 3 Streger.*

Venter paa den nye Vinge
Som skal Dig til Hjemmet bringe?

5 Ingen fatter Dig, Du Høie,
Du jo selv Dig ei forstaaer,
Drømme svæve for Dit Øie,
Og en Evighed Dig spaaer.
Naar den sidste Time slaaer,
Naar den tunge Jord-Dragt falder,
10 Hvor hen mon da Veien gaaer?
Hvor mon Herren Dig da kalder?
Straaler da for Dig i Døden,
Evig Dag bag Aftenrøden.

15 Skal endnu Du her vel leve,
Skjøndt Dit Støv er bragt til Ro?
Skal usynlig Du om svæve,
Og hos Dine Kjære bo?
Skal Du see det Frø sig hæve,
Som Din Haand har her nedlagt?
20 Skal Du fra dets Krone svæve
I en større Himmel-Pragt?
Skal Du end heneden skue
Større Glimt af Almagts Lue.

25 Skal Du kunde høit udtale
Hver en Tanke i Dit Bryst?
Svinge Dig fra Jordens Dale
Til den høie Himmel-Kyst.
Vil da lyst for Blikket staae
Hvad ei Støvet kunde fatte,?

Skal som Tanken Du udgaae,
 Skue alle Jordens Skatte?
 Og i Aande-Vrimlens Klynge
 Ære, Priis, Alherren syng!

Eller skal Du dristigt svinge 5
 Dig i det umaalte Blaae?
 Høre Sphærerne at klinge,
 Og den dybe Klang forstaae.
 Eller er det i det Fjerne,
 Høit, hist under Nattens Blaae, 10
 At Du paa en venlig Stjerne
 Først fra Støvet luttres maa,
 Før Du med de Engle glade,
 Kan Dig i Guds Straaler bade?

Eller — nei! — ha fæle Tanke! 15
 Aand forgik Du ved vor Død?
 Skal saa kort mit Hjerte banke,
 Og forgaae i Intets Skjød?
 O hvi maatte Du da brænde
 Længselsfuld mod Evighed? 20
 Hvorfor mon da Herren tænde
 Anelse om Evighed?
 »Lev og nyd« blev da, o Gud!
 Livets første, store Bud.

Nei, o Aand! Du lever, lever! 25
 Ellers var jo Gud ei Gud.

Til en Salighed Du svæver,
 Som kun Engle stamme ud.
 Som paa Tankens stærke Vinge
 Du kan her hver Gjenstand naae,
 5 Skal som Aand Du frie Dig svinge,
 Skue Alt, og Alt forstaae,
 Fortid, Nutid, Fremtid skue
 Hist hvor ingen Storme true!

H. C. Andersen.

10 3. *Til E. Collin.*

[Juni 1829]

Kjære Collin

Her har jeg lavet et lille Stykke Kage til Baronen, vil De ikke skaffe mig
 det indsvøbt i Kjøbenhavns-Posten næste Måndag; jeg vil, naturligviis,
 ikke gjerne, at man skal vide Presenten er fra mig, maaskee De derfor skri-
 15 ver det af osv. De forstaaer mig nok!

Deres meget forbundne

Mit Manuskript vilde jeg nok have igjen.

Andersen.

4. *Til E. Collin.*

Odense den 18 Juli 1829.

Kjære, gode Collin

20 Hjertelig Tak for den lille Vesit De bærede mig med Aftenen før jeg
 reiste; De kan troe, at jeg ogsaa ret levende holder mig til Dem, da De vist
 nok er een af de der mene mig det ærligst. Søe-Touren var meget uheldig,
 dog nu den er overstaaet morer den mig dog. Vi fik en lille Storm og maatte
 arbeide gjennem sorte, skumhvide Bølger; Alle vare syge; Fru Bülov
 25 mente at vi forliiste, og jeg — — ja De veed jo nok jeg intet Modsorgan har
 — jeg laae indsvøbt i en Sæk midt paa Dækket og stirrede med det blege

Ansigt paa de graae Skyer, der ganske artigt udøste sig over os. — Tilsist fortalte Capitainen at vi maatte blive paa Søen om Natten; en trøstelig Udsigt. Først næste Morgen kom vi til Koster, hvor Alt var i Bevægelse for at modtage Kongen. Bønderne havde Krandsse om Hattene og Officeer-Schjærf om Livet; sande Carikaturer. — Hos Præsten Holst fik de mig til 5 Sengs og efter nogle Timers Hvile, indtraf jeg paa Lisenlund, hvor jeg hele Eftermiddagen og Aftenen besaae Klintene, men jeg var endnu for legemlig udmattet til at Aanden ret kunde nyde det store Hele; tænk bare! jeg glemte ofte den smukke Udsigt for at spise Jordbær, hvormed hele Klinten var besaaet. — Næste Morgen besaae jeg igjen lille Klint og vandrede saa 10 tilbage. I Stege vare Husene behængte med Blomster og alle Byens Damer stode hvidklædte paa Broen i stærk Blæst. — Jeg saae Kongen lande; og efter 3 Timers kjedelige Ophold i Færgegaarden fik jeg da en Færgebaad, og flagrede saa til Pedersgaard, hvor de havde ventet mig længe og vare nu, 3 Timer forud, reiste til Sorøe. Kun Commandeuren og Luise vare 15 hjemme. — I Nærheden af Vordingborg havde jeg et lille Eventyr. Det regnede stærkt; halv gjennemblødt kom jeg til Huledals Mølle, i en deilig, romantisk Egn; Hovedbygningen antog jeg for en Kroe, og gik der ind; Manden og Konen spiiste og drak Punsch; jeg forlangte noget med, men bad dem give mig noget salt og ikke Ost som de selv spiiste; de opvartede 20 mig paa det bedste, og først da jeg vilde betale fik jeg at vide det var et privat Huus. Manden vilde endnu drive sin Artighed videre og tillod mig ikke at tage bort, før der kom en Leilighed som kunde bringe mig til Vordingborg; her besøgte jeg Rector Suur og en Lærer Pedersen der den næste Dag viiste mig alle Mærkværdigheder og skaffede mig til sidst en god Leilighed 25 lige til Slagelse. — (I Nestved er den første Gjæstgiver Viinhandler og boer paa Hjørnet af Cattechismusstrædet og Helligaandsgaden) her havde jeg en Vesit af Lieutenant Saint-d'Aubin; jeg spadserede ved Suusaae og saa Herlufsholm m m. Før jeg om Løverdagsmiddag kom til Slagelse fik jeg en Torden og Skylregn saa at Klæderne draperede sig paa mig, saa ret 30

alle mine skjøne Former kunde sees da jeg kjørte ind i Byen. Antvortskov Kloster er næsten ganske forsvundet; Haven er ødelagt. — Søndag-Aften kom jeg først til Odense og opslog nu som De veed min Bopæl i det deilige Tolderlund. — Man viser mig megen Opmærksomhed rundt om i Byen; jeg har været indviteret i de fleste, bedste Huse og da jeg forleden talte om at gjøre Oldgrandskeren Vedel-Simonsen, som boer ved Bogense, en Visit, kjørte man mig ud og hjem igjen; Simonsen tog særdeles vel imod mig jeg var der to Dage, og fik her de herligste Bidrag til min Roman, som jeg gav ham Planen af. Intereseret her for, lovede han mig, skriftligt at tilmelde mig engang hver Maanet, Alt hvad han kunde finde angik denne Periode, især med Hensyn til Sæder, Skikke og Sagn, saa han vil spare mig en heel Deel Uleilighed. Et heelt nyt Lys gik op for mig; hvad jeg alt har skrevet af Romanen skal caseres; jeg føler levende, at dette Værk vil give mig et Navn, ellers faaer jeg det aldrig; med al Flid og Iver vil jeg beskjæftige mig dermed, og faaer jeg det kun saaledes paa Papiret som det lever i mig, saa er jeg tilfreds; men der maa studeres meget, før om 3 Aar seer jeg nok, selv med Anvendelse af min meste Tid, bliver det Hele neppe færdigt. — I Dag var det min Beslutning at forlade Odense; men da jeg neppe i nogle Aar kommer her igjen, derimod kan besøge Bang næste Sommer; bliver jeg her til næste Postdag, især, for at gjøre mig ret bekjendt med Terainet; Frøkenclosterets Manuscripter ere i Dag blevne mig lovede. — Paa Søndag haaber jeg bestemt at være i Sjælland, altsaa den 27 hos Bangs. Ferien hører først op den 16 August og ved den Tid, maaskee noget før, har De mig i Kjøbenhavn. — St. Knuds Markede her var ret broget, jeg traf en stor Deel Bekjendtere fra Kjøbenhavn; Rosenkilde gav en Aften underholdning, aldeles uden Musik. — 1) Supplicanten Monolog Vaudeville. 2) Hans Søren Karakter Rolle af Vennernes Fest, i Costume. 3) Den fortvivlede Casserer paa runde Taarn, i Costume. 4) Declamateuren i Knibe, Scene af et utrykt Lystspil, i Costume. 5) Den berømte Kone, efter Schiller. 6) Monolog-Scene og stor Arie (uden al Musik) af Rollen

Bazil i Figaros Giftermaal. 7) Trops Morgensværmerier i Dyrehaven, en Rolle i Stykket Recensenten og Dyret. — Priserne 4 R , 3 R og 2 R . — Begyndelsen lidt efter Kl: 8. — Mundtlig skal De høre mere her om. Han var ellers misfornøiet med sig selv. — Men nu lev vel; mueligt seer jeg Dem jo hos Bangs; glem mig ikke. Hils Deres gode Fader, Moder og Sødskende, 5 jeg tænker ofte paa dem. Hils lille Jonna og Alle hos Wiborgs. De kan troe at jeg [har] samlet en Mængde Stof paa min Reise, men af Vers er der ikke skrevet et. Lev vel!

Deres inderlig hengivne

Andersen.

5. *Til E. Collin.*

[c. 1/9 1829] 10

Kjære, gode Collin

Flere Aftener i denne Uge har jeg vilde plage Dem med en Vesit, men aldrig fundet Dem hjemme; der var saa mange Smaa-Ting jeg vilde tale med Dem om, og afstore Sager, at faae Leilighed i en god Time at tale med Deres Fader om min Fremtid; imorgen sees vi jo hos Wiborgs; jeg har faaet 15 fri Adgang i Theateret for hele Saisonnen 1829 & 1830. — Imorges skrev jeg et Digt, som jeg her vil dedicere Dem i dybeste Underdanighed.

Deres hengivne

Andersen.

Studenten.

20

Høit under Taget hvor Svalen boer,
 Har ogsaa Studenten sit Kammer,
 Der sidder han nærmere Englenes Chor,
 Trods Stuens og Salens Madammer.
 Paa Væggen hænger hans hele Stads, 25
 I Lommen er Skillinger fire,
 Paa Bordet ligger Homer og Horatz,
 Samt mange beskrevne Papire.

Et Tællelys brænder i Stagen smukt,
Selv skjærer han Aftens Maden,
Det er saa silde, hver Dør er lukt,
Kun Vægteren sværmer paa Gaden.
5 Lad ham kun sværme i blaa Talar,
Det rager Studenten jo ikke,
Han stirrer saa taus gennem Rudens Glar,
Seer Stjernerne blinke og nikke.

Han tænker paa mangel Barndoms Drøm,
10 Imedens han stopper sin Hose,
Da bliver om Hjertet han ganske øm,
Hans Kinder seer ud som en Rose.
Han yndes af Mange, har dog ingen Ven,
End sige en lille Veninde,
15 Thi flagre hans Sukke i Natten hen
Til Nar for de lystige Vinde.

Men sukke og græde er ingen Plaiseer,
Undtagen for syge Poeter.
20 See Maanen sidder paa Taget og leer
Ad ham og ad Povel og Peder.
Studenten damper sin Pibe ud,
Og vender saa Lyset i Stagen,
Saa beder han barnligt sin Bøn til Gud
25 Og trækker saa Dynen om Hagen.

H. C. Andersen.

6. Til E. Collin.

den 19/9 29.

Kjære Collin

Igaar gjennemlæste jeg hele Sibberns Psychologie, og da jeg i Aftes kom i Seng gjennemtænkte jeg saaledes det læste, at jeg slet ikke kunde sove, Resultatet blev da dette medfølgende Digt, som jeg i Tankerne gjen- 5 tog saa tidt for mig, til jeg nu i Morgenstunden har kunde nedskrevet det. — I Nat syntes jeg det var mit bedste Digt, men nu jeg seer det ved Daglyset er jeg ikke saa ganske enig med mig selv; vil De nu være Dommer; er De af min natlige Mening vil De da vise Deres Fader det, men synes De ikke engang saa godt om det som jeg ved Morgenlyset, vil De dog neppe 10 finde det saa vandet at De dog nok kan kan bruge det til Fidibus.

Deres hengivne

Andersen.

Døds-Øieblikket.

Hvad er det dog som lyser? — Det luttres for min Sands! 15

Jeg føler Øiet briste i denne Straale-Glands.

Mit Hoved' mat sig bøier for Kraften i min Aand,

Og mildt om Hjertet løsner sig alle snevre Baand.

I Døden faae vi Vinger, vi blive Engle smaae;

Ja Aanden den faaer Vinger — mod Gud som Børn vi staae. 20

I Stjernernes Systemer i Midden paa vor Jord,

Jeg seer en Guddoms Tanke hvortil jeg ei har Ord.

En Evighed jeg skuer i Alt, selv i mit Bryst,

Og alle Taager synke bag Jordens kjendte Kyst.

I mine Brødrers Hjerte nu først jeg læser ret; 25

Vel er' vi alle svage, men ingen ganske slet!

O kunde vi hernelen saa klart i Andre see,
som i vort eget Indre, vi gjorde dem ei Vee!

I hver jeg mig gjenkjender, i store, som i smaae,
 O skal man da i Døden hinanden først forstaae!
 — Jeg er saa let, saa salig, saa luttret i min Tro,
 Jeg føler Kamp og Stræben, og dog en himmelsk Ro.

5

H. C. Andersen.

7. *Til E. Collin.*

[September 1829]

Kjære Collin

De tillod mig at erindre Dem om, at De i Dag (Løverdags) kunde faae
 Pengene til mig hos Reitzel; til Middag vil jeg derfor gjøre Dem en Vesit,
 10 maaske De da har været der. — Her sender jeg Dem mine to sidste aande-
 lige Børn, hvad synes De om dem? Deres hengivne

Andersen.

Regnveir.

15 Det regner, vil I bare see i Vand staaer hele Gaden;
 Kom sæt Din Droske i en Baad og see Dig om i Staden!
 I Porte og i Døre staae nu hele Vandrer-Vrimlen,
 De ryste Vand af Klæderne og skotte saa til Himlen;
 En graa Morlille sætter vims ved Døren sine Spande,
 Hun har i Sinde, som man seer, at fange Himlens Vande.
 20 Tagrendens Niagara vildt beskyller Steen og Flise.
 Thi Held Enhver som Støvler har, med Sko maae man forlise!
 I Skybrud styrter Regnen ned, den skyller, pladsker — stopper.
 Skjøn Jomfru paa sin Taaspids pænt fra Porten hjemad hopper.
 En Officeer med Spore smukt i hendes Fodspor følger.
 25 Smaadregene fornøie sig i Rendestenens Bølger,
 De bygge Skibe af Papir og fylde dem med Blade.
 Snart seer man atter Folk og Fæ i Stræde og paa Gade.
 — Nu jager Blæsten Vandet bort, i hvor det er for Resten,
 Thi kommer jeg her med mit Vers og hænger det i Blæsten.

NB (Dette Barn har endnu intet Navn.)
 I Himlen sidde Guds Engle smaae
 Rundt om det store Catheder,
 De sidde Alle med Vinger paa,
 Og blæse saa smukt i Trompeter. 5
 Om Aftenen lægges Trompeten bort,
 (Madonna hun seer det ret gjerne)
 Saa spilles der lystigt — — ei Laps eller Kort,
 De lege med Maane og Stjerne.
 Tidt triller en Stjerne fra Himlen ud, 10
 Sligt kaldes paa Jorden: »Et Stjernes kud«.

I Himlen er der en smuk Musik.
 Og Alt har Hjerte og Stemme,
 Man kjeder sig aldrig et Øieblik,
 Man føler, at her er man hjemme; — 15
 Tidt flyver en lille Engle-Trop
 Herved til de jordiske Dale,
 Og bringe de sovende Smaabørn op
 Til Gud i de himmelske Sale.
 Tidt tage de ogsaa en stakkels Poet, 20
 At han kan fortælle den Stads han har seet.

O det er en lystig, en underlig Tour,
 Høit op over Ørn, over Ugle;
 Dybt hænger Verden, det gamle Buur!
 Med sine brogede Fugle. 25
 Guds Engle synge saa pænt i Chor,
 Og alle Sphærerne spille.
 O Himlen er saa stor, saa stor!

Man føler sig ganske Lille.
Den Voxne staaer som et Barn igjen,
Og Barnet kommer i Himmelen.

H. C. Andersen.

- 5 Vil De spørge Deres Hr Fader, om han har en Time ledig i Aften, jeg vil da komme!

1830

8. *Fra E. Collin.*

Iaftes hos Wiborgs blev det aftalt, at Aftenunderholdningen skulde være paa Søndag Aften; altsaa maa De ikke love Dem ud til den Aften; desuden maae De see at have Prologen, saavidt mueligt, færdig til i Morgen, naar De kommer til Os, da jeg efter Aftale skal fremsige den, som Re- 5 gisseur, og jeg desuden har meget Andet at bestille; Prøver skulle vi ogsaa have; alt det Nærmere derom faaer De at vide imorgen hos mig. See at faae at laane hos Liebe imorgen: den paadigtede Galskab, da jeg skal bruge Epilogen deraf.

A propos: Da De sagtens har hørt, at Folk have snakket saameget om 10 vore foregaaende Løier ibidem og forsynet det med behørigt Supplement, saa maa De endelig vogte Dem for at tale derom til nogensomhelst.

Deres

E. Collin.

Kbhvn. d. 8. Febr. 1830.

9. *Til E. Collin.*

Viborg den 7 Juni [1830] 15

Kjære Collin.

Efter Aftale skriver jeg da her fra Jydernes ældste By; nu skal De høre alle mine fata. I Luften sprang Dampskibet rigtignok ikke, men det var en grausam Tour, først Tirsdagften Kl 6 kom vi til Aars efter mange pederpaarske Lidelser. — Udenfor Helsingøer havde jeg mit første 20 Eventyr, jeg sidder i al Uskyldighed og taler med en ung Officeer og viser

ham et Herresæde paa den svenske Kyst, der, som jeg havde hørt da jeg gik i Helsingør-Skole, var bygget for danske Penge, som en Svensker havde vundet i vort Talloterie, men neppe er jeg ude med denne Historie, før en Mand (paa en 26 a 27 Aar) der sad ved Siden spurgte mig med ly-
5 nende Øine, om han ikke maatte være paa hvilken Plads han vilde, om jeg vilde yppe Klammerie osv, jeg var som himmelfalden, da jeg ikke i hvad jeg havde talt om kunde finde det mindste, som Een der var halv døv kunde lægge saadan en Mening i; baade jeg og Officeren forsikrede ham, at vi aldrig havde tænkt paa ham, mindre talt om ham, men han for-
10 sikkrede, at han hørte godt, og fordi der altid taltes om ham i Kjøbenhavn, skulde vi ikke begynde her, thi det hele vi vidste var kun dog Baggateller; Capitainen maatte lægge sig der imellem, og da jeg lidt efter fik fat paa Rørby, fortalte han at det var en Portræt Maler Sevel, der havde den ulykkelige Idee, at han troede, alle Mennesker talte ondt om ham, hvilket
15 paa Academiet havde givet Anledning til mange Scener; siden yttrede Manden sit Galskab mod Styrmanden, som han bød, ikke at see paa sig, da han ikke taalte det, thi han havde betalt; nogle Pagagerer der talte om Dampskibets Indretning, bad han, ikke at tro Sligt om ham, thi han havde betalt sin Plads. Siden hører jeg at hans Galskab har yttret sig stærkere i
20 selve Aarhus. — Kullen kom vi til før jeg fik ondt, men nu blev Vind og Strøm saaledes imod, at næsten alle bleve syge, Veiret blev værre og værre, vi maatte søge ind ved Sjællands Odde og faae Lods, som blev kulseilet, men kom igjen i Veiret; vi kunde slet ikke arbeide os frem, Siderne af Skibet knagede, som naar man knuger en Kurv imellem Hænderne, og Capi-
25 tainen, nævnede altid Guds Navn naar vi spurgte ham om Touren, men jeg var saa søesyg, at jeg slet ikke brød mig om at strande; tilsidst lovede han os da at vi om Aftenen (Tirsdag) skulde komme i Land i Æbeltoft, men i dette forjættede Land, var der kun een Vogn sagde man og det var en Møgvogn, en daarlig Trøst, derfor ansporede vi alle Capitainen, og han
30 igjen Skibet saa at vi, istedetfor 6 om Morgenen, kom 6 om Aftenen til

Aarhus. Paa Gjæstgivergaarden fik jeg Vesit af Elmquist, der lod til at være ret vakker; den følgende Dag tilbragte jeg hos Oberst Guldberg der førte mig meget omkring, og den næste Dag viiste Elmquist mig alle de øvrige Herlighed[er]. — I Kirken havde ellers en Gipser, (Gjanelli) restaureret Epitaphierne og for at hans hvide Gips Hjørner kunde ligne det sorte Marmor ganske overmalet dette med hvid Vand-Farve. Alt var ellers i Bevægelse for Kongens Ankomst; Fangerne havde faaet reent Straae, siden sidst (det var 2 Aar siden) Drakkenberg en ny Liigsjorte og rundt om byggedes Æreporte, jeg blev inviteret en 6 Stæder men var i Grunden kun hos Guldberg og Elmquist; — Man viiste mig saare megen Velvillie, kun synes jeg ikke om at de skrev det selv i deres Avis, hvor godt de havde behandlet mig. I Fredags laante Elmquist mig sin Stads Vogn og Heste, der bragte mig til Randers, hvor en Antipode af alle Verter modtog mig, han var saa suur og tver, og skal have været Corsar, (hedder Rudell). Amtsprovst Kruse tog meget venlig imod mig, jeg saae Kirken, Skolen, Fatighuset og Sygestuen, men det var noget ubety[de]ligt, derimod morede Løverdagsmarkedet mig, og Terrainet hvor Skipper Clemens laae med sine Folk. — Der var saalidet at see i Randers at jeg alt om Aftenen paatog mig at være Rørbys Cicerone. Her gjorte ellers vore grønne Huer Opsigt, de løb ud i Dørene og sagde »sæi huiite noun!« : see, hvilke nogen! — Igaar morges tog Rørby og jeg sammen til Viborg, nu begyndte Egnene først at faae et fremmet Præg; høie Lyngbakker, hvor Græsset, paa de enkelte Pletter saae kun ud som Andemad, Jorden var underlig sort, som den var brændt og Træerne i de enkelte Skove endnu ikke ret udsprungne. Rørby tog til en Herregaard Thiele hvor jeg fulgte med, der boer en Kammerjunker Lyttikau, Fruen og hendes Søster var ene hjemme og vi bleve gjæstfrit modtagne, saae Kirken og de hvælvede Kjældere; Rørby blev her og jeg tog nu i en Skyl Regn over Heden til Viborg; paa Veien mødte jeg en Kjæltring-Familie, der var særdeles velklædt; Mand og Kone

10 viiste] først skrevet vidste. 19 Her] Ms. har her. 20 Dørene og] først skrevet Dørene med og. 22 fremmet] maaske skrevet fremmedt.

med fire Børn. — Amtmand Schönheider har lovet mig, at jeg skal faae alle Herlighederne her at see, men til Vesterhavet kommer jeg ikke, thi Leilighed mangler, og at tage Extrapost bliver for dyrt, thi alt løber meget op her i Jylland, jeg har næsten givet en 30 Daler ud siden jeg forlod Kjøbenhavn; — der var endnu saa mange Ting at fortælle, men jeg maa jo gjemme noget til mundtlig Meddelelse; Poeten Snedorff Birk, har jeg lært at kjende, han var meget opmærksom for mig, men jeg fandt ham for poetisk, det er stygt, naar man vil lade Poeten formeget stikke frem. Har De hørt noget om Operaen? — Dersom De i de første Dage skriver mig til, vil De da adressere Brevet til Veile, thi der tænker jeg at være først i næste Uge, men skriver De senere, da helst til »Mad: K. M. Iversen, Enke efter Hr Boghandler og Bogtrykker Iversen i Odense«. — Men nu lev vel hils dem allesammen, smaa og store, især Deres Fader; og glæd mig, i det mindste i Fyen med et langt Brev. Undskyld at dette er temmeligt flygtigt skrevet, men jeg maa skynde mig, thi det er Postdag i Dag.

Deres af Hjertet hengivne

Andersen.

10. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn: d 12. Junii 1830.

Kjære Andersen.

20 For nogle Timer siden fik jeg Deres Brev, hvorfor jeg takker Dem, men De lod mig da ogsaa vente længe nok, nemlig næsten 14 Dage efter Deres Afreise. — Jeg begyndte virkelig at frygte for, at De var bleven syg, eller at der var tilstødt Dem noget; men først da jeg fik Efterretning om Dem af Aviserne, førend fra Dem selv, faldt det mig ind, om De i den Ære og 25 Herlighed, som De — efter Bladene at dømme — lever i, skulde have glemt os; dog det var kun en Overgang; jeg kjender Dem da saameget, troer jeg, at jeg kan vide, at De, ligesaavel som jeg, ingen Ære sætter i, at De i de respective Blade paa en saadan Maade bliver distinguert af de respective

udistinguerte Bladskrivere. — Saavidt jeg erindrer, er det Aarhus Avis, der har givet Tonen an. Dette stødte mig saameget mere, som dette Blad — overhovedet et af de sletteste — saavidt jeg veed i samme Nummer, omtaler en i Kjøbenhavnsposten indført stræng Recension af Cornet's Aftenunderholdning (— hvilken Recension den vigtige Copiist har forsynet med den Bemærkning, at han kan ikke nægte, at han ei er enig med Forfatteren i, at Aftenunderholdningen var saa slet —) og i denne Anledning tilføier: »Det er ikke uvigtigt at bemærke, at Kjøbenhavnspostens Redacteur ei deler denne Anskuelse«. —

Hvad Deres Opera: »Ravnen« angaaer, da gjør det mig ondt, at jeg ei kan meddele Dem bedre Efterretninger om den. Bliv ikke derfor bange, den hele Ulykke bestaaer i, at Tiden trækkes ud, saa at Componisten ei endnu kan foretage sig noget. Jeg lod i Gaar forespørge paa Theatercontoiret, og fik det Svar fra Kammerraad Printzlau, at Conferentsraad Manthey havdesendt: »Ravnen« og alle øvrige indleverede Stykker til Theatercontoiret med den Bemærkning, at han ei kunde afgjøre noget om nogen af dem, førend der blev udvalgt en ny Theatercensor. Paa den Maade kan da i alle Tilfælde intet skee, førend Kongen kommer hjem. Jeg gik derfor i Formiddags til Hartmann, og fortalte ham dette, og han sagde mig, at han havde været hos Manthey desangaaende, og denne havde svaret ham, at Deres Brev til ham ikke havde været et Forlangende om et officielt decideret Svar, men kun en Bøn om en foreløbig Gjennemlæsning; at dette ikke var Tilfældet veed Gud og hver Mand, som har læst Brevet, undtagen Conferentsraad Manthey. Det er sørgeligt at Ravnen skal ligge og mugne i den Ravnekrog. — Imidlertid lovede jeg Hartmann, der længes meget efter Stykket, at jeg skulde gjøre, hvad der stod i min Magt, for at skynde paa Afgjørelsen; den eneste Maade, hvorpaa dette kan lade sig gjøre, er at formaae Fader til at tale med Manthey derom; i denne Henseende skal jeg gjøre mit Bedste.

Nu angaaende Deres Pengeaffairer. — Troer De endnu, at Deres Beregning var rigtig? Naar De allerede har brugt 30 Daler, kan De vel ind-

see, at De efter dette Forhold ikke vil komme ud af det med 100 Rdlr. For at De imidlertid ikke skal komme, om ikke i directe Pengeforlegenhed, saa dog i den ubehagelige Nødvendighed, at laane Penge, saa maa De sørge for, naar De mærker, at det er paa Helsing, i Tide at lade mig det vide, 5 for at jeg kan sørge for passende Remisser.

Om Eftermiddagen.

Nu har jeg talt med Fader, men han siger, at der er Intet ved den Ravne-Sag at gjøre.

Min Fætter, Kammerraad Bindsbøll paa Flenstofte og Frederiksgave
10 Gods ved Assens, til hvem De har et Brev med fra Fader, er i denne Tid her i Byen, men inden 14 Dage vil han være hjemme igjen. Han glæder sig meget til at see Dem hos sig . . . Han fortalte mig idag, at der hjemme hos ham er en Jomfrue Scheel, som sværmer for Deres Digte (mirabile dictu). Jeg veed ikke hvorledes, men vist er det, at ved denne Leilighed kom jeg
15 til at tænke paa Bürgers Liebesgeschichte, hvorlunde en ung Dame, som sværmede for Bürgers Digte, skrev ham en Kjærligheds-Erklæring. De levede siden et meget lykkeligt Liv. —

Paa denne Reise stifter De formodentlig en heel Deel nye Bekjendtskaber; De lader da vel imellem obiter et Ord falde om, at De arbejder paa
20 en ny Roman; dette er en meget delikat Maade at samle Subscribenter paa (sit venia verbo) som kan komme Dem til Nytte i Tiden. I hver Bye vil De saaledes sagtens finde En, som De i Tiden kan bede om at modtage Subscriptionsplaner.

Idag mødte jeg Skuespiller Foersom paa Gaden; han sagde til mig:
25 »Hils Poeten, naar De skriver til ham«.

Nu troer jeg, at jeg har udtømt mig, og vil derfor ende med, at bede Dem ret snart at skrive mig til; thi hvis De ønsker Breve fra mig, maa De betale dem med samme Mynt. — De maae jo desuden altid have Noget at kunne fylde Brevet med; skulde De ikke kunne faae nok at fylde et Brev med, kan

28 betale Dem] først skrevet gjengjælde det.

Dejoskrive det paa Vers i den Dem egne Form med de mange korte Linier.
— Er der ingen nye Aandsfostre?

Skriv mig nu ret snart til igjen.

Deres hengivne

E. Collin.

11. *Til E. Collin.*

[15 Junii 1830] 5

Kjære Collin!

Hvilken Glæde var det mig ikke, da jeg aabnede Deres Brev, og saae, at det var fra Dem, at De dog tænkte paa mig! men i hvilket ulykkeligt Humeur satte det mig ikke, især Begyndelsen, saa at jeg ikke havde sønderlig Glæde af den Tour til Greis Mølle jeg da stod i Begreb med at gjøre; det, 10 at De havde kunne tænkt, at jeg for nogle Avis-Flauheder glemte Dem, saarede mig meget; Deres Faders Velgjørenhed og Deres Venskab, kan ikke saaledes glemmes, der er ingen jeg med mere Inderlighed hænger ved, og vil De glemme Fødselens Forhold og altid være mig hvad jeg er Dem, da vil De finde den oprigtigste, hjerteligste Ven i mig. De var lidt 15 vred over at De næsten i 14 Dage ventede Brev fra mig, men kjære Collin, vi aftalede jo, at jeg først fra Viborg skulde skrive, og det var der min første Beskjeftigelse; husk desuden, at vi først kom til Aarhus Tirsdag-aften, om Fredagen forlod jeg denne By, og tog Søndagmorgen til Viborg, hvor jeg strax skrev om Mandagen og sendte Brevet paa Posthuset, med 20 Forlangende at det den første Postdag skulde afsendes; De seer altsaa, at jeg slet ikke har kunde bære mig anderledes ad! at det altsaa var det tidligste Brevet kunde indtræffe til Kjøbenhavn. — Ikke sandt? — Jeg har ikke Uret. Det er mig af Vigtighed at De indseer det, da jeg holder saa inderlig af Dem. De veed selv, at jeg i Kjøbenhavn ikke omgaaes med nogen unge 25 Mennesker, men det ligger i, at jeg ikke har truffet paa en eneste jeg ganske har følt mig draget til De er den eneste, og derfor vil jeg at De ingen Grund maa have til at træde tilbage; og her med Brevet, har jeg sandelig slet ikke

viist Mangel paa Opmærksomhed for Dem; De indseer det vidst nok nu, og vi ere altsaa gode Venner. — Tak, for Deres Opmærksomhed angaaende mine Penge-Affairer, men jeg vedbliver endnu at troe, at jeg ikke allene gjør min hele Sommer-Reise for de 100 Rdlr, men endogsaa
 5 bringer Penge med hjem; pas paa! — De største Udgifter vare til Viborg, her steeg det 2 Rdlr over min egen Beregning, men derfra og her til Veile er der atter kommen Balance i Tingene saa at jeg her har flere Penge i Lommen end jeg efter den kjøbenhavnske Beregning skulde have, og efter al Sandsynlighed indtræffer jeg i Odense næste Løverdage med en 40 Rdlr,
 10 De seer altsaa at mit 3 Ugers Ophold her i Jylland ikke blev saa dyrt, som De troede og det i Førstningen tegnede til; men skulde jeg hændelsesviis komme i Forlegenhed saa tyer jeg til Dem, men det vil vel ikke skee, haaber jeg. — Til Flenstoft kommer jeg ikke før om en 3 a 4 Uger og vil altsaa jo, træffe Kammeraaden, hvad De ellers berøre som, mirabile dictu,
 15 om Jomf: Scheel, der sværmer for mine Digte, finder jeg slet ikke saa mirabile, det er noget jeg er saa vant til baade i Sjælland, Jylland og Fyen, ja muelig har jeg vundet manget grønlandsk Hjerte for mit døende Barn, men ellers for at tale lidt alvorligere, saa forsikrer jeg at jeg i Kjærligheds Capitlet slet ikke er nogen Bürger, og at den Dame der kom selv med en
 20 Kjærligheds Erklæring til mig, vilde ganske tabe i mine Øine, jeg holder heller ikke stort af de exalterede Damer, selv om de sværme for mig. — Tusinde Tak for Deres Interesse for Ravnens, jeg kan ret ærgre mig over Manthey, men man maa jo finde sig i sin Skjæbne, dog een Ting kan De vist skaffe mig at vide, f. Ex, gennem Hartmann, hvad da Mantheys
 25 Dom er, hvad han i Grunden siger som Svar paa min saakaldte »Bøn om en foreløbig Gjennemlæsning«, en Mening har han vel dog, før der kommer en ny Directeur; see at skaffe mig den at vide. — Viborg er den By der, med Hensyn til den gode Tone, behagede mig mest, Stiftamtmandens behandlede mig med megen Gjæstfrihed og Byens Rector, en særdeles vakker Mand, (Hasselbach) til hvem jeg havde Anbefalings Brev
 30

fra Aarhus kjørte mig om i de mest romantiske Hede-Egne. Ved Hald, en gammel Ruin, fandt jeg Eggen ganske som Walter-Skott skildrer os Lavlandene. Egeskovene vare saa vantrevne af Vestenvinden, at man paa Vognen næsten kunde see over den; store Lyngbakker hævede sig høit over mig og imellem disse saae man store Moser og uendelige Sletter. Jeg 5 har stiftet mange nye, ret interessante Bekjendtskaber, og det var mig paa-faldne hvor bekjendt mine smaae Sager, især Fodreisen og det døende Barn, vare Jyderne; Romanen vil de næsten alle abonnere paa, og selv Byens Øvrighed i Lemvig, har lovet at tage en Subskriptions Plan; jeg kjørte med denne Mand fra Viborg til Aarhus, (han er en Cancelleraad 10 Gundellach og har Alt af mig, selv Vaudevillen) det var ellers en slem Tour, thi det regnede og blæste den hele Nat saa jeg var vaad lige til Skindet, men har, Gud skee Lov! ikke faaet noget Bagsæk deraf. I Skanderborg, logerte jeg frit hos Oberst Lieutenant Rosenberg og laae her i 3 Dage for at komme til Himmelbjerget, men min onde Skjæbne vilde at det 15 skulde regne den hele Tid, og da vi den sidste Dag alt kjørte derud, blev Veiret saa slemt at vi maatte vende om, saa den deilige Tour gik Glip. Paa hele min Reise har ellers mine nye Bekjendtere altid givet mig Brev med til næste By, saa at jeg intet Sted har været ganske fremmed, men overalt er bleven kjørt ud at see de smukkeste og mærkeligste Stæder, saa at jeg 20 ordenligt er ganske øm af at sidde. Skanderborg ligger ellers smukkest af alle de Byer jeg har seet, og paa Søen her, lærte man mig at styre et Roer, saa at jeg nu har det tilfælles med Chr: IV at vi begge har begyndt vor Seilads paa denne Søe. — Her hørte jeg ellers nogle Folkesagn. Horsens By er Jylands smukkeste, men Beliggenheden er ikke skøn; Dorff var meget 25 hjertelig mod mig og vilde overtale mig til at blive en Dag længer men jeg higede mod Veile, der ligger ret i en sveitser Egn. Her har jeg Anbefalings Brev til en Justitsraad Waarsaae, der vil kjøre mig omkring i den smukkeste Om-Egn. Paa Torsdag (imorgen) tager jeg til Colding, hvorfra jeg med Pakkeposten Løverdags morgen reiser til Odense. Denne jydsk Tour 30

har ellers virket fortræffeligt paa mig, jeg har herved faaet et tydeligere Begreb om de Egne hvor mine Helte skal tumle sig, og gjort flere behagelige Bekjendtskaber. Digte har jeg slet ikke skrevet, men har en heel Bunke i Hovedet, som jeg formodentligt vil nedkomme med i Odense, Eet
 5 om Vesterhavet, og eet om Hederne har jeg ret tydeligt, og saa snart jeg faaer det til Verden skal jeg sende Dem det og siden Alt (poetisk) hvad der kommer. De maa da endelig hilse hele Deres Familie, De hilste ikke mig fra nogen af Dem, men jeg vil dog haabe at de huske mig, tænke paa mig, det er nu saameget, at jeg ikke kan forlange det. — Hvorledes lever Deres
 10 Broder? Seer De Foersom, da hils ham fra mig. De kan tro at der er meget jeg vil fortælle Dem naar vi sees igjen, nu løber Tankerne lidt sammen, og her er ikke Plads til Alt, dog eet maa jeg fortælle; jeg har talt med Riimposens Forfatter: Klokker Heegaard; Stiftamtmanden i Viborg lod ham hente en halv Time før jeg reiste, for at jeg ogsaa kunde see denne
 15 Mærkelighed. — Heegaard var meget naragtig, jeg skal i Byen fortælle Dem om ham. — Men nu maa jeg ende Brevet, eftersom Papiret forlanger det, og De vil see at jeg slet ikke behøver at skrive Vers for at faae noget at fylde med. Strax ved Modtagelsen af Deres Brev skrev jeg alt Begyndelsen af dette, De seer altsaa at jeg ikke vil lade Dem vente, men lad
 20 mig nu ogsaa see at De snart — ret snart glæder mig med et Brev; hvor hurtigt eller hvor seent De skriver vil være mig en Maalestok paa Deres virkelig Overbeviisning at det ikke var en Feil fra min Side at De — efter Deres Mening — fik mit sidste Brev saa seent; derfor skriv ret snart til Odense, Addressen, veed De, er til Iversens Enke o: Boghandlerens. Hils
 25 Deres gode Fader og alle de andre, fra Deres Dem altid

inderlig hengivne

o, skriv!!!

Andersen.

12. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn: d: 19 Junii 1830.

Kjære Andersen!

Igaar modtog jeg Deres hjertelige Brev, hvorfor jeg takker Dem; det var mig et nyt Beviis paa Deres Godhed for mig; de Par Ord som have foranlediget denne Vending, ere ikke værd at lægge Mærke til; de vare sagte hen i Vind og Veir, maaskee jeg var i slet Humeur den Dag, hvilket da ikke saa sjelden arriverer. 5

De ønsker at faae at vide, hvad Mantheys private Mening om Ravenen vel egentlig er; det er let at besvare; hans Mening er = o, om ikke af anden Grund, saa dog fordi han ikke har læst det. 10

Skulde De i Odense see en Catechet Brasen, saa beder jeg Dem hilse ham fra mig.

Naar De, som jeg haaber snart, sender mig nogle nye Digte, da kunde De med det samme lade mig vide, om De vil have dem ind i Flyveposten; den forekommer mig just i denne Tid at lide af en Obstruction og derfor at trænge til lidt let Føde (i god Betydning). — Naar De skriver, maae De endelig skrive ret lange Breve; thi Breve har jeg en egen Passion for . . . 15

Naar De nu blot ikke fornøier Dem saa overdrevent fortræffeligt, at De vil føle en for stor Forandring, naar De kommer hjem; jeg kjender godt den Følelse, at forlade et Sted, hvor man ret har havt det godt, og saa tage hjem til det gamle Slendriansliv; det er en høist ubehagelig Følelse. Især for Dem vilde det nu være slemt, da De jo vil faae en heel Deel at bestille ved Deres Hjemkomst, med den bevidste Afhandling. I Grunden er jeg lidt bange for, at De har forregnet Dem med Hensyn til Tiden; naar jeg betænker det opus, som dette dog virkelig er, og hvad Tid blot den mekaniske Reenskrivning vil tage. — Hvis det hele Foretagende lykkes, da kan det være af uberegnelig Nytte for Dem, ikke directe med Hensyn til Valget af Deres Leveplan, men med Hensyn til Publicums Omdømme om Dem, naar det finder Grundighed der, hvor det kun anede Lune og Phantasie. 20 25 30

Om faae Øieblikke reiser jeg til Frederiksdal, hvor min Familie boer, saa jeg om lidt maa holde op med Brevet.

Iaftes opførtes her i Sommercomoedien: 1) Høg over Høg. 2) Mad. Cornet sang. 3) Nørreports Vagt, ny Vaudeville af Forfatteren til Østergade og Vestergade; denne sidste var omtr. i samme Smag som Deres d^{to}; kun 5 var der efter Stykket 2 à 3 Piber mere til denne end til Deres.

Den nysselige lille Skuespillerinde Jfr. Lange er bleven forlovet med Solodandser Larcher.

Naar De kommer hjem, vil De blive overfaldet af en umaadelig Mængde 10 Krähwinklere; de grassere stærkt her i Byen.

Det fornøier mig grumme meget, hvad De fortæller om Folks Iver for at subscribere paa Romanen; naar kun ikke Heden vil gaae over; jeg er bange for at De selv mere har virket som et Fyrfad, der har holdt Varmen vedlige; men forsvinder Fyrfadet, taber Varmen sig lidt efter lidt. Naar 15 Tiden kommer maa De sende dem nogle Gløder, jeg mener nogle Breve, som kan oplive Varmen igjen.

Skriv nu ret snart! Jeg venter bestemt hver anden Postdag d. e. i Gang om Ugen et Brev fra Dem.

Mange Hilsener fra Hjemmet og alle gode Bekjendter.

20

Deres hengivne Ven

E. Collin.

13. Til E. Collin.

Odense den 23 Juni 1830.

Kjære Collin.

Med hvilken Glæde læste jeg ikke Deres sidste hjertelige Brev; modtag 25 min varmeste Tak der for; det var første Gang De underskrev Dem som »Ven«, skjøndt De i Virkeligheden ofte har viist Dem saaledes, men denne lille Omstændighed her var mig saa usigelig kjær, just fordi jeg, ikke blot af Forbindlighed, men fra Hjertet føler mig draget hen til Dem, og mit

26 viist] *Ms. har viiste.*

varmeste Ønske er, at der ikke nogensinde fra min Side maa gives Grund til at vort Venskab, om jeg endnu tør bruge dette Navn, skal løsnest; med den inderligste Fortrolighed vil jeg altid komme Dem imøde, og jeg tør tro, selv naar De er i et daarligt Humeur, De ikke vil støde mig bort, uden at jeg jo føler, at det ikke er Deres Venskab der er mindre for mig, men det ligger i de øieblikkelige Omstændigheder. — Nu er det mig derfor dobbelt kjært, ret ofte at kunde skrive Dem til, da jeg seer at, jeg vil ikke sige, De sætter nogen Priis der paa, men det morer Dem, og De saa ærligt gjengjelder mig med endogsaa hjerteligere Breve end mine vare, thi naar De skjænker mig Hjertelighed, bør jeg vise Fortrolighed. — Eengang om Ugen altsaa, vil jeg sende Dem et Brev, og hver 14 Dag, i det mindste tør jeg vel altsaa vente et fra Dem igjen? — I Veile morede jeg mig meget godt, havde kun Veiret været anderledes. Egnen omkring Greiss Mølle er ganske romantisk; høie skovbevoxne Banker og en dyb frodig Dal med den store Fabrik; om Onsdagen kjørte en Justitsraad Vaarsaae mig ud til Tiirsbæk (, 3: Thyras Bek, thi Grund-Stenene ere lagte af Thyra Dannebod), her boer en General Krigskommisair Bekker, hvis Bekjendskab jeg havde gjort paa Dampskibet, og som nu modtog mig med megen Forekommenhed, men det blev saa øsende en Regn, at vi slet ikke kom omkring i den deilige Skov der strækker sig langs Veile-Fjord, men jeg maatte lade mig nøie med at see Gaarden, der er ganske antik, med Vindelbroe og Grave, Skydehuller ved Porten og et stort Taarn med en fæl Fangekjælder, hvor der endnu sat Jern-Ringe i Murene. — Da jeg om Aftenen kjørte til Veile strømmede Regnen saaledes ned at alle mine Klæder draperede sig paa mig, saa man ret saa alle mine skjønne Former da jeg traadte ind i Stuen; jeg stiftede ellers Bekjendtskab med en stor Mængde Krigsmænd fra Fredericia, som ret afmalede mig deres By, som et sandt Eldorado, og vilde have mig ad den Vei til Fyen; Deres gode Fader havde desuden givet mig et Anbefalings Brev til Fru-Hornemann der, men da Fredericia ingen Mærkelighed havde for mig og jeg derimod

læste, at Skipper Clements havde siddet fanget paa Colding-Slot, tog jeg med Retour til denne gamle By, hvis Gader er saa slette at der fortælles, at da en Bondekone havde faaet et Been i Halsen, saa hun blev blaae og sort i Ansigt[et] deraf, og Manden i sin Skræk lagde hende i Vognen og rullede
 5 til Colding, kom han kun lidet ind i Byen før Konen reiste sig op ved den gyselige Skrumplen og sagde: Nu gik det, Far! — Justitsraad Vaarsaae havde givet mig et Anbefalings Brev med til en Pastor Hertel, der viiste mig Byens Mærkeligheder; i Kirken ligger der en rig Mand, der i en dyr Tid svor at han ikke havde Korn paa sit Lofte, skjøndt dette var ganske
 10 fuldt, og ønskede, at dersom han havde noget, det da maatte brænde paa hans Grav, hvilket da ogsaa skete, og endnu den Dag [idag] finder man, ved at bryde een af Stenene op, brændt Korn; jeg gjorde et Forsøg og fik da ogsaa nogle brændte Ruugkorn, som jeg skal vise Dem, men formodentligt har Graveren, der finder sin Regning der ved, puttet dem derved;
 15 Præsten sværmede ellers for mine Digte og havde selv sat Musik til: Soldaten, som han kaldte sit: Livstykke.— Colding Slot er en deilig stor Ruin, men det er lidt farligt at klatre om derinde, da det seer ud som det vil styrte ind, dog trak jeg mit Mods-Organ ved Haaret, for at faae det stort nok, og vovede mig saaledes lidt ind i den saa kaldte »Kong Albrechts Kjælder«,
 20 hvor ogsaa Skipper Clemens, siges at have siddet. — Uden paa Raadhuset saa jeg ellers, for første Gang i mit Liv, en Gabestok og de Jerntænder Forbryderne før bleve knebet med, en smuk, passende Prydelse for Raadhuset; om Aftenen havde jeg en Vesit af Poletimesteren (Estrup?) der var meget imod at Slots-Ruinerne skulde rives ned, som der skal være bestemt,
 25 og han bad mig ogsaa tale med Thomsen derom naar jeg kom til Byen, da ved hans Interesse de muelig kunde frelses, thi staae kan de nok et 100 Aar endnu, og de er dog den smukkeste Prydelse for Byen. Hvilken Udsigt nød jeg ikke deroppe fra Bakken, Fjorden ligger tæt neden under og man seer paa eengang tre danske Provindser, Jylland paa venstre, Slesvig paa
 30 Høire, og ligefor Fyen med Hindsgavl og dets Skove. Jeg spadserede ind

paa tydsk Grund og plukkede mig en Mark-Viol, som jeg fører med. Løverdagmorgen tog jeg med Pakke-Posten til Odense, vi vare $\frac{1}{2}$ Time om at komme over Beltet og det regnede næsten lige til Odense, hvor jeg tæt udenfor Byen saae det blege Hovede paa Stagen, af den Karl der skjød Provst Møllers Pige. — Af Nyheder fra Odense veed jeg ingen, uden at Fru Dan-
 5
 ne mand reiste nu igaar, efter at have opholdt sig her nogle Dage og seet Byens Mærkeligheder. Foersom og to andre Skuespillere ventes i Dag til Byen; jeg hørte ellers igaar en sandfærdig Historie af en Major Stokflet der sværmer for Digteren Heine; han læste nemlig for een af Byens første Damer noget af denne Digter om Napoleon, hvor der omtrent stod: »at
 10
 Clio havde skrevet hans Navn med Udødeligheds-Ziffre«, da han nu kjendte Damens Aands Udvikling, spurgte han hende, om hun vidste hvem Clio var, og hun svarede strax: Ih, jo! det er vel et af hans Fornavne, o: Napoleons. — Den unge Poulsens Geliebte saae jeg, og hun er sandelig blevet meget smukkere end ifjor, og da var hun mig dog ret vakker. Igaar
 15
 eftermiddags kjørte jeg en smuk Tour med Apotheker Andersens hvor jeg havde været til stort Middags Selskab og disputeret med en underlig Præst fra Kjærteminde, der paastod, at Coreggio var et daarligt Stykke, derimod Våringerne et Mesterstykke, og tænk engang Damerne gav ham ret, især for den deilige Monelog: Da Herkules paa Veien stod, da var han
 20
 slemt i Knibe. De fortæller mig at den lille Jomfru Lange er forlovet med Larcher, det er jo en fæl Historie! den livlige, vakre Pige skulde have en langt anderledes Elsker, o det er ret taasset! næsten kunde jeg ærgre mig, skjøndt hun slet ikke kommer mig ved. Er virkelig den nye Vaudeville saa daarlig? Jeg troer det er Publicum der er det, og at det nu er en Idee, at
 25
 Forfatteren til Øster og Vestergade ikke længer kan skrive noget godt. Naar De hører om Ravne-Operaen vil De da lade mig det vide. Men nu lev vel! tusinde Hilsener til Deres Fader, Moder, Broder, Søster, Drevsens, Wulffs Heiberg osv fra mig. Næste Gang skal De faae et nyt Digt med.

Deres af Hjertet altid hengivne 30

Andersen.

14. *Til E. Collin.*

Odense den 29 Juni 1830.

Kjære, gode Collin

Siden jeg sidst skrev har det kun været daarligt Veir, saa at jeg ikke meget har været omkring, men desmere har jeg faaet bestilt, læst næsten
 5 een heel Deel igjennem af Edda, og skrevet fire nye Digte; jeg vilde gjerne see at samle en heel Cyclus, der kunde komme ud til Nytaar, og skjøndt forskjellige i Form og Aand, dog udgjøre Billeder fra min Sommer-Udflugt; et Navn finde vi vel nok der til. Raad mig ellers hvad De synes, hvilket er bedst, enten at skrive paa Romanen (jeg har ikke rørt den her)
 10 eller tænke paa denne Poesie-Samling? To af disse fire Digte sender jeg Dem her til Flyveposten, thi flere er vel ikke fornuftigt naar de siden skulde ud i Samlingen. Siig mig nu hvad De og Bekjendtere synes om dem, det sidste er kun, som De seer en Ubetydelighed, dog er jeg næsten selv mere for det, end for hele Havfruiaden; hvad mon Heiberg siger? De maa da
 15 endelig hilse ham mange, mange Gange fra mig; i Jylland var man meget interesseret for Striden mod de tre Professorer ved Lidenskabernes Academie, og alle Jyderne stode trofast paa Heibergs Partie, saa at man kan vente gode Hjelpetropper fra Kjernen af Landet dersom det engang kom til corpurlig Haandgemæng. — Hvad mine to Smaa Digte her angaae,
 20 ønsker jeg dem i et Nummer, da det ene er for ubetydeligt til at staae ene. Fra Foersom skal jeg hilse Dem mange Gange, han er i høieste Velgaaende indtruffet, og vi havde i Aftes hans behagelige Vesit paa vort romantiske Tolderlund; thi De kan tro jeg boer smukt, midt i Skoven, Canalen tæt ved, hvor Skibene trækkes op ad; gamle Næsbyhoveds Slotsbakke kun
 25 nogle Skridt derfra, og en smuk Veirmølle tæt ved Hjemmet. Har De endnu intet hørt om min arme Ravne-Opera, og hvad der ikke maa glemmes, veed De ikke Resultatet angaaende min Ansøgning om Regentsen? Der er dog ingen Breve kommet til mig, som ere afleveret hos Dem, f Ex fra Schley i Libau? Var dette sidste Tilfældet maatte De endelig sende
 30 mig det. Saasnart Veiret begynder at blive godt og stadigt, har jeg i Sinde

at tage til Svendborg, Taasing, Faaborg og Asens, men med dette Regn-Søle kan det ikke nytte; jeg er inviteret ud til Bangs paa Hofmandsgave, til Vedel Simonsens paa Elvedgaard, og endelig til Herresædet Lykkesholm, saa der ret er megen Glæde tilbage; og hvergang jeg seer noget ret smukt, ønsker jeg De var der med, thi jeg kan tænke hvor tørt det er at sidde paa Høienloft og læse til den graulige Atestats, der kun har den ene lyse Side at den ligger Forlovelse saa temmelig nær, hvis dette endda er saa rart som der snakkes om, men det gaaer nok med Kjærligheds Lyksalighed som Spøgelse, alle tale derom, men i Grunden har ingen selv ret mærket der til. — Sidste Søndag hørte jeg Intet fra Dem, men ventede da heller ikke, men dersom Tiden tillader Dem det paa Søndag saa faaer jeg jo Brev thi da er det 14 Dage siden De sidst skrev. Ikke? Men nu lev vel, kjæreste Collin, gid De ret maa kunne møde Dem hjemme, hils Deres gode Fader og den hele Familie, De siger dem jo nok imellem hvorledes jeg har det? Næste Uge skal De igjen høre fra mig.

Deres af Hjertet altid hengivne

Andersen.

15. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn d. 2. Julii 1830.

Halvsøvnig sidder jeg her og laver mig til at skrive Dem til, saa at jeg frygter for, at det vil blive et grumme kjedeligt Brev. De spørger mig om jeg synes De skal tage fat paa Romanen eller den paatænkte Poesiesamling; jeg vil raade til det Sidste, saavel med Hensyn til Oeconomien, som Tiden og den literaire Ære. Romanen antager jeg nemlig, at De maa betragte nu som et Arbeide, der ikke kræver den bestemte gode Disposition, som De formodentlig nu er i, d. e. De har jo Planen færdig, og saa godt som hele Romanen i Hovedet; hvis De derfor til en Tid finder Dem vel oplagt til et andet Arbeide, da troer jeg at De bør gribe Leiligheden. — Desuden vilde De vist ikke kunne faae udrettet noget Væsenligt i Romanen ved Deres Hjemkomst, naar der med Alvor skal tænkes paa den academiske

Afhandling; De seer, jeg snakker altid om denne; men jeg sætter ogsaa særdeles megen Priis paa et godt Udfald af dette Foretagende.

De Digte, som De har tilstillet mig, har jeg idag strax været med hos Heiberg; han har i nogen Tid været syg, men er nu i Bedring; han fik ikke
5 Tid at læse dem, mens jeg var der; han bad mig ret meget at hilse Dem.

Hvis De agter (og kan faae Tid dertil) at gjøre Excursioner i Omegnen, da gjør endelig først og fremmest en til Hofmansgade; De veed ikke hvilke fortræffelige og elskværdige Mennesker Beboerne ere. — De kalder dem Bang i Deres sidste Brev til mig, men Familien hedder Hofman. Naar De
10 kommer der, maa en af Deres første Forretninger være at bringe tusende Hilsener fra mig; jeg elsker det Sted, som om det var mit Hjem; og at dette kun kan være for Beboernes Skyld, ikke for Egnens Skjønhed, vil De selv snart overbevise Dem om. . . .

Paa Hjemveien tager De maaskee over Nørager. Ida Bang er endnu
15 stedse syg. —

Da Schillers Røvere blev sidst opført her, fik man et nyt Exempel paa Niensens Naragtighed; han spille nemlig Carl Moor; i et Værelse (bestemmer Stykket) staaer Carl Moors Buste; og der havde Nielsen sat sin egen Buste, nylig forfærdiget af Simonsen; jeg veed ikke om De erindrer det ko-
20 lossale Studehoved fra Udstillingen. —

Fra Jette og Christian Wulff er for nylig kommet Brev fra Dresden; der agte de at opholde sig i lang Tid. — Hvis De ønsker det, skal jeg bede Frue Wulff, at skrive til Chr. W., at han skal høre sig (saa smaat) for hos Tieck, om denne har faaet Fodreisen og hans Mening derom.

25 Nu lev vel, kjære Andersen. —

Deres Ven

E. Collin.

16. Til E. Collin.

Odense den 7 Juli 1830.

Kjære, bedste Collin!

Hjertelig Tak, for Deres venlig Brev; De skrev deri, at det vidst vilde
30 være meget kjedsommeligt, da De skrev det i halv søvning [Tilstand], tvert-

imod, den eneste Feil var, at det forekom mig at være for kort; jeg længedes ret den Postdag efter at høre fra Dem, og jeg anede ogsaa at De vilde glæde mig med et Brev. — Det fornøier mig saa meget, igjennem de døde Bogstaver, at kunne tale med Dem, og min Brev-Due vil aldrig glemme een gang om Ugen at flyve over til Deres lille Fuglerede bag de grønne Grene; ⁵ (jeg mener Træet i Gaarden). — Her paa Iversens smukke Landsted begynder ret min poetiske Mølle at gaae, hver Dag faaer jeg eet Digt færdigt, saa at det bliver nu bestemt at jeg til Nytaar vil udgive en: poetisk Jydepotte for 1831, hvad synes Dem om denne Tittel? Er den ikke god? Desuden vil denne Pjese have den Fordeel, i een Henseende for Digtene, at ¹⁰ den vil udgjøre et sammenhængende heelt i en Cyclus af Digte, et lille Drama, og Badens latinske Grammatik, behandlet som en clarensk Novelle; eet af Digtene: Phantasie ved Vesterhavet, som jeg skrev forleden, sætte de hos Guldbergs ved Siden af det bedste i min Digt-Samling, altsaa ogsaa ved Siden af Det døende Barn og Dykkerklokken, De skal ¹⁵ faae en Afskrift af det, men ikke i Dag, thi da skal der allene passiare. (Hvor det i Grunden dog er behageligt at passiare paa Papiret, saa faaer man dog Lov til selv at snakke, uden at nogen afbryde Een.) Jeg tænker at den poetiske Jydepotte vil faae mange Subskribenter i Jylland, derfor er det vel bedst selv at forlægge den; det lille Drama jeg ovenfor nævnte, der ²⁰ skal staae deri, er den Idee vi alt havde i Vinter, denne Blanding af JuleStuen og Carl den store; naturligviis, maa jeg see at faae denne lille Helt bort, da ellers den virkelige store (æstetice) kunde blive gnaven; men det kommer jeg nok ud af; jeg vil lade Scenen foregaae paa den jyske Hede, hvor Mackbets Hexe dandse om en stor Jydepotte hvori de komme alle ²⁵ de Stumper af Stykker hvori de Helte er der skal spille Farcen, og synge saa deres »boubl, bouble!« medens Dampen lægger sig over Heden og danne derpaa et Theater hvor man seer Stykket. Forstaaer De mig? — Nei! — ja saa maa det være dermed til vi sees. — Det er vist ellers ikke værd at der bliver formange af de nye Digte bekjendt. Angaaende de to Heiberg ³⁰

¹⁰ Fordeel] *først skrevet* Forhold. ¹⁴ sætte] *først skrevet* sætter.

fik, vilde jeg nok have vidst Deres Mening, men den glemte De, ligesom Svaret paa en heel Slump Spørgsmaal jeg i sidste Brev plagede Dem med; fEx: om De intet havde hørt angaaende, min Ansøgning om fri Regents, og fremfor Alt, om der endnu intet kan bestemmes med min Opera? Hvad si-
 5 ges der? tænk dog paa mig i dette Capitel. I Løverdagskulde jeg have været til Hofmanns Gave, men det blev saa styrtende en Regn, at jeg ikke kunde komme uden for Døren, men nu haaber jeg at Veiret, der hidtil har havd anden Dags Feber, snart kommer til ægte Sommer Helbred og saa ruller jeg der ud, og skal da hilse hvert levende Væsen fra Dem, ja selv Træer og
 10 Blomster, forlanger De mere? Vil De endelig hilse Fru Wulff grumme meget fra mig! Det var ganske herligt, som De skriver, at der (saa smaat) hørtes hos Tieck om Fodreisen og Digtene, men De maae sige, om Jette vil, det kan ikke hjælpe at bede Christian; Jette har desuden lovet mig det, har Digtene med, og hjertelig Interesse for mig. — Vil De takke Deres
 15 gode Fader fordi han sendte mig Schley's Brev; han har i Sinde at samle et Udvalg af danske og svenske Digte, som han vil oversætte paa tydsk, i det sidste Brev talte han alt derom, og spurgte mig om de bedste Sager, blandt andre nævnte jeg ham Boyes: Kirkeklokke i Farum, nu beder han mig om den inden Aarets Udgang, vil De derfor sige mig hvor den er
 20 at finde, eller troer De ikke naar jeg kommer til Byen, vi kan faae den hos Boye selv? Det er ellers komisk, at af alle mine Digte, sætter han næsten Martsviolerne øverst, »es ist ein unendlich zartes Gedicht, wie viele Thränen mögen darauf schon gefallen seyn, und wie viele noch fallen«, siger han blandt mere smukt tydsk derom; han har da oversat dette og vil
 25 nu begynde paa, »Soldaten, Graat-Veir, Klintekorset paa Møen, Holger Danske og Recensionen«. — I hans Brev fulgte ellers et andet til en Herrn Henckhusen, der nyelig er kommen fra Libau til Kjøbenhavn, og som han beder mig besørge til ham, men vor Herre maa vide, hvor denne gode Mand er, jeg veed derfor intet bedre end at lægge det heri, og

12 Jette] *understreget med 3 Streger.* 16 Digte] *først skrevet Digteres Digte.* 18 jeg ham] *først skrevet han mig.* 23 viele] *Ms. har viele.*

bede Dem, at lade forhøre i Hotel du nord, thi saadant et Sted boer han vel (vil De ikke nok?), skulde han da ikke findes, saa er De nok saa god at gjemme Brevet til jeg kommer til Kjøbenhavn, jeg vil da med en Skibs Leilighed sende det i et af mine Breve, tilbage igjen til Libau. — Af komiske Digte har jeg kun skrevet et, om de Jydske Heder, og det er i Grunden 5 dog ikke saa komisk, det er kun »den fine, den line, den søde, den bløde«, der her gjør den gode Virkning, ellers har alle Digtene endnu et meget høitideligt Præk, noget som De alt kan see af det tilsendte, om: Havfruen paa Samsøe. — Her er ellers meget muntert, ude paa Iversens Sted, De ved at den afdøde, gamle Iversen var meget lunefuld, og her er derfor en 10 heel Deel ret snorrige Anlæg, saaledes har vi en heel Fæstning ved Canalen, med Træsoldater; i Haven er det enhver tilladt at spadsere og vi see derfor daglig en Mængde, foruden en Pokkers Hob, der gjøre Vesitter. Daglig er vi 13 til Bords hvoraf de 11 er Damer, og af disse ere de 9 imellem 22 og 12 Aar, saa De kan tro vi nok kan gjøre Løier. — Før jeg reiste fra Byen klinede 15 jeg mig en Billedebog af Krähwinkler og deslige; den viiste jeg forleden til Guldbergs, der bad om den maatte blive hos dem en Dags Tid, da jeg nu fik den tilbage havde Obersten og en Frøken Gyldenkrone forøget den med flere ny Sager og Mottoer af mine egne Digte, saaledes var mit eget Billede der, nok saa nydeligt, med en lille bitte Dame (avis aux lectrices) 20 der meldte sig osv. De skal faae det at see. Igaar-Aftes da jeg spadserede herude i Skoven, fik jeg en interessant Overraskelse; det bruuste, nemlig med eet, som om der kjørte 3 a fire Vogne med Jern over en Stene-Broe, og da jeg ganske forskrækket saae om mig, var i Ordets egenlige Forstand, Himlen næsten skjult med Fugle, der i en uendelig Sværm svingede sig 25 ud over Søen, det var noget overordenligt deiligt. — De maa da endelig ikke glemme at hilse dem allesammen hjemme eller paa Frederiksstal, De har vist glemt det, thi jeg vilde gjerne have en Gjenhilsen. — Hils ogsaa Heiberg meget fra mig, det gjør mig ret ondt at han ikke er vel, men nu faaer vi vidst smukt Sommer-Veir og saa bliver der jo Sommer i alle syge 30 Folk, og da snarest i ham. — Dersom Tiden tillader Dem det, da skriv mig

til paa Søndag, De kan ikke tro hvor det glæder mig, thi De er, som jeg maaskee alt harsagt Dem, min eneste Ven, tør jeg ikke nok kalde Dem det? Af Jevn-Aldrene har jeg slet ingen jeg føler mig hengiven til uden Dem — — — men nu bliver jeg elegisk mærker jeg, og De finder vist det samme, 5 derfor ikke mere, De forstaaer mig jo nok? Naar De nu skriver, siig mig da hvad De synes om Ideen til den poetiske Jydepotte, og om De troer at vi allerede nu, foreløbigen bør anmelde dens Ankomst; i de jydske Byer jeg kommer fra, har jeg ihver een, ja to Bekjendtere, som jeg nok kan bede om at tage sig af Subscriptions Planer og jeg bilder mig ind at vi fra Jylland 10 nok skal faae en 50 Subscribenter, de kan jo ikke være andet bekjendt da Bogen er skrevet til Ære for deres Land. Men nu siger Papiret basta! derfor Lev vel, kjære Collin, gid De maa leve ret fornøiet, frisk og vel! og glem ikke

Deres inderlig hengivne Ven

Andersen.

15 17. *Fra E. Collin.*

Kbhvn d. 13 Julii 1830.

Da jeg muelig paa Løverdag ikke faaer Tid at skrive Dem til, har jeg besluttet at expedere denne Skrivelse extra ordinem til Dem idag (Tirsdag) uden at have det mindste egentlige Stof til et Brev; et, idetmindste for Øieblikket, voveligt Foretagende, thi Budet staaer og venter paa at bringe 20 Brevene paa Posthuset. . . .

Man fortæller her i Byen, at Archiater Sch: er bleven ansat ved den franske Expedition til Algier; og man har nu nærmere faaet at vide, hvorledes dette forholder sig. Som bekjendt er med Expeditionen indskibet en heel Deel Soldater af Pap, til at besætte Poster med for at narre Araberne og 25 Tyrkerne; denne Division er det, han er bleven ansat ved, jeg troer, som øverste Læge; man fortæller fremdeles, at han har indgivet Ansøgning om, ved sin Hjemkomst at turde tillægge sig Navnet Africanus.

7] bør anmelde] først skrevet anmelder.

Professor Siboni har ved sin Hjemkomst fra Sverrig holdt en Tale i Musik-Conservatoriet, og ved at forklare Conservatoriets Fremgang og Nytte, har han brugt det Udtryk, at Eleverne der havde nydt en ligesaa god Underviisning, som i Slukefter; formodentlig har han meent: Efterslægten. Denne Feiltagelse er et pendant til den, (da han paa Kjøbmager- 5 gade faldt over et Sviin) da han sagde, at han var faldet over et Flesk.

Hvad man saalænge har snakket om, er nu afgjort: Jfr. Pätges har slaaet op med Hviid, eller rettere sagt, de ere i al Venskabelighed blevne enige om, at de kjede hinanden.

Heiberg synes meget godt om Deres Digt: Havfruen ved Samsøe, især 10 Begyndelsen; det mig tilstillede: Fragment af et Riimbrev er ikke blevet indrykket i Flyveposten, jeg veed ei hvorfor; men, sandt at sige, troer jeg, at hverken De, Flyveposten eller Læserne have tabt Stort derved; læg Mærke til, at jeg siger: Stort. — Nu erindrer jeg mig imidlertid, at De selv holdt mere af dette end af det Andet. 15

I Deres næste Brev venter jeg at faae Efterretninger om Deres Ophold paa Hofmangave, og Deres Tanker om dette Sted.

Jfr. Zrza bad for nylig Manthey om at tale for hende hos Kongen om Understøttelse til hendes Udenlandsreise, men han svarede, at det kunde han ikke; han havde endnu aldrig faaet noget Afslag af Kongen, og 20 det udsatte han sig for ved denne Leilighed. — Iblandt de væsentlige Forbedringer, som samme Mand har gjort ved Theatret er ogsaa den, at Lamperne i Lampekronen ere blevne rykkede nærmere sammen. Samme Mand har i en Note til Kongen roest sig af, at have med yderste Strængighed paaseet, at intet Forskud paa Gage blev givet til noget Medlem af Theater- 25 personalet; men, hvad han ei har omtalt, er, at han selv har optaget af Theaterkassen af sin Gage 2 Qvartaler forskudsvis. — Sidste Bidrag: han roser sig tillige af at have virket til Sædelighedens Fremme ved Theatret derved, at han har taget det Løvte af Ryge, Nielsen, Winsløw jun: og Cetti, at de ikke mere vil drikke stærke Drikke under Forestillingerne. Conditio- 30

ren Capretz kan dog nok være rolig, thi han forsikrer, at Nielsen endnu som før lader hente 2 Glas Punsch hver Aften, han spiller.

Den eneste vigtige Ting, som jeg har at tale med Dem om, har jeg opsat til sidst. For nogen Tid siden talte jeg her i Byen med en Person om Dem, 5 som udlod sig med megen Venskabelighed ja Agtelse for Dem, men paa-stod fuldt og fast, at De var i en utilgivelig Grad Egoist, og saa indbildsk, at De, hvis man sagde om et af Deres Digte, at Øehlenschläger ei kunde have skrevet det bedre, vilde tænke som saa : »der skulde jeg dog ogsaa troe, at der var noget mere originalt ved mig end ved Ø :«; samt at De vistnok 10 endogsaa vilde lydelig udsige dette. At jeg, som Deres Ven, forsvarede Dem mod denne haarde Beskyldning, venter De vist, og med Rette; men just som Deres Ven maa jeg ved denne Leilighed gjøre Dem opmærksom paa det Sande, der tildeels ligger i denne Dom. — Skulde jeg blot dømme efter ydre Criterier, da maatte jeg bitræde denne Dom, men Deres Tænke- 15 maade og med eet Ord: Deres Forhold til mig vil altid drage mig derfra. Jeg fortalte Fader det Ovenanførte; han var af samme Mening som jeg, men hans Udtryk derom vare drøiere, men vistnok sande. Han sagde, at han vidste ikke selv, hvorledes De havde det, men De kom undertiden med Exclamationer, som ret kunde ærgre Folk; f. Ex. at De engang, da han 20 sagde: »De maatte ønske, De kunde skrive saadan en Roman, som Inge-mann« — udbrød: »Nei, det veed Gud, det vilde jeg ikke ønske« etc., dette antog han imidlertid for at være, som han udtrykte sig, — Fianterie. Er nu dette Deres virkelige Mening i det nævnte Tilfælde — som jeg ei vil ønske — saa skal jeg vistnok ikke indlade mig paa et saa utaknemmeligt og frug- 25 tesløst Arbeide, som det at betage En sine gode Meninger om sig selv; men det er høist uklogt, høist skadeligt for Dem med Hensyn til Andres Mening om Dem at De lader Andre mærke det, og derfor skylder De Dem selv at skjule dette; og saameget kan og bør jeg sige Dem. —

Deres Ven

E. Collin.

18. Til E. Collin.

Hoffmanns Gave den 11 Juli 1830.

Kjære, bedste Collin!

I Løverdagsaftes kom jeg her til, og agter at forlade disse fortræffelige Mennesker, første Markedsdag 3: Onsdag, men da det vil være uvist, om jeg kommer saa tidligt til Odense at jeg der kunde faae et Brev skrevet og 5 med Posten, vil jeg allerede begynde paa det her, og skrive nogle Linier hver Aften, for at der ingen Uge skal gaae over med at tilsende Dem mine Breve. — Jeg har kun været her een Nat og een Dag og finder mig alt ganske hjemme; jeg har nu lært Ringspil, kan ogsaa godt balancere paa Stangen ved den grønne Plet udenfor Huset, hvor De øvede Dem ifjor, og fremfor 10 alt lært at spise Kirsebær; Træerne bugne under Vægten, og de ere alle modne saa det er en Lyst; gid jeg kunde putte Dem et af Træerne her ind i Brevet skulde jeg, men det lader sig nok ikke gjøre! Jeg har mærket at man ret studerer Botanik her, og er Talen om Blomster og Væxter, føler jeg mig reent svinde hen i et Nix, jeg som dog i Jylland vandt daglig i Folks 15 Agtelse, naar de hørte mig kjende Hør, Hamp, Rap og Rølleger! — Man har lovet mig at jeg skal lære her »at støbe Engle«! Pigebørnene skal lære mig det, men Fruen vil at vi endnu en Dags Tid skal lære at kjende hinanden mere; Gud veed hvad der stikker under, jeg tænker det er slemme Skjælmsstykker. Iaften har vi alle gjort Kunster, lavet Gaader til hinan- 20 den, og den jeg gav Fruen var følgende — men husk, at den er lavet i Øieblikket. (Den bestaaer af fire Stavelser):

De tvende første er et Hundenaavn,
 De sidste, Tittel paa en Tyvekvinde,
 Det Hele staar som Fordeel — ikke Gavn, 25
 For en bekjendt tydsk Digterinde.

Caro 3: et Hundenaavn. Line, 3: den line, den fine, den søde, den bløde.
 Det Hele er Caroline 3: Caroline Pickler.

Den anden Charade jeg maatte lave, thi jeg kunde ikke gjætte den Fruen gav mig, var saaledes:

5 Staaer jeg smukt paa mine Been,
 Er jeg Dig en sødlille een,
 Sat paa Hovedet for Dig,
 Bedes: Gud velsigne mig.

Søn 3: en sød lille een; vendes det om, staaer der nøs, af Verbum, at nyse.

Men nu er jeg ganske søvning og vil derfor ikke skrive paa Brevet mere i denne Aften, da det ellers kunde blive Dem for kjedeligt; dog maa jeg fortælle Dem min første Drøm herude, den var om Dem, og ikke mindre end
 10 Deres Bryllup, og De saae saa usigelig lykkelig ud, at jeg aldrig har seet Dem saa smilende, ikke engang i Deres bedste Øieblik.

Aftenen den 12 Juli.

Idag har vi maatte være i Stuen den hele Dag eftersom det regnede, det
 15 er ret et kjedeligt Sommer-Veir, jeg troer, det ikke er rigtigt i Hovedet. Imidlertid har jeg idag arbeidet et Par Timer paa min poetiske Jydepotte, nemlig et Stykke i Prosa, der hedder: Ideer for dem som selv ingen have, en liden Nød og Hjelpe-Bog især for de som vil være Poeter; ved samme Leilighed kan jeg nu ogsaa fortælle Dem at jeg alt, før jeg tog herud, fik
 20 min clarenske Novelle, den skjønne gramatica latina færdig, der som De veed ikke er andet, end salig Badens ærlige Gramatik behandlet lidt følsom, jeg har læst den for Guldbergs, der er ganske entusiastiske for den, ja erklære den endogsaa for mit heldigste 3: originalste Produkt, men det troer jeg ikke selv; jeg glæder mig ret til at læse den for Dem. — Af Digte
 25 har jeg ingen i de sidste 8 Dage, derimod Ideen til et stort alvorligt, men jeg venter ikke før paa svenborger Touren at komme ned med det; Barnet hedder: Naturens Bog; det er i grunden en gammel Pjese, som De veed. —

Alle Hoffmanns har bedet mig at hilse Dem mange 1000000000000000
 0000000 Gange her i Brevet, vi taler daglig om Dem, og det lutter for-
 træffelige Ting, bare De var hos os! Imorgen, som er den sidste Dag jeg
 bliver, thi det er St: Knuds Markede i Odense, vil vi have Schattenspiel
 an der Wand. Lund skal være Casander; den ældste af de her værende 5
 Sønner, Colombine; den yngre, Harlequin, og jeg, Pjerot. —

Aftenen den 13 Juli.

I Formiddagskjørte Hr Hofman mig ud paa Hals, jeg var paa den ydder-
 ste Spids og fik mig en Steen med; her ude voxte Lyng, noget jeg ikke troede
 at finde i Fyen. — Med vort Schattenspiel gik det fortræffeligt og vi havde 10
 oven paa Baletten Søvnjængersken der ret var et non plus ultra i sin
 Slags. —

Odense den 14 Juli.

Imiddags forlod jeg det hoffmanske Huus, hvor jeg ret har moret mig,
 begge Døttrene rullede med til Byen, hvor jeg nu ankom for en Times siden.
 Jeg har tusinde Hilsener til Dem fra Hoffmans hele Familie. — I dette Øie- 15
 blik fik jeg Deres kjære Brev, og jeg takker Dem ret for at De saa hjerteligt
 tænker paa mig. — Deres mange Nyheder morede mig meget, især det om
 Archiaten, og hvad der glædede mig, var at Jomf: Pätges har slaaet op med
 Hviid. Angaaende min Opera, og om Ansøgningen til Regentsen har De
 nok glemmt, tænk paa mig næste Gang. — Ligesaa meget som hele Begyndel- 20
 sen af Deres Brev glædede mig, lige saa meget bedrøvede Slutningen mig,
 ikke for den Persons ilde meente Dom, thi han har ikke kjendt mig, eller talt
 gjennem et andet Organ, men, for at Deres kjære Fader, selv ikke troer at
 forstaae mig i denne Henseende, at mine »E[x]clamationer« er et levende
 Udbrud af Hjertet. Kjære, gode, Collin, De er min eneste, sande Ven, gid 25
 jeg dog ret tydelig kunde give Dem en Idee om mit Indre, kan De virkelig
 tro, at jeg nogensinde tænker mig liig Øehlschlæger, mindre mere ori-
 ginal end ham; nei, saa vidst, som jeg ønsker Guds Bistand i al min Virken,

veed jeg ikke med mig selv, at jeg nogensinde har troet det, mindre at kunde vilde yttre det. Den Person, der, som De siger, udlod sig med »saa megen Agtelse og Venskab« om mig, har ikke meent mig det godt. Siig mig hvem det var? jeg skal aldrig røbe at jeg veed det, men maaskee kan jeg da
 5 see, og sige Dem Kilden hvorfra sligt kommer. — Der er neppe nogen der mere føler sine Feil og Mangler end jeg selv, tro mig, Egoisme er neppe det rigtige Udtryk paa mine Svagheder. — For ret at vise Dem min høieste Egoisme i al sin Nøgenhed, vil jeg sige Dem mine forfængeligste Ideer, men som jeg aldrig i alvor nogensinde har yttret for nogen; jeg troer at jeg
 10 blandt de unge Poeter er den der for Øieblikket, tør love mest, at jeg med Guds Hjælp, ved ydre Omstændigheder vil kunne kom[me] til at indtage en Plads mellem de gode Digtere, men vil staae dybt under Øehenschläger, og langt fra Ingemann. — Dette er mit oprigtige Skriftemaal; enhver som ret kjender mig, vil ikke kunde finde mere, som den høieste Egoisme
 15 hos mig, end hvad jeg her siger Dem, og det vil dog kun være i Spøg at Sligt kommer til Yttringer; lad saa de andre Personer tale »venskabeligt«, ilde om mig, der kommer vel engang en Tid at vi alle, Venner og Uvenner komme bedre til at forstaae hinanden. — Lov mig nu, at De i Deres næste Brev vil tale lidt mere om denne Materie; og usigeligt vil det glæde mig,
 20 naar jeg da bliver overbeviist om, at Deres Fader og De forstaaer mig; lov mig det! og skriv snart, ret snart, det glæder mig saa meget, skriv hvad De vil, kun at jeg faaer et Brev. Hils dem alle,

Deres altid hengivne Ven

Andersen.

25 Hvad siger De om Ideen til den poetiske Jydepotte?

19. *Til E. Collin.*

Odense den 21 Juli 1830.

Kjære bedste Ven!

I Dag har jeg ikke meget at fortælle, thi hele denne Uge har det været et Regnveir, saa at man ikke kan komme i Skoven, skjøndt den staaer lige

12 dybt] *understreget med 4 Streger.*

udenfor Vinduerne; Jorden er saa blød, at jeg frygter for, vi tilsidst træder paa de kjære Antipoder. I denne vandede Tid kan jeg altsaa ikke andet end give Dem lidt af samme Element, nemlig et Par Digte af min: poetiske Jydepotte, dog betinger jeg, at de ikke komme i noget somhelst Blad, ei engang Flyveposten, thi saa kjender Folk for meget til dem. — Nu maa De 5 smukt sige mig Deres Mening. Ikke?

Phantasie ved Vesterhavet.

Er disse høie, sorte Masser Fjelde?
 Nei! fremad styrte de med Vælde,
 Og Sneens Masser paa den høie Tinde, 10
 Snart stige, snart forsvinde!
 — Er det da Skyer, som i Dalen svæve,
 Og nu med eet sig høit mod Himlen hæve?
 Nei, det er Havet! hør dets dybe Sang;
 Ei hørte Øret før slig Orgelklang! 15
 Den ryster Sjæl og Tanke,
 Thi her er alting stort og uden Skranke!
 — Hvad gemmer Du o Bølge i Dybets Bugt?
 Hvad saae Du paa Din stolte Flugt?
 Hvad hørte Du? — Du Jordens Vugge, Jordens Grav, 20
 Herlige Hav!!!
 — Din Bølge saae ved Nordens Pol
 Den ei synkende Sol,
 Iisbjergenes evige Lag!
 Den følte Saharas brændende Dag; 25
 Den hvilte stille, udbredt som et Klæde
 Om Øen, hvor Pilene græde!
 Den hørte paa Klippens, paa Sandets Kyst,
 Hvad dybt der sig rører i Menneskets Bryst;

Den sang jo omkap med hver Fugl paa Green,
 Og gik over Perler og Dødningebeen.
 Denskued' ved Luftningens Strømme, ved Stormenes Chor
 Verden saa undrende stor!

5 Ja stor Du hæver Dig selv i Din Vugge og Grav,
 Herlige Hav! — —

Og dog hvad er vel Du mod Himlens store Sø,
 Hvor Jorden staaer kun som en lille Ø,
 Hvor Sol og Maane, ja hvor hver en Stjerne,
 10 Som Øer ligge adspredt i det Fjerne!

Og hvad er atter denne store Vrimmel?
 Een Draabe kun i den uendelige Himmel!
 — Nu fatter jeg først klart hvad Døden bringer
 Paa Cherub-Vinger!

15 — Men døe — — ja, det er underligt at tænke paa!
 Dog, grumme lidt det Hele vi forstaae,
 Det er saa stort og smukt hvad Døden skjænker,
 Ja, meget meer end nogen Digter tænker!

O, saae vi det kun klart med Aandens Blik,
 20 Vi lige strax da ned i Graven gik,
 Men vi er' Børn jo kun paa denne Side,
 Og Børn maae ikke Alt paa eengang vide!
 — Thi bruus kun vilde Hav! opløft Din Kjæmpevove!
 Med Dig og Stormen, jeg min Gud vil love!

25 Dette Digt synes hele den guldbergske Familie er det bedste af alt hvad
 jeg har skrevet, men det er ikke min Mening; hvad siger De? Har det
 Deres Bifald, vil De da lade Deres Fader og Søster læse det, men ellers ikke.
 — Nu et andet Digt.

Bøgetræt.

Hist staaer et Bøgetræ paa Høien ene;
 Afhugget har man jo dets bedste Grene!
 Sært ryster Toppen paa den stakkels Fyr,
 Den vist fortæller gamle Eventyr, 5
 Om Elskende, og andet saadant noget;
 Hør kun! — forstod' vi bare Sproget!
 — »Høit og stolt jeg Kronen bar!
 Ægte jo min Stamme var.
 Mine Børn, de stolte Grene 10
 Havde alting paa det Rene;
 Fik ei Skjænd og fik ei Huk,
 Drak kun Sol og Morgendug.
 Alt har jeg som Fader gjort;
 De maa blive noget stort, 15
 Tænkte jeg, det kan ei feile.
 Som en Skibsmast hver skal seile
 Lystigt over salten Vande,
 See og sees i fjerne Lande!
 Men af tretten jeg har havt, 20
 Een blev kun et Kasteskaft,
 Gjærdestave blev' de tre,
 Men de ni, o bittre Vee!
 De fik dog den værste Ende,
 De blev kun til Pinde-Brænde!« 25

Heden i Regnveir (∩: den jydsk).

Ak! Himlen staaer med Graat i Graat,
 Og Regnen rusker nu saa smaat;

See, Heden hist og her sig høiner,
Men Lyng og Lyng og Lyng man øiner!
Hver grønlig Plet gjør Hjertet glad,
Skjøndt Græsset ligner Andemad!

5 Saa tungt i Sandet Vognen gaaer,
Og Lyngen ind mod Hjulet slaaer,
To Smaa-Børn vogte Faar ved Veien,
Hør, Drengen blæser paa Skalmeyen,
Imedens fromt hans Søsterlil
10 En Psalme synger os dertil.

Hun ogsaa andre Viser veed,
Selv den, om »Roat, som faldt ned« —
Men tys! hvem er det som sig nærmer?
Det er Nomade-Folk, som sværmer.
15 Zigeunere de er paa tydsk,
Men kaldes Kjeltringer paa jydsksk!

See, Konen her er ikke styg!
Hun bærer Vuggen paa sin Ryg;
Den Lille sover der og drømmer,
20 Skjøndt Regnen over Vuggen strømmer,
De andre Unger ved Siden gaae;
De tradske godt, skjøndt de er' smaae!

Hvem veed — selv Tanken gjør saa godt,
Maaskee jeg her, skjøndt alt er graat,
25 Skal Deres Preciosa møde,
Den fine, line, søde, bløde;
Hvor er hiin Sol paa Hedens Nat?
Mon hun er alt i Hullet sat?

Dette sidste lille Digt, er halv bekjendt, for Mad: Iversen bad mig om det til hendes Avis og fik det da naturligviis, men jeg troer ikke der er mange der dog har læst det. — Nu er jo da Moelbeck blevet Censor; tjen mig derfor endelig i, at faae Svar paa min Opera, om der er noget, der skal forandres i Texten, eller om de ikke synes om det Hele, men det maa de! 5
 Æmnet maa behage. Fra Foersom har jeg mange Hilsener til Dem, vi træffe ofte sammen, og han kommer ogsaa ud til mig, her paa Tolderlund; forrige Uge havde vi, det vil sige, Mad: Iversen, hos hvem jeg boer, stort Selskab, paa en 100 Personer, der brændte Beegkrandse i Skoven, og alle Mand spadserede med Paraplyer, det var et skjønt Syn! — I næste Uge 10
 reiser jeg bestemt til Svenborg, Faaborg og Assens, derfor skriv mig til paa Løverdage, saa faaer jeg Brevet Søndagaften, og altsaa før jeg reiser afsted; 8 a 12 Dage bliver jeg borte, men min Brevdue skal ikke undlade at flagre til Dem, thi jeg veed, at De dog, hvergang den kommer, tænker lidt paa mig; nu lev vel! næste Gang haaber jeg, at De skal faae mere Prosa og min- 15
 dre Vers fra mig! Hils Deres Fader, Moder, Sødskenne og alle Venner og Bekjendter; seer De Thiele da giv ham ogsaa en Hilsen. Af Nyheder veed jeg ingen, uden at Studiosus juris Gottlieb Collin siges at være forlovet med Jomf: Pätsholt (jeg veed ikke hvorledes Navnet skrives) er det Sandhed med Forlovelsen saa gratulerer jeg. Folk har ogsaa forlovet Dem 20
 med — dog det veed jeg nok er ikke sandt endnu. Hvorledes er det ellers med Frøken Bang? — Nu lev vel, evig og altid Deres hengivne
Andersen.

20. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn d: 22. Julii 1830.

Kjære Andersen.

25

Uagtet jeg først imorgen (Fredag d. 23de) faaer Brev fra Dem, vil jeg dog i Aften begynde Brevet for at bruge Tiden saa godt som mueligt, og da der er en Gjenstand, som det er Os begge vigtigt nærmere at drøfte. De veed nok selv, hvad jeg mener; De beder mig selv saa indstændigt om, at skrive

2 er] skrevet 2 Gange.

noget Mere i denne Anledning, og jeg gjør det med Fornøielse. — For det Første forlanger De af mig, at jeg skal nævne Dem Personen, der har sagt det; dette maa jeg reentud nægte Dem; det kunde aldrig føre til det Gode, men vel til det Onde; og hvad er Grunden til dette Forlangende: Nysgjerrighed forenet med krænket Forfængelighed og, om man vil, en Art Hævnesyge. Stød Dem ikke over denne min Derivation af Deres Ord fra disses Grund; thi det er ikke sagt mod Deres Individualitet, det, troer jeg, have næsten alle Mennesker tilfældes. De spørger maaskee, hvorfor jeg da anvender det her? Jo! fordi jeg derved maa overbevise Dem om, at jeg ved
 10 at efterkomme Deres Ønske vilde offre Taushedens Pligt paa Deres Nysgjærrigheds og Forfængeligheds-Altar; thi den, som anførte hine Beskyldninger imod Dem, kunde dog ikke ønske, at jeg skulde i denne Henseende give efter. — Jeg sagde, at det ei kunde føre til det Gode; det gjentager jeg: den bevidste Person, troer jeg, jeg tør forsikkre at have meget Venkab for
 15 Dem, og at netop dette har motiveret hiint overdrevne Udbrud; og, det veed jeg vist, De selv holder meget af den samme; hvad vilde Resultatet blive? Tænk Dem det samme Tilfælde med mig, nemlig, at De fik at vide, at jeg havde sagt det, hvad vilde der flyde af? Dem selv ubevidst vilde en stor Deel af Deres aabenhjertede Godhed for mig forsvinde, Mistroe vilde
 20 indsnige sig. Denne Sag troer jeg vistnok, vi i Grunden ere enige om; jeg anseer det kun som en Idee, der et Øieblik faldt Dem ind, og naturlig maatte falde Dem ind, men hvis Følger De dengang ikke beregnede. — Nu hvad det Vigtigste, Realiteten, angaaer. Husk paa de 2 Alternativer jeg i mit Brev fremsatte: enten er De virkelig indbildsk, og Deres Væsen
 25 er da en ligefrem naturlig Yttring af Deres Tænkemaade (og som saadant kan dette ei forandres uden Kilden forandres), eller ogsaa er De ikke indbildsk, og da er det et forkeert Væsen hos Dem, en Maneer, som bibringer Folk denne urigtige Mening om Dem. I Deres Brev udfolder De Deres hele Tænkemaade for mig, De anatomerer Deres Egoisme, sætter Delene sam-
 30 men igjen, og det Hele passer, som jeg troede; og at denne Bekjendelse er

ærlig, som faae Andres, derom er jeg overbeviist. Nu er herved altsaa det første Alternativ forkastet, og det andet bliver tilbage. Her er det vi komme til det Resultat, som jeg allerede i forrige Brev, uden nogen vidtløftig Deduction fremsatte for Dem: at De gjør Synd imod Dem selv, at De ei med al Magt søger at vænne Dem af med saadanne Manerer, der i en saa uhyre Grad skade Dem. Dette er min uforgribelige Mening, og jeg siger Dem min Mening ligesaa ærligt, som De Deres; jeg har vel flere Gange mundtligt sagt Dem noget Lignende, men i et Brev kan man sige meget, som i et Øieblik ikke just falder En ind, og hvad der er af Vigtighed, man kan sige det mere uforbeholdent: literæ non erubescunt. Det er saa sjeldent, at man i daglig Omgang taler saadan ret alvorligt med hinanden; dog een ret alvorlig Samtale veed jeg at have havt med Dem, en Samtale, som jeg desværre vist ikke saa snart glemmer, ikke formedelst de deri opkomne Discussioner, men formedelst dens Anledning, og Anledningens indirecte Følger. At jeg mener Samtalen hos mig om Morgenens efter den bevidste Aften hos Bangs behøver jeg vel ikke at sige Dem. Realiteten i denne Affaire drøvtede vi den Morgen, og jeg troer, vi kom til et Resultat; derfor nok derom. Men hiin Aftens eller rettere hiin Misforstaaelses Følger kjender kun jeg, De vistnok ikke; thi De aner maaskee neppe, at det kan kaldes Følger, som ere værd at tale om, at man mærker, at man i en Familie, hvor man før, efter Alt at dømme gjerne var seet, at man, siger jeg, mærker, at man der, om end kun for en kort Tid, bliver betragtet med andre Øine. Maaskee De ikke rigtig forstaaer mig?! At jeg maatte og vilde forsvare, at jeg havde været Anledning til at forstyrre en Aftens Munterhed, er en Selvfølge; men at jeg, uden forresten at kunne overbevise, maatte nedværdige mig til at forsvare, hvad jeg havde sagt, det maae De selv tilstaae, kan saare; og en Nedværdigelse kalder jeg det, thi Forholdet imellem Dem og mig ere idetmindste nogle af de bevidste Personer forbornerte til at bedømme. . . . Troe imidlertid blot ikke, kjære Andersen, at jeg paany vil bringe denne Historie paa Bane, der er intet Fornøieligt ved Tanken om den hverken for Dem eller for mig, men jeg er ganske naturlig

bleven ledt dertil ved den alvorlige Vending mit hele Brev har taget, og fordi det staaer i saa nær Forbindelse med hvad jeg hver Dag maa høre, naar jeg taler med Nogen om Dem; da jeg fortalte til En, at De morede Dem fortræffeligt paa Hofmangave, sagde han: »han læser formodentlig
 5 alle sine Digte høit for dem derovre«; fortæller jeg en Anden det Samme, da kan jeg være vis paa af ham at høre samme Bemærkning; og De veed, jeg har saa ofte gjort Dem opmærksom derpaa, der gives kun een Maade at standse saadanne Bemærkninger paa: ved at betage dem deres Grund. Har De kun een eneste sand Ven foruden mig, som ei generer sig for at sige
 10 Dem sin Overbeviisning, da spørg ham, og De skal see, De faaer samme Svar. —

Fredagen. d. 23 Julii 1830.

Af Deres Brev, som jeg i dette Øieblik fik, seer jeg, at De veed, at Molbech er bleven — ikke Censor — men Directeur. For det Første kan det
 15 vel ikke ventes, at han vil tage fat paa at gjennemlæse alle de Stykker, der ligge og vente paa ham; imidlertid har jeg bedt Fader at tale til ham om Ravnem.

Hos Professor Petersen har jeg været for at faae at vide, om De har faaet Communitetet; men han var til Examen i Sorøe.

20 Brevet til Henckhusen annoncerte jeg i Adresavisen, og det blev for nogle Dage siden afhentet. . . .

Om Deres Digte, som De har sendt mig, siger jeg Dem heller min Mening mundtlig. I Alm. kan jeg blot sige, at jeg finder dem overmaade smukke. — Heden i Regnveir har staaet i Kjøbenhavnsposten. — Lad
 25 mig i næste Brev faae at vide, hvorledes Deres øvrige Reiseroute er, og naar De kommer hjem; hvis De kunde faae Tid, skulde De tage over Nørager; De er velkommen der, det veed jeg, og De vil more Dem.

Deres Ven

E. Collin.

21. *Til E. Collin.*

Odense den 28 Juli 1830.

Kjære, bedste Collin.

Kunde De blot føle med hvilken Længsel, jeg hver Postdag lader høre om der er Brev fra Dem, da vilde De ret indsee hvor kjær De er mig! Med Begjerlighed sluger jeg hvert Brev! om det endogsaa tidt smager noget, 5 som Medicin, men Medicinen hjælper jo den syge, og naar en Ven rækker den, saa tager man den med mere Taknemlighed. — Vær ogsaa overtydet om, at jeg selv føler mange af mine Feil og Svagheder, men paa eengang at rette dem er mig umuelig; dog troer jeg i det sidste Aar, at have forandret mig meget til det bedre; eller hvad Verden nu engang kalder det, 10 blevet poleret mere af; havde [De] lagt Mærke til mig for nogle Aar tilbage, vilde De vist bedre kunde see Forandringen; spørg kun Fru Wulff? — Da jeg nu alt jo hører lidt til Offentligheden er det naturligt, at der lægges noget Mærke til mig, og mine Svagheder pilles frem, man danner sig et Begreb af de løse Træk man opsnapper, uden at disse Dele dog udgjør det 15 rette Hele. Jeg finder det naturligt at man udpeger mine Feil; ingen gaar frie; jeg kjender ikke eet Menneske undtagen jeg har hørt noget ondt om det, min Feil bliver det nu, at jeg skal tænke for meget paa mit eget Værd som Digter, og altid at bringe mig og mine Digte paa Bane; men tro mig, kjære Collin, kunde jeg ganske afvænne mig med denne Feil, fik Verden dog 20 snart opdaget en anden hos mig, jeg veed ikke hvilken, de lige saa stærkt vilde bebreide mig. At jeg dog ikke besidder denne omtalte Feil i den høie Grad man vil tillægge mig, har vi før omhandlet; og jeg troer at De dog har noget Blik i mit Hjerte; at jeg ellers ofte og gjerne kommer frem med mine Digte er en Feil jeg endnu haver, men mon jeg ikke tør skrive den 25 paa min Godmodigheds Regning? (Tilgiv at jeg siger, min Godmodighed, men det sige jo alle jeg er, og jeg troer det); eller har ikke ethvert ungt Menneske Lyst til at behage; med min Skjønhed vil det ikke lykkes og jeg tyer altsaa til hvad andet jeg har. Mon Feilen er saa stor, naar man ret beseer den? Men jeg kan jo ikke forlange at alle Mennesker skal see saa 30

dybt naar de bedømme mig, jeg gjør det jo heller ikke altid med dem. At det ikke er Stolthed hos mig, at jeg ofte aldrig tager Notits af nogens Mening om mine Digte, er De vistnok forvissat om, og vilde være det desmere naar De kunne høre de ydderst, modsigende Domme jeg hører af dannede
5 ja afsaa kaldte aandrige Mænd; skulde jeg for Ex: gjøre de Forandring[er] man som oftest raader mig, blev der aldeles intet af mit; men kun noget saare hverdags tilbage. — Pas ellers paa! der vil nok komme en Tid, De vil finde mig langt bedre end nu; forstaae mig ret, have aflagt endnu mere af det, som dog i Grunden er Feil hos Andre, men som efter Verdens Ind-
10 retningen og alles Svagheder maa gjelde for mine. — Kun at jeg nu veed, at De og Deres Fader forstaaer mit bedre Jeg; siig mig naar De skriver hvad han i Grunden troer om mig, om hans og Deres Idee, er nu den samme. De kan ikke tro hvad Priis jeg sætter paa det, og hvad hans gode Tanker, baade fra Aandens og Hjertets Side, ere mig vigtige; ikke af den
15 lave Grund, at jeg troer det politisk, at besidde hans Interesse, som De vel ikke troer om mig, men fordi, jeg af Hjertet betragter ham, som en Fader, for Alt hvad han har gjort for mig; fordi han er mig det eneste faste Punkt, jeg holder mig til i Menneskevrmlen. Det bedrøvede mig inderligt, at De endnu med nogen Bitterhed erindrer hiin Aften hos Bangs; lad denne
20 Misforstaaelse være glemmt, Feilen var jo min at jeg ikke fattede Deres Venskab. — De vil ikke sige mig Dens Navn der »venskabeligt« talte Ondt om mig! nu, De bør det heller ikke; der er meget, der ikke er godt for os at vide, maaskee vilde jeg bedrøves mere, thi næsten troer jeg, at det er en Person, jeg eengang med min hele Sjæl hang til; jeg har jo næsten fra min
25 Barndom staaet ene, og Hjertet er dog i vor Alder skabt til Medfølelse, den omtalte Person troede jeg mest, at harmonere med, men har siden mærket, at jeg dog tog Feil; det var den første jeg følte Venskab for, men at jeg er skuffet har gjort et dybere Indtryk paa mig end maaskee nogen drømmer om; De er nu den anden, jeg i mit Liv, ret føler mig draget til, og De vil altid
30 være mig en Ven! O gid at jeg ret kunde udtale min hele Sjæl for Dem! gid at De, kun halv saa meget som jeg, altid vilde føle for mig! gid at jeg i Dem

maa finde mere end den, der viser mig Interesse, gid at jeg altid med inderlig Fortrolighed maa kunde møde Dem. Men husk ogsaa, naar De høre Bekjendtere gjøre deres Bemærkninger over mig, at alle tales der ondt om! at hos alle udpeges der Skygger; og vei da Feilene naar de ertesatte de rette Forhold. Dog det behøver jeg ikke at bede Dem om! Men vær overtydet om, 5 jeg vil gjøre alt hvad jeg kan for at betage Folk Grunden til deres Snak. Et Skridt troer jeg alt at have gjort, skjøndt rigtignok lidet, men jeg haaber at De bifalder mig. Paa Mandag vil det dramatiske Selskab her i Byen give, indbyrdes en Aftenunderholdning, hvortil Foersom bidrager, og man glæder sig ret der til da Byens Indvaanere ikke længe har spillet Comedie. 10 Forleden kom da to af de Hrr: Directeurer ud til mig og bad mig saare meget om at hjælpe dem; blot sige et eneste af mine Digte; De kan tro at det var haardt at staae imod, og i Grunden, thi jeg vil være ærlig, vilde jeg ogsaa nok; atter en daarlig Forfængelighed! Men Deres Brev bestemte mig til, ganske at nægte det. — Naar man siger, at jeg formodentligt mo- 15 rede mig paa Hoffmanns Gave fordi jeg der læste dem mine Digte, hvad vilde man da sige naar jeg paa Theatret sagde eet; skjøndt det, baade af dem der sagde det første, og dette sidste bliver noget hæsligt! Jeg havde virkelig en haard Kamp med mig selv, og man anvendte Alt for at bevæge mig, og ere nu vrede for det. Siig mig nu om jeg har handlet efter Deres 20 Ønske! Guldberg fandt at jeg havde baaret mig ret ad, skjøndt hans Grunde vare alt for smigrende til at jeg vil anføre dem. — Igaar var jeg hos Prof: Vedel-Simonsen paa Elvedgaard, der synes næsten at have Ven- skab for mig, jeg har maatte love ham, at komme nogle Dage ud til ham igjen før jeg reiser. Ved at søge efter Sagn fra Grevens Feide, som jeg kun 25 træffer faae af, finder jeg her en heel Guld-Grube til en Roman, der ligger hvor Tid ganske nær, og hvor Begivenheden selv staaer som et underligt, broget Drømmebillede fra min Barndom, og hvor alle Kilder ere mig aab- nede; nemlig Spaniernes Ophold i Fyen; over alt hører jeg smaae Skil- dringer og har i en kort Tid samle[t] en stor Deel Optegnelser; hvem veed 30

4 ere satte] først skrevet da sættes. 12 dem] først vistnok skrevet til.

hvad der kan blive deraf; jeg vil dog overveie Sagerne. Dersom det er mueligt at faae en Leilighed til Svendborg i Morgen, saa reiser jeg da derned og vil blive der en 8te Dage; naar De derfor, som jeg haaber om en 8te Dage glæder mig med et Brev (det vil sige, skriver fra Kjøbenhavn paa Fredag,

5 8te Dage eller før den Tid) vil De da lade Brevet ikke gaae til Odense, men til Faaborg, hvor jeg da selv skal lade det afhente paa Posthuset, thi omtrent ved denne Tid er jeg i Faaborg; jeg vil nemlig først til Svenborg og Taasinge, derfra til Faaborg og ende i Assens; foruden Deres kjære Faders Anbefalings Breve har jeg nu ogsaa et tilhver By fra Oberst Guldberg, saa

10 man nok tager sig af mig. Nu lev vel! evig og altid Deres

hengivne Ven

Andersen.

Hils dem alle hjemme! glem ikke Mindelsen om Tieck.

[I *Margen*.:] Jeg har skrevet et Digt: »Hjerte-Tyven«. De vil vist synes

15 om det. Siig mig, om Dekan, med næste Brev, hvorledes det gaer med min Opera?

P.S. I Randers-Amtstidende læses følgende Digt, som Sidestykke til mit: Den jyske Hede i Regnveir:

De jyske Vange i Godtveir.

20 Ei, Himlen staaer med Graat i Graat,
 Men Veiret det er smukt og godt.
 See, Marken hist og her sig høiner,
 Og Korn og Græs og Frugt man øiner;
 Nyslagne Eng gjør Hjertet glad,
 25 I Skoven høres Fugleqvad.

Let gjennem Vangen Vognen gaaer,
 Og tunge Ax mod Hjulet slaar;
 To Smaa-Børn flytte Qvæg paa Vangen,
 Imedens de istemme Sangen

Om: »Dannevang ved grønne Bred«,
Og Egnens spragled' Blomsterbed.

De ogsaa andre Viser veed,
Om Egnens Pryd og Frugtbarhed;
Men tys! — hvem er det som sig nærmer? 5
Og rundt omkring paa Vangen sværmer.
De Høstfolk hedde her paa Jydsk;
Jeg veed ei, hvad det er paa tydsk.

See Konen her er ikke styg!
Hun bærer Riven paa sin Ryg; 10
Mens Manden hist paa Agren springer,
Og Leen fro mod Axet svinger.
Imidlertid de Glutter gaae
Omkring og samle Blomster smaae.

Hvem veed —? Jeg seer i Tanken grandt 15
Jydpotte-Digteren iblandt;
Maaskee, at ham nu monne kjede
De »Kjæltringer« paa sorten Hede?
Og meer ham fryder Høstfolks Sang
Bag Skovens Læ, i Dannevang. 20

Lund.

De seer det hele er Spøg; om Lund er Poetens sande Navn veed jeg ikke. Siig mig dog hvad De synes om Ideen til min: poetiske Jydepotte, om Titelen osv. — Før allersidst i August kommer jeg nu slet ikke hjem; og meget kan der udarbejdes i 3 Maaneder af Opgaven, her har jeg kun Ideen i 25 Hovedet.

22. *Til E. Collin.*

Svendborg den 3 August 1830.

Kjære, bedste Collin!

I forgaars Aftes kom jeg her til, efter over i 14 Dage at have søgt en Leilighed, tilsidst maatte jeg lade mig nøie med en Fragtmand, der var ufor-
5 skammet nok til at forlange 14 R for de 6 Miil og saa blev jeg ovenikjøbet
placeret høit oppe paa et Læs Fløttegods, men der var ikke andet for, efter-
som der ingen Post gaaer imellem Odense og Svenborg; jeg spadserede da
ud af Byen og steg op udenfor, men her var endnu flere Pagagerer, en
Læge der praktiserede i en Landsby, Gjæstgiverens Datter fra Svenborg,
10 og en langelandsk Guldsmedkone med 3 Børn, saa jeg kom i ret broget Sel-
skab og fik Leilighed til at samle mig Menneskekundskab. — Jeg sad da
allerøverst af dem alle, men det var ikke nok, den langelandske Madam
gav mig een afsine Unger og bad mig være Goldamme, da hun ikke kunde
have mere end det ene og Doctoren nu havde taget det andet; det var en
15 komisk Reise, men behagelig kan jeg ikke sige den var. Igaar var jeg ude
paa St-Jørgens Gaard der ligger ganske romantisk, tæt ved Sundet. Pastor
Bresdorf ledsagede mig omkring til de smukkeste Steder og jeg finder hele
Eggen deilig, men dog ikke saa herlig, som jeg havde tænkt mig den. Fru
Bresdorff har, som De nok veed, for nogen Tid siden været saa uheldig at
20 brække Laarbenet, hun var noget forstemt, men jeg havde dog den For-
nøielse at tale med hende. Vil De hilse Deres Forældre meget fra dem
begge to. Oberst Guldberg har ellers givet mig et Anbefalingsbrev med til
en Pastor Heber, en Mand, der som man kalder det, sværmer lidt for mine
Digte og Fodreisen; her nød jeg en særdeles venlig Modtagelse, og jeg har
25 maatte love ham, at være hans Middagsgjest de Dage jeg bliver her, og vil
nu fra i Dag af ret føre mig omkring. Det er en særdeles interessant Mand,
og har for en 4re Aar siden reist i Italien og Sveits, saa han veed meget der-
om; Deres Fader kjender ham nok godt. Han har nu tilbuden sig at samle
Subscribenter hvergang jeg giver noget ud, det er jo ogsaa godt. — Den nye
30 Raadstue tager sig ikke godt ud, synes mig, og med Hensyn til nyere Ind-
skriptioner og Sligt, lader det til at de gode Svendborgiensere er lidt smag-

løse. Før jeg forlod Odense skrev jeg to Digte, som de hos Guldbergs ansee for mine bedste, ja sætte endogsaa det ene over det døende Barn, kort gjør det til mit non plus ultra; her er det, hvad siger De om det? — Det skal i Jydepotten.

Havblik.

5

Har Du seet Havet i en klar og stille Nat,
 Naar Fladen ligger, som et Speil saa glat,
 Hvor Himlens Halvekugle, stjerneklar,
 Afbilder sig i Fladens dunkle Glar,
 Og i det Grændseløse mellem begge, 10
 Som Centrum staaer den lette Bølge-Snekke?
 Hvad følte Du vel da? — Du smælted' hen i Lyst!
 Thi hvad Dit Øie saae, stod ogsaa i Dit Bryst.
 Hiin Hav og Himmelkugle, vel i Formen mindre,
 Men aandig klar, sig hvælver i vort Indre. 15
 — Imellem to Uendligheder sat,
 Vort Intets Nat
 Og Himmel-Evigheden,
 Staaer Mennesket heneden;
 Og Centrum er vort Liv, et lille Blomsterblad, 20
 Der skiller tvende Evigheder ad.
 — Hiint store Rum, hvis Grændse ei er givet,
 Hiin Evighed før Livet,
 Hvor ene Anelsen om det Guddommelige
 Et Billed' skaber i det dunkle Rige, 25
 Et Billed, som er kun paa Fladen sat,
 Thi under den, er Dybets store Nat;
 Men høit, høit over os, hvor Tanken salig skjælver,
 Den sande, store Evighed sig hvælver,

udkomme, er jeg aldeles utilfreds med, og Folk i Almindelighed finde den flau; dog nærmere derom, naar De kommer hjem.

ibid. d. 5te ejusdem

Molbech var idag hos Fader og sagde at blandt de Stykker, som Manthey havde sendt ham, var intet ved Navn: Ravn; han vilde nu gaae selv til 5 Manthey, for at faae Rigtighed i denne Sag. Han havde af de ham tilsendte Stykker antaget 1 og forkastet 8. Forresten maa De erindre, naar De kommer til Byen, at gaae til Molbech; han bad Fader sørge for, at De kom til ham; han interesserer sig meget for Dem (jeg havde nær skrevet: »for meget«). De indseer vist selv, til hvor megen Nytte han kan være Dem; han er 10 en stræng Criticus.

Det Æmne, hvortil De har samlet saa mange Bidrag i Fyen, er vistnok høist interessant; men just fordi det ligger vor Tid saa nær, frygter jeg, at Bearbejdelsen deraf vil medføre større Vanskeligheder for Dem end Deres Roman; thi Enhver vil kunne opdage den ringeste Feil som begaaes i Skil- 15 dringen af Folkelivet etc. i en Tid, som endnu er i saa frisk Erindring hos Mange; i denne Henseende behøver De derimod kun at frygte for Faa formedelst den bortfjernede Tidsalder, hvori Deres Roman foregaaer. . . .

ibid: d. 6te August

I dette Øieblik har jeg faaet Deres Brev (dateret Svendborg). Paa Fragt- 20 vognen maa De have seet ud, som en Krähwinkler, der er høit paa Straa. Deres gode Modtagelse i Svendborg glæder mig, især det De fortæller mig om at Heber vil samle Subscribenter; De veed, jeg seer, med Hensyn til Dem, altid meget paa den oconomiske Side. Det Digt, som De sender mig: »Havblik« finder jeg er eet af de meest poetiske, De har skrevet. Var 25 det ikke Synd at lægge en saa god Ingredients i en Jydepotte; overhovedet frygter jeg for, at, om Maden endog er nok saa god, den dog vil faae nogen Afsmag af Potten. . . .

Forresten veed jeg ikke mere at fortælle Dem.

Deres Ven

E. Collin. 30

24. *Til E. Collin.*

Svendborg den 5 August 1830.

Kjære, bedste Ven!

I forgaars tilbragte jeg en meget behagelig Middag paa St Jørgens Gaard, den gamle Provst Bresdorff; der var kommen fra Sorø, med to
 5 Døttre og en Søn var der, og jeg har derfor ret mange hjertelige Hilsener til Deres hele Familie fra dem Alle. Om Eftermiddagen gjorde jeg en saare behagelig Tour med Pastor Hebers til Margaard, hvor der boer en Broder til Etatsraad Fenger; her var en ganske fortryllende Udsigt over Beltet til Langeland, der synes at ligge os ganske nær; Vandet var blikstille og det
 10 var et herligt Maaneskin; men min behageligste Udflugt var dog igaar til Thorseng; Heber inviterede mig med sig til en Præst Møller i Bjergeby; vi saae Kong Valdemars Slot, hvor især de gamle Portrætter interesserede mig; blandt andre var der en Dame af den juulske Familie, der gjorde et underligt dybt Indtryk paa mig, det var det første qvindlige Ansigt der
 15 har gaaet mig til Hjertet, og jeg blev ordenlig lidt veemodig ved at tænke mig disse deilige Former opløste til Støv. — Thorseng forekommer mig som en Have, eller rettere, en smuk stereotyp Udgave af det deilige Fyen; Udsigten fra Bregninge-Kirke er et sandt Panorama, og man kunde daglig see paa det, uden at trættes. Egnen ved Svendborg finder jeg smuk, men
 20 i Grunden er der altfor meget; Øiet har intet ret Hvilepunkt; hvert lille Partie er deiligt for sig, men det løber for meget ud i et! det hele forekommer mig, som uendelige mange Æskebilleder, der ere klinede sammen, hvor hver enkelt er herligt for sig, men hvor det Hele ikke ret vil opfattes af Øiet. — De kan ellers troe at min jydske og denne fyenske Tour ret har virket godt ind paa mig; jeg har i mit Indre samlet mig et godt Fund til Vinterhold, og tænker endogsaa, med Hensyn til det Oekonomiske at faae min Reise betalt. Hernede lever ellers en gammel Degn, Øehlenschlæger har omtalt i sin Langelands Reise, der dengang skal have raabt »stop!« istedetfor »Amen«, (han har nemlig i sin Ungdom været Sømand); han er meget
 30 vred paa Øehlenschlæger og skal have truet med, at kom han engang til

Kjøbenhavn, skulde han nok snakke med ham, for han skulde ikke gjøre Nar af Folk.

Faaborg den 9 August 1830.

Næsten en heel Uge var jeg i Svenborg, og da jeg tilsidst endnu ingen Leilighed saae, tog jeg mig en Vogn og avancerede nu saavidt; De kan ikke 5 tro hvor jeg længtes efter Brev fra Dem, thi jeg havde forregnet mig lidt, og ventede at der skulde alt ligge et her; først nu i dette Øieblik fik jeg Deres venlige Linier, og i et Spring ud af Sengen sidder jeg nu ved Skriverbordet for at pasiare lidet gjennem mine smukke Runer. — De kan tro, at det ret er en venlig lille By, Faaborg, og det lader til, at her hersker en meget god 10 Tone; af Guldberg er jeg adresseret til en Assessor Martens, der er enganske vakker Mand, men jeg finder mig dog bedre hos en Agent Voigt, Byens første Kjøbmand, der har Skibe i Søen o s v; jeg er bleven Student med hans Søn, og kjender godt den unge Voigt fra Kjøbenhavn; disse to Dage har jeg derfor næsten hele Tiden været der, og man har ret søgt at more 15 mig, vi har baade seilet og kjørt til nogle af de smukkeste Stæder, og igaar var jeg med paa en Herregaard: Nakkebølle, der er bygget i det 16 Aarhundred og seer ret antik ud. Damerne her i Byen ere de vakreste jeg endnu har truffet paa, endogsaa i Jylland og Agent Voigts ene Datter er endogsaa smuk og hvad jeg især lider, meget naturlig. — Idag vil jeg begive 20 mig til Flenstofte til Hr Kammeraad Bindsbølle, og da der ingen Leilighed gaaer, har Faderen Voigt, tilbuden mig sin Vogn; naar vi have spiist til Middag, vil jeg bort og Ungdommen følger mig halvveien, nemlig til en Gaard han eier paa Veien, hvor de ville vente Vognen naar den kommer tilbage. Det er i Grunden underligt, saaledes at gjøre Bekjendtskaber og 25 strax derpaa at skilles ad, uden at vide, om man oftere seer de Mennesker; der ligger ordenligt noget veemodigt deri. — Paa Veien herved til Faaborg, gjorde jeg en lille Vesit ind til Provst Bresdorf, hvis Bekjendtskab jeg havde gjort i St Jørgens Gaard, jeg læste der et meget hjerteligt Digt af Boye, som Deres Fader havde sendt dem. — Ansøgningen om Communi- 30

tetet var altsaa uden Nytte, det var slemt, og der kan slet ikke gjøres Undtagelser? — Det ærgrer mig, at den Manthey ikke har sendt min Ravn til Molbech; De skal see, at i hvor sød han er, er han vist suur mod mig og min arme Fugl; men ganske forkastes, kan den neppe, da Æmnet er saa for-
 5 træffeligt, og Planen kan neppe lægges anderledes end jeg har lagt den, det hele maa altsaa komme an paa Dialogen, men den kan jo forandres, skal det være! — Jeg glæder mig til, at gjøre Moelbechs Bekjendtskab, men at han interesserer sig for meget for mig, det var ikke engang en Skrivefeil hos Dem, men et Spøg; thi det mener De ikke! husk paa, at hvem jeg ret holder
 10 af, dens Ord veier jeg, og især de overstrøgne, thi det er som oftest dem der falder lige af Hjertet i Pennen. Tak for Deres Tilfredshed, angaaende Comedie-Spillet, og vær vis paa at jeg altid vil det rigtigste, men jeg har ikke altid Kraft nok til at gjøre det, men det kommer vel nok, ikke sandt? Hils Deres kjære, kjære Fader mange Gange fra mig; jeg begynder nu alt imel-
 15 lem at længes efter dem allesammen; og især efter at tale med Dem, da jeg haaber at være rykket Dem et lille Skridt nærmere i Hjertets Henseende end før; siig mig kun altid mine Feil, men husk ogsaa, ikke at være for slem, thi jeg lægger, som sagt meget, i enhver Yttring af den jeg holder af; det er noget jeg nu kan sige skriftlig, mundtlig sagde jeg det neppe! — Jydepotten
 20 skal altsaa døbes om? Men Herregud, en Jydepotte er dog i Grunden langt ædlere end mangan en af Porcelan! »Havblik«, synes De godt om, det glæder mig! for ærlig talt, det gjør jeg ogsaa selv, og jeg vil saa gjerne vi skal være enige. I Slutningen af Ugen er jeg bestemt i Odense. Lev vel

Der[es] inderlige hengivne Ven

25

Andersen.

25. *Fra E. Collin.*

D. 13 August 1830.

Molbech har idag været hos Fader; han fortalte Fader, at Manthey havde sagt, at Grunden, hvorfor han ei strax havde sendt Molbech Deres Stykke tilligemed de andre, var, at det var ikke bleven egentlig indsendt

til Directionen til Censur, men kun privatim sendt til ham, for at høre hans Mening; Molbech tog da imod Stykket, og fandt inden i det Deres Brev til Theaterdirectionen. Manthey har forkastet det; Molbech har antaget det; jeg haaber den Sidstes Mening vil staae sig; han roste det meget for Fader; han vil selv tale med Hartmann. Jeg gik derfor idag op til Hartmann, men traf ham ikke hjemme; ligeledes til Molbech, men traf ham heller ikke hjemme; i Morgen skal jeg gjentage mit Besøg hos denne Sidste, og haaber da at kunne skrive Dem noget Udførligere om denne Materie.

Nu et Par Ord i Anledning af Deres Brev.

Pro primo tillader jeg mig et lille Notabene i Anledning af at De siger: at De sprang op af Sengen og satte Dem ved Skriverbordet; dette kaldes rigtigere: Skrivebordet; denne admonitio amica vil allermindst nu være overflødig, da De skal introduceres hos Molbech.

Løverdag d. 14^{de}

Idag har jeg ikke faaet Tid at gaae til Molbech, saa at dette Brev ei kommer til at gaae af idag, men maa blive til næste Postdag.

I forskjellige Blade: Kjøbenhavnsposten og Morgenposten har i denne Tid staaet en lang Liste over alle de fortræffelige Ting Theatret agter at give i kommende Saison; NB. om nogle Dage skal Loge-Auctionen gaae for sig: »mit Speck fängt man Mäuse«.

Hvis De inden Udgangen af denne Maaned arriverer til Nørager, vil De vist endnu træffe Jette Thyberg der.

Mandag d. 16de ejusdem.

I dette Øieblik kommer jeg fra Molbech, efter forgjæves at have søgt ham paa flere Steder. Jeg fortalte ham en heel Deel gode Ting om Hartmann, og overhovedet søgte jeg at stemme ham saameget som mueligt for Sagen. Han fandt Stykket meget passende til en Opera. Hartmann har jeg underrettet herom, og i Morgen tidlig gaaer han til Molbech. Naar nu blot Manthey ikke videre vil sætte sig derimod, saa vilde vist Hartmann strax begynde at tage fat for Alvor, og man kunde da see en Ende derpaa.

Gud veed, hvor dette Brev skal træffe Dem; jeg tænker, at De endnu er i Odense; i næste Brev fra Dem haaber jeg at faae at vide hele Deres øvrige Tuur, hvorledes De har tænkt at indrette den.

Tirsdag d. 17de ejusdem.

5 Hartmann havde ikke faaet Tid at gaae til Molbech, men vil gjøre det i en af Dagene. Han bad mig bede Dem undskylde, at han ei har svaret Dem paa Deres Brev; han har i 14 Dage været paa Landet, og da De nu saa snart kommer hjem, kan De formodentligen heller ikke vente Brev fra ham.

En Nyhed, som vil frappere Dem overordentligt, kan jeg fortælle Dem; 10 men see at holde den hemmelig, saameget, som det er Dem mueligt. Wexschall og Md. Wexschall ere skilte ad: jeg veed ikke, hvad De synes. Det er sørgeligt, at det skulde komme dertil; men eftersom han har opført sig mod hende, maa vistnok Enhver, som er hendes Ven, ønske hende til Lykke med denne Beslutning. Han har formelig tyranniseret 15 hende; derom fortælles adskillige smaae men characteristiske Træk, som jeg mundtlig skal fortælle Dem. Ikke at tale om hans uhyre udsvævende Levnet og hans Skamløshed i denne Henseende.

Budet venter paa Brevet. Lev vel.

Deres Ven
E. Collin.

20 26. *Til E. Collin.*

Odense den 18 August 1830.

Kjære, bedste Collin!

Af mit sidste Brev saae De, at jeg var avanceret til Faaborg, det er ret en venlig lille By, og jeg morede mig fortræffeligt. Agent Voigt kjørte mig 25 derfra til Flenstoft hvor jeg snart blev hjemme, da Fru Bindesbølle er meget godmodig og munter. En Middag var jeg inviteret paa Frederiksgave, hvorfra de kjørte mig til Assens hvor jeg var to Aftener sammen med Jomf: Jürgensen; her i Byen var jeg af Guldberg anbefalet til Byens første Mand, en Agent Bruun, der er gift med Biskop Plums Datter, og her logerte jeg i

to Dage, hvorpaa jeg om Natten retournerede til Odense med en grusom Snue, der dog nu er næsten borte. Her har De hele Reisen i løse Omrids. De kan ret tro at denne fynske Tour morede mig, og at jeg nu har faaet meget localt Bekjendtskab til min Fødeø. Sandbakkerne hvor Hans Madsen steg i Land og Øxnebjerg, har jeg ret nøie betragtet, og De kan tro det 5 vil komme mig til gode. Nu begynder jeg ellers, at længes efter, at tale lidt mundtligt med Dem, der er ofte Øieblikke jeg har saa grumme Meget, der ligger mig paa Hjertet, jeg vilde meddele Dem, men naar jeg faaer Pennen i Haanden saa er det vigtigere ofte fortrængt af mindre betydelige Sager. I Slutningen af næste Uge forlader jeg Odense med Pakkeposten og ven- 10 ter altsaa Søndag 8te Dage at være i Kjøbenhavn, thi til Nørager er det nu ikke værd at tage, jeg vil heller have det til Gode til næste Sommer, og kom jeg nu iaar, gik det ikke an at gjøre et Dacapo! Saa har jeg desuden et lille Punkt i det grønne at tye til næste Sommer. Seer De, at jeg med 100 Rdlr gjorte Touren i disse 3 Maaneder? Nu har jeg 17 Rdlr tilbage, af disse skal 15 jeg give henimod 10 Rdlr til Posten og 2 Rdlr til Drikkepenge til Pigerne hos Mad: Iversen, mindre kan det ikke være! der bliver altsaa 5 Rdlr tilbage, til Reisepenge, og disse haaber jeg vil være nok, da Posten, som De veed reiser de 22 Mile i omtrent lige saa mange Timer, dog for ikke at komme i Uleilighed, troer jeg dog det er bedst, om De vil faae en 10 Rdlr 20 hos Deres Fader til mig, bruger jeg slet ingen af dem, saa meget desbedre!, saa har jeg nogen i Hænderne naar jeg kommer til Byen, og reiser da mindre ængstelig; men vil De tjene mig i, at sende dem med første Pakkepost, thi den gaaer kun engang om Ugen, den kommer her til Odense Søndag-aften, og jeg vil reise herfra Lørdag 8te Dage; Jeg maa altsaa bede Dem 25 om, at Brevet kommer bort fra Dem, denne første Fredag-aften; skulde det, som jeg dog ikke troer, blive for seent, vil De da lægge det i et Brev med Brevposten, en saadan enkelt Seddel kan jo ikke fylde noget. Glem heller ikke at skriv, thi det er da det sidste, kjære Brev jeg faaer fra Dem paa denne Reise. Siig mig endelig hvad Resultatet bliver med Operaen; nu begyn- 30

14 Sommer] derefter (overstreges) dersom jeg ikke. 16 til Pigerne] først skrevet for Pigerne.

der jo Forestillingerne snart og min fri Entré er forbi, men det er dog virkelig for haardt for mig! Var nu mit Stykke antaget, saa beholdt jeg den, men er det ikke, maa jeg i tide see hvad jeg kan gjøre. Derfor glem heller ikke det! Da dette mueligt er det sidste Brev jeg skriver Dem til herfra Odense, 5 saa lad det ikke undre Dem, at jeg repeterer hvad jeg før har sagt, at De er den eneste jeg anseer for min Ven og at jeg af mit ganske Hjerte hænger fast ved Dem, det er noget jeg maaskee aldrig mundtligt kan yttre Dem, men hver vis derpaa, at jeg veier ethvert af Deres Ord, derfor stød mig aldrig bort — dog jeg bliver for sentimental, De forstaaer mig jo nok! Gud 10 give at jeg altid af mit ganske Hjerte tør betro mig til Dem! Af Digte har jeg to nye, som jeg vil afskrive Dem her, hvad synes De om dem? — Hils dem alle.

Deres inderlig hengivne Ven

Andersen.

Kjærlighed.

15 See Solen blusser saa elskovs rød,
Den lægger sit Hoved' i Bølgens Skjød;
Dog, hvem kan skildre det ret med Ord!
Tilbedende tier den hele Jord,
Kun Blomsterne nikke i Vinden,
20 De kysse hinanden paa Kinden.

Hvad rasler hist hvor Sivene groe?
Der gynger en Baad med Elskende to!
I Havet, i Øiet og høit i det Blaae,
Alle tre Steder jo Himle staae!
25 Men aller herligst blandt disse,
Er Øiets Himmel tilvisse!

Den Himmel eier det reneste Blaae,
Og Tankerne der, som Stjerner staae,

Man skuer klart i Aandernes Land,
 Man føler sig Barn og dog en Mand!
 Hver Tanke mod Himlen sig taber,
 Og Øiet troer paa sin Skaber!

Taaren.

5

Mit Hjerte er en Himmel graae,
 Hvor Sorgerne som Kloder staae;
 Saa underlig er deres Gang,
 Derfor er Barmen dem saa trang!
 Græd kun, ja græd, saa faaer Du Ro!
 Hver Taare er en Verden jo!
 En Verden fuld af Sorg og Lyst,
 Der ruller fra det snevre Bryst.

10

Og har Du grædt Dit Øie træt,
 Da bliver Du om Hjertet let,
 Thi Sorgen, om den end er stor,
 I hine Taare-Verdner boer;
 Og troer Du vel, at han som glad
 Seer Krybet paa det mindste Blad,
 Han som det Hele stræber til,
 At han en Verden glemme vil?

15

20

(Glem mig ikke med Brev paa Søndag).

Undskyld mig om mit Brev er altfor uordenligt skrevet, men jeg har en
 utaalelig Hovedpine, saa jeg ikke godt kan ordne det, som det burde.

Kjære Collin!

25

Efterat have forsegleet Brevet og sendt det ind til Byen, fik jeg Deres
 kjære, venlige Skrivelse; jeg er derfor spadseret ind til Byen for at skrive

denne lille Sæddel, og stikke den ind i Brevet med, for ret at takke Dem for Deres Venskab og Interesse for mig. Manthey forekommer mig at være en Smule fordægtig, i sin Opførsel mod mig, men det bliver vel nok godt. Nu tør jeg ikke haabe Brev fra Dem paa Søndag, eftersom De alt glæder mig 5 dermed i Dag, dog vilde det være mig usigeligt kjært, blot nogle Linier, thi angaaende de 10 Rdlr maae De ikke glemme mig, og hvor let kan De ikke skrive nogle Ord deri. —

Deres hjerteligste

Ven A.

27. *Til E. Collin.*

Hamborg. [19. Maj 1831]

Kjære Collin!

Her kommer altsaa min første Brevdue; — Det var da et mageløst deiligt Veir jeg fik paa Søen, tænk, det var Havblik den hele Tid, næsten ingen Bølger at see i Østersøen, det var en sand Lysttour; dog, sove kunde jeg 5 ikke; jeg havde lagt mig paa den midterste Køie, og De veed, at paa hver Side i Skibet er der een meget lang, der gjælder for tree, saa at man sætter Benene mod den andens Hovede, da jeg lange Menneske nu var der i Midten, bad den ene mig, at jeg vilde tage Benene til mig, den anden at tage Hovedet, kort, de ønskede at jeg ikke var andet end bar Mave! — Hele den 10 tyske Kyst laae indhyllt i Taage, men i det vi glede ind i Trave, rullede Taagen, som et Forhæng bort, og det deiligste Landskab udbredte sig, her var ganske varm Sommer, Alt var grønt. Kl. 1¹/₂ kom vi til Lübeck, jeg saae mig strax om i Byen og var i Mariekirken, og da der just var Reiseselskab til Hamborg tog jeg med dette, som fjerde Mand, om Aftenen Kl. 6; dog 15 var jeg naturligviis, som jeg lovede Deres Søster, hos Leithoffs, og talte med den lille Gottlieb, han seer meget vel ud, og ligner ganske sin Moder, jeg talte Dansk med ham, som han sagde, at han forstod; han er ellers ikke stor, vistnok det halve, om ikke det hele Hovede mindre end Theodor. Mamsellen bad mig hilse hans Forældre. — Man kunde ellers ikke see me- 20 get Spoer af hans Skade; hele Natten kjørte jeg til Hamborg, under den grueligste Tandpine, der endogsaa forbød mig at gaae paa Comedie den første Aften her. — I Hotel d'Baviere hvor jeg tog ind var saa mange Fremmede at jeg maatte dele Værelse med en Nordmand, Auditeur Aal, af Bi-

skop Müllers Familie. — Naturligviis skrives dette Brev i Brudstykker, og bliver efter Aftale tilsendt Dem fra Braunsweig hvor jeg haaber at være Søndagaften. Jeg vil vist have særdeles godt af denne Reise, i hvor kort den er, jeg trængte saa uhyre til Adspredelse, for ikke at blive en sygelig eens-

5 formig Dichter, og jeg var og er endnu slemt paa Veie dertil. De har vistnok følt hvorledes mit Humeur har været i denne Vinter, to Gange har jeg været paa Veie til at betro Dem Grunden til min Smerte, men, — ja jeg kan ikke gjøre veed det — jeg blev dog skremmet derfra, jeg frygtede for at De maaskee ikke vilde optage det saaledes, som det er; troe ikke at Gjen-

10 gangerbrev[e]ne eller Recensenters Strængthed har nedkuet mig, vil Vor Herre at jeg skal blive, hvad jeg troer mig bestemt til, en sand Digter, saa maae selv disse bidrage der til, jeg frygter ikke; jeg har en fatalisk Tro paa Forsynet, skjøndt jeg sjeldent yttre det; hvad Gud har bestemt skeer. — Af alle Mennesker, er De den jeg [i] enhver Henseende betragter som min

15 rette Ven, vær mig altid det kjære Collin, jeg trænger virkelig til et aabent Hjerte, men min Ven, den jeg kan elske, som saadan, maa ogsaa have Aand, jeg maa i denne Henseende kunde agte ham, og det mangler i Grunden de faae andre jeg ret holder af, kun De, er den, jevnaldrende jeg ret kan føle mig bunden til. ¶ Jeg har ogsaa en Bøn til, De vil maaskee lee, men

20 vil De engang ret glæde mig, ret give mig et Beviis paa Deres Agtelse — naar jeg fortjener den — saa — ja De maa ikke blive vred! — Siig Du til mig! mundtligt vil jeg aldrig kunde bede Dem derom, det maa skee nu, nu medens jeg er borte; har De noget derimod, saa tal aldrig til mig derom, jeg vil, naturligviis aldrig yttre det mere! I Deres første Brev jeg nu faaer,

25 vil jeg see om De har vilde glæde mig, og jeg drikker da Deres Skaal der og det ret af Hjertet. — Er De vred? — De kan ikke tro, med hvilket bankende Hjerte jeg skriver dette, skjøndt De ikke er her. Men nu ikke mere herom. —

Braunsweig den 23 Mai

I Aftes kom jeg her til, efter at have kjørt i 33 Timer med »Postkutsche«.

30 De kan troe, at jeg endnu i Dag er, som mørbanket i alle Lemmer. Jeg

var 2 Aftener paa Comedie i Hamborg og saae Jægerbruden, og et nyt Spectakkel Stykke: »Cardillac« efter Hoffmanns Fortælling Frøken Skuderi, det var alt for gyseligt. — Jeg traf mange Danske i Hamborg og var een Middag indviteret til tre, i Stadt Pedersborg, Apotheker Hagen og Broder, samt Apotheker Bogøe, hvor de ret opvartede med Champagne 5 og andre Vine. En Doctor der i Byen, Albers, viiste mig meget Opmærksomhed, jeg var anbefalet til ham af Otto. — Han vilde føre mig til Maltits og Kruse, men da de ikke fandtes hjemme udsattes Besøget. — Hos Freund var jeg i Altona, der ret behagede mig ved sin Naturlighed, han var strax villig, efter Deres Faders Brev, at tilbyde mig Penge og Brev til sin Broder 10 i Berliin. Da han hørte hvormange jeg havde til Reisen, meente han det vilde være umueligt i 6 Uger at komme ud af det med disse, og frygtede endog, at de ikke strakte til Berlin, dog er jeg meget rolig; han tilbød mig ellers 4 Luidorer ved Afreisen, for ikke at komme i Forlegenhed, og som jeg modtog, jeg kan jo alletider give ham dem tilbage naar jeg kommer til 15 Hamborg. De veed, at 75 Species var min Beregning, aller nøiest, men gaaer der nu ogsaa en halvsnees til, saa maa jeg ikke tage det saa nøie; der manglede jo ellers henved 5 Rdlr i Sedler i de 75 Species, da jeg reiste; ikke sandt? Thi jeg fik ikke disse af Deres Fader; hernæst maa jeg gjøre Dem opmærksom paa at Dukaterne De har givet mig, ikke gjelde 2 Species, 20 (mindre altsaa 2 Species og 14 a 16 β Cour: som De troede) — jeg kan altsaa ikke regne for at jeg har 75 Species med, vil De ogsaa forklare Deres Fader det! Nu jeg er her i Braunsweig, har jeg i dette Øieblik 4 Luidorer og 15 Ducater, samt nogle Sølvpenge; jeg troer, at De vil finde, jeg har holdt godt Huus! — Det smukkeste jeg endnu har seet er Vierlandene; det var 25 en uhyre Have. Alle Kirsebærtræerne havde store Bær, som ret fraperede mig da vi have det saa langt tilbage i Dannemark. Det gaaer ellers meget godt med mit Tydsk, ja, man siger endog jeg taler »geleüfig«, men det er da Complimenter. — Hele Heden jeg igaar kjørte over, er meget smukkere, end den jyske, her ere dog skov Partier, men alt er fladt og eensfor- 30

mig. Vi vare 6 i Vognen, deriblandt en Engelænder og en Saxer; vore danske Veie vare mageløse slette, og man drillede mig med, om jeg kunde føle, jeg var i mit Fædreneland, men da de i Hanover kun bleve lidt bedre, gav jeg Engelænderen Gjengjeld; han holdt ellers meget af Danmark og sagde,

5 at naar det bare var engelsk, vilde det være det første Land. — Vor Konge roste de alle. — Lyneborg saae jeg ved Maaneskin om Natten; den havde det ældste Udseende jeg endnu har fundet, jeg troede mig flyttet flere Aarhundreder tilbage. — Det var en rædsom Hede og Støv herfra til Braunsweig. — Vi vare alle kogte! en tydsk, lystig Student, morede os meget, han

10 var virkelig »drollig«; da han ikke vidste vore Navne gav han os alle nogle, efter berømte Mænd i det Land vi kom fra, og disse brugte vi saa siden indbyrdes, jeg blev kaldt Thorvaldsen, sig selv kaldte han Müller (Historiegraphen), Engelænderen Schacspear, en braunschweiger Dame Fru Mumme o. s. v. — I Afstand har jeg allerede seet Harcen, den seer ikke far-

15 lig stor ud! jeg har i Dag seet mig om her i Braunsweig, af Slottet staaer der kun, nogle faae Mure, alt ligger ituslagen, selv store Stene ere sprængte; Jeg fik fra Hamborg Anbefalings Breve til en Skuespiller og Regeseur Marr, der har tilbuden mig, at jeg skulde faae hvilket Stykke at see jeg ønskede i denne Uge; men da jeg kun bliver her til Onsdagmorgen, og der

20 allene er Comedie i Aften og siden først Torsdag, maa jeg lade mig nøie med: »3 Dage af en Spillers Liv« ogsaa et Tydsk Spectakkelstykke. — Varmen er ellers her saa utaalelig, at jeg neppe kan udholde den, jeg maa drikke en Pokkers Mængde Viin og Vand. Vor Nielsen har ellers spillet her i Braunsweig: Corregio, og Ferdinandt i Kabale und Liebe, men ganske falden igjennem, nu begriber jeg, at han havde saa meget mod Braunsweig! man sagde om ham, at han havde ingen Ild, at han var en sand Hol-

25 lænder! naa! det skulde han have hørt! — Øhlenschläger og Ingemann kjende alle, Heiberg have ingen Idee om. Jeg har ellers anbefalet dem »Elverhøi«.

Braunsweig den 24 Mai.

I Aftes var jeg paa Comedie og saae atter et Spectakkelstykke, Drei Tage aus dem Leben eines Spielers, Melodrama, men det varsaa oprørende mod al menneskelig Følelse, og jeg desuden saa udmattet af Reisen at jeg gik Hjem da de 2 Acter vare forbi. Jeg saae ellers Dands, der blev meget aplauderet men det var Daarlighed imod Bournonvilles. Varmen her er utaalelig, i Dag brænder Solen igjen, som Ild, hvorledes er det i Kjøbenhavn? Men nu Lev vel! Papiret siger stop! imorgen tidlig (den 25) reiser jeg til Goslar, hvor jeg har Anbefalings Brev med fra Houdewalkers i Hamborg, deri kalder man mig »en udmærket Lærd«. Herre Gud! de skulde bare kjende mig ret. Hils Deres Fader og Moder, Sødskende og Drevsens saavel som Wulffs ret meget fra mig, og lad mig i Deres Brev see, om De er bleven vred paa mig for min barnagtige Bøn, tro mig, der er vist ingen der inderligere holder af Dem, af Fremmede, end jeg. — Lev nu vel kjære, kjære Collin og glem mig ikke!

Deres af Hjertet hengivne
Andersen

NB. Hils Bredall og Hartmann! Hvordan gaaer det med La Quarantaine?

28. Fra E. Collin.

Kjøbenhavn. d: 28. Maii 1831.

Kjære Andersen!

20

Mit første Brev til Dem bliver tillige det sidste, som De faaer fra Kjøbenhavn; thi paa Mandag d. 30te afreiser jeg med Dampskibet til Jylland. Imidlertid bliver mit Opholdssted i Jylland altfor ubestemt til at jeg kan ansee det for rigtig, at De adresserer Brevene til noget Sted der; sikkrest er det derfor at alle Brevene — jeg venter ganske bestemt idetmindste 3. — adresseres til Kjøbenhavn: Hrrn Hrrn E Collin. Addr: Hrrn. Conferenzrath Collin in Kopenhagen; saasart de ere komne her, sender Fader mig dem dog til Jylland. Lad mig nu see, at De skriver rigtig lange Breve

til mig og dygtig poetiske; for Øieblikket er her meget prosaisk hjemme. Hvorledes gaaer det Dem nu egentlig? De føler vist Hjemvee, den meest pinende Følelse, jeg kjender; er dette Tilfældet, da kan jeg sige Dem, at man særdeles godt kan raisonnere den bort. — Jeg har været paa Nørager
 5 i nogle Dage; Bangs sender Dem Hilsener. — Naar De underveis træffer Noget, som De med Tiden kunde bruge, da tegner De det naturligviis op; men søg især efter Sujetter for Theatret; mit Synspunkt er, som De veed, her som altid med Hensyn til Dem, et oconomisk. — Hos Bredahl har jeg
 10 nylig været, og hørt det Øvrige af hvad han har færdig; jeg vedbliver bestandig at nære de samme Forhaabninger som hidtil om dette Products eventuelle Lykke. —

Om Eftermiddagen: Endelig i Eftermiddag fik jeg da Gud skee Lov Brev fra Dem; da Posten kom igaar og intet Brev bragte fra Dem, var jeg ganske urolig; jeg frygtede for, at De skulde være bleven syg underveis.

15 De skriver, at jeg vist har mærket, hvorledes Deres Humeur har været i denne Vinter; det har jeg; at De ikke har betroet mig Grunden dertil, kan ikke fortryde mig, hvis Hemmeligheden er af den Natur, som jeg har antaget; troe ikke, at jeg vil opfordre Dem til at betro mig denne; De vil selv bedst kunne føle, hvorvidt det er rigtigt, at den meddeles Andre; der
 20 ere Hemmeligheder, forekommer det mig, som ere af en saa fiin Natur, at de ikke kan betroes til noget Menneske; men vær ogsaa forvisset om, at hvis Deres Sorg kan betroes Nogen, da vil De i mig finde den Ven, der trøster ei med Grunde men med Medfølelse. Og denne Overbeviisning veed jeg vist De har.

25 Jeg kommer nu til et Punkt i Deres Brev, som — hvorledes skal jeg gjøre mig ret forstaaelig for Dem, kjære Ven. — Med Grunde kan jeg ei overbeviise Dem, thi Grunde lade sig maaskee her ei anføre, men De troe mig som Deres Ven paa mit Ord, De maa være fast overbeviist om, at der er et Træk i min Character, som jeg her med Sandhed udfolder for Dem. Kun da vil
 30 det være mueligt, at jeg ei bliver misforstaaet af Dem, det jeg frygter saa

meget for. Det er altsaa mit Sindelag med Hensyn til at vi skulle sige »Du« til hinanden, som jeg vil udfolde for Dem. Som sagt, Andersen, troe mig paa mit Ord, at jeg taler ærligt! Naar i et muntert Selskab mellem Studenter etc. En siger til mig, om vi to skal drikke Dus, da siger jeg Ja, deels af Mangel paa Overlæg i det Øieblik, deels for ei at fornærme det Menneske, 5 som derved troer at komme i et venskabeligere Forhold til mig; kun een gang veed jeg, at jeg, efterat have ved en saadan Leilighed drukket Dus med et ungt Menneske efter hans Anmodning, har bagefter efter modnere Overlæg bestandig vedblevet at sige »De« til ham; og, hvor Ondt det gjorde mig at fornærme dette Menneske, har jeg dog aldrig fortrudt det 10 siden; og hvorfor gjorde jeg det,? det var et Menneske, jeg havde kjendt i længere Tid og som jeg holdt meget af;? der var noget Vist i mit Indre, som jeg ei kan forklare, der drog mig dertil. Der ere mange Ubetydeligheder, som Mennesker have, jeg troer, en medfødt Afskye for; jeg har kjendt et Fruentimmer, der havde en saadan Afskye for graat Papiir, at hun fik 15 Ondt, naar hun saae det; hvorledes skal man forklare det. — Naar jeg derimod længe har kjendt et Menneske, som jeg agter og holder af, og han tilbyder mig at sige: »Du«, da fremkommer denne ubehagelige uforklarlige Følelse hos mig. Jeg erindrer at Justitsraad Wiborg har fortalt mig, at da Baggesen, med hvem han længe havde levet i et nøie og venskabeligt For- 20 hold, proponerede ham at sige: »Du«, da paakom der ham herved en saa ubehagelig Følelse, at han næsten fik noget imod Baggesen; herved vil jeg naturligviis ei sige, at Forholdet mellem Os vilde blive et saadant som dette, ei heller vil jeg sammenligne Dem med Baggesen thi efter hvad jeg kan dømme om ham, kunde han aldrig være noget Menneskes sande Ven; 25 dertil var han for meget Egoist. — Mine Dus-Bekjendtskaber skriver sig for [det mee]ste fra mine Drengear, deels fra saadanne muntre Øieblikke, der ei levne Tid til Over[veielser] deels ogsaa fra, at jeg har generet mig for

10 aldrig] først skrevet mange Gange. 12 Noget Vist] først skrevet en vis. 27 her og i de flg. Linier er Randen af Papiret bortrevet, hvorfor de manglende Bogstaver er sat til efter Formodning. 27 muntre] senere overstreget.

at undslaae mig; men just herved viser jeg Dem [min] Oprigtighed for Dem, idet jeg, hellere end at skjule mig for Dem, udlader mig saaledes for Dem [som] jeg her har gjort, hvor jeg saa let kan misforstaaes. Men nei Andersen! De vil ikke [misforstaae] mig! Og hvortil skal denne Forandring i
 5 vort Forhold? Er det for at give Andre et Teg[n paa] vort venskabelige Forhold? Det vilde være overflødig og os begge ligegyldigt; og er [ikke nu] vort Forhold saa behageligt og os begge saa nyttigt? hvorfor da begynde det under en foran[dret] Form, en Form som vel i og for sig er noget Ube-
 tydeligt, men som jeg, som sagt, har en [ubehagelig] Følelse for; jeg til-
 10 staaer jeg er en Sonderling i denne Henseende. Men ligesaa v[ist] som det har bedrøvet mig, at denne Materie skulde komme paa Bane, ligesaavist er det at [For]holdet maa blive saaledes som De ønsker, hvis det ikke er mere end en blot Idee af Dem, [for] krænke Dem, ved Gud, det vilde jeg ikke. Men endnu eengang Andersen! hvorfor skulde vi foretage en saadan
 15 Forandring. Lad os nu ikke tale meer derom, jeg haaber vi [ville] begge glemme denne gjensidige Meddelelse; naar De kommer hjem er jeg i Jyl-
 [land;] vi sees da ikke førend til Vinteren. — At blive vred for Deres Anmodning, derom kunde Talen aldrig være; jeg misforstaaer ikke Dem, gid De heller ei maae misforstaae mig.

20 De fremsatte Spørgsmaal kan jeg saagodtsom ikke besvare, da jeg har været den meste Tid borte fra Byen, og har saa utroligt meget at bestille med Hensyn til [min] forestaaende Afreise. Lev vel!

Deres Ven

E. Collin.

25 29. *Til E. Collin.*

Dresden den 4 Juni 1831

Kjære, kjære Ven!

Nu har jeg været her i Dresden halvanden Dag, begge Dagene, og selv nu imorges været paa Posthuset for dog at see, om der intet Brev var til mig, men forgjæves, o, jeg længes saa meget! glemt mig, har De neppe, men De

har vist ikke beregnet at jeg paa denne Tid vilde være saa langt borte. — Hvor meget deiligt, af Guds store Natur, har jeg ikke seet, siden jeg afsendte mit sidste Brev fra Braunsweig. Dog har jeg ikke skrevet et eneste Digt, jeg har samlet formeget Blomsterstøv til at jeg strax kan forarbeide det til Honning. Fra Houdewalkers i Hamborg fik jeg et Brev med til en 5 Kjøbmand i Gosler, der ret tog sig af mig, ja tilbød mig endogsaa Luisdorer, som jeg, naturligviis ikke modtog, med ham var jeg i Rammelsberg. Brocken besteeg jeg fra Ilsenstein, vistnok det skjønneste Punkt. Alt var Nebel paa Brocken, og Skyerne fløi som lette Taager forbi mig, der var vist et halvhundrede Reisende; 30 af disse havde bragt Musik med, en 10 Ting de ikke havde hørt paa Brocken i 8 Aar, der spillede nu af alle de nyeste Opera, og da, om Aftenen, Maanen brød gennem »die Nebel«, toge de Kosteskafter & og dandsede en Hexedands. Kl 2½ om Morgen kaldte Karlen paa os, og vi havde det mest fortryllende Veir (ligesom endnu, paa hele min Reise) Himlen var blaa, Skyerne laae dybt under os 15 som et forstenet, stormende Hav. — I Selskab med en Familie fra Hamborg der havde leiet 5 Bjergheste reed jeg ned af Brocken; det var et deiligt Syn. Dybt under os Graneskove og Fjeldkløfter, hvor den blaalige Taage laae som et Søvlør over, og oppe mellem de lette Skyer, jeg, paa en vingeløs Pegasus. — Samme Dag kom jeg til Baumann[s] Hule, efter at have 20 været der, hørte jeg at Alle gik til Bielshöle, som vel ikke var saa smuk, men derimod mere sikker; Baumanns Hule var i den sidste Tid farlig, da Stierne vare skrøbelige. Jeg vidste ikke af dette, og saae altsaa uden Frygt, det bedste, men farlige. — Løverdagen den 28 Mai, gjorde jeg en Udflugt om Morgen[en] Kl 4 til Felsenstein, De har vistnok seet denne herlige 25 Ruin, jeg behøver altsaa ikke at fortælle Dem noget derom; Landeveien var her beplantet med røde og gule Roser, der alle vare udsprungne. — »Teufelsmaur« saae jeg paa Veien til Rosträppe. Her fandt jeg, at Harzen havde det mest romantiske Præg, men det var dog ikke vildt nok; i min Phantasie har jeg seet det længe før. Alexisbad og Madgsprung besøgte jeg 30 samme Dag, og jeg kan regne for at jeg fra 4 om Morgen til 9 om Aftenen

gik en 7 a 8 Mile op og ned mellem Bjergene; mine Fødder bekom dog ingen Blaser, derimod mine Fingre; jeg havde faaet en Stok, og paa den klemte jeg Fingrene reent itu.—Søndagen den 29 Mai kom jeg om Aftenen til Eisleben, hvor jeg tegnede det Huus af, i hvilket Luther var født. —

5 Efter at have overregnet Udgifterne paa min Fodtour, fandt jeg, at denne havde været den dyreste. Mine Støvler gik flere Gange itu; jeg maatte leie en Fører, hvert Øieblik, og man var uforskammet dyre mellem Bjergene; det er mest oeconomisk at reise med Eilwagen har jeg bemærket; de fire Luidorer, Freund laante mig for det første, gaer med mærker jeg nok,

10 men jeg haaber, heller ikke flere; jeg begynder først nu, at lære Reise-Oeconomie, og er vistnok endnu langt tilbage, men det kan jo været godt for mig, naar jeg en anden Gang, som jeg haaber, kommer til at gjøre en større Reise; vil De ellers fortælle Deres gode Fader, hvorledes jeg har det! — I Halle og Merseburg var jeg meget kort, der var intet at see, derimod blev

15 jeg næsten 3 Dag[e] i Leipsig, hvor jeg hos Brockhaus nød en meget gjæstfrie Modtagelse, og var 2 Middager. Han har lovet at publicere mine Digte i Tydskland, naar jeg sender ham nogle Exemplarer. — De kan ellers ikke tro, hvor Lotte Øehlschlæger skabede sig, da jeg kom ind af Døren, hun blev saa overrasket, at jeg frygtede for, hun vilde slaae Kolbbøtter! Vi to,

20 travede ellers allene om i Krat og Buske, i Kirke og paa Grave, og det meget lysteligt. — Egnen fra Meisen til Dresden er smuk, men Intet kan dog lignedes med Harzen! — I Leipsig var over 1000 Menneskersyge af Fluença, her er det heller ikke bedre, men jeg haaber at slippe! Comedien her duer ikke, jeg vil ikke spille Penge paa den, een Gang gav mig nok; derimod hørte

25 jeg den hele italienske Opera i Leipsig; jeg fik »Wilhelm Tell« af Rosini, det var skaaret over i 2 Afdelinger, saa at jeg den første Aften fik de 2 første Acter, den anden, de to sidste. Der er meget Fyldekalk deri, og jeg lider mere: Barberen af Sevilla. — Billedgalleriet er lukket, da Alt sættes i Orden, dog ved Hjælp af Dahl, der, tillige med vor danske Gesant, førte mig derop,

30 fik jeg dog en tredie Deel at see, og deriblandt, Corregio's og Raphaels her-

lige Stykker. — Aal og Faye fra Norge ere her. Vi vare sammen hos Tiecks den første Dag jeg kom, og Tieck læste anden Deel af Schaecspears Hendrik 4. Iaften skal vi igjen derhen. — Igaar da jeg spadserede paa de Brühlske Terasser mødte jeg Frøhlig, der var kommen til Dresden, samme Dag som jeg, han havde seet mit Navn i Avisen, men da man der havde 5 gjort mig til Doctor (Gud veed hvordan) havde han mindst drømt det var mig. — Vi har siden tumlet os meget sammen; han har talt med Petzhold, Kuchler og Bötger, der skal see meget phantastiske ud i deres Klæder, men den sidste have nogle deilige Schnurbarter. Paa Corpus Domini Festen kom jeg hertil, ogsaa i Dag har jeg hørt Castraterne, men det underlige Vee- 10 mod der ligger i deres Sang, griber mig mægtigt! Paa Reisen fra Leipsig var der en Doctor med, der, da han hørte jeg var fra Kjøbenhavn og hedte Andersen, spurgte mig om jeg var i Familie med den berømte (?) Digter der, af samme Navn. Det var altsaa mig selv; han kunde den tydske Oversættelse af mit døende Barn, og sværmede for den. — Hanspurgte, om jeg selv havde 15 mistet et Barn, da jeg skrev den, og kunde ikke begribe at jeg, som ungt Menneske ellers kunde føle sligt. — Overbibliothekaren Ebert, som Moelbech har anbefalet mig til, har jeg ret maatte give Underviisning i Dansk, Literatur o, s, v. — Han roste min Tydsk, og fortalte at Professor Høyn var meget længe i Dresden, og kunde ikke ret gjøre sig tydelig; jeg taler nu, 20 med megen Courage Tydsk. Frøhlig og jeg var i Aftes paa en Restauration, han talte med nogle Borgere, om de sidste Uroeligheder, og sagde at nu blev det da roeligt? Hvortil den ene svarede: »Es ist noch nicht Abends«. — Cholera er nu kun nogle Mile fra Berlin, der er slaaet Cordon en 4 Mile fra Byen. —

25

Dresden den 10 Juni

I Dag reiser jeg herfra til Berlin; endnu er her intet Brev kommet fra Dem, hver Dag har jeg med Længsel løbet paa Posthuset, men forgjæves. De er dog ikke syg? — Hvad mon Grunden kan være? — Jeg vil tage dette Brev med til Berlin, har jeg betænkt, og strax imorgen Aften, naar jeg kom- 30

11 mægtigt] først skrevet underlig.

mer der, forhøre, om De maaskee der har afsendt et Brev til mig; saa kan jeg dog i dette sige, om jeg har faaet eller ei. De sidste 3 Dage har jeg med Frøhlich og 4 andre, som jeg har lært at kjende paa Reisen, besøgt det saxiske Schweits, jeg føler mig ganske veemodig ved at forlade det kjære Bjerg-
 5 land, det var mig slet ikke fremmed, det fraperede mig ikke, men jeg var hjemme, jeg var nogle Timer ret lykkelig. — Vi reiste ogsaa temmelig billig! tænk Dem, med Fører og Alt, blev det der i disse 3 Dage, kun lidt over 4 Rdlr preusisk; ellers har jeg givet mange Penge ud; det koster at lære at reise mærker jeg. Frøhlig gav det 3 dobbelte ud det første Aar, af hvad han
 10 siden har givet; De veed jeg fik 75 Species ÷ nogle danske Rbdlr, af disse har jeg nu, efter at have betalt Alt lige til Berlin, samt kjøbt et Par Støvler, en Skjorte, to Par Strømper og nogle andre smaae Nødvendigheder, endnu 1 Luisdor og 2 Thaler preusisk; jeg bruger altsaa en 4 a 5 Luidorer for at slippe hjem, mere end jeg havde med, men det er da ikke saa meget! —
 15 Nu vil Reisen nok bringe mig det dobbelte ind igjen, det vil sige, halv i Penge, og halv i aandelig Profit. — Dahl har foræret mig nogle smaa Skizzer, og et af disse er Oliefarve paa Lærret; han har ret hjerteligt taget sig af mig, og det gjorde mig ondt at sige ham Levvel, maaskee for stedse. — Med Eilwagen til Berlin, maa jeg give 2 Fredriksdorer, fra Berlin til Hamborg
 20 koster det 3. De seer altsaa, at jeg i de øvrige Henseender, efter hvad jeg har givet ud, bærer mig ret fornuftig ad, naar jeg selv skal sige.

Berlin den 11 Juni.

I Aftes kom jeg hertil, og strax i Dag opsøgte jeg Freund, hvor jeg til min store Glæde fandt Deres kjære, kjære Brev; ja jeg holder af Dem som en
 25 Broder, tak for hver Linnie! — nei, jeg misforstaaer Dem ikke, jeg kan ikke engang blive bedrøvet, saa ærligt De udfolder Deres Hjerte for mig; gid jeg havde Deres Character, Deres hele jeg; o, jeg føler nok, hvormeget jeg i mange Henseender staaer under Dem! men vær mig altid, hvad De nu er, min sande, maaskee, ærligste Ven, jeg trænger virkelig dertil. Jeg vil ingen
 30 Hemmeligheder have for Dem; ja, jeg har den hele Vinter ret været sjæle-

syg, mine Digte, kan sige Dem Grunden, jeg har, vistnok, været altfor aabenmundet med Følelser, som Verden, og mest hos mig, vil udlee. Mit forrige Lune faaer jeg aldrig, men jeg har vundet en Ligeegyldighed for Verden, som vist vil hjælpe paa min Characters Svaghed. — De vil føle med mig, og finde at Livet vistnok har tumlet mig lidt for slemt. En riig, 5 smuk, aandrig Pige, der føler det samme for mig, som jeg for hende, lærte jeg at kjende i Sommer, hun var forlovet, og Forhold bød hende ægte en Mand, der allene tog hende for hendes Formue; hun blev gift kort før jeg reiste, nogle Ord, er det eneste jeg har fra hende, hvor hun beder mig, søsterligt, at glemme Alt; — derfor var det jeg vilde bort, maatte bort, o jeg 10 har grædt som et Barn. Det var jo uklogt af mig, fattige Menneske, at blive forelsket, vel havde hun Formue nok for os begge, men saa havde Folk dog sagt, det var en Speculation, og det vilde have saaret mig dybt. — Gud har saa forunderligt ledet Alt for mig, ogsaa dette maa lede til noget Godt, troer jeg, men hvilket — veed jeg ikke. Jeg føler nu en Tomhed i min hele 15 Sjæl, der gjør mig kold og ligegyldig; o kjære, kjære Eduard, jeg ønsker i Grunden at jeg maatte døe! hvad stort eller godt bliver der vel for mig i Verden, at gjøre! — men ikke mere; nei, De skriver mig jo endnu engang til? Torsdagen den 16 reiser jeg herfra til Hamborg og fra Hamburg, rimeligviis den 19 eller 20, kan et Brev fra Dem indtræffe der, til 20 denne Tid, vil jeg blive meget lykkelig, i alle Tilfælde venter jeg sikkert et, hjemme hos Deres Fader! — Digteren Tieck, troer jeg holder af mig, han trykkede mig fast til sit Hjerte da vi skildtes ad, og sagde mig ret faderligt megen Trøst og Haab paa min Digtervei, det greb mig underligt, og jeg brast i Graad, han skrev da i Hast et Par Ord, som jeg skulde gjemme 25 til Erindring. Jeg har i Grunden fundet saa mange gode Mennesker, der vise mig Venlighed, Veiret er ogsaa meget gunstigt kun, de sidste Dage i Dresden og nu her i Berlin, regner det. — Colera frygter man meget for, kun $\frac{1}{4}$ Miil herfra er der en Cordon, da et Huus der er mistænkt, man tør ingen Limonade drikke, selv Conditoren raader Folk der fra. — I Aften 30

er jeg saa heldig at faae Oberon, men der er grusomt Rift om Billietter, jeg maa give 1 Rdlr preusisk for en Bilet. — Men nu lev vel! Gud velsigne Dem for Deres Venskab og Ærlighed mod mig, De vil vist aldrig misforstaae mig! Hils alle vore fælles Venner og Bekjendtere, i Hamburg afsendes der jeg endnu et Brev til Dem, thi De vil jo have tre? — Lev vel! Lev vel!

Deres Ven

Andersen.

30. *Til E. Collin.*

Berlin den 14 Juni 1831.

Kjære, kjære Ven!

10 Nu har jeg været to Dage i Berlin og ret travet om, to Dage maa jeg blive endnu, for at indrette Reisen saaledes at jeg i næste Uge kan komme med Vilhelmine hjem fra Lübeck. Kiel strækker min Kasse ikke til, jeg kommer dog til at give 6 a 7 Luidorer mere ud end jeg havde med, og dette forbittrer mig ordenligt lidet. Hvorledes ellers Byen her smager mig vil De kunde see
15 af følgende:

Berlin.

Snoerlige Gader, Palai ved Palai,
Man bliver træt af at gaae og at see;
Pæne Soldater, — den første jeg saae,
20 Følte jeg gjennem mit Hjerte gaae,
Og jeg brød ud: »Hvilken Krop! hvilke Been!
Gud, hvor det dog er en nydelig een!«
»Unter den Linden«, Alverden gik,
(Smukkere er det i Kobberstik)
25 Gaderne støve og Ungdommen med
Ak, det gjør Øinene stor Fortred!
Ægte »Berliner-Witz« finder man her,
Og den er kostbar, tro mig, især,

Hvis den med »Schnelposten« skulde herfra,
 Blev den for dyr, ved sin Tyngde, ak ja!
 »R« bliver snurret, man siger »mein Jott« (o: mein Gott)
 Ellers er Folket meget godt.
 Byen — ja, vendt paa kryds eller tvers, 5
 Bliver for stor til at sætte i Vers.

Moral.

Mærk Dig: Moralen er saare fiin,
 Man kan faae ud af det store Berlin.

Tro ellers ikke, at de mange nye Digte, jeg har in mente, ligne dette, nei 10
 dette er et Berliner Barn, der har sin medfødte Hang til at vilde gjælde for
 vittig, de andre ere Naturbørn, der endnu ligge ved mit Hjerte og vente
 paa, at Vingerne skal voxe, saae de kan flagre ud i Verden og fortælle mine
 Drømme.

Hamborg den 19 Juni. 15

Nu er jeg Dem da en 38 Mile nærmere; de 2 sidste Dage morede jeg mig
 dog noget i Berlin; men mit høie Bifald har dog denne store Stad ikke; saa
 behager Hamborg mig mere; jeg saae Museet i Berlin, Malerierne vare
 bedre arangerede der end i Dresden, men kunne i Værd ikke sammenlig-
 nes med disse; jeg saae nogle berømte Christi Hoveder af Heghe v. d. Goes, 20
 men de mishagede mig i høieste Grad; aldrig kan det kaldes herligt, der er
 væmmeligt; det var vist meget naturligt, de svulmende Aarer, Blodplet-
 terne og de tunge Sveddraaber, men ækelt i sin hele nøgne Natur. Ved
 Chamisso blev jeg indført i et literairt Selskab, hvor Berlins skjønne Aan-
 der vare samlede, dog La Motte Foque og Strekfusz vare paa Reise, saa jeg 25
 ikke traf disse, derimod, Holtey, Wilibald Alexis (med hvem jeg blev me-
 get gode Venner) Hitzig, Zimroch o s v, o s v; det var meget moersomt,
 men grusomt tydsk, og de declamerede allesammen deres Digte, undtagen

jeg; næsten troer jeg at sligt et Selskab, kunde curere mig for denne min Ungdoms Synd. — Ved min Afreise digtede Chamisso et Vers til mig, som De skal see; — Mine Penge holdt da op da jeg kom til Berlin og jeg har maatte bruge flere Luidorer, end jeg sidst troede, men til min Trøst, hører
 5 jeg af Freund i Altona, at de ikke gjelde nær saa meget, som jeg havde troet, og at jeg altsaa fra Kjøbenhavn havde betydeligt mindre med end 75 Species; De sagde, nemlig, at en Luidor eller Fredriksdor var = 4 Species, men den er kun 3 Species og nogle Skilling. See, det gjør en betydelig Forskjel. — I Hamborg har jeg gjort Digteren Maltits Bekjendtskab; De veed
 10 maaskee at han er forviist fra Preusen for et Lystspil Skyld, nu har han skrevet et Digt »Polonia«, troer sig derfor ikke sikker i Hamborg, og reiser derfor i disse Dage til Paris, indtil de politiske Storme har lagt sig. Han kjendte ogsaa mit »døende Barn«, og i Prosa maatte jeg give ham Ideen af nogle af mine Digte, der lod ret til at interessere ham, han bad mig endelig
 15 at lære Tydsk, saa jeg kunde skrive det, og spaaede mig da en sjelden, glimrende Lykke. — Ved Afskeden forærede han mig sit sidste Arbeide »Pfefferkörner« hvori der er ganske fortræffelige Sager. — Fru Dannemann med Familie, Generalinde Bylow og lille Baron Stampe ere her i Byen. —

Lübeck den 22 Juni 1831.

20 Mit Brev har jeg bestemt at sende hjemme fra Kjøbenhavn til Dem, da jeg jo nu reiser temmelig hurtig afsted, dog, Gud veed om dette vil finde Sted; igaar kom jeg her til Lübeck og da jeg i Dag melder mig til Dampskibet, tør man ikke tage mig med, eftersom jeg kommer fra Berlin, da alle preusiske Stater, (selv Rhinprovindserne?) ere erklærede mistænkte;
 25 jeg har maatte løbe til vor Gesandt, Raadet o, s, v, men endnu har jeg kun faaet en Atest, at her i Byen eringen Cholera; Captainen er i en stor Kamp om han tør tage mig med, i Aften faaer jeg Bestemmelsen at vide, saa jeg endnu ikke ret veed, hvor jeg ender dette Brev, i Kjøbenhavn eller under Quarantaine. Det er grusomt kjedeligt. —

7 Species] *Ms. har* Species med.

Kjøbenhavn den 25 Juni.

Igaar Middags Kl: 2 kom jeg her til. — Vor danske Gesandt i Lübeck hjalp mig bort med Dampskibet, ellers havde Captai[n]en ikke taget mig med. — Hjemfarten var meget behagelig kun i Præstø-Bugt blev jeg søesyg, efter som vi der fik en temmelig Søgang; der var ingen Danske om- 5 bord, saa at jeg maatte tale tydsk lige til Toldboden; saa jeg endnu ikke er kommen ud af Øvelsen. Deres Broder Gotlieb var den første jeg saae af Familien, siden Deres Fader og Svoger; i Eftermiddag vil jeg besøge de Andre. Gid De, kjære Collin, var her! jeg længes ret efter Dem; tænker De ogsaa imellem paa mig? — Nu ligger min Reise, som en deilig, broget 10 Drøm, jeg er vaagnet fra; om nogle Dage, efter at have hvilet mig lidt, tager jeg fat paa at skrive den. Jeg tænker vi kan faae Reitzel til Forlægger. Det er saa kjedelig selv at samle Subscribenter og sine Venner bør man da heller ikke alle Tider plage. En Forlægger faae vi vel nok; Ikke? De maa endelig skrive mig til! — Skriv mig et Brev her til Kjøbenhavn, før De 15 selv kommer; jeg skriver gjerne endnu til Dem dersom De bryder Dem derom, nu jeg er hjemme. Hver Postdag vil jeg med Længsel forhøre om der ikke kommer en lille Brevdue fra Dem, thi jeg faaer sikkert Brev, det haaber jeg. — Overskou traf jeg i Hamborg, han var usigelig lykkelig, for alt hvad han saae, kun indsaae han, at Pengene neppe holdt saaledes ud, 20 som han havde tænkt sig. — Det overraskede mig meget, ved min Hjemkomst at høre, at Lessøe var død; det var en Familie jeg holdt meget af, og jeg veed hvor dybt dette Slag har rørt Konen. — Nyt fra denne vor kjøbenhavnske By veed jeg endnu ikke, da jeg er den, de andre vil høre Nyheder af; kun kan jeg fortælle Dem, at der ligge, vistover, 100 Skibe med Qvaran- 25 taine Flag, og man taler ikke om andet end Cholera, jeg har derimod slet ingen Frygt, i det mindste for min Person; Ukrud forgaaer ikke saa let! (dog, denne Beskedenhed mener jeg da heller ikke med). — Nu lev vel! dersom De vil skal De endnu faae et langt Brev fra mig, men De maa ogsaa skrive mig til, og det ret snart, eller ogsaa komme hjem, hvor jeg da, i 30

mange Henseender glæder mig til at tale med Dem, næsten troer jeg, at hver lille Sommerreise bringer mig nærmere til Dem; gennem Papiret tør Hjertet bedre betro sig, man føler sig ikke tilbage stødt af det legemlige jeg; ja, Alt hvad der ret ligger mig paa Hjertet vil jeg altid betro Dem, og De vil altid blive, hvad De er mig, en broderlig, tro Ven; Gid jeg ret kunde lade Dem læse i min Sjæl, og ret vinde Dem saaledes, som [jeg] vilde. —
 Lev vel

Deres oprigtige Ven
 Andersen

10 31. *Til E. Collin.*

Kjøbenhavn den 18 Juli 1831.

Kjære, kjære Collin!

Det er meget kjedeligt, det at maatte skrive til Venner og Bekjendtere naar man er borte, man kan virkelig holde meget af dem og dog ikke have Lyst til at tage Pennen, det er en Ting, vist Ingen bedre kjender end jeg; men naar man derimod er den der venter Brevet, saa vil man ikke godt indsee dette; dog det gjør jeg, og er i Hjertet vis paa at De er min Ven, skjøndt jeg slet intet Brev faaer fra Dem. Emil sagde mig for en 14 Dage siden at De havde skrevet ham til, at jeg den følgende Postdag fik Brev fra Dem, men der er endnu intet kommet. De skal ikke undskylde Dem, jeg kjender, som sagt, nok det piinlige at maatte skrive mange Breve. De har jo tænkt paa mig? Ikkesandt! — Ret ofte længes jeg efter Dem, — saaledes kan De ikke tænke paa mig, det ligger nu saaledes i vor forskjellige Natur; men gid jeg dog havde Dem! — Min Lanterna Magica 3: min Reise, skriver jeg raskt paa, men deraf kan jeg nu ikke meddele Dem noget, kun enkelte af de lyriske Stykker, men selv disse, som De nok indseer, blive da revne ud af deres Sammenhæng. — Her har De en Slump, siig mig nu Deres Mening om dem. —

12 at] skrevet 2 Gange.

No. 1. Den blinde Moder

(dette Digt er puttet ind ved Reisen fra Merseburg til Leipsig)

1.

»Trommen hvirvler — de er' nær!
 Mægtigt suse Hærens Faner.« 5
 — »Moder, det er Vinden her,
 Der gaaer gjennem Skovens Graner.«
 — »Hører Du ei Hestens Hov?
 Rustvogn tæt ved Rustvogn kjører.«
 — »Veien gaaer i denne Skov, 10
 Det er Reisende Du hører.«

2.

»Stille Barn, de er' os nær!
 Vinden suser ei i Granen.
 Seer Du ei den hele Hær, 15
 Stolt Din Fader bærer Fanen.
 Nei, det er ei Nattens Blæst,
 Eller fremmed Mand, der reiser,
 Foran Hæren paa sin Hest,
 Rider jo den store Keiser.« 20

3.

»For mit Øie er der Nat,
 Men i Mulmet ham jeg kjender.
 Barn, jeg føler mig saa mat,
 Fold Du mine gamle Hænder! 25

Vinden suser gennem Fanen,
Mildt Din Fader vinker der,
Barn, o sæt mig her ved Granen,
Døden føler jeg er nær!«

5 No. 2.

(her har De et andet Digt, der vistnok er de mest bøielig Vers jeg har skrevet, Situationen er paa Grændsen af Bøhmen og Sachsen paa grosze Winterberg.)

10 Høit paa Bjerget hvor Skyerne gaae,
Hvor de sorte Graner staae,
Hvor Kilden risler fra Fjeldets Stene,
Sidder jeg ene;
Snart er Fjeldet en Ø,
Skyerne staae, som en uhyre Sø;
15 Nu skilles de her,
Og i Sollysets Skjær,
Seer jeg dernede den grønne Vang.
Der var jeg engang,
Der, hvor Fuglene slaee,
20 Hvor de brune Hytter staae,
Hvor Røgskyer, blaalige hvide,
Hvirvle ad Bjergets Side.
Et Hjem fandt jeg der;
Jeg fandt en Hjertenskjær;
25 Tanke og Sjæl følte jeg brænde
Ene for hende!
Hun elskede mig — hun var tro!
Tro — derfor skildtes vi to.

Hun var Brud. Dernede de bygge
 I Hytten, hist hvor Egene skygge,
 Hvor Røgskyer hen over Toppene bølge;
 Hun sin Tanke maa dølge,
 Hun tør ei tænke paa mig. 5
 Dog, drømmer Hjertet kun Dig!
 Synd jeg dynger paa Synd i min Smerte;
 Du kun boer i mit Hjerte!
 — O Du Skyernes bølgende Hav,
 Skjul mig min Kjærligheds Grav! 10

No. 4. Tre Dage af en Tyveknægts Liv.
 (det kommer i Preusen)

1.

Den første Dag — jeg husker det godt!
 Det var paa Marken foran et Slot; 15
 Man hængte Een i en Galge der,
 Og det var min Fader, denne her.
 Min Moder man ind i Hullet jog,
 Men dirke hun kunde, det sælle Skrog,
 Hun løb til Skoven, mig tog hun med, 20
 Og vi kom begge ret godt afsted;
 Den Gang, var jeg kun en Unge!

2.

Den anden Dag — ja Tiden gaær!
 Da var jeg saadan en nitten Aar. 25
 Jeg blev forlibt — jeg var ei klog,
 Nær var jeg bleven et ærligt Skrog!

Hvad Kjæresten vilde, det vilde jeg med,
 Men hun gjorde Nar af min Kjærlighed!
 Hun var, som de andre, af Evas Slægt,
 Jeg blev da igjen en Tyveknægt,
 5 Og det skal jo nogen være!

3.

Den tredie Dag — ih nu, lad gaae!
 Jeg maa vel slægte min Fader paa.
 Af Sult min Moder forlængst gik bort,
 10 Men jeg, jeg gjør det nu mere kort —
 Lidt høit jeg hele mit Liv har tænkt,
 Nu kommer jeg høit, — nu bliver jeg hængt!
 Maaskee min Kjæreste seer her paa,
 Hun er her med Manden og med de Smaa,
 15 At see, hvor Tyven kan dingle.

No. 5 af Indledningen til Reisen.

En Forgrund med en Smule Grønt,
 Et Træ — men det maa være kjønt!
 En Luft, og saa er det forbi,
 20 Saa har man strax et Malerie,
 Men til et Digt? Hvad skal der meer!
 Her strax man et for Øiet seer.

Dette lille gjør Lykke hjemme hos Deres. —

Men nu har De vel Vers nok? Vi vil gjemme lidt til en anden Gang. Bo-
 25 gen vil blivesaastor, som Fodreisen, maaskee lidt større, og den kan trykkes

25 trykkes] *først skrevet* begynde.

sidst i August, haaber jeg, nu maa De raade og hjælpe mig lidt, hvordan bære vi os ad med dette Opus. Det er kjedeligt at samle Subscribenter, og sine Venner maa man heller ikke alletider plage, jeg vilde derfor, at denne skulde have en Forlægger, men hvem? Hvor meget skal jeg have for Arket? Hvorledes skal jeg tale om det. — Skal Reitzel eller Prints- 5
 lau denne Gang lyksaliggjøres? Hvad, hvordan og hvorledes? Siig mig det i Deres første Brev, thi saa længe vil jeg intet tale om. Det er kjedelig at jeg ikke ret selv kan snakke for mine Sager. Det er ogsaa mit Ønske og min bestemte Villie, at faae den oversat paa Tydsk, selv om jeg intet faaer derfor, kan De maaskee ogsaa give gode Raad i denne Henseende? 10
 Nu er der da nedsat en Comision der skal bedømme Musikken af de unge Componister, den bestaaer af Weyse, Siboni, Schall og Zink. Directionen vil have Een til, og have foreslaaet Bay, hvad synes De? Men de andre synes ikke om ham, det bliver troer man, Harttmann. Deres Broder Gottlieb og jeg var igaar hos ham og hørte Musikken (han er nu færdig med 15
 1ste og 2^{den} Act.) — Gottlieb troer det gjør furore. Bredahl er i anden Act, den første har været under Censur og vundet meget Bifald, kun siger Siboni, at den ikke er »erhaben«, men »niedlich, ein Stüch wie das Slosz Montenero«; men det er jeg fornøiet med. — Jeg har været et Par Dage i Søllerød, Boye var meget elskelig mod mig, og vi vare enige i mange Ting. 20
 — Skriv mig dog snart til, men et langt Brev, der er jo saa meget De kan sige mig; husk jeg har kun faaet eet Brev (det i Berliin) i en 10 Uger, thi saalænge er det nu siden jeg talte med Dem. — I Aftes skrev jeg et lille Harzdigt, det er det sidste, altsaa det kjæreste, det er derfor bedst De faaer dette med og saa lev vel! Hils Bindsbølles Familie, jeg tænker ofte paa de glade 25
 Dage ifior, dernede ved Assens.

Kulbrænderen

I.

Mellem Skovens Graner her,
 Brænder Ildens røde Skjær.

Kulsort Røg fra Hytten gaaer,
 Foran Ilden Svenden staaer,
 Og belyst af Træets Glød,
 Seer han ud halv sort, halv rød;
 5 Han de store Masser vender,
 — Stærkere det brænder.

2.

Lænet til sin Løfte Stang
 Nynner han en gammel Sang:
 10 »Granen voxer Aar for Aar,
 Altid lige grøn den staaer,
 Som min Kjærlighed saa skjøn,
 Altid grøn, men dunkel grøn!«
 — Sangen ingen Trøst ham sender
 15 — Stærkere det brænder!

Lev vel kjære kjære Colin!

Deres Ven

Andersen

[I Margen:] Fru Viborg har bedet mig at skrive: De har jo en lille Bog,
 20 hvori De optegne[r] alle Deres Feil, vil De deri tilføie »jeg glemmer ogsaa
 at skrive dem til, jeg har lovet det, og som jeg veed holder meget af mig!«

32. *Fra E. Collin.*

Silkeborg. d: 10de Aug. 1831.

Kjære Andersen.

De har vistnok med Rette kunnet vente tidligere at faae Brev fra mig,
 25 men min vidtløftige Correspondance har afholdt mig derfra. Uden vi-
 dere at ville udvikle de øvrige Undskyldnings-Grunde, jeg kunde have, vil
 jeg gaae over til det Vigtigere.

Jeg takker Dem meget for de Prøver, De harsendt mig af Deres Lanterna-
 magica; de have glædet mig meget; efter min Sædvane vil jeg kortelig sige
 Dem min Mening derom, skjøndt jeg erkjender mig som en høist incompe-
 tent Dommer. Den blinde Moder holder jeg meest af; det næste Stykke
 (paa grosze Winterberg) holder jeg vel ogsaa meget af, men det forekom- 5
 mer mig, at i det første er der Meget i Lidet og i det sidste Lidet i Meget;
 das heisst: i det Første er hvert Ord nødvendigt til at udtrykke Ideen; i det
 sidste er vist Formen det Bedste; dog: mange antage jo denne for det Vig-
 tigste; (idetmindste er det nok ikke klogt at bebreide Dem, at De har seet
 for meget paa Formen). — Tre Dage af en Tyveknægts Liv: veed jeg ei 10
 hvad jeg skal sige om; De veed, at jeg holder mindst af denne Maneer hos
 Dem, og De kjender min Aversion for saadanne Udtryk, som: »men dirke
 hun kunde det sælle Skrog« og »nær var jeg bleven et ærligt Skrog«. Frag-
 mentet af Indledningen synes jeg meget godt om; ligesaa om Kulbræn-
 deren. 15

De mener at kunne begynde med Trykningen af Bogen ultimo August;
 schön! jeg troer det var rigtigst at lade den trykke hos Qvist paa Østergade,
 som har trykket Øehlschlägers Levnet; om Forladelse — jeg huskede
 ikke, at Planen er, at Forlaget skal sælges; saa bliver der jo ikke Tale om
 Trykning fra Deres Side. Angaaende Honoraret kunde De henvende Dem 20
 til Reitzel og foreløbigen spørge, hvormeget han vilde give pr. Ark; men
 slut ingen Contract, inden De nærmere har underrettet mig derom; til
 Printzlau maa De virkelig ikke henvende Dem; han er ikke formuende, og
 De har ikke Raad til at risikere et saadant Tab; han vil maaskee blive stødt;
 kan det hjælpe noget, maa De gjerne skyde Skylden paa mig; jeg skal nok 25
 bære det. — Deres Plan, at lade den oversætte paa Tydsk, glæder mig; kun
 er Spørgsmaalet om, hvorledes dette skulde iværksættes; jeg mener, at det
 var rigtigst, at De søgte en Oversætter, betalte ham for dette Arbeide, og
 dernæst solgte Manuscriptet til en tydsk Boghandler, maaskee til Perthes
 i Hamburg eller Brockhaus i Leipzig (i sidste Anledning kunde De hen- 30
 vende Dem til Lotte Ø:); kunde De ei henvende Dem til Schley?

Deres Efterretninger om »Ravnen« og »Bruden fra Lammermoor« glæde mig meget; hils Hartmann og Bredahl ret meget fra mig . . .

Jeg har endnu flere Breve at expedere; derfor: Lev vel!

Deres

E. Collin.

5

33. *Til E. Collin.*

Kjøb: den 20 August 1831.

Kjære Ven!

Skjøndt jeg isandhed har saare meget at bestille i denne Tid, kan jeg dog ikke udsætte det længer med at skrive Dem til; min Vaudeville »Quarantainen«, er antaget, Moelbech sværmer for den, og vilde, efter hvad Deres Fader fortæller mig, have den paa Theatret til Dronningens Fødselsdag, noget, som han dog blev raadet fra, da de Kongelige ikke sætte Vaudeviller saa høit. Nu har ogsaa Heiberg en Vaudeville: Kjøge Huuskors, der skal gaae først i October, min vilde jeg altsaa gjerne have først, og det har jeg maatte løbe en Deel om, og Resultatet bliver, at kan Zinck skaffe Musikken færdig til dem begge, saa de kan gaae i September Maaned, saa skal min løbe af Stabelen først. Kommer De her til denne Tid? — Hvad min Reise angaaer, da lod De mig smægte forlænge efter Brev, saa jeg paa Deres Hr: Faders Ord, og Enighed med mig, selv gik til Reitzel og solgte ham hele Klatten for 150 Rdlr hvoraf jeg fik 100 Rdlr strax forud. Der er begyndt paa Trykningen og i 14 Dage alt de 6 første Ark trykte; flere Steder vare der Huller i Manuscriptet, disse maa jeg nu udfylde, og da det gaaer saa hurtigt med Correcturer maa jeg næsten tage Natten til Hjælp! — Alligevel er de Sager, jeg i denne Fart — som De kjender — [skriver,] —
 25 noget af det bedste, De skal her faae en Prøve paa eet af Digtene. —

1 Vers

Du stolte Fjeld, hvor barsk Du truer der
 Jeg sætter Dig dog ind i Verset her!

Du lille Flod, som bruser vildt afsted,
 Hvor stærk Du løber, tager jeg Dig med!
 Selv Fuglen her imellem Engens Blommer,
 Der flaggrer bort, saa snart han seer jeg kommer;
 — Hvad tænker han, at undgaae mig ved Sligt? 5
 Jeg vil — og han maa qviddre i mit Digt.
 Alt lyder mig, hvorpaa jeg Blikket fæster;
 En Digter er en farlig Hexemester.

2det Vers

Hist staaer en Pige! — nøgne hvide Been, 10
 En deilig Væxt, slank, som en Vidiegreen,
 Hun vadsker Liin — men vender Ryggen til.
 Nu, mon hun ei sit Ansigt vise vil?
 Ha, hvad er det! — har Tryllestaven svigtet?
 Hun trodser! vel, hun skal dog ind i Digtet, 15
 Som der hun staaer, jeg hende tegne vil,
 Nu skal hun staae og vende Ryggen til.
 Her er det Hele, Lyset smukt med Skyggen
 Og Pigen, som nu altid sees paa Ryggen.

Deres Broder Gottlieb, faaer nu i Portionsviis, da De er borte, Alt hvad 20
 jeg skriver, han har min Visit hver Dag, og vi tale ogsaa tidt om Dem. Syn-
 ger det ikke for Deres Øre? Den lille Viggio bliver Dag for Dag smukkere,
 jeg elsker den Unge, som det var min egen, og han vil ogsaa uhyre gjerne
 være hos mig, De skal faae at see hvor smuk han er bleven, det er den dei-
 ligste Dreng jeg kjender; var jeg Maler tog jeg ham strax til Ideal. — Thea- 25
 tret aabnes med Don Carlos, Holst er Carlos; Nielsen, Posa; lille Wins-
 løw, Philip; Stage, Storingvisetoren; Mad: Wexschall, Dronningen og
 Fru Heiberg, Eboli. — I min Waudeville bliver Nielsen, Eduard Hügel

(Collin) Stage kan ikke synge, altsaa maa De undskylde at han [ikke] presenterer dette elskværdige Menneske. — Hvor jeg ellers ret længes efter Dem kjære Collin! ret længes efter at tale hjerteligt og venskabeligt med Dem, ene, oppe paa det poetiske Kammer, men see, saa ikke saa alvorlig
 5 — saa — ja hvad skal jeg kalde det, saa uhyre fornuftig ud, som De somme-
 tider har gjort, hvorved, jeg som en Fjerbold er flyvet fra Dem, og da skre-
 vet mangt et mørkt, bittert Digt. De veed nok Digterne ere, irritable ge-
 nus, og jeg er det i mere, end i den horaziske Betydning. Tre Stykker faaer
 jeg da i denne Vinter paa Theatret, gjøre de Lykke, saa kommer jeg jo ret
 10 i Mode, og De faaer da lidt Ære af Deres poetiske Ven.

Fredagften den 26 August.

Tak, kjære, kjære Ven! for Deres venlige Linnier, jeg fik dem i dette Øie-
 blik, og i hvor lidet der stod i disse vare de mig dog Balsam i min piinte
 Sjæl! jeg har i disse Dage saa mange Plager, saa mange Ting der sætte mig
 15 i et daarligt Lune, at jeg gjerne suger Honning af den mindste Blomst. Min
 Vaudeville skal spilles om 14 Dage, og det er denne, man er færdig at jage
 mig ud af mit gode Skind med. De gjøre mig gale! Der har været en heel
 Kamp i Directionen om at døbe den om, de tør ikke kalde den »Qvaran-
 tainen«, det er forargelig! Moelbech er saa gnaven, saa urimelig og de An-
 20 dre — ereslet ingen Ting. — Han har ogsaa gaaet hen og omkalfatret Styk-
 ket, sat noget ind i, og det endog Polemik, noget imod Baggenses Sønner
 og Bøie, i Anledning af Baggenses Verker. Jeg har da slettet det Hele ud,
 jeg tænker han nu bliver vred derfor. — Idag har der staaet noget om mine
 Phantasier og Skizzer i Maanedskrift for Literatur, Recensenten erkjen-
 25 der mit Talent, som Digter, vil derfor ikke recensere kun udpege to Feil;
 den ene er hele Gramaticaen (hvori Manden kan have Ret) det andet, Dig-
 tet: hvad jeg elsker, hvor han mener mit Hjerte ikke kan omfatte saa
 mange Følelser? Det er Sludder! — Alle, vil de opdrage mig! mine Feil er
 det kun de udpege! — Ingen ret Opmuntring møder mig fra denne Kant!
 30 — I mine sidste Digte er Grundtonen ikke min egen, men Heines. Gid de

havde Ret —! men aldrig har jeg sjunget meer ud af Hjertet, end her. — Om 14 Dage kom mine Skygebilleder ud, saasom jeg atter staaer Skole-Ret! Deres Haandfuld Virak bryder jeg mig ikke om. Der ere vist tusinde Feil i denne nye Bog! orthographiske Feil — Gud bevares! jeg har selv læst Correcturen; Bogtrykkeren har ikke rettet Alt efter denne, det skal 5 De faae at see; o kjære, kjære Ven! jeg er slet ikke lykkelig! — jeg tager mig maaske Alt for nær; men mit hele Indre, mit Liv selv er blevet rystet for stærkt, til at det ikke skulde komme i Bevægelse siden ved ethvert nyt Stød. — Hvad jeg bør glemme, kan jeg dog ikke, jeg trænger ret til Trøst — skriv mig et venligt Brev, et ret ud af Deres Hjerte; De holder jo af mig; her 10 hjemme er der næsten ingen jeg kan finde Trøst hos, jeg maa endogsaa skabe mig lystig, jeg kan jo ikke udvikle dem enhver Grund til min Bedrøvelse. — I Aftener det nu forseent, at sende »Phantasier etc.« til Fru Bindsbølle, men næste Fredag skal det skee, det er en Idee, jeg selv forlænge siden har havdt; hils hende og de Smaa ret hjertelig fra mig; Manden har 15 jeg ikke den Ære at kjende. Men nu er her ikke Plads til mere; der var dog saa meget at sige. Lev vel! — og glæd mig med et Brev. Deres
Andersen!

E.S. Jeg har ikke været paa Nørager! Tiden tillod det ikke. Jeg har skrevet til Brockhaus, om han vil være Forlægger til en Tydsk-Udgave af mine: 20 Skygebilleder.

[I Margen:] Dr: David er blevet forlovet med Bramsens Søster.

34. Til E. Collin.

Kjøbenhavn den 2 Sept: 1831.

Kjære Ven!

I Dag bliver det kun et Par Ord, De faaer fra mig, thi jeg sidder just med 25 en Correctur, der skal være færdig til i Eftermiddag; hvad ellers denne angaaer, kan De være saa temmelig rolig; (jeg hørte af Deres Fader i Dag,

at De havde yttret nogen Forskrækkelse). — Min Vaudeville har Moelbeck døbt om til: Captainen fra Smyrna. — Hvad synes Dem? — Jeg har nu taget mig den ærbødige Frihed at slaae en Streg derover og kaldet den: Skibet. Det er en kjedelig Tittel nok men de skal da ikke have deres
 5 Villie i Alt, enhver vil da føle og see, at den maatte kaldes Qvarantainen. Theatret aabnedes iaftes med Bruden, der var propfuldt, og især en Mængde unge Mennesker, paa de spærrede Pladser; de kom alle sammen, da der aabnedes, for at lade dem see der; Axel Thorsen var i Uniform. De veed da hvilken udbredt Syge der graserer her i Sjælland? Der skal paa
 10 een Dag været begravet, 19 Mennesker, jeg tænker vi i Grunden allerede have Choleraen, men at det gaaer med den, som med Engælænderne, da de sidst vare her, at ingen ret troer det, før det er for sildigt. I denne Uge har jeg isinde at tage fat paa — en nye Tragedie; De skal næste Gang høre mere om den, men nu venter og haaber jeg først et ret hjerteligt Brev fra
 15 Dem i hast! Deres
 Andersen.

Her har De eller[s] et Intermezze, af Reisen, paa Bloxbjerg.

Instrumenter paa Taarnet.

20 Vi ere froe, I ere froe,
 Vi blæse og I brumme,
 Saa faae vi af Fra-Djavelo,
 Af Bruden og Den Stumme.

Chor.

25 Dolorem furca pellas ex,
 Det kan jeg som en Lexe!
 Jeg er en Hex, Du er en Hex,
 Vi ere alle Hexe.

Fjeldblokken.

Dands kun, jeg ligger, som en Steen,
 Kan ei min Glæde stamme,
 — Men naar afjer er ikke een,
 Er jeg endnu den samme.

5

Alferne.

Vi sidde her bag Blomstens Blad, —
 Hvor deres Dands os more!
 De bære sig saa klodsed' ad;
 O Gud, hvor de er' store!

10

Elskeren

Høit over Skyen staaer jeg her,
 Dog Hjertet maa bekjende:
 Jeg var dog Himlen mere nær,
 Den Gang jeg var hos hende!

15

Chor.

Vi sætte Skjæbnen U for X,
 Vi skal den nok corexe;
 Jeg er en Hex, Du er en Hex,
 Vi ere alle Hexe.

20

35. *Til E. Collin.*

Kjøbenhavn den 2^{den} Nov. 1831.

Min inderlige kjære Eduard!

I Dag er det Deres Fødselsdag! jeg har tænkt saa meget derpaa, men jeg kan dog ikke gjøre Dem nogen ret Glæde, ihvor gjerne jeg vilde. Skrive Dem et Vers, er i Grunden Narrestreger, hvad skulde det kunde fornøie 25 Dem? Nei, jeg vil ligefrem sige Dem at jeg holder saa inderlig meget af

Dem, maaskee mere end De troer ; med min hele Sjæl hænger jeg ved Dem, gid De ret kunde føle det ! Gid De kunde have Fortrolighed til mig, broderlig Fortrolighed, frygt ikke, jeg er aabenmundet, uden med mine egne Sager ! Gid jeg ret kunde lade Dem læse i mit Hjerte, vinde Dem paa denne
5 Dag ret for mig ! Hvorofte har jeg ikke, siden De kom hjem, med det mest broderlige Sindelag vildet nærme mig Dem, men — jeg veed ikke selv, naar De ikke gjør Begyndelsen kan jeg ikke, De har saaledes ikke sagt mig et Ord, om hvad jeg saa inderligt gjerne vilde have talt med Dem om, hvad jeg kun i et Brev har turde betro Dem, af hvad der af Alt griber
10 mest ind i mit Liv ; eller bør og kan vi ikke tale derom ? De skrev engang, da jeg blev for fortrolig, at de Mennesker der vilde sige Du til Dem fik De en uforklarlig kold Følelse imod ; De veed det var et Hjertes Udbrud af mig, et længe næret Ønske, at jeg kom frem med det, kan dog ikke have gjort at De nu føler noget hos Dem, der gjør De ikke kan møde mig saa
15 ledes som jeg vilde ? Siig mig det kun ! Jeg har slet Intet i Verden mit Hjerte nu ret hæfter sig til, selv Poesien er mig ikke saa kjær og hellig, for sin egen Skyld, den burde være mig, De kan maaskee forsone mig noget med Verden, vær altid min Ven ! føl hvor inderlig jeg holder af Dem ! ingen kan denne Dag bede vor Herre varmere for Dem end jeg ! Kunde jeg bare ret
20 sige Dem Alt, Gud velsigne Dem kjære, kjære Collin

Andersen.

36. *Til E. Collin.*Odense den 3^{die} Juli 1830 [c: 1832]

Kjære Ven!

Iforgaars Aftes indtraf jeg i det guldbergske Huus, og griber nu Pennen, for at jeg paa den første Postdag, under mit Ophold her kan tale med Dem! Naar man er borte fra de man holder af, da føler man først hvor kjære de er os! O, jeg har tænkt saa meget paa Dem og Deres i den korte Tid jeg har været paa Landet. Ja, nu føler jeg det ret levende, vi vil og skal altid blive gode Venner, om vi ikke i Ord sige »Du« saa skal vi det dog i Hjertet; og De skal nok faae Glæde af mig! jeg føler Kraft i min Sjæl og Tillid til Gud, at jeg engang i Tiden nok skal vinde den Plads mellem de Danske, mit Hjerte drømmer om. — O, gid De ved Blodet var min Broder, som De er mig det i Hjerte og Tanke, maaskee De da mere kunde faae Leilighed til at see min Kjærlighed til Dem! — Der ere mange unge Mennesker (som Christian Vulff), der komme mig ret hjertelige i møde, men jeg forlanger noget mere end Godmodighed og Kjærlighed, jeg maa ogsaa have Respect for den jeg ret skal elske og klynge mig til, jeg vil hellere have han skal staae over mig i meget, end under mig. Gid vi engang i nogle Maaneder kunne komme til at leve ret sammen, flagre ud i den brogede Verden, men — nu flagrer De ikke meer, De har alt fundet Stade. Hos Inge-
manns befandt jeg mig saare vel, baade han og Konen ere saare elskelige; der er det herligste Forhold imellem dem og intet sygeligt, intet sentimentalt; skade, at vi havde saa daarligt Veir! een af de bedste Eftermiddage seilede vi til Parnasset for at drikke Thee og gjorde da en Fodtour til Digteren Bredal. Han fik sit Huus pusset op, saa der var meget forstyrret inde i Værelserne; Bredal selv, saae meget characteristisk ud, ganske bonde-

klædt, store Fisker-Støvler paa; Skjægget var ikke raget i flere Dage saa han lignede en Vildmand. Han havde Bogen til Dem istand, vilde give mig den med, men da han hørte, at jeg først tog til Odense, besluttede han at sende Dem den med en anden Leilighed. — Hos Haucks var jeg ind-
5 viteret den sidste Aften, vi bleve meget enige i vore poetiske Anskuelser, og jeg fandt ham meget vakker. Lotte var ganske den samme som i gamle Dage! Vi havde Marked i Sorøe, det var det mindste jeg havde været paa. Wilster kom jeg i Bekjendtskab med, ligesom alle de andre Sorøe-Honoratiores. — Det var virkelig, nogle meget idylliske Dage jeg der nød, men
10 det var daarligt Veir og Hundekoldt. I Slagelse laae jeg paa Postgaarden; den Werligske-Troup var der, jeg fik mange Taksigelser for den Fortjeneste de havde faaet ved mit Stykke: »Kjærlighed paa Nicolai Taarn«. Det og Elverhøi — mirabile dictu — vare de to Trækstykker. — Om Aftenen da jeg kom ind i mit Værelse, kom jeg uvilkaarlig til at synge; pludselig
15 lød en qvindelig Stemme i Sideværelset, »Der er i Himlen en Dreng saa smuk.« — jeg blev ganske taus, det var Selskabets første Elskerinde der vilde synge en Duet med den unge Digter, jeg kom til at tænke paa Fru Meislings Forelæsninger over Qvindekjønnet og tog Nøglen af min Dør, for at ingen skulde komme ind til mig. — Over Beltet havde vi daarlig
20 Veir, vi vare næsten alle søesyge; jeg har aldrig før været det i den Grad. — Søndag-Aften kom jeg til Odense; der er meget moersomt hos Guldbergs; de gjør alt for at more mig, jeg kan ikke ønske det bedre, og dog føler jeg mig her i et meget daarligt Humeur, alle Barndoms Erindringer, enhver Plet virker mørk ind paa mig. Det er mig, som om jeg var død og
25 var nu vendt tilbage igjen til et Sted hvor jeg, i en ganske anden Skikkelse havde levet og tumlet mig, jeg har en Uro paa mig, en Længsel efter Sjælland — jeg kan selv ikke forklare det. Alle mine Venner der, staae mig i et underligt poetisk Lys, og her i Fyen holder man dog saa meget af mig, smigrer for meget, jeg er dog et løierlig Væsen! men dette hører til for at
30 være Digter. Paa Marts-Maaned har jeg begyndt i Sorøe; her har jeg alt Ideen til Februar. Veiret er nu blevet smukt, Solen skinner varmt, men

den vil ikke skinne ind i mit Hjerte. Hils dem alle sammen paa Nyegaard. Luise har dog læst Brevet, liden Viggo fik? Siig til hende, at hun, som Tante, maa lære den unge Studiosus, at være høflig, og Høfligheden kræver, at naar han faaer et Brev, og det et venskabeligt Brev, saa maa han svare. Hvad det Oeconomiske angaaer, da maa jeg bede Dem, naar De 5 skriver mig til, altsaa sikkert næste Fredag (til den Tid kan De jo nok?) vil De da lægge 10, siger og skriver Ti-Rigsdaler ind i Brevet. Jeg har temmelig nøie beregnet, hvor meget jeg vilde give ud paa Reisen og min Flakkenom, men jeg seer at det er altfor nøiagtigt udregnet og jeg bør og maa dog have lidt mere end jeg giver ud, jeg føler mig ellers uroelig, og 10 der kunde jo møde det Tilfælde at jeg skulde give noget ud jeg ikke før havde betænkt; hvad jeg sparer, kan jeg bringe hjem igjen, og rimeligviis bliver det, det Hele. — Deres gode Fader opfylder nok mit Ønske og De — glemmer mig ikke; saa veed jeg desuden en Termin, jeg kan vente Brev fra Dem; et langt Brev! men skriv kun paa det naar De er i Humeur dertil 15 og fortæl mig især om dem hjemme, jeg længes virkelig efter dem alle sammen! Glem heller ikke Tybergs og frem for Alt Deres Part af Familien. — Een Ting vil jeg ellers af Hjertet bede Dem om, naar De skriver da — ja det klinger underligt — men — vær ikke for alvorlig, eller rettere morali- seer ikke for mig, (jeg kan ikke ret finde Ordet derfor), men der har en- 20 kelte Gange i Deres Breve været Noget — noget solidt — noget om Fremtid etc. etc., der saa meget har forstemt mig, og jeg kan ved Gud ikke taale det — ikke taale det nu; vær mig min kjære gode Eduard, som De enkelte Øieblikke er mig det! Just fordi jeg holder saa inderlig af Dem, just derfor veier jeg ethvert Deres Ord — og et skrevent Ord, kan man tidt ansee 25 for mørkere end det er og der ligger jo mange Dage imellem, før man i et nyt Brev kan komme til Forklaring. — Nu lev vel, bedste Ven! hils Faderen og Moderen, hils dem alle og lad mig nu see at De, næste Fredag, sender Brev o s v til mig. Min Ad: er hos Oberst von Guldberg i Odense

Lev vel! Deres 30

Andersen.

37. *Fra E. Collin.*

Kbhvn. d. 6te Julii 1832.

Tak, kjære Ven, for Deres Brev, som jeg fik i Formiddags; De seer, at jeg skynder mig med at besvare det; Gud veed, at jeg maa skynde mig med at besvare det, da jeg kun har lidt Tid, og jeg vilde dog saa gjerne skrive
5 Dem et ordentligt Brev til. De siger, at jeg maa endelig ikke moralisere for Dem; hvor let dette end kunde misforstaaes, saa vær De overbeviist om, at jeg ikke misforstod Dem, da jeg læste det, jeg kjender Dem saa godt, ja maaskee bedre end mig selv — og jeg saae da ogsaa strax, at jeg ei havde taget feil, af Deres følgende Ord, at jeg skulde være Deres kjære gode
10 vard. Det er jeg min kjære gode Ven, og vil vedblive at være det, trods enkelte øieblikkelige Misforstaaelser, og jeg er ligesaa vis paa, at jeg i Dem har og bestandig vil have den sandeste, trofasteste Ven, endskjøndt vi ikke sige Du til hinanden.

Det lader til af Deres Brev, at De ei er i en aldeles glad Stemning. Bort
15 med alle Nykker, Andersen! Nu er De ude for at more Dem, kast alle Sorger bort, tænk blot paa det Nærværende og dettes Glæder, hvoraf der dog ere saa mange, og hvoraf De især bestandig har den, at De af de Mennesker, der kjende Dem, er saa afholdt. Skriv heller ikke mere, end De føler Trang til i denne Tid, som De maae betragte som en Ferie.

20 Fra Bredahl har jeg faaet Bogen og et Brev.

En Ting, som jeg kunde have Lyst til at moralisere over, vil jeg imidlertid opsætte til nærmere mundtlig Samtale, det er Deres Besøg hos H. i Sorøe, det er i Korthed, at De har kunnet nedlade Dem til at gjøre Visit hos den Mand, der har kastet Rendesteens-Snavs paa Dem, og som De
25 derfor sparkede for Bagdelen, saa han selv faldt i Rendestenen. Dog dette Feilgreb er mere en Følge af Indiscretion hos en Anden.

Forresten har det fornøiet mig, at høre om Deres gode Modtagelse i Sorøe.

Alle leve, Gudskeelov, vel her hjemme, min Jette iberegnet.

30 De 10 Rdlr. ville med næste Post blive tilstillet Cand. juris Paulsen, som

De jo kjender fra mig, en Søn af Brygger Paulsen i Odense; jeg skal just sende ham nogle Penge med det Samme.

At der har været Spektakler mellem endeel Studenter og et Detaschement Fædrelandsforsvarere — eller — som Arnesen kaldte dem, Medlemmer af »den bevæbnede Neutralitet«, har De vel hørt. 5

Jeg nødes til at ophøre af Mangel paa Tid

Lev vel, kjære Andersen

Deres

E. Collin.

38. Til E. Collin.

[Odense d. 11. Juli 1832]

Kjære Ven!

10

Deres Brev gjorde mig saa inderlig glad, jeg kan ikke holde mere af Dem end jeg alt gjør, og dog vilde jeg saa gjerne, thi jeg seer, jeg føler og veed at ogsaa De holder af mig! o kjære Eduard, mit Hjerte skal altid ligge aabent for Dem, thi saadan, kun saadan kan rigtig Venskab kun finde Sted! Jeg længes ordenlig efter Dem, efter Luise, Deres Fader og dem 15 allesammen. Jeg har ikke følt mig ganske vel her i Odense, en forunderlig Udmattelse, en Spænding i Nerverne, jeg er træt det mindste jeg gaaer, og mit Humeur er slet ikke godt her. Alle om mig gjøre alt for at fornøie mig, de første Familier vise mig den største Opmærksomhed, men det vil ikke hjælpe. — Jeg er virkeligt ikke en Særling, der vil være misfornøiet, 20 jeg vil saa gjerne være glad, men kan dog aldrig meer faae det lykkelige Ungdoms Lune, jeg har kjendt og eiet. Eduard, jeg bliver vist ikke meget ældre, maatte jeg dog kunde skrive noget rigtig godt før jeg døde, noget der var værd at have levet for. Mit eneste og kjæreste Ønske er at komme ud i Verden, at kunne reise — men jeg lever vist ikke saalænge, — og jeg 25 har dog kungjort saa grumme lidt her i Verden! Ansee ikke dette for Over-spændthed, det er det ikke, men maaskee Sygelighed, og jeg er ogsaa syg. — En ny Maaned (Martz) har jeg faaet færdig, den er heldig. Det er Kampen mellem Aand og Form, viist i Verdenslivet, Menneskelivet, Poesien

og Religionen, der vil vist blive meget at sætte ud paa, men det er neppe den værste Frugt Spurvene hakke i. — Hils Deres Jette fra mig; De er dog i Grunden et lykkeligt Menneske! De har et Hjem hos Forældre, Sødskende der holde af Dem, herlige Udsigter i Fremtiden og fundet hvad

5 De drømte og søgte, for mig ere alle disse tabte, jeg tør ikke engang lade Hjertet drømme. O, var jeg riig! meget riig! da kunde jeg maaskee endnu blive lykkelig. — Men lad den Fugl flyve! — Igaar var her St Knuds Markede i Byen, det var engang min Barndoms Glæde, nu kjedede det mig. Foersom er her; man venter Kirkheiner der vil give en Aftenunderhold-

10 ning, Scener af den hvide Dame, Bruden fra Lammermoor, Zampa, etc., Foersom vil synge sin Vise af: »De forliebte Haandværksfolk« »tippe tippe, Hjertet slaaer«, og Waltz vil nok declamere et Nummer. Luise Hoffmann mødte jeg forleden paa Gaden, Jomf: Bredsdorf med sin Kjæreste Møller, den gamle Præst Bresdorff og Jomf: Møller var jeg forleden sammen med

15 i Bispegaarden de bad at hilse. (Især bad Jomf: Müller at hilse Deres Søster Luise). Adskjellige sige ellers at Luise er forlovet. Er det da virkeligt sandt? Tør jeg ikke vide det? — De veed jo dog nok at Andres Hemmelighed kan jeg tie med, det er kun mine egne der sidde mig paa Tungen. — Fortæl mig det, dersom det er sandt. Er det med Emil? O glæd mig endnu

20 engang med et Brev! De skriver det jo hurtigt, og det er mig det kjæreste af Alt at høre fra Dem. Saa kjærligt, saa iegodt som sidst, venter jeg det slet ikke, man kan ikke altid saadanne vise sit Hjerte — (De misforstaaer mig dog ikke?) — dog, maaskee Kjærlighed har givet Dem denne lykkelige Forandring, endnu mere aabnet Dem til Medfølelse; det er altsaa den

25 kjære Jettes Skyld, og jeg takker hende hjertelig derfor. Har Deres Fader faaet Musikken og Stykket, De nok veed? Mon Weyse har taget fat paa »Kenilworth«? Hvordan gaaer det med Ravenen? — Jeg har faaet en Idee til et dramatisk Digt, som Aladdin, nemlig Agnette (Efter den bekjendte Folke-Vise) jeg troer der kan blive noget stort deraf. Visen tyder

30 hen paa den dybe Længsel efter et »jeg veed ei hvad«, og Utilfredsheden med hvad man har. Saaledes vil jeg behandle det i 3 Acter; i den første

Act gaaer hun her paa Jorden, forstaaer ei sin Længsel og kaster sig derfor i Havmandens Arme, for at finde i Hav-Dybet hvad hun drømmer om. I anden Act skildres hendes Liv der. Havmanden lader en heel Trylle-verden stige for at holde hende der, men hverken den, eller hendes spæde Børn kan holde hende fast, Hjertet stræber og higer, hun gaaer igjen at besøge Oververdenen. I tredie Act er hun der, og finder sig endnu mere forladt, alle hendes Venner og bekendte ere døde kun Moderen lever, gammel og graae staaer hun for hende, kjender hende ikke, Alt er forandret og dog har hun Afsky for at vende tilbage; Havmanden kalder, — tilsidst dør hun i Fortvivlelse og de spæde Smaa græde paa Bølgerne. Jeg føler der kan blive noget godt, noget stort der af, dersom jeg kun lever! — maatte jeg dog faae mine Maaneder færdige og sendte ud i Verden, før jeg selv gik ud! — Siig mig, om det er nu afgjort at Deres Søster tager med Jomf: Petsholdt til Hamborg for at møde Broderen, eller om hun tager til Gotlieb? Jeg kunde ret unde hende begge Dele; det lader sig vel ogsaa gjøre! — Hils dem nu allesammen hjemme, lige fra den Største, og ned til lille Viggo, der skylder mig Brev. Glem ikke Familien i Tvergaden! Det er jo ellers hæsligt med Studenter-Spectaklerne, ! har der været nogen med vi kjende? — Her var i Torsdags et stort Skole-Bal i Skoven. Jeg blev indbudet af de unge Candidati der skal op til October, men da jeg ikke dandser blev jeg derfra. Efter deres Bøn skrev jeg dem en Sang, der ret vandt Bifald. (De skal ellers ikke være nysgjærrig efter den, da den ikke havde stort at betyde). Det er sørgeligt hvor den snavs Mathias Winther har virket ind paa det hele guldbergske Huus, Guldberg er endnu dybt og smertelig forstemt. — Af Avisen saae jeg at der var kommet en Bog ud, som det lod var den mod Deres Fader, er dette Tilfældet? Nu har da ogsaa ret den litheraire Pøbel deres Juli-Dage. — Lev nu vel kjære Collin, altid som nu, oprigtige, sande Venner!

Deres

Andersen.

Skriv mig endelig til! en 14 Dage bliver jeg da sikkert her endnu, men skriv alligevel noget før. Siig mig Deres Broders Adresse.

24 virket ind] først skrevet virket sørgeligt ind.

39. *Fra E. Collin.*

Kbhvn. d. 14 Julii 1832.

Min kjære Ven!

De seer, at jeg er temmelig flittig med at skrive Dem til; dog: idag kun et Par Ord: De 10 Rbd., som De har forlangt, følge hermed, det vil sige, 5 naar De med denne Anviisning, som er Dem endosseret, henvender Dem til Amtstuen, faaer De udbetalt et Beløb af 16 Rbd. 94 β S. og C., hvoraf De selv tager de 10 R.; de øvrige 6 R. 94 β er De vel saa god at overlevere Cand. juris Paulsen; han veed nok Besked derom.

Paa Mandag reise Lovise og Augusta til Jylland. Paa Mandag 8te Dage 10 reiser Theodor derover; jeg sidder omtrent ganske alene her i Kjøbenhavn; dog jeg maa ikke klage, jeg har jo det Kjæreste her i Byen.

Ingeborg siger, at hun vil skrive Dem til, naar De vil meddele mig et skriftligt Løfte til hende, at De aldrig lader noget menneskeligt Øie see hendes Brev.

15 Død og Pine! Klokken er mange! Lev vel

Deres

E. Collin.

Bevidner Lind.

40. *Til E. Collin.*

Odense den 17 Juli 1832.

Kjære Ven!

20 Da jeg har noget at skrive min Vertinde til om, kan jeg ikke andet, end ogsaa at benytte dette Øieblik, for dog at sige Dem »god Dag!« Tak for Pengene! jeg har alt leveret Poulsen sine, som De vist seer, da De sikkert i Dag faaer Brev fra ham. — Det var mig saa kjært, saa uventet, at jeg den Dag hørte fra Dem! Ja, De vil vist lee af mig! men jeg var nær ved at kysse 25 Deres Brev, skjøndt der stod saa lidt deri. — Det glæder mig saa meget at Luise er kommet lidt ud! Det vil ret fornøie hende. Hun havde ellers daarligt Veir paa Søen, det blæste stærkt, jeg tænkte meget paa hende! Hils Deres anden Søster at jeg sværger — sværger ved alt hvad hun vil, ved brune Øine, ved blaae, ja selv ved de grønne, at ikke en Sjælskal faa hendes

Brev at see, men bed hende skrive snart, og ret ud af Hjertet, saa vil jeg holde grumme meget af hende! Hils Fader og Moder, Deres Jette, Drevsen og alle Smaae og Store i det kjære Hjem! tænk ogsaa skriftlig paa mig, min kjære, kjære Ven

Deres

Andersen. 5

Hils den norske Søster!

[*I Margen.*] Jeg føler mig slet ikke vel! det er ogsaa meget koldt.

41. *Til E. Collin.*

Odense den 3 August 1832.

Jo kjærere man faaer Een, jo mindre synes man, at han gjengjælder os vor Kjærlighed, dette er næsten altid Tilfældet for mig med Dem! O, jeg har længtesaa inderligt efter Brev fra Dem; kjender De ret det, at længes? Hver Postdag at vente paa nogle Ord? — Jeg var ordenligt ganske be-
drøvet sidst, thi jeg ventede saa sikkert og jeg holder saa meget af Dem. — Det er i Aften den sidste Aften jeg er i Fyen, imorgen gaaer det med Posten og Dampskibet til Sjælland, der ligger noget ret vemodigt i at for-
lade de gode Mennesker om mig; under mit hele Ophold her følte jeg mig ikke tilfreds, nu ved Afskeden, gjør det mig dog ondt at skulde bort; jeg føler mig lidt underligt om Hjertet, maa tale med Een, og hvem kan jeg det bedre end Dem, min kjæreste, bedste Ven! — I den sidste Tid har jeg ret været omkring. Paa Lykkesholm gjorde man næsten for meget af mig, propede mig med Alt hvad jeg ønskede; hvert lille Ønske aflurede de mig, men just dette satte mig i en Stemning, hvori jeg følte, hvor saare lidet jeg dog er. — Jeg var ogsaa paa Bramstrup, der var meget moersomt, jeg levede der nogle Dage med Waltz, der er et godt lille Menneske, havde han kun været altid i gode Hænder, det Theater-Liv er dog vist i Grunden ikke dannet efter Møllers Moral. Jeg kom ellers godt til at lide ham, og det bliver vist en fortrinlig Skuespiller. Nielsen har været her i Odense og declameret. Han hilsede mig saa koldt og fremmed her i Byen, at jeg frygter min Hat fryser fast paa mit Hoved, naar vi siden mødes. Han gjorde

ellers megen Lykke, og min Hjertetyv brugte han som Rosin, for at bede om »et Hjerte«. Maaskee han ogsaa kan trænge til det! — Gud veed, hvad jeg nu har gjort ham? Det er dog kjedeligt i denne Verden, at man ikke kan staae sig godt med alle Mennesker, men det kommer vel nok! — Paa
 5 Hoffmannsgave var jeg nogle Dage! det er elskelige Mennesker. Vi havde tusinde Løier! De kjender det nok. Een Dag lavede vi Kaffe paa Hals og krøbe paa Hænderne ud i Kattegattet, saa langt vi kunne komme, Herrer og Damer. Vi spillede ogsaa Comedie. Jeg var Rasmus Montanus. Igaar saae jeg Sanderumgaard's Have. Vor Herre maa vide hvor Moelbech og
 10 de andre Poeter (af samme Rang) kan have sværmet og poetiseret saadan for den; Haven er smuk, men der ere hundrede som den. Vinds som eie den, vare saa artige at invitere mig til sig, igjen naar jeg kom til Fyen. Kirchheiner har ogsaa givet en Concert her i Byen, men Waltz gjorde her den meste Lykke. — Paa Nørager bliver jeg 8te høiest 14 Dage, saae
 15 sees vi! men skriv mig dog til i den Tid, det vil glæde mig saa inderligt. Deres Søster »Drevsen« har nok opgivet sit skjønne Forsæt, jeg troede hun var mere fast i at udøve det Gode. — Er Luise kommet hjem? Hvorledes lever Faderen og Moderen? Hils dem alle fra mig og vær mig som altid min hjertenskjære Eduard, min Tanke er hos Dem, jeg længes efter Dem,
 20 o mere end De troer! Lev nu ret glad og hils Deres halve Verden i Tvergaden!
 Andersen.

42. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn d. 7de Aug. 1832.

Om jeg kjender, hvad det er at længes? — Saagodtsom nogen; det kan De være overbeviist om; jeg har allerede faret saameget omkring; auch
 25 ich bin in Arkadien gewesen.

Jeg har ofte foresat mig at skrive Dem til — 2 Breve har De da faaet fra mig — men i Grunden ventede jeg, og med mig de Andre, at vi skulde see Dem træde ind ad Døren, inden jeg fik Pennen sat til Papiret; thi De bliver

da langt længere borte end efter Deres første Bestemmelse. Vil De virkelig blive i 14 Dage paa Nørager? Nu vel! hvis det morer Dem, er det jo meget rigtigt; men vær overbeviist om, at vi her hjemme idetmindste længes lige saa meget efter Dem, som De efter os. Ingeborg sagde just iforgaars, at hun om Aftenen, naar Døren gik op, ofte tænkte, at det var An- 5
dersen der kom, og at hun troede, hun vilde falde Dem om Halsen; saa vilde De vist blive meget forskrækket og raabe: »Gud! sikken en Idee!«

Lovise vente vi hjem paa Fredag; vi have isinde at have nogle Løier om Aftenen paa Nygaard; gid vi kunde have Dem med ved den Leilighed.

Molbech har ladet mig spørge om Deres Adresse; De har vel altsaa faaet 10
Brev fra ham; hvad skriver han da? Det er vel i Anledning af Kenilworth; jeg ønskede dog at høre noget derom. Med Weyse har jeg ei faaet talt om Musikken; han opholder sig meget i Roeskilde, og der giver han sig vel ikke af med at componere

Klokken er mange og jeg maa nok slutte; men først en Vens kjærlige 15
Hilsen til Dem, kjære Andersen; jeg veed, at ogsaa De bestandig vil mindes mig med Venskab. Fra min Jette har jeg mange Hilsener til Dem, fra hele min Familie kan jeg med god Samvittighed sende de kjærligste Hilsener, endskjøndt de ikke have paalagt mig det, da de ikke vidste, at jeg skrev. 20
Hele den Bangske Familie beder jeg at hilse.

Endskjøndt — naa det er det Samme — det kan blive til vi sees, da skal jeg herom tale med Dem.

Deres Ven
E Collin.

43. *Til E. Collin.*

Nørager den 9 eller 10 August 1832.

Min hjertenskjære Eduard, hvor uendelig glad gjorde mig ikke Deres 25
kjære, broderlige Brev, det satte mig i det bedste Lune; jeg fik det just som vi sad ved Bordet, og det virkede saa paafaldende paa mit Humeur at de alle troede det indeholdt noget meget Vigtigt og Betydningsfuld. Det er

28 Vigtigt] synes rettet fra vigtigt.

dog underligt at ikke Folk kan indsee, at der kan ligge en heel Verden — selv i Venskab. — De tænker alle paa mig hjemme? Ordet »længes«, som De har brugt, tør jeg ikke komme med! men det kastede en heel Sommers Solskin ind i mit Hjerte; — Hvorfor troer De at jeg skulde have sagt »Gud! 5 sikken en Idee!« om Deres Søster Ingeborg var kommen mig saa søsterligt imøde som De yttrede; det vilde just have gjort mig lykkelig, thi ihvor gode Folk end kan være imod mig, er og bliver jeg dog »fremmed«; jeg vilde i det mindste derved have glemt og tilgivet, at hun ikke skrev mig til, skjøndt jeg jo »skriftligt« har svoret Dem, at ingen Sjæl, skal faae hendes 10 Brev at see. — Igaar kom altsaa Lovise! jeg tænkte den hele Aften paa hende, paa Dem, paa dem allesammen. Gud, hvor jeg længes! — Dog synes jeg at det er urimeligt at tage hjem nu strax, eftersom Bangs saa gjerne see mig. — Jeg har, som De veed, slet ikke følt mig vel hele Sommeren, den forunderlige Mathed og Exaltation har holdt grumme længe 15 veed; her paa Nørager, hvor jeg første Gang er i Rolighed, føler jeg mig meget bedre! — Dette Brev faaer De jo paa Mandag, den Uge vi da komme i, ser De mig næppe, men derimod Ugen efter. Mit første Besøg gjælder naturligviis Dem! Jeg anseer næsten Deres Hjem som mit! Det tør jeg jo nok? Og Dem og alle Deres ere mig langt nærmere end De troer 20 og drømmer! — Hvordan lever dog Viggo? Mon Moderen ikke endnu skulde betænke mig med en Skrivelse. Moelbech har jeg ikke faaet Brev fra! det er bestemt noget Vrøvl igjen! Gud veed hvad han nu har at snakke om, det er bestemt ikke noget rart! — Tjen mig i at sige til Printsau, at han har lovet mig at bringe det istand med min frie Billiet til 2^{det} Parqvæt, 25 De veed jeg har havd paa Scenen: Kjærlighed etc., Bruden fra L., og venter Ravnens snart, der kan altsaa ikke være noget i Veien, vil man være retfærdig. — Har Deres Fader faaet det bevidste? Hvordan gaaer det med Ravnens? Dr: Ottos ere endnu herude; han og jeg har alt to Gange været til stort Middags Selskab paa Selchousdal, den ene Gang var Ørsted med 30 sin Familie der. Igaar kom Ludvig Møller (han beder Dem hilses). De

grønne Dreng er der iaar ikke mange af, og Kirsebærene ere der endnu færre af. I næste Uge vente vi Mimi. Dog det veed De nok selv. — I Dag har jeg skrevet noget af August Maaned, her har De en ganske lille Stump:

— »Her de høste; ganske tom
 Dunken hjem de sende. 5
 Knøsen kaster Pigen om,
 Lige hun i Neget kom,
 Der han kysser hende.

Hvorfor skal jeg ene gaae;
 Og mit Savn neddysses? 10
 Blomsterne fortrolig staae,
 De i Vinden kyskes maa,
 Jeg vil ogsaa kyskes!« —

Det skal jo ogsaa være behageligt! Ikke sandt? Hils Deres kjære Jette og dem alle i dette nye Hjem. Deres Fader har De dog altid bragt min 15 Hilsen? Hvordan gaaer det lille Adolf og hvad siger den store? Nu kommer jeg snart og plager ham med de jydsk Aviser! Her ude har de forlovet Lovise med en nye, og veed De hvem? — Bramsen! — det er da ikke sandt! — Kammeraaden beder mig hilse; det samme kan jeg, rimeligviis, ogsaa fra de Andre. — Hører jeg meer fra Dem, kjære Ven? Hils dem alle! jeg 20 svarer slet ikke for at jeg jo flyver dem med aabne Arme imøde, bliver jeg kun ikke forlegen paa Halvveien. Naa, jeg har da Viggo, ham tør jeg dog kysse og omfavne, det er jo ikke mod Respecten? Men lev nu vel og lykkelig i begge Deres Hjem; De har to — jeg slet ingen! Nu Gud velsigne Dem for alt godt, altid er jeg

Deres 25
 Andersen.

44. *Til E. Collin.*

Nørager den 23 August 1832.

Min inderlig kjære Ven!

Her sidder jeg med Hjertet virkelig fuldt af Længsel efter Dem. Igaar tog Ludvig Møller til Callundborg og i Dag, bliver det pludseligt afgjort
 5 at Ottos Kl: 12 kjører ind med Fru Sælchous Vogn. Det er en prægtig Leilighed, fire Heste og Tag over Hovedet; jeg vilde saa gjerne med og Fru Sælchou har tilbuden mig Plads, men Bangs fandt det saa underligt at vi alle med eet foer bort, og da han selv i næste Uge vil ind, tog han ikke imod mine Indvendinger; jeg kan ikke give en Grund hvorfor jeg bestemt maa
 10 ind i Dag, og da han vil kjøre mig i næste Uge, bliver det en Uartighed af mig ikke at føie ham og dem alle sammen; men jeg længessaa uhyre! vær nu ogsaa ret venlig mod mig naar jeg kommer; eller rettere, gid jeg maa træffe Dem i godt Humeur; nu kan jeg ret føle hvor jeg elsker dem allesammen! hils den kjære Fader og Moder, Deres Sødskende, Jette og dem alle! Igaar
 15 fulgte jeg Ludvig Møller til Callundborg, det var mig en behagelig Tour. August Maaned er jeg færdig med, nu gjør jeg Juli istand i disse Dage, saa mangler jeg kun to, Februar og December, og begge har jeg Ideen til. — Vil De ikke nok besørge indlagte Breve? det til Jette Wulff først i Dag, da jeg gjerne vil have, hun paa Løverdags skulde skrive til mig, jeg er syg efter
 20 Brev. Bring det istand med min Billiet, Printzlau maa jo let kunde arrangere det, da der er saa meget der taler for mig. De vil nok, det er jeg vis paa! O, kjære, kjære Eduard, hvor jeg holder af Dem, men jeg kan ikke ret sige hvad jeg føler, jeg har bestemt for meget Kjærlighed! skriftligt maa jeg, det er jo mit sidste Brev her fra, sige Dem mit hele Hjerte, naar vi kom
 25 mer sammen bliver jeg flau ved Ansigt til Ansigt at yttre mig saaledes. Altid skal jeg ogsaa sige Dem hvad jeg tænker og føler, selv mit Hjertes dybeste Hemmeligheder. — Skjøndt, da jeg engang gjorde det ret til Grunden, svarede De mig aldrig noget derpaa, men maaskee fandt De, der var intet at sige. — Ludevig Møller er et elskeligt Væsen, har baade Forstand
 30 og Godmodighed, vi ere blevne meget gode Venner herude, jeg savner ham ordenlig i Dag! Gud veed hvordan de 8te Dage skal gaae jeg bliver

her; jeg vil plage Bang med at komme afsted paa Onsdag. — Til Forbauselse hører jeg, at Koch er blevet Etatsraad. Naa! han bygger godt! — Det maa være en sjelden Mand! Herre Gud! skulde Øehlenschläger dog virkelig være mindre! — Gud, see hvilken Verden. Koch bliver bestemt Menister! — Poet kan de dog ikke gjøre ham til. Forstaae mig ellers 5 ret. Gud veed jeg kan godt lide Koch, men hans Forfremmelser gaae mig saa stærk Slag i Slag, at jeg finder det underligt. Han kan være en ypperlig Mand i sit Fag, men der er dog Maade med Alt; om en $\frac{1}{2}$ Snees Aar kunde de have gjort ham til Etatsraad, det vil og maa, skaffe ham meget Had. Var det Deres Fader de gjorde til Menister vilde det ikke undre mig, en god 10 Bygmester i Staten, er noget andet end »i Staden«. — Nu lev vel! som en Broder tænker jeg paa Dem! gid jeg snart var hos Dem, lev vel! lev vel! Andersen.

(i Nat drømte jeg om Drevsen, men han saae saa stræng ud, det maa han ikke naar jeg kommer). Kys Viggo! 15

[*I Margen paa anden Side:*] Siig mig hvordan lever »Ravnen«, det kjære Barn!

45. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn. d. 24de August 1832.

For omtrent 1 Time siden fik jeg Deres Brev; da De altsaa endnu i nogle Dage bliver paa Nørager, saa kan dette Brev vel nok træffe Dem. 20

Igaar var det da Ingeborgs Geburtsdag: til den Dag havde jeg da saa bestemt ventet Dem, og de Andre ikke mindre end jeg. Da jeg i Gaar-Formiddags kom til Thybergs for at følge Jette til Nygaard: »Og Andersen er da ikke kommet endnu«. Jette: »Aa! det vil da ret gjøre Ingeborg ondt, hun havde nu saa bestemt ventet ham«. Da vi kom til Nygaard: »Og An- 25 dersen er da ikke kommet endnu!« Ingeborg: »Aa, er det sandt? det var da ret kjedeligt«. Chor: Aa, er det sandt? det etc. etc. I den paafølgende Dialog hørtes adskillige Udraab, saasom: »Hvorfor kom han ikke, det Fæ«

— »jeg længes ved Gud — (siger og skriver ved Gud) saadanne efter ham«
 — »nu gjør De da saameget af ham derude, at han reent glemmer os.« —
 I alle disse lige velmeente og for Dem lige smigrende Udraab tog jeg, som
 De vel kan vide, ingen Deel; jeg blev jo rigtignok noget flau, da De endnu
 5 ikke var kommet Torsdag Formiddag; men jeg tænkte naturligviis nok,
 at Tingen forholdt sig saaledes, som jeg af Deres Brev seer var Tilfældet:
 De morer Dem og saalænge bliver De borte; og deri gjør De Ret. Som-
 meren er overhovedet ikke skabt til selskabelig Glæde, til Omgjængelse,
 og mig synes næsten ikke engang til en fortrolig fornuftig Passiar; i den
 10 Henseende priser jeg Vinter-Aftenerne; og jeg venter at vi to til Vinteren
 skulle faae os mangan en god fortrolig, fornuftig Passiar sammen; De
 maae ikke troe at jeg har tabt Smagen for saadanne Glæder; jeg troer
 endog tvertimod.

Deres Breve til Frue Schrøder og Jette Wulff har jeg besørget. Med
 15 Printzlau skal jeg tale om Billetten, hvis jeg blot husker det; jeg er lidt
 confus i mine Commissioner. Tak for Deres venlige Ord i Brevet til Jette;
 vær overbeviist om, at jeg ønsker inderligt, at ogsaa De maae holde ret
 meget af hende. Dog det har ingen Nød; det vil De.

Jeg længes ret efter at høre Fortsættelsen af Deres »Maaneder«; om
 20 Deres »August« har jeg hørt en Bemærkning, som er original, men vistnok
 sand; jeg har selv havt en Idee derom. Derom nærmere, naar vi, som jeg
 haaber paa Onsdag, sees.

Jeg har været lidt jaloux ved at høre om Deres Kjærlighed for L. M.;
 mig giver De dog ikke Afsked?

25 At Stadsbygmesteren har faaet en saadan Stadstitel at more sig med,
 har med Rette frapperet Dem. Contant Betaling for Kyholm. Hvis Fader
 levede endnu i 50 Aar, blev han maaskee minister ∴ Haandlanger, — det
 var hiin for 20 Aar siden.

Paa Onsdag sees vi! Lev vel kjære Ven!

Deres

E. Collin.

46. *Til E. Collin.*

Den 2^{den} November 1832.

Kjære Ven!

Forsmaa ikke min hjertelige Lykønskning paa Deres Fødselsdag. De veed hvormeget jeg holder af Dem, Deres Sødskende kan det ikke mere! Gid jeg altid beholde Dem! Gud være med Dem i al Deres Virken; og vær mig, som jeg er Dem en trofast broderlig Ven.

Deres
Andersen.

47. *Til E. Collin.*

[efter 11. Dec. 1832]

Kjære, kjære Eduard!

Jeg maa tale med Dem! mit Hjerte er altforfuldt til at jeg kan lade det være; det meste af mit Brev vil vist mishage Dem, thi hvad jeg vil udtale er det, som De vist anseer for Feil, men jeg maa! Øhlenschläger var ikke, som De yttrede, god mod mig, Alt sagde jeg Dem ikke, meget, De anseer let henkastet, faldt tungt paa mit Hjerte. Mine Følelser i denne Henseende tør jeg ikke engang udtale for Dem. Han udviklede mig min Fremtid, det underordnede Forhold jeg vilde komme til at staa i til de der nu ere mine Jevnaldrende; sagde mig, mellem nogle hæderlige Ord som Digter, hvorlidet jeg i Grunden havde gjort for at vise mig Deres Fader taknemlig; — ja, jeg er vis paa, at han troer ret at have opmuntret mig, medens han kun har aabnet mine Øjne for Skygge-Siden af mit Liv. — Min Sjæl var alt ved saa mange Ting, i den sidste Tid saa stærkt rystet at den ikke behøvede meget for reent at bukke under. Jeg trængte til — men hvor tør jeg sige det, jeg vente det — til megen Roes og Trøst for at den kunne reises. — Jeg føler mig saa slavisk nedkuet, at jeg selv ikke ret kan tale med Dem — ikke Ansigt til Ansigt kan udtale Dem min Sorg; jeg elsker Dem som en Broder, o Gud Eduard, og dog staaer De mig nu alt for høit til at jeg tør og kan klynge mig til Dem, der er opstaaet et Forhold mellem os, der gjør mig saa usigelig bedrøvet, jeg føler altforvel Øhlenschlägers

Ord om mit underordnede Forhold, jeg indseer nu tydeligt, hvor rigtigt det var at De ikke ifjor gav efter for mine barnagtige Yttringer, at vi skulde sige »Du« til hinanden, som Venner pleie; jeg har ofte grædt der over, sørget meer, end De troer, men nu indseer jeg nok, det passede sig ikke. —

5 I det sidste Aar har saa meget grebet ind i mit Liv, at enten en aandelig stor Forandring forestaaer til det Bedre, eller Alt gaaer til Grunde; jeg har længe ikke udtalt mig for Dem, kan nu langt mindre, men naar jeg er død skal De finde mit Skriftemaal. — De har været mig meest af alle Mennesker, Dem har jeg betragtet som Ven — som Broder, nu snige Livs Forhold

10 sig mellem os, jeg seer mine Mangler, min Stilling, min og Deres Fremtid og forudseer Alt. — Mit Digterliv var kun et Stjerneskud, der snart er glemmt! — O kjære Collin, jeg længes efter Døden, efter Ende paa dette Hele! Reise, Italien, — det var kun Phantasier, jeg fortjener det vist heller ikke! — O, det har været en slem Nat i Nat, jeg har grædt saameget og

15 ønsket Døden, selv om denne var en evig Søvn. — Tak for al Deres Kjærlighed mod mig! jeg lover Dem ikke mere at plage Dem med Suk og Jeremiader, jeg vil, og skal skjule Dem min Sorg, jeg vil ikke kjede Dem. Hvad der skal skee i Verden, maa jo! — Lev vel! ingen holder af Dem, mere end jeg, men jeg skal heller aldrig glemme Forholdene mellem os! Mine Smaa-

20 Digte vil Efterverden vist bedømme mildere end Folk nu, dersom de overleve mig. Vær ikke vred paa mig, jeg er nu en sær Skabning, en »poetisk Figur« som Øhlenschläger kalder mig.

Deres

Andersen.

48. *Til E. Collin.*

[1833]

Kjære Ven!

Her er mere Afskrift! — Jeg er ikke ret vel, inden i koger Blodet, og udenfor fryser det, jeg har en Følelse, som Molbeck kalder Ærgrelse. De veed Wilster synger: »Verden har saa mangen Bag der os til Riis indbyder!« — 5 men desværre kan man ikke slaae til alletider! — Jeg trænger til at være lidt grov mod Folk, jeg maa have Luft! vil De bevise mig det sande Venskabs Stykke at fornærme mig lidt iaften for at jeg kan faae Anledning til at give lidt af mit meget Ondt af mig, saa er De en Engel! Det er jo ikke vanskelig Ting jeg forlanger! Lev vel!

Deres trofaste 10
Andersen.

49. *Til E. Collin.*

Kjøbenhavn den 7 Marts 1833.

Kjære Collin!

De har saa ofte sagt mig Deres alvorlige Mening og selv om denne har — jeg vil ikke sige saaret, men bedrøvet mig, var jeg Dem altid hjertelig 15 hengiven; lad mig nu ogsaa engang tale saaledes med Dem! — Jeg er jo meget overspændt, deraf kommer det, at jeg ogsaa har kunnet indbilde mig at finde i denne Verden hvad jeg kalder fortroligt Venskab; der var noget hos Dem, der tidligt trak mig til Dem, Meget jeg agtede og fandt saa smukt, De viiste Interesse for mig og jeg ønskede at bringe denne videre, 20 jeg ønskede at vinde Dem som Ven, saaledes som man kun har faae, og jeg

har gjort Alt derfor, føiet mig efter Dem, selv hvor Deres Mening streed i mod min; jeg indseer nu nok, at jeg slet ikke er Dem, hvad De forlanger og kan forlange, daglig fjerner De Dem mere og mere fra mig, — just nu, da saa meget griber ind i mit Liv og virker forstyrrende paa mit Sjælelige, 5 nu jeg trængte til en Ven, — taler De neppe til mig. — Jeg føler, der ligger noget Tryglende, noget Hæsligt i denne Plagen om Medfølelse, men min Stolthed gaaer under for min Kjærlighed til Dem! jeg holder saa usigelig af Dem og fortvivler over at De ikke kan, ikke vil være mig den Ven, som jeg, var vor Stilling omvendt, vilde være Dem. — Kan Deres nye Forret- 10 ninger da gribe saaledes ind i Deres Liv, at de gjør Dem ligegyldig for den inderligste Hengivenhed? — Hvad har jeg gjort? Hvad er der i min Character der er Dem imod? Siig det! Er det den samme uforklarlige Følelse, De engang udviklede for mig i et Brev til Svar paa en ulykkelig Bøn, der holder Dem fra mig? Siig mig det kun, jeg maa vænnes til at miste! Alt 15 hvad der engang kommer mit Hjerte nær, gaaer strax til Grunde for mig! De kan ikke skaffe mig bort, sætte mig i en nye Tumlekreds, men De kunne som Ven, mere end noget andet Væsen, trøstet mig, og det vilde De vist have gjort, var det mere end Interesse De havde for mig! Tro ikke at jeg gjør Dem ganske Uret, at det er min Sygelighed der udspinder disse 20 Traade hvorved jeg hænger mine Griller! nei Eduard, De har i den sidste Tid været noget mindre god mod mig! ja, jeg tvivler alt saa meget paa Dem, at jeg selv ved denne Hjerteudgydelse troer ganske at have tilintetgjort Deres sidste Godhed for mig! men eengang vil De dog ret komme til at kjende mig, ret forstaae hvor meget jeg var Dem, skjøndt den fattige 25 Ven aldrig har kunnet gjøre det gjældende. Lev ret vel! i Deres kommende Stilling vil De faae mange Venner, men ingen der vil elske Dem som jeg.

Deres

Andersen.

50. *Til E. Collin.*

Kjøbenhavn den 13 Marts 1833.

Kjære Eduard!

Deres Fader har forberedet mig! Jeg veed nok hvad Sligt betyder, men jeg er ham taknemlig derfor. Altsaa: Reisen var en Drøm, som alt hvad jeg haaber, som maaskee selv mit Liv. Siig mig det kun reent ud kjære 5 Eduard, De vil bedst kunne sige mig det. Vær slet ikke bedrøvet for mig! det var kun en Idee jeg havde, en Idee, som jeg lagde saa meget i, da jeg troede at den vilde gjøre mig sjælesund og Livsglad, og er det da saa barnagtigt at jeg satte mit hele Haab, min hele Tanke deri? — Vor Herre vil det nu ikke, jeg har jo ogsaa faaet saameget alt af ham! dog griber jeg 10 endnu det sidste Straae at holde mig til. Er det mueligt, at jeg kan faae et bestemt Løfte om Reise-Understøttelse næste Aar? Og faaer jeg dette, kan jeg da ikke anden Steds fra — f Ex. Finantserne, faae den Sum forud og saaledes dog slippe bort? Det er ikke et Aar af Liv jeg vil undgaae at miste, det er mit hele aandelige Væsen jeg vil frelse! kun Dem kan og vil jeg sige 15 dette. Frygt ikke for at jeg skal gaae om og bære min Sorg til skue, jeg lover Dem at skjule den, knuge den fast i mit Hjerte og ret synes fornuftig. Siig De mig kun ethvert Afslag, alt hvad jeg jo dog maa vide, men snart kjære Ven, saasnart det er Demmuelig. O Eduard, jeg vilde saa gjerne være livsglad, saa gjerne virke noget i denne Verden, skaffe Dem og Deres Glæde 20 — men det er forbi, — det var en Idee det Hele.

Hils Luise og de Andre!

Deres
Andersen.

51. *Fra E. Collin.*

Kl. 12. Mandag d. 22 April 1833.

Kjære Ven! jeg fik pludselig den Idee, at det kunde fornøie Dem at faae 25 et Brev fra mig, før De naaede Hamborg og førend De kunde vente noget Brev. Hvad har jeg at skrive Dem? Intet! Jeg kan i dette Øieblik ikke samle mine Tanker; troe mig, jeg er inderlig bedrøvet ved Deres Afreise, jeg vil savne Dem forskrækkelig meget, jeg vil savne, at jeg ikke mere seer Dem,

som sædvanlig, komme jevnlig op paa mit Kammer og snakke med mig, jeg vil om Tirsdagen savne Dem ved Deres Plads ved Bordet; dog, jeg veed det, Deres Savn maa være større, thi De er ene; men, saa sandt som det er en Trøst at vide, at man har Venner hjemme, der tænke paa En, saa sandt
 5 har De denne Trøst, thi vi ville bestandig mindes Dem med Kjærlighed. Lev vel, min kjære, kjære Ven! Gud lade os see hinanden glade og fornøiede om 2 Aar.

Deres
 E. Collin.

52. *Til E. Collin.*

Lübeck den 23 April 1833 Klokken 12 Middag.

10 Kjære, bedste Eduard!

Gud velsigne Dem og alle Deres! i dette Øieblik reiser jeg til Hamborg, derfra mere! meget mere! jeg kan græde endnu naar jeg tænker paa hvad jeg har forladt! Hils Fader og Moder, Luise, Ingeborg Viggo, Drevsen Deres Broder Jette Gusta, Theodor Gottlieb, alle!

15

Broderligt
 Christian.

53. *Til E. Collin.*

Hamborg den 24 April 1833.

Min egen kjære Eduard!

O, hvor jeg tænker paa Dem! Ja, jeg holder ret inderlig af Dem! mere
 20 end om De var min Broder! jeg kommer til at græde ved at tænke paa hvor langt jeg hver Dag kommer fra Dem, og dog var denne Reise engang mit høieste Ønske. — Afskeden var mig sa[a] smertelig og tung! Louise og alle de andre saae ogsaa bedrøvede ud og det var mig bittert tungt. Nu føler jeg ret hvor nær de alle ere mit Hjerte. — Da Dampskibet var om Trekro-
 25 ner overrakte Capitainen mig et Brev fra Jette Wulff, det var saa søsterligt, saa sorgfuldt; hun talte om sine to Brødre hun nu havde mistet, der vare bortreiste, og nu om mig som den tredie, som hun neppe mere fik at

see, thi hun følte at hun ikke levede længe. Jeg blev saa bedrøvet derover, og dog bankede mit Hjerte saa gladt, ved at tænke paa de Mange der holde af mig. — Vi fik smukt Veir paa Søen, dog kunne jeg slet ikke sove; hen imod Morgenstunden gik Østersøen stærk og da blev jeg meget søesyg. — Der var ikke mange Pasagerer, og slet ingen Damer. — Vi kom til Trave- 5 münde Klokken 8 $\frac{1}{2}$ om Tirsdagmorgen der overraskede Capitainen mig med Deres Brev! Deres velsignede, broderlige Brev, jeg græd som et Barn, men maatte stille mig i en Krog for at skjule det for de andre! Ja, De holder af mig, Eduard! jeg føler det ret, og jeg er saa glad og dog bedrøvet for at være borte fra Dem. Tilgiv mig enhver Gang jeg har gjort Dem i mod, 10 enhver Bitterhed jeg har følt, thi jeg har gjort Dem Uret! Det at De afslog mig at sige Du til mig, greb mig saa dybt, at jeg nu tvivlede om at De igrunden ikke havde andet end Interesse for mig. Jeg troede at De forud- saae at det i Tiden vilde genere Dem i den Stilling De kom, mod mig, at vi var Du, og det har i 2 Aar piint mit Hjerte, jeg vil ikke skjule det, men nu 15 tænker jeg ganske anderledes, det var ogsaa ondt af mig, vær ikke vred derfor! nu forstaaer jeg Dem bedre, min kjære, kjære Ven! Jeg læser Deres Brev igjen i dette Øieblik, jeg maa kysse det saa mange Gange, som var det en kjær Broder jeg havde nær! O Gud, hvor lykkelig er jeg dog ikke ved Dig! Den hele, lange Tid paa Søen, gjorde Kammerjunker Du Plat sit 20 Bedste for at muntre mig, han havde fri Befordring fra Lübeck til Hamburg og tilbød mig en Plads, saa at jeg da sparede 2 Species strax. I det jeg vilde paa Vognen kom der en Herre der skulde hjem med Dampskibet, jeg sprang da af Vognen igjen og skrev et Par korte Linier til Dem; De har dog faaet det? Saa kjørte vi den skrækkelig slette Vei til Hamburg, fra 25 Klokken 12 til 11. Jeg blev næsten stødt itu, følte mig ogsaa syg. Thi i to Nætter sov jeg ikke. — I Hamborg tog jeg og Du-Plat ind i Der König von England hos Marr, hvor jeg af Træthed strax sov ind, Natten kom og gik som et Nys, jeg sov i Galop den hele Nat. Idag har jeg været indviteret ud til Middag hos en riig Jødefamilie fra Odense og imorgen spiser jeg hos 30 Dr: Albers, saa jeg de to Dage sparer at købe Middagsmad, det er alt

Noget! jeg er ordenligt glad derfor, thi mine Penge, sætte mig ordenligt i Frygt, jeg har med den strængeste Oconomie og dog med fri Reise fra Lübeck, alt givet 12½ Species ud af mine 369.

Hamborg den 25 April.

5 Iaftes var jeg i Theatret og saae et Lystspil: Dominique; det har gode Situationer, men vilde dog neppe behage hos os. En fornem Herre maa flygte ud paa Nabotagene, for ikke at træffes hos den Elskede, han kommer da pludselig ind af Vinduet paa et Tagkammer, (det er Uveir) her sidder just en fattig Djævel der af Fortvivlelse just nu ønsker at Fanden vil komme
 10 og hjælpe ham; den flygtende Herre dratter ind, forlanger hans Kjortel, giver en Pung med Guldpenge og styrter afsted, og nu troer den fattige Synder fuldt og fast at det er Fanden og at han staaer i Forbindelse med ham; hvorved der opstaaer mange ret morsomme Scener. Siden efter gav Baletpersonalet fra Braunsweig en Balet »der neue Narcisz«, noget elendigt
 15 Gods! ussel Dands, jeg saae kun det halve, der blev ogsaa hysset. — I Dag har jeg været hos Freund der bad mig hilse alle hjemme. Jeg var med henne at see en arthesisk Brønd han er med at grave, de har havt mange Maleurs, Boret er brækket, en Jernstang stikker nogle Alen nede og to Folk ere komne lidt til Skade. Siden var jeg ombord paa vort Vagtskib, hvor jeg
 20 med Mørk og Svendsen drak Hjemmets Skaal i Madera. — Der var uhyre koldt, de frøs om Bord, og rundt om var ikke et grønt Blad at see. Til Middag har jeg spist hos Dr: Albers, men da vi gik gav de Fremmede, efter Hamborgmaneer, Pigen Penge for Maden, jeg maatte da følge Lands Skik, saa den forhaabede Oconomie slog Klik; ellers gjorde jeg her Be-
 25 kjendtskab med en munter Mand: Dr Trier han var Dansk. Der blev talt temmeligt frit om Hjemmet, (fEx om Oxholms Affaire) Kruse hørte jeg meget omtale a la Øst; men han sættes saare høit som Digter. Iaften spilles Romeo og Julie, men af Oconomie vil jeg give Slip derpaa og heller imorgen høre Titus. Før Løverdagsmorgen gaar først Fahrposten til Ha-

nover. — Imorges kunne jeg have reist med den, men havde ikke faaet Penge endnu hos Heyne, nu har jeg dem i skinnende Guld. — Tro mig ellers kjære Ven, de sidste 2 Aar har gjort mig ti Aar ældre, jeg har ikke længer den ungdommelige Livsglæde! hvorledes vilde jeg ikke for to Aar siden have følt min Lykke, at kunne reise til Udlandet, nu virker det ander- 5 ledes, men dog saa meget, at det rædder mig fra at gaae til Grunde, o gid at jeg for Dem ret turde udtale min hele Sjæl, det vilde være mig en Trøst, men det lader sig slet ikke gjøre! tro mig, der gives Lidelser, man ikke tør betroe, den kjæreste af alle sine Venner, Forhold kan lede det saaledes. O jeg har havdt en tung Kamp, maatte synes anderledes end jeg var, i flere 10 Maaneder, udholdt og skjult, hvad der knugede mig til Jorden, var jeg ikke kommet bort var jeg fortvivlet, at det er skeet skylder jeg ene Dem, min Fortjeneste, veed jeg nok, har her gjort det mindste! Maaskee har De gjættet Grunden til min Smerte, siig mig kun det, og da tale vi aldrig mere derom! det bliver maaskee nok bedre! Mueligt er dette nødvendigt 15 for at gjøre mig til Digter! Hils Drevsen og Deres Søster Ingeborg ret hjertelig fra mig, jeg troer virkelig at Drevsen kan lide mig, engang tvivlede jeg derom, gid han altid maa have Venskab for mig! tal til Viggo om mig, ellers glemmer han mig, det kjære Barn! jeg veed ikke selv hvorfor, men jeg elsker den kjære Dreng saa usigeligt meget. — Tal imellem med Deres 20 Jette om mig, hun har dog nogen Godhed for mig? Jeg holder saa meget af hende, for Deres og hendes egen Skyld, hun er vist ligesaa god, som hun er smuk, vidste jeg kun at hun tænkte lidt venligt paa mig! — (meer i Conveluten). Hvad siger Louise? Jeg saae hendes Taare da jeg seilede bort! O Gud De kan ikke tro hvor det greb mig, jeg græder selv nu jeg tænker 25 derpaa. O gid hun ret maa blive lykkelig! — Ja Lind er vidst et godt Menneske han vil gjøre hende lykkelig, som hun fortjener! hils ham fra mig, jeg tænker tidt, meget tidt paa ham, beed ham erindre mig lidt venlig! — Siig til Louise at jeg saa ofte, saa saare tidt tænker paa hende som en Søster, en kjær Søster jeg er langt borte fra, o hun veed slet ikke hvor nær hun er 30 mig! — Beed hende ikke være vred om jeg imellem syntes mindre galant,

jeg meente det slet ikke ilde, hvad jeg tidt sagde var kun Spøg, ikke andet end Spøg. Hils Deres Moder og Fader ret meget fra mig, jeg seer i dem begge Forældre jeg har forladt! ja Eduard jeg vil være et godt Menneske for at behage dem! Hils Deres Brødre og Gusta Petsholdt, Wanscher og
 5 Emil, glem dem ikke hos Thybergs og Viborgs! — Jeg føler mig ellers ikke ganske vel, men det er sagtens Reisen og det kolde Veir. Huden i mit Ansigt er ogsaa ganske svullen, og mine Læber itu, men det gaaer snart bort naar jeg mere vænnes til Reiselivet. — Nu veed jeg ikke mere at skrive om. Lev derfor vel min egen trofaste Eduard. Siig til Ludevig at det næste Brev
 10 jeg skriver er til ham, beed ham godt passe Bogtrykkeren, purre ham lidt, at Bogen snart kan blive færdig. Hold bestandig som nu af mig, ellers vil jeg føle mig saa ulykkelig! — Imorgen seiler jeg over Elben, ud i den vide Verden, men mine Tanker er hjemme i det gamle Huus paa Hjørnet. — Hvor det er tungt at være ene! Mon man kan vænne sig der til? Lev vel!
 15 lev vel!

Deres broderlige

Andersen.

Hils Thieles og den ældre Fru Drevsen.

54. *Til E. Collin.*

Paris den 12 Mai (Søndag) [1833]

Min Adresse i Paris er: Hôtel Vivienne, Rue Vivienne No. 14.

20 Kjære, kjære Eduard!

Nu er jeg da i Ro, Gud skee Lov! Nu kan jeg igjen tale med dem hjemme. Thi medens jeg skriver her i mit nye Hjem, er det virkeligt som jeg sad endnu i store Kongens Gade og kun nogle Huse laae imellem os. Om Reisen her til vil De kunne læse i det her indlagte Brev til Deres Søster
 25 Louise. Mit Brev fra Hamborg har De dog faaet? Dette Brev er kun et Slags Underretning om mit oconomiske Liv. — I Hamborg tog jeg 200 ₰ Banko op det udgjorte med mine 33 Species jeg fik i Kjøbenhavn 100 Species; og var den Sum jeg nødvendigviis maatte have med i rede Penge,

17 Thieles] *Ms. har* Theeles.

men ikke give ud; 70 Species havde jeg beregnet til Touren herhid, der-
 som jeg skulde komme ud af det med 400 om Aaret. — Det er utroeligt
 hvormange Udgifter man har paa saadan en Reise. Jeg blev flere Gange
 bange for at de 100 Species vilde gaae til Paris, og var ordenlig i Frygt
 for at komme i Forlegenhed; paa Grund her af lod jeg et Par Gange være ⁵
 at spise til Middag og ilede med Reisen saa meget som mueligt, skjøndt
 det var saare trættende. Imidlertid fik jeg Alt at see, seilede og spadserede
 paa Rhinen, var omkring i Comedie og i Haver. — Fra Maiens vovede jeg
 [saa] at reise i een Tour lige til Paris, og da jeg i Fredags Midd[ag kom]
 her og talte mine Penge havde jeg endnu 9 Frederiksdorer; altsaa omtrent ¹⁰
 en 32 Species af mine 100 Species. Mine andre Landsmænd sige at det er
 fortræffeligt reist, ret som en øvet Reisende. Men jeg har ogsaa været i den
 største Angest for de kjedsommelige Penge, Frygt for Mangel paa dem,
 thi jeg indseer altfor godt at 400 det første Aar, er saare lidt. Jeg har næsten
 slet ikke kunne glæde mig endnu af Urolighed for ikke at komme ud af det. ¹⁵
 Der ere Udgifter man aldrig tænker paa! Nu Penge, skal man over en
 Broe; saa Penge for at klistre et Tegn paa Kufferten, de utroelige Drikke-
 penge man skal give Conducteuren, Bærebudet etc. etc. etc. — Imidlertid
 har jeg jo skildt mig godt ved min Reise her til. Ikke sandt? Kjære Ven! Jeg
 kan ellers ikke andet end rose mig selv, der hører bestemt Forstand til at ²⁰
 reise (slet ikke Poesie) jeg har ordentligt maatte have Tankerne samlet
 og Gudskee Lov ikke glemt det aller mindste Stykke paa den hele Reise.
 Passet paa min Kuffert og Sac de nuit ved hver Ompakning, havde Øie
 paa Creditiv, Pas og Penge; tidt naar jeg blundede i Vognen drømte jeg
 altid at eet af disse vare borte og foer da med bankende Hjerte op. — Det ²⁵
 er ellers en uroelig Tid. Der forestaaer vist store Ting i Tydskland. De
 mindre Lande der ere gyseligt undertrykte og forarmede. Jeg frygter det
 bryder løst. Frankerig troer jeg bliver roligt. I Paris har Folk nok at be-
 stille. Arbejderne fortjene godt og det er et lystigt Folk. — Strax da jeg
 kom maatte jeg fløtte ind i Hotel de Lille og der for 24 Timer, i et Værelse, ³⁰

4 i Frygt] først skrevet bange. 9 [] Hul i Papiret. 18 give] Ms. har Punktum efter give.

som Deres Søsters, give, Spisning iberegnet 11 Frank og 25 Sous, det var over 2 Species, desuden 2 Frank i Drikkepenge, det var Taxt og for at bære mit Tøi 1 Frank. — Igaar opsøgte jeg imidlertid [nogle] danske Landsmænd, de raadede mig at leie Feddersens Værelse i Hôtel Vivienne, og
 5 [ved] deres Prutten og Veltalenhed, (de lovede der kom snart en Ladning Danske) fik [jeg] det for 30 Frank om Maaneden (omtrent 6 Species) det skal være særdeles billigt, især da det ligger tæt ved Palais royal. Om Maaneden maa jeg kun af 400 Species give omtrent 28 ud, skal de 400 Sp: vare i selv kun 11 Maaneder. Jeg har nu indrettet det paa det Bedste, men kjære
 10 Ven, hør blot en løs Overregning. 30 Frank for Logie og Opvartning maanedlig. 2 Frank hver Middag, og saa spiser jeg i Byen. Hver Morgen gaaer jeg ud for at drikke min Kop Kaffe og faaer den, paa det billigste Sted for ½ Frank og et Par Sous. Frokost og Aftensmad vil jeg kun sætte daglig til 1 Frank; men nu Vadsk? Skuespil. Thi der maa jeg hen, og det er dyrt i
 15 Operaen. Nu skal jeg have mig en Parleur, som jeg slet ikke faaer ringere en 2 Frank Timen, desuden er der jo saa meget Klatterie; regn nu sammen, og overtyd Dem om min uhyre Oconomie og at jeg nok kan være lidt uroeligt! En ny Hathar jeg maatte kjøbe mig den kostede her 25 Frank, det kunne ikke hjælpe jeg tog en silke, de koste kun 16. — I dette Øieblik
 20 har jeg endnu 6 Frederiksdorer, det er 120 Frank; desuden, (de Penge iberegnet, jeg faaer fra Reitzel (33 Species)) endnu 300 Species, og har saa gjort Reisen og været omtrent 3 Uger borte. — Tro mig ellers kjære Ven! at jeg ret føler min Lykke, er i Hjertet taknemlig derfor; den maa bringe gode Frugter! jeg vil og maa gjøre alt for at blive 2 Aar borte, see
 25 at blive nogle Maaneder paa Hjemreisen i Tydskland og der at lære at skrive Sproget, koster det lidt meer end jeg har, bliver der vel Udvei! Hils Deres Fader og dem alle sammen. Deres Jette skal faae Brev. Skriv med Legationen, det koster intet! O der var endnu saa meget! Lev vel min bedste, kjæreste Ven!

Andersen.

30 [I Margen:] Send mig med Seemann eller Schwartsen et Exemplar af mine Digte og min italienske Grammatik!

55. *Til E. Collin.*

Paris den 27 Mai 1833.

Kjære Ven!

Et Par Ord maa jeg dog tale med Dem her i Omslaget; jeg skriver intet ordenligt Brev, da Tiden ikke tillader det, og De faaer ogsaa tidligere fra mig gjennem Legationen. Hvor jeg længes efter at høre fra Dem. Imorgen 5 faaer jeg vidst Brev. Det er haardt gjort at De lader mig lide saalænge. Tænk! næsten over 5 Uger og intet Brev. Hvad skal jeg her fortælle Dem? Brøndsted har da hædret mig med Vesit og skaffet mig Adgang til Bibliotheket; han er den smilende Høflighed, det er med alle hans Kundskaber, dog en underlig Pros. Man kan ikke ret troe hvad han siger, for det er saa 10 stærkt. Paa Bibliotheket forklarede han en Tegning over Athen, for Dinesen og mig, Forklaringen var da paa Dansk, men strax da der kom en opløben pariser Gadedreng, talede han Fransk blot fordi at han skulde forstaae det, hvilket fraperede mig. Han synes ellers indtagen af min Maaneder, omfavnede og kyssede mig; turde [jeg] kun troe derpaa! han har ellers 15 sendt mig et smukt Digt, som jeg vil afskrive Dem:

»Hav Tak for »Maanedernes« smukke Digt,
Jeg seer at under hjemlig Himmels Bue
Kjærminder fandt den kjære Maanedes Due,
Et nordisk Amaltheahorn saa rigt. 20

Den flyve nu mod Romas Zona hen,
I Albas, Nemiis Speile sig at skue,
At hæve sig ved Ætnakjæmpens Lue,
Og naar vi hilse den med Fryd igjen, 25
Naar den i Mnemosynes Lund har blundet,
Naar den har Sydens Ild og Klarhed fundet,
Den bringer Laurens Krands til Dem min Ven!

Han taler ellers hver Dag om at han vil hjem, men det lader ikke til at han gjør Alvor af det. — Han viser mig megen Venlighed, dog er han ikke

af dem jeg ubetinget kan møde igjen. Hils dem allesammen. Glem ikke min lille Viggo og det øvrige Børne Comers 3: Jonna, Valdemar og Ole Navnløse,
 Deres trofaste
 Andersen.

5 56. *Til E. Collin.*

Paris den 28 Mai 1833.

Snart er denne Maaned ude og endnu intet Brev! ingen skrive mig til. Strax da jeg kom fik jeg et Par Ord fra Jette Wulff, det er Alt. Jeg kan ikke forklare mig det. Nei Eduard, saa snart kan De ikke have forandret Deres Sindelag imod mig! men hvad er dog Grunden? I Dag ventede jeg sikkert
 10 Brev, jeg tvivlede ikke og der laae ogsaa et fra Danmark til mig; med min hele Sjæl greb jeg det. Mine Venner skrive mig ikke til men — mine Fjender! — At Enkelte misunde mig min Reise forudsaae jeg, men saa onde kunne jeg dog ikke tænke mig Menneskene. Der var intet Ord skrevet i
 15 Forfatteren, for at glæde mit Hjerte. Det var et uforskammet Digt, som man var bange for ikke skulde komme mig for Øie og som man derfor uden Navn sendte mig ikke engang frankeret. — Tænk Dem min Følelse i det Øieblik, det er den første Hilsen fra mit Fædreland; Ingen kan jeg meddele min forunderlig Stemning, min — hvad skal jeg kalde det — Foragt
 20 der gaaer over i en uendelig Smerte over en saadan Behandling. Det Hele er gjort for at forbitte, om det var mueligt, de Øieblikke af mit Liv der skulde være de lykkeligste. Gjerne tilintetgjorte man enhver god Spire hos mig, men det skal ikke skee! selv i den korte Tid jeg har været borte, tumlet mig mellem Fremmede, føler jeg at min Character vinder mere Fashed,
 25 at jeg ikke længer er det Barn, der bøiede sig for Andres Luner, der fik Taare i Øinene ved et barsk Ord af en Fremmed. — Meget er der, jeg maa tale med Dem om, min Plan for Fremtiden, jeg har desværre ikke før ret havd nogen, hvad De maa gjøre for mig og hvorledes Tingene her gaae.

22 tilintetgjorte] *rettet fra tilintetgjorde, eller omvendt.*

— Eduard vær mig trofast, De skal faae Ære af mig, jeg har Kræfter i min Sjæl, der med Guds-Hjælp skal komme til Modenhed! De smaalige Sjæle, med Døgn-Popularitet, skal ikke rive mig ned til sig. Det er et Træk i mit Væsen, at hvor man vil berøve mig Alt, føler jeg just dets Besiddelse, gennemglødes af Stolthed og udtaler den. Jeg har været flittig; jeg har alt 5 skrevet de første Scener af Agnete og jeg er tilfreds med dem; Intet sender jeg hjem før jeg har et stort Heelt, der eier mere Værd end hvad jeg endnu har skrevet. Jeg vil tvinge mine Fjender — i det mindste til Taushed, og ved mine Arbeider troer jeg dette gjøres bedst. — To Aar maa jeg blive ude, skal jeg have nogen Nytte af min Reise, et halv Aars Tid maa jeg 10 blive i Tydskland paa min Hjemreise for at jeg kan lære at skrive Sproget, jeg vil da i Tiden kunne trække Renter af den Capital det koster. Efter min Overregning, og den slog til omtrent her hid til Paris, vil det at reise 5: kjøre og føres om, koste mig 100 Species fra Kjøbenhavn til Rom. Naar jeg nu faaer ved Dem fra Reitsel de 33 Species jeg har tilgode, da har jeg 15 faaet i mine Hænder for det første Aar 400 Species, hvor af 100 gaaer til at fare ned til Rom, hjemme fra. Jeg har altsaa 300 Species at leve og klæde mig for, faae vadsket etc. etc. Det udregnede jeg hjemme blev 30 Species om Maaneden i 10 Maaneder, altsaa vilde mine Penge slippe for mig i Februar 1834, til hvilken Tid jeg i Rom maatte have de 300 for næste 20 Aar. — Nu har jeg været her 3 Uger i Paris, kan altsaa bedre gjøre min Overregning; alt er nu blevet mig oconoemiceret paa bedste Maade, istedet for 2 Frank til Middagsmad, bruger jeg nu kun 1½ paa et meget billigt Sted, min Kaffe om Morgenens koster mig 14 Sous (der gaaer 20 paa en Frank). Dog med disse to Maaltider, en Kop Kaffe Klokken 8 og Middag 25 Klokken 6 (Aften) kan jeg ikke nære mig, jeg har forsøgt det et Par Gange, men følte mig meget ilde derved, jeg giver altsaa henved en Frank ud endnu daglig til Sukkervand, Brød eller Posteier, mit Logie koster mig daglig 1 Frank, det er billigt, Sproglæreren har jeg faaet for 2 Frank Timen og det er ved et Slags Gunst, da han har alle mine Landsmænd, disse Timer 30 gjør om Ugen 6 Frank. Det er nu bestemte Udgifter og jeg maatte kun

give lidt over 5 Frank ud daglig (30 om Maaneden) men saa kommer Vadsk, Comedie, som jeg dog maa 2 eller tre Gange paa om Ugen. (Forrige Uge var jeg af Oeconomie kun 1 Gang). Regn dette sammen og De vil see, eftersom der komme saamange S[m]aaudgifter til, og ogsaa store
 5 naar jeg skal ud at see Noget der bør sees, vil De finde at jeg umuelig kan komme ud af det med en 30 Species om Maaneden. Min Glæde bliver derved forbitret, jeg har ikke den nødvendige Sjæls Rolighed for ret aandelig at trives og kunne levere Noget hjem, der kan overtude selv de Smaae om at jeg ikke er for ung til at reise eller uværdig til at nyde den lille Understøttelse Fondet har skjænket mig. Min Ængstelighed for Udkommet vil tiltage altsom Pengene smælte, og jeg gaaer mere Syd paa. — Det første Aar af en Reise, er altid det dyreste, og for mig især, da jeg har valgt Paris til det første Sted; i Wien vil det halve Aar blive uendeligt billigt. — Det Hele vil der ellers let kunne hjælpes paa og det er det jeg vil bede Dem gjøre
 10 af for mig. — Om en Maanedes Tid sender De mig de 33 Species fra Reitzel, helst i en Vexel paa Mark-Banko, men paa samme Tid ønskede jeg at faae tillige 50 Species, saa er jeg rolig og veed sikkert at jeg kommer godt ud af det til Februars Udgang næste Aar; for at afbetale disse vil jeg, om jeg lever, inden Novembermaaned dette Aar sende Dem et Arbeide, hvorfor
 20 jeg i det mindste skal faae dette i Honorar, De vil da kunne afbetale denne lille Sum og sende mig det følgende Aar, de mig tildeelte 300 Species, disse er vel ikke da nok til et nyt, heelt Aar, men jeg gjør mig temmelig Haab om at faae det Lassenske Legat 150 Species og har da 450 til det Aar, som er saa meget, som jeg her ønsker og maa have til det første Aar, skal jeg
 25 ikke sulte eller kun halv nyde den Leilighed der tilbyder sig for at uddanne mit Talent.

Om 9 Dage faaer De dette Brev, jeg har i den Tid vidst hørt fra Dem, men alligevel beder jeg at De i samme Uge skriver mig til, svarer mig paa dette og som jeg haaber glædeligt. — Agnete faaer jeg sikkert færdig ved
 30 min Ankomst til Italien, derfra sender jeg Dem den, det bliver et stort Ar-

1 efter 30 maa Species være glemt. 21 det] først skrevet for.

beide, men ikke for Scenen, jeg har da afbetalt min Gjæld og maaskee ogsaa gjort det af med mine Modstandere. — Kjære Ven, det er en Samvitigheds Sag, jeg lægger Dem det ret paa Hjertet at jeg faaer disse 50 Species til (og saa sidst i Februar 1834 de 300 Species til Rom). Skriv derom i det første Brev og send mig tillige det første Stykke der har staaet til mig i 5 Kjøbenhavnsposten, hvortil det sigter jeg har faaet; med Hensyn til dette har jeg intet at sige Forfatteren, uden at naar han sender mig Sligt kun frankeret til Hamborg, da ønskede jeg det helst paa noget blødere Papir at det i Alt kunne passe til sin Bestemmelse. Men nok hero[m;] jeg trøster mig ved at det ikke er de værste Kirsebær, som Fuglene hakke i. — Nu til 10 noget andet. Det franske Folk behag[er] mig. Selv den ringeste Karl læser sin Avis, her er Liv og Bevægelse, Tanken tør høit udtale sig og ikke blot i private Personligheder, men i det store, offentlige Liv. — At Friheden ogsaa har sine slemme Padehatte er naturlig; der ere Udvæxter og disse bestaae i en synlig Letfærdighed; Alt gaaer her uden Gevandt. Uanstændige Bille- 15 der hænge i alle Boutikker, Udsvævelse betragtes som en naturlig Nødvendighed, og Damerne selv tale ganske uskyldigt om Ting, Mange vilde rødme ved hjemme. Saaledes ere ogsaa Stykkerne. Jeg saa nyelig i Palais royal en Vaudeville: »Sous clef« der spilles af een eneste Dame. Hun har lukket sig inde paa sit Værelse om Aftenen og vil ikke see en Sjæl; man 20 banker paa, Elskeren løber ved alle Dørene, forgjæves, hun er meget anstændig; ingen komme ind; hun drikker og spiser, klæder sig derpaa formelig af lige til det sidste Stykke og vil nu gaae i Seng, da aabner Elskeren et lille Vindue høit oppe over Døren og springer ind, hun udstøder et Skrig, flyver i Seng, han løber hen efter hende og Tæppet falder. Det var 25 Pointet! Det gjorde meget Lykke, Damerne loe og Herrerne klappede, jeg følte mig derimod lidt underligt, vidste ikke ret hvad jeg skulde tænke. Paa Gaden bliver man overlæst med Adreskort for »maladies secretes sans mercuriales«; og Friheden gaaer saa vidt at jeg har seet voxne Mandfolk, naar de faae ondt i Maven sætte sig ved lys Dag paa Gaden og bære 30 sig ad, som det var smaae Børn. — Dog vænnes man snart der til, Øiet

bliver sløvt for disse enkelte Svampvæxter paa det smukke Friheds Træ og Forstanden beundrer det Herlige hos et Folk, som Hjertet dog maa holde af for sine mange gode Egenskaber. Kongen synes ikke elsket, over alt sees han i Carricatur, nu som en Pære til Hest, nu som Jongleur der
 5 gjør Kunster med en Pistol. — Den gamle Heiberg yttrede at det ikke saae ganske roligt ud. Men lad komme hvad vil, jeg vil søge at arbeide paa min aandelige Ro, faae Klarhed i mine Anskuelser og trods alle Hindringer bringe de Kræfter til Modenhed vor Herre har givet mig, skal jeg døe, da vil De og Deres, maaskee nogle Enkelte endnu have kjendt mit sande Væ-
 10 sen og ærligt dømme mig! Hils Deres Fader ret hjerteligt og alle de Andre. Louise glæder mig maaskee med et Par Ord. Lev vel!

i Liv og Død Deres broderlige

Andersen.

57. *Til E. Collin.*

Paris den 11 Juni 1833.

15 Min kjære Ven, hvorledes skal jeg dog forklare mig det? Endnu intet Brev fra nogen i Kjøbenhavn! Intet Brev fra Dem. Jeg kan ikke betvivle Deres Venskab for mig, jeg veed De er min egen, trofaste Eduard, men jeg kan slet ikke forklare mig Grunden til denne forunderlige Taushed. Nu har jeg været en Maaned i Paris og i det Hele lidt over 7 Uger fra Hjemmet,
 20 tænk Dem nu i mit Sted, saa langt ude mellem Fremmede, at savne enhver kjærlig Mindelse om Hjemmet og mine Kjære. Jeg har saa tidt i disse Aftener taget Deres hjertelige, velsignede Brev frem, jeg fik i Lübeck, læst og læst; aldrig har Deres Hjerte talt varmere til mig, det kan ikke være blevet kjølnet paa 7 Uger. Hjemvee har jeg aldeles ikke følt, men et levende Savn
 25 efter Dem, efter nogle Enkelte der hjemme; hver Dag har jeg været paa Posthuset for at spørge om Brev, men altid faaer jeg: »nei«! Legationen

her og mine Landsmænd begynde selv at finde det forunderligt, thi Schram der kom 14 Dage efter mig har alt to Gange faaet Brev, siden han kom; saaledes gaaer det ogsaa de Andre. Engang hver Maaned havde jeg dog tænkt, De sikkert skrev mig til. Mueligt kommer der vel nu Brev med Seemann eller Schwartzsen, men jeg kan ikke nægte, at det er mig under- 5 ligt at troe, at De først skulde have skrevet mig til med disse, der sidst i Mai forlod Kjøbenhavn og rimeligviis bruge en Maaned før de indtræffe i Paris; og dog maa det vist være saaledes. — Deres Taushed har vakt en underlig Følelse hos mig, jeg ikke før har kjendt, det er et Slags Vrede der staaer og spiller over i Kjærlighed og Bedrøvelse. O Gud Eduard, jeg er 10 saa ene, De har Deres Jette, Deres Sødskende og dem alle hjemme; Ingen, slet Ingen har jeg her og De kan i en heel Maaned lade mig føle min Een-somhed. — Mit sidste Brev om Kjøbenhavns Post-Verset og dets Tilsen-delse, har De vist faaet, siden det afgik har jeg været meget syg. Dagen før Sager reiste, kom jeg hjem fra Middags Bordet, følte mig ikke vel, og før 15 jeg vidste af det besvimmede jeg. Ene og overladt til mig selv, høit under Taget i et fremmet Land, var det ikke saa behageligt; da jeg kom til mig selv igjen gik jeg strax i Seng, men fik nu de voldsomste Opkastelser, der vedbleve hele Natten; jeg troede det var Cholera og gav mig alt Gud i Vold. Næste Dag maatte jeg tage Medecin, (der var dyr). Brøndsted var 20 meget uroelig for mig, vilde sende mig sin Doctor, men som jeg dog ikke tog, thi det koster. Imidlertid kom jeg mig paa et Par Dage og man forklarede det ved, at det var Seinevandet og den aldeles forandrede Leve-maade jeg ikke kunde taale. Det halve Paris laae ogsaa af La grippe, muelig har den, hos mig, slaet sig paa Underlivet. Mine Landsmænd besøgte 25 mig troeligt og Schram søgte med Dinesen at muntre mig om Aftenen. — Efter et Par Dage var jeg fuldkommen vel, men Veiret er een Dag iiskoldt, en anden Dag til at smelte i, jeg maa have forkjølet mig, thi for 3 Dage siden, paakom mig igjen samme udmattende Syge, jeg leed frygtelig med at opkaste Alt, men det var den Gang kun til ud paa Natten, siden har 30 jeg følt mig meget bedre og vedbliver nu kun at tage Rhabarbrapiller. —

Pariserne fører ogsaa et ganske eget Liv, propper sig fulde med Mad to
 Gange om Dagen, og gaaer saa med det; (vi spise mindre end de men
 oftere); deraf kommer at de alle, Fruentimmer og Mandfolk maa hver
 Dag sætte sig Clysteer, for at faae Ligevægt; nogle Landsmænd, der gan-
 ske leve paa fransk gjør det samme, men det er jo ækelt. Nu har jeg søgt
 5 at indrette min Levemaade paa bedste Maade efter den danske, det er
 ikke oconomisk, men jeg vil heller give Kokken end Apothekeren mine
 Penge. — De fleste Fremmede lide, især i denne Tid og Brøndsted har
 været temmelig angrebet. Det er et Hundeveir og saa have vi Steengulv
 10 og et tyndt Teppe over Sengen; een eneste Hovedpude, der er en lang,
 tynd Pølse; jeg maa tage min Natsæk med i Sengen, ellers flyver Hjertet
 mig ud af Munden. — Men nu fra Skyggen og lidt ud i Solskinnet! Paris
 bliver mig hver Dag interessantere. Daglig gaaer jeg den halve Dag om-
 kring og endnu, efter en Maaned, er der uendeligt Meget jeg ikke har
 15 seet; jeg støder paa Torve og Kirker jeg ikke før har været ved. Paris har
 ingen Grændse, det er en Labyrinth af Gader der strække sig ud i de mile-
 vide Forstæder. Jeg vil tage en Dags Vandring inde i Byen og beskrive
 Dem denne; Jeg gjorde just en Tour igaar gennem Gaderne, fra 9 om
 Morgenen til 2 om Eftermiddagen. Jeg vil fortælle Dem hele Dagens Hi-
 20 storie. — Vi ere altsaa nu i Hotel Vivienne, rue Vivienne N° 14, vi flagre
 ned af de mange Trapper, men hold Dem ved Rækværket thi alle Trinene
 ere glatte Fliser lige fra min Stue til Gaarden. — Den gamle Schweitser
 siger »bon jour!« og vi staae paa Gaden. Boutik ved Boutik; Kobbere og
 Træsmit; Kjødboutikker, hvor Pølserne hænge i Festons, Conditiorier med
 25 kunstige Kager, som gothiske Slotte, Speile ved Speile, saa man er færdig
 at løbe det ene i tu efter det andet, thi man maa gaae tæt op til dem, da
 den ene Vogn krydser den anden paa Gaden. Vi gaae nu ind i en Passage
 for E: Vivienne eller Colbert. (Det ere Gader, som om der blev bygget
 et Glas-Tag over Østergade, fra Nabohusene, ogsaa med Flise-Gulv.)
 30 herinde er alt hvad Hjertet kan forlange, ondt og godt lige til den ikke

platoniske Kjærlighed. Modeboutikkerne blænde Øinene og saa er alt saare godt Kjøb, jeg kan skaffe Dem en syet Silkevest for omtrent 14 Mark Dansk og et stort sort Dameschall, der seer ud som ægte, for 5 Rdlr Dansk. — Vi gaae nu over Gaden, gennem en mindre Passage og befinde os i Palais royal læser en Snees forskjellige Theaterplacater, til i Aften og gaaer nu 5 i de smukke Søilegange med de kostbare Boutikker. Det er noget man maa see for at tænke sig! udenfor, eller rettere midt i Palais royal, er Haveanlæg med et stort Springvand og der vrimler alt af Spadserende; hele Grupper sidde og læse Aviser, og ved Vagten, i den anden Ende af Slottet, læser en Soldat høit om Pærerne af Frankrig om Lafayette eller Camele- 10 onen; det gaaer lystigt! vive La liberté! Vi gaae nu ind i St: Honoré og drikke Kaffe, læser med det samme Aviserne, hvor der ikke staaer et Ord om Danmark, spadserer da gennem den uhyre lange Gade, kommer ind i en heel Labyrinth af mindre Gader hvor man hvert Øieblik, for Vognene, maa gaae ind i en Dør; efter en god Times Forløb er man da ude ved 15 Bastillen; (husk paa, jeg beskriver virkelig min Tour igaar). Her staaer en uhyre Elephant opmuret af Steen og Leer; rundt om holde »Omnibus, Fiacre, Dame blanche« og andre Kjøretøier, der krydse den store By og hvor man for 6 Sous, (14 eller 20 Personer i de store Vogne) kan komme hvor man vil. — Fra Bastillen gik jeg gennem et øde Qvarteer af Byen, hen 20 til Pont d'Austerlits, en deilig Broe over Seinen, fra denne, saae det endnu ud, som der var ingen Ende paa Byen. — Skibe seilede op ad Floden; Koner vadskede Linnet, Damer seilede og voxne Folk badede sig. Nu traadte jeg ind i Jardin des plantes, hvor Alt duftede af Blomster, Folk spadserede i tusindviis og saae paa de vilde Dyr, som man her see frit. Tre 25 fire Løver, Hyener, Tigre, Bjørne etc. der soled sig i Jernbuur, men i frie Indhegninger gik Hjorte, Bøfler, uhyre Elefanter og en stolt Giraffe, der brød Grene af de høie Træers Toppe. — Jeg saae et Skelet af Mamutsdyr, der kunde ikke ligge i to Gaarde, som Deres i Kjøbenhavn. — Herfra kom jeg ud i en Labyrinth af smaae Gader, snevre og smudsige. Hæslige 30 Drengelaae paa Gaden og spillede Kort. — Skidne Qvinder spillede Fjer-

bolt og raae Karle sang vilde Viser om Frihed og Liderlighed. — Jeg vendte nu hjemad og kom over »La cite« hvor jeg traadte ind i den imponerende N: Dame-Kirke, med stolte Hvælvinger og brogede Glasruder. Der var Altergang; og vist 50 Præster fra 17 til 70 Aar der gik og gjorde 5 Kunster for Altret. — Gjennem Louvre gik jeg hjem og da jeg havde været til Middagsspiisning i rue l'arbre sec, travede jeg forbi den smukke Børs, hvor den trefarvede Fane vaier, og søgte om paa Boulevarden. Det er en Gade i en halv Cirkel, omtrent en Miil lang, med store Bygninger paa begge Sider, Alleer, med Bord ved Bord, Boutikker og Udsalg, her spadserer den smukke Verden, og man blændes reent; jeg aflagte nu en Vesit 10 hos Marquise de Boney (Enke efter Ministeren) og efter en fransk Passiar, som De skulde have hørt, gik jeg ind i Touilerierne der er tæt ved. Man maatte, i Hovedgangen, formelig skyde sig frem, saa mange vare her, Springvandene kastede deres Straaler op i den blaae Luft. Her ere her- 15 lige Statuer og duftende Oranger. — Jeg gik nu ud paa Place Louis XVI, hvor et sort Flag veier paa det Sted, Henrettelserne skete i Revolutionen. — Aftenen tilbragte jeg, ene, med en Spadseretour i Palais royal, der om Aftenen har noget trylleagtigt ved sig naar alle Boutikker ere oplyste med Gas. Kosteligt klædte Damer, med et yndigt Væsen svæve forbi, smile og 20 skabe sig. Det er Kjærligheds Præstinder; jeg saae iaftes een med Beenklæder paa og en klar Kjole til lidt under Knæerne, hun hoppede forbi og bød mig en Rose, i det hun sagde »God dam!«. — Klokken 9 var jeg alt hjemme i mit Logie, da kom jeg til at nynne: »lille Viggo«, og blev saa inderlig veemodig derved, haabede i Dag sikkert at faae Brev; men der 25 var intet! Skriv dog nu strax, arangeer Pengene til mig jeg i det sidste Brev skrev om, thi dem maa jeg endelig have, jeg har udviklet Dem det. Med Agnete gaaer det fremad, med Guds Hjælp faae vi Glæde deraf begge to; De og jeg, mener jeg! Pengene vil da let afbetales og jeg er rolig, kan arbejde bedre. Men nu Lev vel! jeg havde saameget endnu at skrive om, 30 men Papiret er fuldt, hils Deres Fader og Moder, Brødre, Kjæresterne, alle

Drevsens, Lind og Louise og vær mig en bedre Ven, end De i denne Maaned har syntes

Deres trofaste

Andersen.

[*I Margen.*] Vil De give indlagte Pjalt til Hr Liunge men med Convelut om, jeg har lovet ham nogle Notitser. Dersom De ikke alt har sendt mig 5 mine nye Digte, lad da Reitzel besøge dem ved sin Boghandler her til Paris, men strax, giv ham min Adresse.

58. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn. d. 12te Junii 1833.

De har havt Ret, kjære Ven, til at klage over, at De endnu ikke har faaet Brev fra mig, og det har gjort mig meget ondt; men jeg har ganske uventet 10 gjort en Reise, som har forhindret det; jeg har været i Jylland, og kom først hjem igaar; Deres sidste Brev modtog jeg i Slagelse. Jeg har bemærket mig de Momenter af dette og de to foregaaende Breve, som jeg maa tale med Dem om.

Desværre ere Schwarzen og Seemann reiste, inden jeg fik Deres Brev, 15 og inden jeg kom hjem. Jeg har altsaa ikke kunnet sende Dem den italienske Grammatik og et Exemplar af Deres Digte. Det vil jo ikke være muligt at sende dem, førend med en Leilighed, og det vil være vanskeligt at træffe en saadan.

Deres Penge-Affairer skal jeg see at arrangere paa det Bedste. I Slut- 20 ningen af denne Maaned skal jeg see at sende Dem de 33 Species fra Reitzel og desuden 50 Species, tilsammen 83 Species i en Vexel paa Paris paa Mark Banco. Kunde De opnaae at faae det Lassenske Legat, var det fortræffeligt. Har De talt med Biskop Müller derom? Hvis jeg blot faaer Leilighed dertil, skal jeg engang indlede Sagen med ham. 25

»Agnete« længes jeg forskrækkeligt efter. Jeg har store Forventninger derom.

Det infame Digt i Kjøbenhavnsposten, underskrevet Ingeborg, refererer sig til et ikke videre fortræffeligt Afskedsqvad til Dem, underskre-

vet Frithiof; den sentimentale Tone deri mishagede Folk med Rette, men det sidste Digt har naturligviis mishaget endnu mere. I Anledning af det Skete har jeg i Kjøbenhavnsposten ladet indrykke følgende Annonce:

»Vor Landsmand, H. C. Andersen, som med Kongelig Understøt-
 5 telse reiser udenlands, er i Maii Maaned d. A. ankommen til Paris, hvor
 han for det Første agter at opholde sig. At han ved sin Ankomst der har
 modtaget et ufrankeret Brev, eller rettere en Convolut med det Nid-
 digt, som stod indført i Kjøbenhavnsposten N^o [93], saadant maa,
 skjøndt paa heel forskjellig Maade, interessere Andersens Venner og
 10 Digtets Forfatter at erfare.«

Af den besindige Tone, hvori denne Annonce er skreven, vil De let
 kunne see, at det ikke er mig, men Fader, der har skrevet den. Jeg havde
 havt stor Lyst til at tage anderledes fat paa Karlen og at ende med det
 Lichtenbergske: »Kunde jeg skrive Prygl, da skulde Du faae et Brev, din
 15 Slyngel, som din Ryg skulde læse.«

Lovise har sagt mig, at De meente, at hun havde læst Deres Brev til mig.
 Efter de Ting og Udtryk, som staae deri, kan De vel ikke ville, at hun
 skal læse det, og jeg tillader det heller ikke.

Det første Digt i Kjøbenhavnsposten, som De ønsker at see, kan jeg nu
 20 ikke faae fat paa, og det er sandelig heller ikke værd at sende den lange Vei.

Nu lev vel, kjære Ven! Jeg haaber snart at høre fra Dem igjen. Lad
 endelig ikke Sorgen for oekonomiske Anliggender influere for meget paa
 Deres Humeur; hold blot Aanden vedlige. Jeg kommer nu til at ende mit
 Brev til Dem med mange hjertelige Hilsener.

25 Lev vel og vær munter!

Deres Ven

E. Collin.

[*Tilføjelse til Brevet af Faderen Jonas Collin:*] Edvard spørger, om jeg vil
 skrive et Par Ord? med Fornøielse; i Paris, gode Andersen, passer det sig
 slet ikke at sørge over litteraire Avindsmænd! forresten lev vel!

Deres Collin.

59. *Fra E. Collin.*Kjøbenhavn d. 25de Junii 1833.

Kjære Ven!

Hermed sender jeg de forlangte Penge: nemlig: 83 Specier eller 166 Rbd. r. S. — à 209 & 210^{1/2} = Bco m ¥ 247.4 i en Vexel paa Handelshuset: Rougemont de Lowenberg i Paris. Disse Penge har jeg skrabet sammen 5 paa følgende Maade.

Af de 33 Specier (omtrent) som Reitzel skal betale, kunde han for Øieblikket kun udrede.....	20	Specier	
Fader har da tilskudt de øvrige.....	13	->-	
De 50 Specier, som De ønskede desuden, har jeg optaget af Deres Reiseunderstøttelse for næste Aar.....	50	->-	10
			83
		Specier	

Naar De altsaa kan faae 50 Specier for Agnete, maa disse betragtes som 100 Daler af Deres Understøttelse for næste Aar, men de kan jo naturligviis faae dem, naar De vil. — 15

Hilsener fra Alle i det Uendelige. — Lev vel, kjære Ven.

E. Collin.

60. *Til E. Collin.*

Paris den 29 Juni 1833.

Brevet er kommet, Gud skee Lov! igaar fik jeg da endeligt et fra Dem og Ludvig Møller. Min Vrede paa Dem, min stærke Bedrøvelse, maa just 20 lære Dem, hvor uendeligt meget jeg holder af Dem! Jeg har ikke sovet nogle Nætter for Deres Skyld, men nu er Alt glemt, min første Tanke er igjen et Brev til Dem! Hvor ofte har jeg ikke allerede læst Deres! men det var saa lidt! det er skrevet i hast, und mig snart en ordenlig Time for Deres Tanke, jeg giver Dem halve Dage. — Eet Udtryk i Brevet har bedrøvet 25 mig, men jeg er vis paa, De ikke har meent det saa haardt, jeg er ogsaa slem til at lægge hundredfold Tyngde i ethvert tungt Ord der kommer fra

23 Dem] først skrevet ham.

hvem jeg elsker; det er nu næsten glemmt, thi jeg er usigelig glad for Deres Brev! lykkelig over at jeg ikke har tabt Dem, thi De var mig alt halvt opgivet. Tænk Dem om De var i Udlandet og alt paa tredie Maaned, efter at have selv skrevet mange Breve, endnu intet hørte, De var vist blevet
5 langt anderledes hæftig end jeg. — Skriv nu snart igjen, men skriv ikke i Galop, skriv naar De lidt venlig tænker paa mig, og send ikke Brevet bort 8 Dage først efter at det er færdigt, det synes at have været Tilfældet med dette jeg fik, skrevet den 12 og først her den 28. — Jeg holder dog meget mere af Dem end af Ludvig, thi jeg har været mest vred paa Dem;
10 jeg turde ikke stole saa ganske paa ham, derimod var min Tillid til Dem urokkelig, jeg var saa vis paa Deres Breve; men vort Venskab er ogsaa langsomt og grundfast opvoxet i forskjelligt Veirligt, Ludvigs derimod skjød op paa een smuk Sommerdag. — Naa giv mig nu Haanden, min egen kjære Eduard, vi ere de gamle Venner! ikke sandt? Og De vil heller aldrig
15 bruge hæftige Udtryk i Deres Breve, ikke mere bedrøve mig saa langt borte fra Dem, hvor der gaaer Uger før vore Tanker mødes og forstaaes. Vær mig altid god, mit Væsen er for fast voxet til Dem, at jeg kan taale at stødes bort. Men nu vil vi sladdre, faae en glad Passiar. O, jeg seer Dem saa tydelig i den hvide Habit med Piben i Munden, see venligt og trofast
20 paa mig, Beauty ligger i Stolen og stræber efter at danne en Cirkel, Theodor staaer lidt fortvivlet med sin Bog og ønsker os borte for ei at gribe forstyrrende ind i hans lærde Virksomhed og udenfor synger himmelblaae Drenges, »min Moster hun er syg, hun er daarlig!« ja, jeg er ganske hjemme! O hvor jeg har meget at fortælle! men nu kommer vel Deres Jette og saa
25 har De kun Tanke for hende, jeg troer jeg bliver jaloux! Det gode, lille Menneske! hils hende grumme meget! — Tilfældet har ført mig sammen med Heyne, men han behager mig ikke, der er vist intet godt ved ham som Menneske. Jeg har, efter Anmodning, leveret til det franske Blad: »L'Europa litteraire«: en Afhandling over Danmarks Litteratur og
30 Theatervæsen, som Schram har oversat, men det er ikke hvad det skulde være. Jeg mener, at hvad man kan tænke paa Dansk, kan ogsaa tænkes

paa Fransk, og hvad man klart tænker, kan ogsaa udtrykkes. — Til min Sproglærer har jeg selv begyndt at skrive Stiil, men det duer ikke. Her har De en Oversættelse af mig selv af eet af mine Digte: »Voici un conte, une fable: L'animal qui dans la coquille, batti dans la profonde mer salée ayant produit sa perle, meurt. O amour, mon cœur l'a créé, et cette perle 5 d'amour me ravira la vie!« — Her ere ellers altfor mange Landsmænd, jeg taler mere Dansk end Fransk og saa bliver det ikke til noget! Sproget er heller ikke saa let som man troer og Udtalen meget forskjellig fra hjemme. Jeg kan gjøre mig tydelig, forstaae Hovedsagen i Skuespillene, men slet ikke pluddre Alt hvad jeg vil. Mine Landsmænd, hvad der paa een Side 10 er smigrende og behagelig, komme oftest til mig; af dem alle behager Artellerie Lieutenant Dinesen mig mest det er et aandrigt, godmodigt Menneske, hvis Kundskaber i sit Fag, vist vil gavne hjemme. Vi sladdre tidt til ud paa Natten. Kammerjunker Carstenskjold har No 2, han er [af] megen Godmodighed, og er aldeles fri for den Raahed, som desværre — 15 men lad os ikke tale ondt om Nogen. — Jeg boer i Hotel med Schram, der jo ogsaa reiser paa offentlig Bekostning. Han er meget lystig, og med flere, driller mig daglig over min »forunderlige Uskyldighed i Paris«, han er ellers saare godmodig og bliver ikke vred, skjøndt jeg sædvanlig gjør tvertimod hvad han foreslaaer, han siger ogsaa at min bekjendte Godmodig- 20 hed, er i Paris gaaet over til Trods, men jeg vil nu have en Villie, det er paa Tiden og jeg kan tænke ligesaa sundt som nogen Anden. — Det er ellers en skrækkelig kort Tid Skuespillerne ere her, de kan umuelig have mindste Nytte deraf, — dog det rager ikke mig! men saameget seer jeg, at mange som reise, kunde ligesaa godt blive hjemme, dog anvender jeg 25 det ikke paa nogen bestemt i Særdeleshed. — Enhver har godt af at komme ud i Verden, om ikke andet, saa for at luftes lidt i Tankekammeret. — Vor Qya-Minister Koss hædrer mig ofte med sin høie Nærværelse, i min endnu høiere Bopæl. — De Conninck gjør god Handel, men er en Gnavpose ved Middagsbordet, han hjælper mig ellers med Søemands Udtryk til Agnete. 30

— Apropos! det er jo en forbausende Nyhed at Fru Viborg lægger sig efter Folkemængdens Formerelse: De Conninck har fortalt mig derom. Hvorledes er dog det gaaet til? — Morphi er her i Paris som nydende Borger, han har besøgt mig og bad mig hilse Dem og Viborgs. Beed Justitsraaden
5 eller Fruen glæde ham med Brev, han længes meget derefter. Han har lagt sig et stort Skjæg til og seer noget gammel ud. — Hvad mig angaaer, skal jeg være blevet noget mere bleg, men see meget mere bestemt ud, holde mig bedre end før og gjøre færre Sving med Armen. Jeg har ogsaa faaet mig et Par Sommer Buxer af simpelt graat Lærred, (der her er bragt i Mode),
10 og dem har Skræderen skaaret saa ypperligt, at jeg med eet har faaet baade Laar og Læge! der seer man dog Formens evige Magie. Jeg har ordenlig Fornøielse af at see paa mig selv, bare man kunde see de Been hjemme, men de ere ikke lange nok til at strække til Danmark! — Her ere ellers mange Ting man faaer for saare godt Kjøb, siig mig i næste Brev om
15 jeg intet skal besørge for Dem, det kan jo komme hjem med Skuespillerne, Schwartzsen reiser alt om henved 4 Uger, for at gaae over Berliin. Man kan faae gode Veste for omtrent 14 ½ Dansk, jeg har een jeg kan stadse med; der ere endogsaa til 4 ½ Dansk, men de ere meget simple, men altid til at bruge og have Facon. Af berømte Forfattere og Componister kan jeg
20 skaffe Dem Portraitter hver for 3 Skilling Dansk, det samme er Tilfældet med Prospecter af Kirker. Landkort, hvert for 3 Skilling Dansk komme ud i denne Tid og ere gode. Paa Boulevarden sælges Værker for Spotpriis. Giv mig nogle Comisioner! — Husk ellers paa at jeg vil forlade Paris den
10 August for at gaae til Schweits; jeg blev gjerne længere her i Paris, men
25 jeg maa passe Aarstiden. De 3 Maaneder her er forlidt, nu den halve Tid er forbi, har jeg knap det Overfladige. Jeg maa see hvorledes det flasker sig med Veiret. — Hjertelig Tak for Deres Arrangement med de 83 Species; jeg haaber sidst paa Aaret at kunne sende Agnete hjem og da afgjøre min Gjæld; hvor jeg længes efter at De skal læse den, jeg er snart færdig med
30 første Act, eller om De vil, første Afdeling, De veed den bliver i tre. —

24 August] *herefter først skrevet* og at jeg.

Dinesen er ganske henrykt i den, sætter den langt over Maanederne. — Siig mig nu om De raader mig, ikke før at sende noget hjem, før min Agnete kommer, eller jeg skal give mine Anskuelse af Paris. Disse kan man jo i Grunden ikke bedømme mig for, som Digter, men Folk gjøre jo forunderlige Ting. Send mig strax i Reitzels Bogpakke, til hans Boghandler her, 5 min italienske Grammatik og mine Digte, har De noget andet da er det velkomment, som f Ex nogle jydsk Aviser eller en »Dag«! — Lige i dette Øieblik bringer min Garçon mig et Brev fra Jette Wulff, hun er i Holsteen; nu har jeg med van Dockum sendt et Brev hjem, adresseret til hende, men der ligger flere Breve inden i, f Ex til min Moder. Vil De derfor ikke, dersom 10 det endnu er Tid, lade Commandeuren vide det, at han kan aabne det og tage dem ud, før Pakken sendes til Holsteen, dersom hun endnu er der. — Hvad gaaer der af Øehlenschläger der siger: en Jøde kan ikke være Digter! Herre Gud, hvor det store Menneske kan snakke. — Hertz er jo nu borte, som jeg hører var det jo at ønske at man kunne sige det samme 15 om hans Nytaarsgave. Nu er her ingen Plads mere; derfor lev vel min kjære, kjære Ven! hils dem alle, Lind og Louise, Drevsens Børn især Viggo, der vel svarer paa mit Brev. Tak Deres Fader for det par Ord han glædede mig med i Deres Brev. Hils Moderen og Hr: og Fru Drevsen, Kjæresterne osv fra

Deres trofaste 20

Andersen.

[I Margen:] Or. Lehmann kommer til Paris! Hils Gottlieb og Theodor!

61. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn eller rettere:

Nygaard d. 8de Junii [3: Juli] 1833. 25

Nr. 4. Naa, saa Gudskee Lov da, at mit Brev kom til Dem. Jeg har længe med Længsel ventet at høre fra Dem, at De havde modtaget det. Jeg har siden den Tid skrevet eet, hvormed fulgte Anviisningen paa de 83 Specier,

14 store] *understreget med to Streger.*

som De ønskede. Naar jeg saaledes regner mit Travemünde-Brev med, saa er dette Brev No 4., med hvilket Nummer jeg derfor betegner det.

De havde allerede halvt opgivet mig? Det er nu sagtens en poetisk Talemaade, men licentia poetica ∴ den Frihed, som Poeter have til at sige
 5 Folk Ubehageligheder, gaaer ikke saa vidt, at man maa sige, at man har opgivet sin bedste Ven, fordi han i en Maaned lader være at skrive. Dog: Eulalia! ich verzeihe dir!

Det har dog glædet mig at see Dem skrive, at De holder meer af mig, end af Ludvig. Oprigtig talt: jeg vidste det, jeg var overbeviist derom;
 10 hiint Venskab er, som De selv bemærker, for meget Øieblikkets Barn, De var et modent Menneske, da De lærte ham at kjende; jeg derimod har kjendt Dem, som den poetiske Carricatur, som vi kaldte: »Clamatoren«, der kom og læste sit »Skovkapel« etc. høit for os, jeg har kjendt Dem, som Skoledrengen, der gennemgik en haard Prøve, jeg har kjendt Dem som
 15 ung Student, jeg har fulgt Dem paa Deres Dannelses-Bane; jeg har endelig lært at kjende i Dem det sande Digteranlæg, det ufordærvede, naturlige Hjærte, jeg har lært at agte hiint og at elske dette; paa Deres Digterbane har jeg troligen deelt Deres Glæder og Deres Sorger, skjøndt jeg maaskee ofte ikke har været saa aldeles tydelig for Dem, naar jeg, med
 20 min mindre Ildfuldhed, ikke altid kunde dele Deres Anskuelser af Andres Adfærd imod Dem. — Her er min Haand, Andersen, vi ere de gamle Venner.

Jeg kan vel sætte mig ind i, at den danske Omgang der ei er Omgang for Dem. Det er jo vel behageligt paa et fremmed Sted at træffe Danske;
 25 men skal man nyde rigtig godt af Udlandet, og i Særdeleshed lære dets Sprog, maa man rive sig løs fra alt Dansk saavidt muligt. Dette er vel ogsaa Grunden, hvorfor det for Dem ei vil gaae med Sproget; og det gjør mig meget ondt. Ved at læse det Sted i Deres Brev, som handler herom, siger min Familie: »Bare han dog ikke bliver fordærvet; skriv noget til ham

¹² Carricatur] *I en Note under Siden har Collin tilføjet* De misforstaaer mig dog ikke, fordi jeg bruger dette Udtryk.

derom«! Hvad skulde jeg skrive derom? Holde moralske Forelæsninger for Dem kan jeg ikke; det vilde desuden være latterligt, og være til ingen Nytte. Havde De en Fader, som kunde skrive Dem et kjærligt Brev til i en saadan Anledning, da var det en anden Sag. Da Gottlieb og jeg vare i Berlin i vort Rus-Aar, skrev Fader os et Brev til, hvori omtrent følgende 5 Udtryk forekom, som rørte mig ubeskriveligt: Kjære Børn, jeg vil ikke give Eder Formaninger, men blot lægge Eder paa Hjertet, at eet eneste Feiltrin kan være nok til at forbitte hele Livet.

Nok herom!

Naa det var ret, at De vil have en Villie. Det er min Sjæl ogsaa paa 10 Tiden, selv om den udarter til lidt Trods. Jeg har forresten allerede mærket her hjemme i den sidste Tid, at De var paa gode Veie

Hvis De skulde have nogle originale Bemærkninger at gjøre om Paris, da synes mig, at det kunde være ganske bravt at faae dem, inden De sender Agnete hjem; men det forstaaer sig, de maatte udarbejdes med Flid. 15

Det er mig umuligt at love Dem bestemt at faae den italienske Grammatik og Deres »Digte« med en Reitzelsk Bogpakke; thi Reitzel siger, at han ikke for Tiden har noget at sende.

De siger, at det, efter hvad De hører, var at ønske, at Hertzes Nytaarsgave var borte. Det er formodentlig en forfeilet Idee af en af vore Lands- 20 mænd i Paris, maaskee Hr. Schram, som har troet at sige Dem noget behageligt ved at rive et Product af Hertz ned. De feiler aldeles: Nytaarsgaven er ganske fortræffelig; den er sin Forfatter værdig. . .

For denne Gang vil jeg slutte hermed. Lev vel kjære Ven.

Deres 25

E. Collin.

Subscriptionsplan

Herved indbydes Lysthavende til at subscribere Deres Navne, som en Hilsen til Andersen. Det koster ikke noget. Subscribersamlere tilstaaes de sædvanlige Fordele. 30

Motto:

Henriette Collin Tak for Brevet!
 Ingeborg Drewsen Følg for Gudsskyld ikke Baggers Anskuelse
 Louise Collin Skriv mig snart igjen til, og glem os ikke ganske!
 5 Forstaaer De Ingeborg?
 W. Lind Paris er en farlig Bye; soyez ferme.
 Jette Thyberg Jeg kan ei finde noget Motto,
 Men jeg skal hilse fra Doctor Otto.
 Jonna Drewsen Ærbødigst
 10 med paaholden Pen. Drewsen.
 Waldemar NB Flere vare ikke tilstede; men de Fraværende
 ligeledes antages at samtykke i hvad de Mødende be-
 Viggo slutte.
 ligeledes Th. Collin.

15 62. *Til E. Collin.*

Paris den 19 Juli 1833.

(Overleveres i hans egne Hænder)

Min egen kjære Eduard!

De faaer næsten alfor mange Breve fra mig, saa De ikke kan skjønne der
 paa, men naar jeg sidder ene paa mit Værelse, flyver min Tanke altid til
 20 Dem og da maa jeg pluddre lidt; skriver jeg nogen Anden til, saa synes
 jeg at der var saa meget at sige Dem, og da begynder jeg paa et Brev til
 Dem, før jeg selv veed af det. Klokkeren er over Eet i Nat, jeg kommer lige
 fra Gymnase dramatique hvor jeg blev halvkogt af Hede. Jeg kan ikke
 sove, og imorgen sender jeg Brevet til Deres Fader afsted, jeg maa da putte
 25 dette par Ord ind til Dem. Først tak for Deres to sidste Breve, jeg fik dem
 begge paa eengang, (i forgaars). Vexelen var ogsaa meget velkommen,
 thi De kan troe, her er ubegribeligt dyrt! — Tak for Arrangementet med

Pengene! jeg haaber, at sende hjem med Stage den første Deel af Agnete, (De veed den bliver i tre) jeg reenskriver paa den. Deres Fader meente at det ikke var værd at sende noget om Paris hjem, men lade Agnete selv gjøre Begyndelsen. — De kan ikke tro hvilket Barn jeg er, tidt om Aftenen læser jeg noget af Agnete for mig selv, og bilder mig ind De 5 høre det, kommer der saa et Sted jeg holder af, synes jeg ordenligt at see Deres Glæde. O Gud give De ret maa fornøie Dem over Agnete! det er bestemt ogsaa godt, og jeg haaber man nu vil indrømme mig »Opfindelses Evne«, ikke som altid sige at jeg »mangler Stof«, De veed, det reed Critikken altid paa. — De er et rart Menneske, med den »Subskriptions Plan«! 10 ja har jeg ikke altid sagt hjemme: »Eduard har dog de bedste Indfald!« Takde kjære Subscribenter! men jeg savnede Gottlieb og Gusta Petsholdt. De ere dog ikke vrede paa mig? — Jonna og Waldemar have jo holdt ganske fornuftigt paa Pennen, de kjære, store Børn, men min lille Viggo har gjort Knuder i hvert Træk! jeg faaer vel tage hans Underskrift for Svar 15 paa mit Brev. Kunde han forstaae det? Hvor jeg dog længes efter Dem Eduard! jeg troer Adskillelsen har gjort mit Venskab til Kjærlighed, jeg bliver saa underlig veemodig naar jeg tænker paa at jeg nu snart gaaer længere bort fra Dem, jeg har en bitter Anelse om, at jeg aldrig faaer Dem eller de Kjære der hjemme at see, og jeg troer paa den, thi i Grunden var 20 det vist dog det Bedste for mig! Misforstaae mig ikke! Jeg troer, at Livet ikke vil bringe mig megen Ro og Glæde og at det derfor var lykkeligst at døe medens man havde sit Lykkes-Solskin. — Jeg vilde dog saa gjerne see dem allesammen endnu engang, ret Øie mod Øie tale med Dem min trofaste, kjære Ven! — Kan De ogsaa ret føle hvor kjær De er mig? Men jeg bli- 25 ver ganske veemodig! til noget andet! — I disse Dage skal jeg vandre paa Boulevarden og Quaierne for at faae Fingre paa Bøger og Kobbere til Dem. Det vil vel falde lidt vanskeligt at faae dem hjem, men jeg skal fordele dem mellem Landsmænd, saa godt jeg kan og først og fremmest sende Dem Fortegnelsen, saa kan De see hvad De har faaet og hvad De endnu mang- 30

1 sende hjem] først skrevet sende Dem hjem.

ler. — Imorgenaften skal jeg see en nye Opera: Fængselet i Edinburg jeg glæder mig ret dertil. Det falder mig ellers ind, da jeg i Dag havde Time hos Sproglæreren kom jeg til at nævne Tegnér's Frithiof og Ingeborg og han rettede mig da til Frithiof og Edimburg, thi sagde han, Edimburg var
 5 en Stad i England. — Paa Mandag faae vi en ny Opera i Academie royal de musique, som kaldes »Ali Baba ou les 40 Voleurs«. Det kommer vel neppe paa vort Theater da der skal være saa mange Hovedpersoner deri. Musikken er af Cherubini! (seer De Weyse vil De da bringe ham en ret venlig Hilsen fra denne Componist, samt fra mig). Hvorledes lever Deres
 10 Jette? Hun skriver jo Vers seer jeg paa Subskriptionsplanen; det er ellers ikke smukt afhende, at hun vil gaae ind i mine Fortjenester, for ogsaa heri at udfylde min Plads i Deres Hjerte. En lille Krog maa hun dog unde mig! jeg trænger desuden til meget mere Plads end hun, da jeg er saa stor! Med de hjemvandrende Landsmænd følger Brev til hende og Søsteren, hvem
 15 De imidlertid, tillige med Familien i Tvergaden maa bringe min hjertelige Hilsen. Hører De ikke noget fra Emil? Hils hans Fader og Sødskende. — Laan Jette Wulff mit Portræt at copiere, hun har bedet derom. — Endnu engang kan jeg faae Brev fra Dem her i Paris, dersom De vil skrive Postdagen efter at De faaer dette. Gjør det kjære Ven, thi naar jeg reiser herfra
 20 kan jeg ikke høre hjem[me] fra før jeg er i Florents eller Rom og det er da saalænge. — Lad mig faae et kjærligt, trofast Brev til min Afreise, jeg vil læse det tusinde Gange paa min Flugt over Bjergene, have Dem med mig min kjære, kjære Eduard! Tak for Haandtrykket til Forsoning, vi stodes tidt har jeg lagt Mærke til, men det er naturligt, fordi Hjerterne ligge saa
 25 nær! — Nu lev vel! Gud velsigne Dem i Alt! ingen er Dem en trofastere Broder end
 H. C. Andersen.

[I Margen:] Otto Müller har skrevet mig til fra Milano, at arangere for ham til hans Ankomst her den 26. Juli. Hils Ludvig! NB De har vel faaet en lille Pakke fra van Dockum, giv den til Søsteren paa hendes Fødsels-
 30 dag med min bedste Hilsen!

1 Imorgenaften] først skrevet Iaften.

63. *Til E. Collin o. a.*

Paris den 27 Juli 1833.

Alle mine kjære Subskribenter.

(ogsaa Gottlieb og Jomfru Petsholdt samt Mimi, thi mit Hjerte har subscriberet for dem) gjælder dette Brev. Den første Julidag er nu tilende, jeg sidder hjemme i mit noble Kammer, med Otto Müller som Naboe, 5 (han kom igaar); min første Tanke gjælder de Kjære der hjemme, hør nu, hvad den første Dag bragte! imorgen Aftenskal jeg nedskrive den følgende og paa Mandag, den tredie Dags Fata; man veed slet Intet ret forud. Her gaee mange Rygter; betydeligt Militairt er trukket sammen, Gud veed hvorledes det løber af. — 16 unge Piger have faaet hver 3000 Frank til Ud- 10 styr. Pigerne ere Døttre af Faldne i Julidagene 1830 og Juni 1832. — Imorges (den 27 Juli) begyndte Festen ved Solens Opgang. Der bleve skudte Æresskud fra l'Hôtel des Invalides og l'Hôtel de Ville; disse Skud gjen- 15 tages hvert Qvarteer hele Dagen. Udenfor Louvre, hvor nogle af de Faldne ligge jordede, vare opreiste sorte Altre med Indskrift »De døde 15 for Fædrelandet«. Trefarvede Faner vaiede rundt om, og alle Fruentimmer og Mandfolk som kom forbi, kastede smaae Bouketter af Evigheds Blomster, paa Gravene. Flere Borgere, meest Nationalgardister, gik enkelt ind og hang deres Krands paa Gravstøtterne. — Lignende Sørge- 20 monumenter vare opstillede paa Marché des Innocens, Champ de Mars, 20 i rue Froidmanteau og paa Bastilpladsen. Dette sidste Sted var det smukkeste. Her var den sorte Tribun omviklet med trefarvede Slør og over 100 Faner, afsamme Farve, smukt arangeret som en Kuppel, vaiede i den blaae Luft. Imorgenstunden var der Sørge- 25 musik og Fete i alle Kirkerne, paa hvis Taarne stode smukke Sørgetrophæer for de Faldne. Tre 25 stolte Flag med Julidagenes Dato var opreist paa Pont neuf om Henry IV Statue. Det var den hele Festlighed i Dag. — Varmen var trykkende og man kunde mange Stæder ikke komme frem for Mennesker, dog var alt saa stille, men det var jo ogsaa Sørgedagen. Flere privat Folk havde de-

15 Faldne] først skrevet faldne. 24 Fete] I Ms. synes at staa i Fete.

coreret deres Huse med Flag og Sørgegardiner. — Nu til Aften brænder der matte blaae Luer paa de Dødes Grave. Det har noget ganske underligt ved sig. Folk er saa stille, ret som Havblik før Storm. Rundt om seer man Vagt. Alt tyder paa Julidagene, selv i Boutikkerne have Kræmmerne 5 enten sorte Vare sadte frem, eller arangeret hvidt, rødt og blaat sammen i Vinduerne. — Imorgen begynder Friheds Festen og paa Mandag Glædens! — Sov nu vel for i Dag alle mine Kjære der hjemme! —

Midnat den 28 Juli 1833.

— Hvor jeg er træt og udaset af denne Dag! Hvilken Hvirvel af Menne- 10 sker og Forlystelser. Imorges Klokken 8 var jeg alt ude. Hele Boulevarden, der er en halv Miil i Længde var besat med Nationalgarde. Overalt vaiede det trefarvede Flag. Hele Champ d Elysées var besat af Kanoner og Militairt. Det var en utrolig rød, bølgende Masse, mellem de grønne Træer. Paa Ludvig XVIII Plads var opreist en stolt Obelisk der hvor Kongen 15 og Maria Antoinette bleve henrettede. — Gaderne vrimlede af Mennesker, alle Balkoner vare overlæssede med Damer. Klokken 10 kom Kongen paa en lille Hest, han reed hele Boulevarden igennem, tog hver 3^{die} Nationalgardist i Haanden, sagde ham noget behageligt. Var ganske Kam- erat med dem. (Det greb Stage, saa han fik Taare i Øinene). — Klokken 20 11 var jeg ved Vendome Pladsen med Otto Müller, hvor vi maatte give 6 Frank for at sidde paa en Tønde. — Det var uhyre dyrt men det eneste Middel. En saadan Masse Mennesker har jeg aldrig seet! Tage og Skorstene vare besatte. Trængselengik paa Liv og Død! Manskreeg og jamrede, Fruentimmer besvimed, og bleve holdt høit i Veiret. Luften var lummer 25 som en Skrædersal. — Her sad vi næsten 5 Timer. — Klokken 1 $\frac{3}{4}$ var Kongen ved Vendome Støtten, der var herlig bekrandset. — Napoleons- Statuen hang der et blaat med Guld Bier besat Tæppe om; paa et givet Tegn, faldt dette, og en underlig Mumlen gik gjennem Mængden, Hat- tene fløi af og der raabtes »vive la memoire de Napoleon!« Høit oppe paa 30 Støtten stod hans stolte Billede. Himlen var graae, men lige rundt om

ham, ganske blaae Luft. Mit Hjerte bankede saa forunderligt, det var et herligt Øieblik, gid de Kjære der hjemme havde været der med! Nu passerede 100000 Mand forbi os! det fik aldrig ende. Gud hvor dog et Menneskeliv er lidet, i saadan en Masse. Nogle raabte vive le roi! men Mængden skreeg »à bas les forts!« (Kongen har nemlig ladet begynde paa Forter uden for Paris, hvor han vil have sine Soldater ved Haanden). Folket skreeg det samme med og saa knugedes Massen dræbende mod hinanden. — Fraperende var det ellers med hvilken Høflighed, de vagthavende Soldater og Officerer behandlede Folket. Ingen havde dragen Sabel, de bad med venlige Ansigter om at gjøre Plads; Regimenterne selv forandrede Stilling for at slippe igjennem. En enkelt Soldat, som reed dem for barsk ind paa Livet, reev de Sabelen fra, og der blev noget Larm. Ellers var Alt særdeles fredeligt! Overalt Glæde og Lystighed, men ingen fulde Folk som hjemme hos os! — Først Klokken 7 om Aftenen (fra 1³/₄) havde alle Soldaterne passeret forbi! Den stakkels Konge saae ogsaa medtaget ud; det har vist ogsaa været ham en haard Dag; selv det at maatte staa med blottet Hoved for Napoleons Støtte. — Nu begyndte Festen i Tuilerie-Haven. Nær var jeg klemt ihjel. Müller travede om med Dinesen og jeg med Kammerjunker Hafner, men knap to kunne holde sammen. Udenfor Slottet var opreist et Galerie 500 Musikanter, 300 Trommeslagere, 200 Sangere og 100 Sangerinder, dog kunne vi, noget derfra, kun høre en dump Lyd. — Paa Seinen var bygget et tremastet Skib, noget de fleste Parisere aldrig have seet; det har kostet meget og kan kun bruges til Festen. Alle Flag hang der paa og da det mørknedes begyndte en Tournering paa Vandet. Tusind Rakter og trefarvede Ildkugler spillede i Luften. — Klokken 9¹/₂ begyndte et glimrende Fyrværk paa Place de la Concorde. Pariserne jublede og klappede i Hænderne. Alle offentlige Bygninger vare smagfuldt illuminerede. Kirketaarne og Kupler besaaede med Lamper. En glimrende Stjerne anbragt over den halvfuldførte Napoleons Port. — For at slippe hjem maatte jeg tage en Vogn, Vrimlen var frygtelig. Mit Blod koger og mine Fødder snurrer, jeg er træt! a revoir! —

Paris den 30 Juli 1833.

Julidagene ere forbi; fredelige og glade! igaar var den sidste Festdag.
 — Ved Daggy hørtes en Salve fra Hotel de Ville. Klokken 10 lagde Kongen Grundstenen til Vareoplag og Mineralkabinet i Jardin des Plantes.
 5 Ude i Champ d Elysee var alt som i Dyrehaven hos os! Vilde Dyr, Kunster og Gynger. Flere Orchestre vare opreiste og Trængselen stor. — Her var ogsaa to smukke Theatre hvor der gjortes Kunster den hele Dag og det gratis. — Jeg travede dygtig om og saae nu en smuk Tournering paa Seinen. — Hvidklædte Roerkarle styrede nogle lange Baade, paa hvis
 10 ydderste Ende stod en Lancier, mødte nu en blaaskjærfet een af de røde, da stødte de med Landserne mod hinanden, saa een af dem faldt i Vandet og maatte svømme over til den anden Side. Ved hvert Fald lode Pouker og Trompeter. — Paa alle Byens (25) Theatre, gaves gratis Forestilling. I den store Opera havde de »Robert le Diable«. Alle Forestillingerne be-
 15 gyndte Klokken 2 om Eftermiddagen. Otto Müller og jeg gik ind i to, nemlig Theater français og »Theater Palais royal«, her var propfuldt, Publicum sang »vive la france!« den Ene hang paa Ryggen af den anden og der blev umaadeligt klappet! — Klokken 6 (Eftermiddag) var der stort Taffel i Hotel de ville (Byens Raadhuus; paa Grevepladsen), her spiiste
 20 de Kongelige, samp[t] alle de Nygifte i Julidagene; efter Taffelet var et stort Bal for 4000 Mennesker, hvor til jeg havde den Ære at være indviteret. (Fru Falbe skaffede mig nemlig paa anden Haand en Billet fra Hertugen af Orleans, jeg skrev til vor Chargé d'affaires Koss og fik een til Otto Müller, saa vi kom sammen) Billeten var affattet som et Brev og lød som
 25 følger: Le Prefet du departement de la Seine, au nom du Corps Municipal de la Ville de Paris a l'honneur d'inviter Monsieur Andersen au Bal qui sera donné a l'Hotel de Ville, le 29de ce mois, a l'occasion des Anniversaires de Juillet. On se réunira a 8 heures. — etc. etc. Det var da Noget jeg var meget glad over, thi 14000 Ansøgninger om Adgang var blevet afslaaet.
 30 Jeg fik mig da Sko og Silkestrømper, hvide Handsker og Haaret kruset efter første Pariser Mode. (Bare Fruentimmerne hjemme havde seet mig,

jeg: »var saa bleg og dog saa smuk«). Lidt over 8, kjørte jeg med Müller og Carstenskjold derhen. Hele Grevepladsen var fuld af Mennesker, der og rundt om i Byen var stor Illumination. Vi steg nu af ved Hotel de ville. Trappen var belagt med Klæde og hvert Trin prydet med Blomsterpotter. Guirlander og Krandsede duftede rundt om og alle Værelserne blændende 5 oplyste. — Der var da en Vrimmel, en Trængsel, hvor om man ikke kan gjøre sig Idee. Den store Balsal hang der 29 Lysekroner i, foruden mange Lampetter. Væggene vare indlagte med Speile og oven over hang trefarvede Gardiner. I Loftet var anbragt et Julikors og en trefarvet Stjerne og fra disse udgik Guirlander. Damerne sad paa et Slags Amphitheater paa 10 begge Sider, (8 Bænke bag hinanden) og vare særdeles smagfulde klædte, nogle vare meget smukke og kastede Blikket frit omkring. — Henved Klokkeren 10 indtraf Kongen og Dronning[en] med deres Familie, de bleve modtaget med et »Vive le roi et la reine! vive la familie royale!« — Kongen var særdeles mild og forbindtlig. Dronningen saae meget lidende ud; hun er 15 gammel og skal have taget sig Julirevolutionen meget nær, da hun holdt meget af den forviiste Konge-Familie. — Hun smilede saa veemodig og var dødbleg. — Midt i Salen var opreist en Throne for dem; jeg stod tæt ved; nu blev der givet Tegn til Ballet, men der kunde ikke gjøres mere Plads, end for 6 Par. Prindserne og Prindsesserne vare nogle af de første 20 som dandsede. — Men da jeg skriver dette Brev for nogle Damer hjemme, maa jeg vel fortælle lidt om Damernes Paaklædning. Dronningen var i en hvid klar Kjole, med røde og blaae Blomster. Paa Hovedet havde hun en Turban af Diamanter med en lille brun Fjær og en meget bred af samme Slags men med halv guul, halv hvid Farve. — Kongen var i mørke blaat 25 med et stort rødt Baand. — Hertugen af Orleans var blaae med røde Buxer. — Prindsesserne ganske hvide, uden mindste Stads. — Vi bleve opvartet med Iis og Hindbærvand ogsaa var der bløde Silkedivaner. — I et af Værel-

9 en] *skrevet 2 Gange.* 12 frit omkring] *først skrevet frit Blikket omkring.* 23 blaa] *derefter har A. senere tilføjet et utydeligt Ord (vistnok tætte); efter det flg. Blomster har A. begyndt med hvortil eller hverket; men ikke fortsat.*

serne hang et ganske mesterligt Malerie som forestillede Bestormelsen af Hotel de ville i Julidagene; hvor en smuk Dreng staaer forrest med Fanen og bliver ramt af en Kugle, en mindre Dreng slaaer Tromme og nogle kraftige Mænd, med begejstrede Ansigter følge efter. — Gjennem flere
5 Værelser fulgte jeg den kongelige Familie til den anden Balsal, hvor der var næsten smukkere end i den første, kun var Lokalet mindre. Det gjorte ellers et sært Indtryk paa mig, at der just ved de Kongeliges Indtrædelse spillede det Nummer af Operaen »Gustave«, under hvilket Kong Gustav bliver skudt. De fleste Stykker til Dandsen vare af denne Opera og af
10 »Robert le Diable«. — Midt inde i »Hotel de ville«, der danner en Qvadrat er en stor firkantet Gaard, den var fra første Sals Høide, lige med Balsalene, aldeles bedækket med Bræder, hvorover laae graat Klæde. Her var sat en Mængde Træer og Blomster og et kunstigt Vandspring med eau de colonne i Midten, saa at det ganske var en Have under aaben
15 Himmel, hvor man kunne gaae igjennem. Ogsaa her var et Orkester og deiligt oplyst. De pyndtede Damer og Herrer vandrede barhovede om, saae det havde Udseende af en Feeverden. Klokken 2 var stor Spiisning, hvor det gik med Viin og Alt gratis, men jeg kjørte hjem før den Tid, Otto Müller blev og fik dandset. — See, her har De nu en Skizze af det Hele i
20 disse Dage, undskyld at det er saa daarligt sat frem, men jeg har været træt om Aftenen naar jeg kom hjem og nu i Dag maa jeg lade Pennen galopere da Brevene skal afsted i Formiddag. — De kan ellers troe, at der var broget Selskab paa det Bal; Folk fra alle Verdens Kanter. Der stod to svenske Herrer og talte høit i det de ikke troede man forstod dem, den ene sagde:
25 »Dronningen er ikke vakker, men hun kan være meget brav!« — Der gik en ækel Ægypter i sin stykke Dragt og skulede saa fælt, som det var en Morder der saae sig om. — Illuminationen har været meget smuk i Aftes især paa Kuppelen af Pantheon; men nu veed De Alt hvad jeg veed! gid De havde været med! — for saa havde De faaet mig at see!!! — Den nye
30 Opera Ali-Baba af Scribe og Cherubine gjør ingen Lykke. Stakkels Scribe — skjældes læsterligt ud fordi han har fordærvet dem Tusind og een Nat,

man vil ikke indrømme ham Geni for en Centime. — Stage har paalagt mig at bringe Conferentsraaden og hans Familie en ret inderlig Hilsen osv. — Han var med Falbes paa Ballet, og stod bag Damernes Stol. — Vi have ellers nu en uhyre Varme; jeg længes nu lidt efter Landluften og forlader snart, maaskee for evig, det herlige, brogede Paris. Det er dog Byernes By! gid alle Mennesker kunne komme her til, blot for en Maaned. Lev vel allesammen! glem mig ikke! med inderlig Hengivenhed

Deres

H. C. Andersen.

64. *Til E. Collin.*

Paris den 30 April [3: Juli] 1833. 10

Min kjære, kjære Eduard!

Her følger et Brev til Dem og alle de andre om Julidagene. Dersom Jette Wulff er ariveret, kunde De lade hende læse det med, saa behøver jeg ikke at skrive det samme til hende; dog det beroer paa Dem. Hr. Liunge vilde De vist ogsaa forbinde Dem om De gav ham en enkelt Notits af 15 Brevet. Det har ellers været tre dyre Dage, men man kommer jo aldrig mere til slig en Fest, det er en Epoke i mit Liv! Gid De havde været her! ja, min trofaste Eduard, jeg har ved hver Glæde, ret ønsket at De kunne have deelt den med. Igaar havde jeg haabet Brev fra Dem men fik ikke. De kan ikke troe hvor man saa langt borte, længes derefter! — Den 10 20 eller 16 forlader jeg Paris! jeg har stærkt i sinde at leie mig ind hos en Familie i Schweits og blive der een Maaned, for at være nødt til at tale fransk. Man siger at jeg for 20 preusiske Dalere kan komme i Pension og det er da mindre end det Halve af hvad jeg giver ud i Paris. Lidt kjedeligt vil det vel blive, flere raade mig derfra, men jeg troer det er fornuftigt, 25 kan det kun lade sig gjøre! jeg tager da enten til Locle mellem Jurabjergene, (det skal være en smuk Landsby), eller til Vevay ved Genfersøen, taler Fransk, studerer italiensk Grammatik, skriver paa Agnete og — —

faaer maaskee Hjemvee i min Eensomhed. Dog endnu har jeg ikke ret Idee om hvorledes det bliver. Mit næste Brev vil mælde min Afreise og Reiseplan; jeg skal da fortælle en Deel om Paris og om det Liv vi føre. De Danske hænge her sammen som Borer; det er slet ikke rart og de ere ikke
 5 alle lige elskværdige. — Her er ordenligt et lille Kjøbenhavn, formeligt Partier, men i al Venskabelighed; jeg hører til »det diplomatiske«, dog det fortælles Dem vel af Hr Schram og Seemann, med meget mere! Jeg kan ellers tænke mig hvor der vil blive snakket om Paris og — meget forskjelligt! Gud skee Lov, jeg ikke skal høre det! — Men nu lev vel, min egen
 10 kjære Ven! skriv mig endelig snart til, er jeg borte fra Paris da besørger Carstenskjold Brevet til mig. — Tænk paa mig, som jeg paa Dem! Flere Danske bede at hilse! — i fuld Galop!

Deres broderligsindede

Andersen.

15 65. *Til E. Collin.*

Paris den 7 August 1833.

Kjære Ven!

Hvorledes det gaaer med mine Breve veed jeg ikke, men det veed jeg at næsten hver 14de Dag har jeg skrevet til Dem eller Deres. At De fra den 29 Juni til den 27 Juli ikke har hørt noget fra mig, begriber jeg ikke
 20 og Deres »Contrabebreidelser«, bedrøve mig, men hvad der endnu gaaer mig nærmere er de forunderlige korte Breve! De skriver, næsten altid kun paa første Side, de tre andre er hvidt Papir. Det seer mere ud som Pligt-Breve, end som Breve fra Vennen; til Udlandet pleier man dog at skrive lidt mere og man mangler aldrig Stof naar man holder af den man skriver
 25 til. De Breve jeg har seet til Petsholdt i Rom vare ogsaa ganske anderledes! — Hele fem Breve har jeg rigtignok faaet fra Dem, medens jeg kun har skrevet 10 a 12, men kun et eneste af Deres, det med Subscriptionsplanen

4 her] *Ordet »her«, der først stod efter Borer, har A. flyttet herhen.* 11 Brevet] *først skrevet Budet (?). Før Tænk] begyndt paa Nu lev . . .*

i, nærmede sig nogenlunde alle mine [i] Længde. — Tyve Linier er den sædvanlige Taxt der tildeles mig! De kan blive vred, slet ikke vilde skrive, ja det er jo værre! maaskee straffer De mig ogsaa saaledes for min Misfor-
 nøiethed. Ludvig Müller har kun givet mig eet Brev paa hele min Reise, det havde jeg ikke troet, thi jeg veed, selv om man har meget Arbeide, 5
 man kan altid faae nogle Minutter til at tænke paa dem i, man har kjær. Maaskee forlanger jeg formeget! Hvad Fortjenester har jeg vel til at gjøre saa store Fordringer? — Paa Torsdag den 15 August forlader jeg Paris, jeg føler mig veemodig stemt der ved, her kommer jeg neppe mere. Meget godt har jeg fundet som jeg nu maa give mit Farvel. — Jeg har været mere 10
 tilfreds her end jeg havde haabet, havt færre mørke Øieblikke end Hjemme. Den Mængde Danske der boede i samme Hotel som jeg bidrog vel paa een Side til Behageligheden, men var ogsaa en Deel til Fortræd. Alle Naturer passe ikke sammen! Sproget lærte vi heller ikke det af, vi kunde, og der blev tidt gjort Arangementer der ikke varesaa ganske oconomiske. 15
 Flere Gange har jeg undslaaet mig og da gjalt jeg for lidt egensindig, andre Gange har jeg maatte være med og det koster; for nu at bringe Balance igjen i Tingene maatte jeg undvære andre Fornøielser, f Ex Theatret, der mere interesserede mig. Nogle af de gode Folk man lader reise i denne Verden er ogsaa Graasteen med Fernis, ikke polerede Marmorstatuer. 20
 (Det er en almindelig Bemærkning!) — Jeg har levet saa indskrænket jeg kunde og dog er det altid gaaet til en 40 Species om Maaneden, Vadsk alene gjør et dybt Greb i Pungen. — Jeg maa sige, at i hvor elskværdig De var strax at sende mig den lille Vexel med 83 Species, Pengesorgen griber forstyrrende ind i mit Liv. Ved min Afreise fra Paris har jeg af 450 25
 Species til Rest 75 Species og paa Creditivet 500 $\frac{1}{2}$ Banko. — Veed De nu, hvormeget Otto Müller har givet ud og han gjælder for en Oconom, over 1000 Species i lidt over et Aar. Schram, Schwartsen og Seeman have knap sluppet med 300 Species i tre Maaneder. Alt dette fortæller jeg Dem kun for at De ikke skal troe jeg ødsler eller bærer mig uklogt ad. — Tre Uger 30
 maa jeg anvende paa Schweits, skal jeg have Gavn deraf, Reisen dertil

og siden til Mailand, gjør jeg i den Tid ikke ringere end med de 75 Species. — Nu har jeg havdt den Lykke, eller hvad skal jeg kalde det, den Behagelighed, at Madam Jürgensens Broder i Locle i Neufschatel har tilbuden mig at tilbringe 3 Uger i hans Kreds, jeg er af Manden selv indviteret og
5 har taget derimod, da jeg saa i al den Tid bliver nødt til at tale Fransk, eftersom de ikke forstaae andet. Det er en stor Gevinst for mig paa Sprogets Vegne. Desuden en Slags Oeconomie, skjøndt en Present maa jeg vel altid give! Først i Slutningen af September vil jeg altsaa være i Mailand, har da 500 ₰ Banko til Reisen over Genua og Florents til Rom, med disse
10 skal jeg leve til ind i næste Aar, egentligt til Marts ud, men det er umueligt for ethvert Menneske; I Januar slipper det bestemt og det er derfor min Bøn at jeg i den Maaned faaer Penge fra Hjemmet. Jeg stoler fuldkommen paa Dem, thi har jeg ingen Penge, kan jeg lige saa godt springe i Tiberen! Hvorledes det nye Creditiv nu skal adreseres til mig veed jeg
15 ikke, men De har rimeligviis besørget Pengene til Bindesbøll og de ere vel komne rigtigt. Hvor der var saare meget, kjære Ven, at tale med Dem om, gid vi dog vare sammen! jeg gad saa gjerne udtale mig om min Omgivning, om Alt her i Paris og om — mit eget Hjerte! troe mig, Dem kan jeg jo nok sige det, jeg forlader virkelig Paris, saa uskyldig som jeg kom, vel
20 er mit Øre blevet meget forvent, jeg har selv kommet til at sige imellem en tvetydig Spøg, forledt af Tonen her, men det er ogsaa al min Synd! gid jeg maa komme hjem, saaledes som jeg forlader Paris! — Ved at nævne Hjemmet faaer jeg ellers altid en underlig Fornemmelse, De vil ikke misforstaae mig, men jeg frygter for den Tid jeg skal vende tilbage. Det staaer
25 mig som en uhyre Smerte at komme hjem i de gamle Forhold; jeg maa blive ude halvtredie Aar, og det lader sig vel ogsaa gjøre, i saa lang Tid forandres vel mit Væsen og der kommer mere Vand i mit unge Blod. Jeg har skrevet til Ludvig om at tale til sin Fader om det Lassenske Legat, vil De ikke skrive mig en Ansøgning og indsende. Det er mig, som De seer,
30 aldeles nødvendigt at jeg faaer dette, skal jeg ei være nødt til at skrive for at faae Penge til Livets Ophold; og det vil man vel dog ikke naar jeg kan

levere noget Bedre ved at arbeide efter min Muses Lune. Det vil vel meget komme an paa hvad Indtryk min Agnete gjør paa Folk hjemme, om jeg faaer mere Opmuntring og Understøttelse. Med Stage kommer en Afskrift af første Deel hjem til Dem, læs den nøie igjennem og siig mig om De har samme Haab for den, som jeg. I Schweits skriver jeg mere og i Rom 5 vil den blive fuldendt og Resten sendt hjem sidst paa Aaret, vidste jeg blot hvorledes? Men kommer Tid, kommer ogsaa Raad! —

Kjære, bedste Eduard!

Paris den 9 August 1833.

Hvorledes gaaer det dog til at De ikke faaer mine Breve hjemme! igaar fik jeg Deres sidste Skrivelse og seer at De endnu Intet har hørt fra mig 10 over i 4 Uger. Har Deres Fader heller ikke faaet Svar paa sit Brev? Længe før Julidagene skrev jeg. Det er en Regel og Naturdrift hos mig, strax at svare paa Breve, især til Mennesker jeg holder af som dem der hjemme. — Gud veed nu om De faaer dette Brev! Med Seemann kommer der Breve til hele Familien, jeg har næsten siddet en Nat oppe for at sladdre med 15 dem allesammen, og jeg skal synes at være en daarlig Brevskriver! — Det er virkeligt baade ærgerligt og bedrøveligt! Med Bjerring har jeg sendt Dem 18 Kobbere, Portrætterne koste hver 2 Sous Stykket, Taglioni og Vuerne af Paris hver 4 Sous, det er omtrent 1 Rdlr i danske Penge for dem alle sammen. — Angaaende Bøgerne har jeg ikke kunde udrette stort, De 20 skal høre mere derom ved Stage. Seemann har La Fontaines samlede Værker med, jeg kan ikke opknibe den billigere end 4 Frank 3: omtrent 9 ½ i Danske-Penge, vil De ikke have den beholder jeg den selv. — Jeg maa dog fortælle Dem lidt om de Danske, De veed her ere nogle Jøder, Jakopsen, Salomonsen etc. etc., densidstnævnte fortalte ved sin Ankomst at han havde 25 været paa Comedie med Kongen i Hamborg, taledede kun om Hof etc. etc.; ved den store Fete i Julidagene paa Hotel de ville, hvor De veed jeg var, vilde disse da ogsaa, men da de ikke kunne faae Billet gik de op til Mairen med deres Pas og bad, som Reisende, dog at faae Adgang. — Jeg tog hjem

før Bordet, men veed det af de Andre, at Jøderne søgte op til det øverste Bord satte sig ved Thiers og de første Ministre, hvad Begreb de have givet om de Danske maa vor Herre og det franske Hof vide. Stage eller Schram bildte den ene ind, han havde dandset med een af Prindssesserne. — De
 5 gjør Dem ikke Begreb om hvorledes jeg længes efter Dem! Ja Eduard, De er mig uendelig kjær! Deres Jette kan, paa sin Maade, ikke holde mere af Dem end jeg! Altid næsten, er De i min Tanke, jeg veed ogsaa at De er og vil være mig trofast! De kan ikke troe hvormeget jeg veier hvert Udtryk, hver Ytring i Deres Breve, derfor siig aldrig nogen Bitterhed eller noget
 10 der seer ud deraf, det falder mig tungt paa Hjertet og vi ere for langt fra hinanden til strax at kunne blive tydelige for hinanden. At jeg klager over Deres Breves Korthed viser Dem just hvilken Priis jeg sætter paa, ret længe at kunne høre Dem tale! — Naar De nu har læst første Deel af Agnete, skriv mig da til, men det maa være før den 8 September, skal det træffe
 15 mig i Locle. Det er en Landsby i Neufschatel og jeg boer hos Monsieur Houriet rimeligviis til den 17 September; dog troer jeg ellers det bliver bedst at De sender Brevet, ligesom før, gjennem Legationen til Paris. Carstenskiold der er Attaché her ved Legationen faaer alle Brevene i Hænder, han har lovet at besøge hvad der skulde komme til mig, sendt til Schweits
 20 hvor han veed min Adresse. — Jeg venter ganske sikkert Brev. — Det sidste jeg sender her fra Paris (paa Torsdag) gjælder Deres Søster Louise, jeg har lovet hende det, men i Omslaget faaer De et Par Ord med. — Otto Müller beder mig at hilse Dem og Gottlieb, vi boe Side ved Side, have to smaae Værelser sammen. Han lider i denne Tid af Seinevandet, Stage befinder
 25 sig heller ikke vel, men det er kun en Overgang. — Otto Müller møder med frygtelig store Knæbelsbarter, jeg arbejder paa et Par til min italienske Reise for at see ud som de Andre. — Dette Brev faaer De rimeligviis den 19 August, da er jeg, troer jeg, mellem Dole og Geneve, ja maaskee i Geneve. Tal med Deres Fader om mine Vaudeviller, det er mig af stor
 30 Vigtighed at faae dem omsat i solide Penge. Alt hvad De kan sige mig om

3 eller Schram] *er senere tilføjet.* 18 Hænder] *først maaske Haand.*

Penge er Musik i mine Øre, og jeg digter bedst ved Musik. I Brevet til Schweits maa De endelig bekræfte mig Visheden om det nye Creditiv i Rom i Januar, og efter dette tale meget om Agnete. — Lev nu vel min bedste Ven! Gud lad Dem leve frisk og vel for os alle sammen! Jeg seer saa tidt paa Deres kjære Billede. Digteren Düport, (Forfatter til *Qvækeren* 5 og *Dandserinden*) saae det igaar og fandt det lignede Paer saa meget. — Han har skrevet en nydelig fransk Oversættelse af Schillers: *Jordens Deelning*, i min Stambog. Det er ækelt at Scribe ligger paa Landet, jeg vilde gjerne have kjendt ham. Lev nu vel! gid dette Brev snart komme til Dem, Deres
trofaste, broderlige 10
 Andersen.

66. *Til E. Collin.*

Paris den 14 August 1833.

Kjære, kjære Ven!

Her sender jeg Dem den eneste Guld-Frugt som mit poetiske Træ i denne Sommer har leveret, gid den i Smag og Udseende behage Dem vel 15 og ret vække Lysten efter mere. — Gjem den i Deres Væрге til jeg kan sende Resten, hvilken jeg begynder paa i Locle, det skal være en meget stille By, jeg vil vist derfor faae mange Øieblikke, hvori min Muse kan besøge mig; den gode Dame holder ikke af stort Selskab; De vilde kunne indlægge Dem stor Fortjeneste hos hende ved at sende mig, snarest mueligt, en Afskrift 20 af den gamle Vise om Agnete; det vil sige, ikke Baggesens Bearbejdelse, der staaer i Odeon af Sander, ikke heller den øhhlenschlægers[ke] Romance Agnete, men som sagt, Originalen, jeg troer den findes i Rhabeck og Nyerups Udgave af *Kjæmpeviserne*! send mig den i et Brev til Locle! Brevet selv kan gaae gjennem Legationen til Paris, hvor Carstenskjold da 25 besørger mig det tilsendt. Hvad mit Manuscript angaaer, da læser De det hjemme, desuden to Andre uden for Huset, som have bedet mig derom, nemlig Jette Wulff og Fru Lessøe. Disse to gode Damer faae det ene. Vil

De, efter selv at have læst det, sende det paa 2 Dage til Jette, hun besørger det til Fru Lessøe der atter giver hende det tilbage. De har saaledes Jette Wulff at holde Dem til. At Ludvig læser det er naturlig. — Glem for Guds-Skyld ikke, at jeg i Januar faaer det nye Creditiv i Rom og skriv mig til
 5 Locle derom, men skriv før den 6 August, at jeg endeligt faaer det. — Imorgen tidlig Klokken 6 er min Afreise. Det vil blive meget trættende, saaledes fire Nætter og Dage at sidde stuvet i en Vogn. Lev vel min inderlig kjære Ven, hold af mig og min Agnete, som jeg holder af Dem.

Deres broderlig sindede

10

Andersen.

Efterskrift

Her følger med Agnete, tre Sange, som vi have afsjunget; den længste seer De nok er et Spøg, som maa blive privat, da der er gjort Løier med os allesammen, men finder De at den anden den fra Mai 1833 var værd at
 15 offentliggjøres, da lad Liunge faae den, han bliver vist meget forbindtligt for den. At der ligger lidt Sandhed i hvert Vers er vist, i Schwartsens Vers, staaer om »Hjertevennen« : Henriques hvem han altid drev med. Om Seemann, ja, det er taget lige ud af Livet. — Müller gik med et Slags tydsk Hat, saa stor som en Paraplye og leed i Maven af Seinevand. — Stage
 20 og Agenten fandt Alt i Paris dybt under London, hvor vi andre Stakler ikke have været. Carstenschields forstaaes af sig selv. Delong er en halv Dansk, der er et Slags Comissionær. — Hafner en ung Don Juan, Schram drak tidt Øl med Damerne paa Boulevarden. — Falbes forstaaes nok. Mit Vers er de Andres Yttring, at jeg bestemt var en Tartuffe med min Uskyldighed,
 25 jeg troer det ikke, kun det om Knæbelsbarterne er vist! De leer. Brænd denne Efterskrift.

14 den anden o. s. v.] først skrevet de to andre ... vare ... dem. 23 Damerne] understreget med 2 Streger.

Titelblad som ikke skal trykkes.

Agnete og Havmanden

af

H. C. Andersen.

Anmærkning for de Enkelte som læse dette Manuscript. —

5

I den gamle Vise om Agnete synes mig at ligge et levende Billed paa den forunderlige Higen efter noget Andet end det man netop har, hvilken findes hos os Alle; Utilfredshed og Stræben efter et ukjendt, nyt Væren, driver Agnete i Bølgerne, hos Havmanden ønsker hun sig atter tilbage og da hendes Ønske opfyldes føler hun sig dobbelt ulykkelig, til Døden giver hendes urolige Sjæl Fred. — Mit Digt vil komme til at bestaae af to Dele, her er den første, hvilken indeholder Agnetes Ungdom og hvorledes hun kommer til Havmanden. Det ender med et Efterspil: Havmandens Bryllup. Anden Deel skal kaldes »Agnete Havmandens Viv«, og foregaaer 50 Aar efter den første; hele hendes Udvortes har i denne Tid, der kun forekommer hende som 7 Aar, aldeles ikke forandret sig, men al hendes Slægt er død oppe paa Jorden, Hemming undtagen, Elskeren er bleven en Olding, der lever i Erindringen om hende og i de gamle Viser. Liden Kirstens Søn er Helten her, det er Kirkeklokkerne ved hans Bryllup Agnete høre paa Havets Bund og som der vækker hendes Længsel efter Oververdenen. Hemming er den første hun møder deroppe, men kun han kjender hende, hans Skræk driver hende ind i Kirken hvor alle Smaabillederne vende sig om for hende og bringer hende til at frygte for sin Sjæls Salighed, saa hun ikke mere tør følge Havmanden, der kalder hende med de grædende Smaae; den Mindste af disse faaer hendes Hjerte til at briste, og Stenen ved Stranden hvor Hemming jorder hende, bliver vaad af Havmandens Graad. — Paris den 14 August 1833. H. C. Andersen.

10

15

20

25

Dersom jeg dør før dette Arbeides Fuldendelse da ønsker jeg dette trykket med mine »Erindringer«, Lev vel allesammen!

[I Margen:] NB. Dette Blad skjæres af før det, i sin Tid, kommer til Bogtrykkeren.

30

67. *Til E. Collin.*

Paris den 15 August 1833.

Kjære, kjære Eduard!

Lev nu ret vel! imorgen gaaer det længere bort fra Dem! jeg er ganske bedrøvet ved Tanken derom, hvormeget kan dog ikke møde før vi samles
 5 igjen, og Gud veed om det skeer. Med Stage faaer De Brev og min Agnete, deri staaer min Adresse; skriv endelig strax efter at De har modtaget den, send mig Visen om Agnete, og Penge Udsigter, de ere dem som paa Reisen kaster det bedste Solskin i Hjertet, thi tænk dog hvor frygteligt det maa være at staae blottet for Alt ude mellem Fremmede. I Januar faaer jeg
 10 sikkert det ny Creditiv i Rom. — De Bøger De har skrevet om, har jeg søgt efter baade paa Boulevarderne og Qvaierne, men ingen findes, de maa tages i Bogladerne, vil De da have dem da skriv mig i næste Brev derom, jeg skal da mælde Otto Müller det, som har lovet at besørge dem kjøbt og en Hr Delong at sende dem med et Skib. — De Bøger som egentligt
 15 faaes for godt Kjøb er franske Classiker, Mad: Cottins Værker f Ex kan De faae for Spotpriis, men Sligt turde jeg ikke købe før jeg hørte Deres Mening, skriv det som sagt i næste Brev og Maaneden efter skal et Skib bringe Dem Deres Forlangende. Lev vel min inderlig kjære Eduard, tænk trofast paa mig.

Deres broderlig sindede

Andersen.

20

[*I Margen.*] Lad Liunge faae indlagte Seddel!

68. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn. d. 29de Aug. 1833.

I de sidste 8 Dage har jeg ved alle de hjemkommende Leiligheder faaet en heel Deel smaa Breve fra Dem. Tak, kjære Andersen, fordi De tænker
 25 saameget paa mig. Jeg vil nu gjennemgaae Deres Breve i chronologisk Orden.

Schram var hos mig i Dag, hilste fra Dem og bragte en lille Gliedermann til Viggo. Igaar overleverte jeg Viggo høitideligt et Exemplar af Deres

samlede Digte (omtrent 360 pag). De andre 9 Expl. skal jeg besørge udeelt efter Bestemmelsen; eet gjemmer jeg til Dem. Det til Øehlenschläger lader jeg indbinde i pænt simpelt velk Bind.

De klager over mine korte Breve; i Grunden har De Ret; men ved den forskrækkelig megen Brevskriven jeg maa give mig af med, værner man sig til at fatte sig i Korthed. Dette skal blive desto længere; De seer vel, at jeg har begyndt at skrive meget tættere, end jeg pleier.

Paris har været Dem et dyrt Opholdssted; men De har jo ogsaa haft megen Fornøielse, og seet meget; kun Skade, at det er gaaet saa daarligt med Sproget, som De selv siger, og som de Hjemkomne attestere. See endelig at indhente dette i Locle; der maa De kunne spare; giv ikke Presenter, det har De sandelig ikke Raad til, De kan jo skrive et Vers til Madamen.

Det resterende Reiestipendium skal De bestemt faae i Januar, eller, dersom Omstændighederne nødvendig skulde kræve det, endog før. I Tiberen skal De ikke springe, men ialfald er De da for lang til at drukne i den. Naar det nærmer sig til Penge-Tiden, minder De mig jo i Tide derom? Hvad det Lassenske Legat angaaer, da skal jeg, naar jeg hører fra Ludvig og hvis det kan hjælpe, gjerneskrive en Ansøgning. — For en god Timesiden fik jeg Deres Agnete. Jeg foer strax i den, men har naturligviis ei læst den endnu. Den skal blive leveret til Vedkommende, og kun til dem.

Kobberne med Bjerring har jeg faaet og takker for Uleiligheden. Dette og lignende Udlæg kan jeg siden liquidere eller refundere Dem, naar jeg sender Dem Vexel. La Fontaine beholder jeg naturligviis, skjøndt jeg ei har seet den endnu. Til Otto Müller vil jeg skrive om at købe mig Md. Cottin. Om Vaudevillerne kan jeg ikke sige Dem noget videre. Der kan vist ikke gjøres noget ved dem, før De kommer hjem.

Deres Sange har jeg læst. Den trykkelige synes jeg godt om, og har sendt Liunge den, tilligemed Deres tidligere lille Seddel til ham. Den utrykkelige er jo kun for en vis Kreds, og kan der have været ret moersom.

Kjøbenhavn har i den senere Tid haft mange sørgelige Nyheder: 3 unge

Søofficerer: Dahlerup, H. Bang og Krieger ere druknede, Vagtskibet ved Nyborg er forliist og Capitain Ellebrechts Søn druknede, Smakken mellem Kallundborg og Aarhus er forgaaet, Kammerassessor Petersen, som Develikkekjender, er druknet; to Dreng fra et Finlapper-Skib ere blevne
 5 revne ihjel af nogle Hunde, men nu hører jeg, at det er Løgn. — Lotte Phister har faaet Brev fra Directionen, at hun ei kan antages; Familien raser, hun har været hos Kongen, men uden Virkning. Hvad siger De om Følgende: i dette Efteraar skal Gottlieb og Augusta have Bryllup, deskulle boe hos den gamle Petzholdt; er det ikke en glædelig Nyhed? Apropos om
 10 Augusta: af den Vise, som jeg skrev ved Augustas og Lovises Hjemkomst fra Jylland forrige Aar, har De stjaalet nogle af de meest udmærkede og vittigste Stropher til Deres Sang, nemlig: la, la, la, la. etc.

Nu skulde jeg til at læse noget i Agnete.

d. 30te August. Nu har jeg læst omtrent det Halve deraf, men jeg su-
 15 spenderer min Dom, til jeg har læst det Hele. Kjøbenhavnsposten for igaar indeholder en Anmeldelse af de samlede Digte, underskrevet B., saa lydende: »Anm. tør forsikkre, at disse Digte ere noget ganske andet end Ravnens og Br. fra L. Det er vist ikke alene i vor Litteratur et sjældent Phænomen, at der udkommer en Samling af Smaadigte, stor 359 Sider,
 20 hvor maaskee knap de 20 indeholde noget Middelmaadigt, men den store øvrige Deel af Bogen deels har fundet deels fremtidig vil finde en inderlig Gjenklang i det dannede Publicums Hjerter. Naar Hr. Andersen derfor siger (p. 29): »Verden glemmer mig og mine Sange«, da maa Læseren ryste paa Hovedet og smile, ligesom muligt Forfatteren selv har smilt, da
 25 han skrev dette. Hr. A. aner vist ret godt, at hans Navn om 100 Aar, naar Professoren i den danske Litterairhistorie holder Forelæsninger ved Universitetet, paa ingen Maade vil kunne forbigaaes, men Forfatterens egne Ord (p. 53) ville da kunne anvendes paa ham: »og jeg er med i Paradens«. Paa Bogens Indholdsliste ere mange af Digtene smykkede med en Stjerne;
 30 denne Stjerne maa imidlertid ikke ansees for et Tegn paa, at disse Individuer skulde nyde fortrinlig borgerlig Agtelse fremfor de andre, det er ingen

Orden, intet Ridderbaand; det er ikke Forfatterens Hensigt i den litteraire Verden at ville indføre den i det daglige Liv stundom sete slemme Skik at ville poussere yngre Personer fremad og hædre dem fremfor ældre, fortjenstfuldere Mænd: nei, Stjernen betyder blot, at Digtene er nye. Den bedste Egenskab ved de to Oversættelser: d. 5te Maii og Mørket, er, at de kun ere to. Igjennem Andersens Bog skal man ikke gjøre sig bekendt med Byron og Beranger, heller ikke gjennem B. og B. i Bogen med Andersen. Som selvstændig Forfatter staaer Hr. A. paa et ganske andet Punct. Dog udgjør jo ikke denne lille Mangel noget Væsentligt ved det smukke Hele — saae vi ikke, endog ved hiin berømte Udstilling i det sidstforløbne Foraar, midt blandt de herligste Blomstestykker, ved Siden af det store, prægtige Malerie, der forestillede Naturens og Kunstens Genier, et underligt lille Søstykke med en Matros i en Jolle paa Havet, der langt fra kan sammenlignes med det øvrige Gallerie? — Tidens urolige, stridbare Elementer have ogsaa gjæret i den ellers som fredelig Mand bekjendte Digter; han har i Samlingen leveret en polemisk Artikel: Formens evige Magie. En underlig Modsætning til den belliqueuse Stemning er Tidens Tilbøielighed for det Sentimentale: for flere Aar tilbage foretrak alt Mange Baggesens: »Da jeg var lille« for alle de sunde, livlige, kraftige Stykker af samme Forfatter; Andersens Døende Barn synges overalt, men hans Sneedronning, hans Aftenlandskab, hans Moderen med Barnet maae staae tilbage!« Derefter fremsættes som en Prøve Digtet: »Lille Viggio«. Det er da endelig engang en Critikus, som mener Dem det godt, om han end ei udtrykker sig paa det Bedste.

Nu har jeg læst det Tilsendte af Agnete ud. Jeg er i Uvished med mig selv om, hvad jeg synes om den; i det Hele troer jeg ikke den svarer til min Forventning: De vil jo vel, at jeg skal sige Dem min oprigtige Mening. Hvad der meest har stødt mig, er, at der findes saamange trivielle, eller om De vil kalde det, almindelige Tanker, lange Tirader, som man seer i hvert andet romantisk Skrivt: f. Ex. hvor Zigeuneren beskriver sit Liv, vide Høvedsmandens Monolog i Preciosa, men især i mange enkelte Stro-

pher, som det her vilde være for vidtløftigt at udhæve. De 4 Bølgechor efter Agnetes Monolog og Havmandens paafølgende Sang, hvor han i alle sine Lignelser gaaer ud fra Gjenstande paa Landet, hvilket synes mig unaturligt, kan jeg ikke lide. Triviel er i Samtalen mellem Agnete og Havmanden
 5 Betragtningen over Qvindens Liv; et urigtigt Billede paa samme Sted synes det mig at være, at Qvinden »ligner Urten, der er dømt at voxte fast og qvægende om Roden«. Urter voxte ikke qvægende om Roden.

Nu fik jeg endelig hos Bogtrykker Schultz Visen om Agnete:

[*Her har Collin afskrevet Visens 20 Vers.*]

10 Jeg gaaer atter tilbage til mine Bemærkninger om Agnete: Hvor Havmanden har forladt Agnete, og hun alene hensynker i sig selv, kommer en Dialog mellem Alferne i Græsset, der i sin Idee aldeles er en Efterligning af Scenen i Aladdin, hvor Lympha og Zephyr færdes om den sovende Aladdin. Et andet Sted er ogsaa aldeles en fra Aladdin taget Idee, hvor
 15 Havets Chor, i Efterspillet, fortælle den Ene efter den Anden, hvorledes de have bygget Brudeslottet for Agnete; dette er kun en local Variation paa Scenen i Aladdin, hvor Lampens Aander bygge Slottet. En besynderlig Idee synes mig det er, at Bølgerne, der synge for at lokke Agnete, fortælle hende, at »Stormen klipper Mænd og Heste af Bølgerne hun seer«;
 20 der er, hvis jeg ei har misforstaaet det, at behandle hende som et Barn, som man kan lokke med Legetøi. Og da Agnete hører denne Sang, finder hun, at den klinger som et gammelt Drapa. Deres egen Personlighed træder paafaldende tydeligt frem i Hemming; H. taler i sin Samtale med Agnete paa samme Maade, ja, jeg forsikkrer Dem det, i Udtryk, som jeg ofte
 25 har hørt af Deres egen Mund til mig, naar De i en vistnok sygelig blød Stemning syntes, at jeg ikke holdt nok af Dem. De beskriver Deres egen Hjemvee, ikke Hemmings, Spillemandens, i Efterspillet. Overhovedet kan mod denne Character siges det samme, som Ingemann engang i et Brev sagde om Deres Phantasier og Skizzer, med Hensyn til Deres frem-
 30 trædende Personlighed, og Rimeligheden af Sindslidelser hos Dem — Grunden til disse kjender jo jeg af Deres Erindringer. Og imidlertid med

alt dette, er Digtet prydet med saamange skjønnne, virkelig høipoetiske og gribende Situationer og Udtryk, Planen synes mig saa heldig, m. m. at jeg endda kan forsone mig med det; men de omtalte Skyggesider — som de efter min Mening ere — have sandelig bedrøvet mig. De synes at tyde paa, at Reisen ei vil forandre Dem; Digtet har den samme Andersenskhed, 5 det vil sige, skjønnere Sider, end Deres ældre Sager, men ogsaa de samme Feil, og Hovedfeilen i Alt hvad De har skrevet er, efter min Mening, Deres Mangel paa Objectivitet — De tilgive mig dette æsthetisk-affecterte Udtryk. De spiller selv med i det Liv, De skildrer, De nedskriver Deres Følelser, idet De med Liv og Sjæl er inde i Situationen, men De har ikke den 10 Besindighed og den faste Overvægt og Magt over Deres Tanke, som Digteren har, der betragter sig som staaende paa et Punct udenfor den Verden, han skildrer. Dog, hvad skriver jeg! kan jeg troe, at De vil lægge Dem disse Ord paa Hjertet, uden paa den Maade, at De vil tænke: »Kan Edvard nænne at skrive mig saa haardt til, vil nu ogsaa han begynde at recensere 15 mig?« Jeg veed, at De vil tænke saaledes, De vil blive bedrøvet; men, kjære Ven, hvis jeg bedrøver Dem, hvis er da Skylden? jeg vil nødvendig bedrøve Dem, og derfor betænkte jeg mig ogsaa paa at skrive disse Bemærkninger; men da De har forlangt, at jeg endelig skulde skrive ret meget om Agnete, hvor kunde jeg da forsvare, at rose, hvad jeg ei finder godt? Og i Sandhed 20 jeg siger ellers ikke: amicus Andersen, magis amica veritas; thi jeg kunde gjerne falde paa at skjule Dem min virkelige Mening, naar jeg vidste den vilde bedrøve Dem.

Jeg længes ret meget efter at høre fra Dem, efterat De har læst dette Brev. De har saa tidt misforstaaet mig, og ligesaa ofte vendt tilbage til mig 25 igjen, at jeg ikke frygter for, at dette Brev skal gjøre noget vedvarende Indtryk paa Dem; det maa det mindst af Alt gjøre. Andersen! riv Dem, riv Deres hele Tanke ret bort fra Hjemmet, og Deres gamle Omgivelser, ellers kan De ei nyde Reisens sande Nytte. Vil De atter misforstaae mig, naar jeg gjør Dem en Slags Bebreidelse, som er foranlediget af flere hjem- 30 vendende Danskes Bemærkninger, at De bruger Deres halve Tid til at

skrive Breve: skriv ikke for meget hjem! Dersom De ikke misforstaaer mig, da jeg skriver dette, dersom De erkjender, at det er et velmeent og godt Raad, da viser De mig i Gjerningen, at De anseer mig for

Deres sandeste Ven

E. Collin.

5

69. *Til E. Collin.*

Le Locle paa Jurabjergene den 2 September 1833.

Det er alt længe siden jeg talte med Dem min kjære Ven! hvorunderligt er det ikke at være saalangt borte fra de, man ret holder af! Det er alt en Tid siden vi saae hinanden, vi ere begge blevne nogle Maaneder ældre
 10 og ude i den vide Verden, gjør hver Maaned saa meget som et Aar hjemme. Hvormange Ting har ikke grebet mig i den sidste Tid! Jeg forlod da Paris den 15 August, og var ordentligt ganske veemodig der ved, maaskee kommer jeg her aldrig meer og der ligger mig altid noget smerteligt i at sige et
 15 Farvel for stedse fra Noget jeg har faaet kjær. Kammerjunker Carsten-skjold og Lieutenant Dinesen vare mig to kjære Landsmænd og Otto Müller boede jeg sammen med og fandt saa meget elskværdigt hos, at jeg, ved ganske ene at forlade Paris, syntes at gaae ud i en ret fremmet Verden. Otto var oppemed mig Klokken fire om Morgen og fulgte mig paa Vognen, hvor det gik bedre med det Franske, end jeg havde troet. — Vi forstod
 20 godt hinanden og jeg generede mig ikke men lod Munden løbe, (rigtig nok ikke saa stærkt som hjemme). I Dijon saae jeg den smukke Kirke i Maaneskin, og paa Veien stjal en lille Dreng blandt Pasagererne Druer, som han delte med mig. Der var nok af dem, hele Marken stod fuld. Fra Dole kjørte jeg ganske ene i den store Diligence, saa jeg kunde lægge mig
 25 paa langs derinde og sove ret godt; Jurabjergene begyndte, de ligne ganske Harzen, Jorden viser ret sine nøgne Steenknokler; mange Steder seer det ud som det var Snee der laae. — Om Natten, i en lille By, jeg troer Champagnole, kom der to unge Pigebørn ind i Vognen til mig, de saae

ud som Præstedøttre hjemme. De spurgte mig først om jeg var en Engælænder, siden om jeg da var Spaniol; de vare særdeles nysgjærrige efter at vide Navnet paa min Fødeby, jeg sagde Copenhague og de gjentog »Corporal«, anderledes kunde de aldrig udtale det; den ene sagde, »o det er i Stokholm, jo jeg kan nok Geographie, jeg husker det!« — Næste Station 5 forlod de mig alt. De vare mig ellers temmelig nærgaaende, men det er nok den sydlige Natur der begynder at ytre sig. — Høit oppe paa Jura-bjergene, hvor vi kjørte tæt ved den dybe Afgrund, uden Rækvæ[r]k, og med Skyerne under os, mødte vi Deligencen fra Geneve; vi holdt, jeg stod ved Vognen og sang »Kong Christian«, da kom der en Mand til mig og 10 sagde paa maadeligt Dansk: »God Morgen, De nok ere en Danske?« Det var en Kjøbmand fra Altona, som kjendte Melodien og som nu kom og gav mig et Landsmands Haandtryk. — Landeveien gik som i Luften, og det morede mig at stirre ned i det svimlende Dyb, hvor Landsbyerne laae som Blomsterpartier i en Have. — Hvad jeg troede var Røg fra Hytterne 15 under mig, var Skyer, som laae paa Bjergene, nu kom vi til et Pas og jeg saae Genfersøen og Alperne for mig! — O kjære, kjære Ven, havde De dog været med! jeg var færdig at græde, det var saa stort og smukt. Som violette Glas Bølger med Sneeskum, malede høit op paa Horizonten stode Bjergene, de svømmede alle sammen paa en blaalig Taage, og Dalen 20 nedenunder var saa frodig, saa frisk grøn, som i den smukkeste Tid hjemme hos os. Veien gik i Ziksak ned af Bjerget, vi svævede i Luften — og det faaer jeg maaskee aldrig meer at see! — I Geneve, hvor jeg ankom den 18 August, besøgte jeg den gamle Puerari, der ret hjerteligt modtog mig, talte Dansk og ret levende og kjærligt erindrede sig Danmark og alle 25 Danske. — Et Par Aftner var jeg hos ham og Familie, og han har givet mig et Anbefalings Brev med til sin Søn i Milano, hvori det blandt andet hedder om mig. »Ses inspirations partent du cœur. Jamais de recherche tout est nature, vraie sensibilité, point de sensiblerie. Quand j'entends ses vers, il me semble que je viens de les faire et qu'il a ercrit ma pensée. Ils 30 resterons. Il a beaucoup de raport avec Baggesen!« etc. etc. Jeg fandt her

min gamle Fodreise. Puerari oversatte det døende Barn paa Fransk, men i Prosa, for at en god fransk Digter kunde give det i Vers for de Franske. Det er en nydelig, fredelig By Geneve, jeg hørte flere rørende Træk, hvorledes den Enkelte gjorde Alt for Staden. — Paa Theatret her, saae jeg

5 Scribes La maraine, og Rosinis »Barberen i Sevilla«, der havde det mærkelige at den blev udført af bare gamle Mennesker. Figaro lignede noget Cetti, især paa den fede Mave! Den fire og tyvende, tog jeg med Dampskibet fra Geneve til Lausanne, Søen var saa blaae, at neppe nogen Maler tør male os den saaledes, den syntes farvet. Montblank viiste sig nogle

10 Øieblikke, men svøbte sig derpaa ind i Skyer. Det var en deilig Dag. Fra Lausanne har jeg deels med Posten, deels til Fods gjort en ganske herlig Udflugt til Vivis og Slottet Chillon, bekjendt ved Byrons smukke Digt: De Fangne i Chillon. — Vandringsen fra Vivis til Chillon er det Første af den Slags jeg har seet. — Tænk Dem en snever Landevei mellem Mais-

15 marker og Viingaarde. — Bøndernes Tage overgroede med Meloner; — tæt ved den blanke, klare Søe, hvor store Kastanietræer kastede Skygge. — Det gamle Slot Chillon med sine skumle Mure og hele Baggrunden indsluttet af Fjelde, hvor Skyerne laae høit oppe, og hvor den øverste Top var hvid af Snee i det klare Solskin. — O Gud, hvorfor har jeg Dem dog ikke

20 med, min kjære, kjære Eduard! — Jeg var nede i Fængselet, holdt ved Jernringen hvor den ulykkelige Boniward sad lænket til i 6 Aar; øverst paa Pillen viiste man mig Byrons Navn, som han selv 1826 har hukket ind i Muren. I Slotsgaarden skrev jeg et Digt, et lille Hjerte Udbrud til ham, Friheden og — en Dame, der hjemme! — De kan faae det en anden Gang!

25 — Dagen efter tog jeg med Posten til Neufschatel for at besøge Houriets (Mad: Jürgensens Broder) her i Locle. Det seer uroeligt ud i Schweits; i Basel har det været meget blodigt, Flere ere dræbte og saarede. — Man ventede i Neufschatel paa en endelig Afgjørelse af Cantonets Skjæbne. Det seer ud til en Borger Krig; her ere tre Partier, et for Preusen, at Cantonet ganske skal være preusisk, et andet at det bliver ved det Gamle, et

30

tredie vil en sveitser Republik. I denne Uge skal det afgjøres. Jeg er dog et underligt Menneske, hjemme vilde jeg have frygtet for at være her, nu jeg er paa Stedet, har jeg ikke Tanke om Frygt. Lad skee hvad der vil! — I Søndags den 25 kom jeg til Locle, en lille By i en Dal høit oppe paa Jura, den ligger 1787 Fod over Neufschateller-Søens Flade og endnu betyde- 5
 ligere over Havet. — Bjergene er særdeles grønne, dybe sorte Granskove omgiver det Hele. Her er en forunderlig Stilhed, Skyerne ligge paa Bjerget hvor Kørne græsse! her er særdeles koldt; i Dag har det sneet og regnet, jeg har faaet i Kakkellovnen; det er som Vinter. — Familien jeg er hos, er ganske elskelig, især to gamle Søstre til Mad: Jürgensen; de beboe Stue- 10
 Etagen, og der indviteres jeg om Formiddagen ned paa Kaffe og Honning. Man forstaaer ikke et dansk Ord i hele Huset, i hele Byen; det er ganske fortræffeligt for mig; jeg maa sige Alt paa Fransk og jeg skal i disse 8te
 Dage jeg alt har været her, [have] gjort betydeligt Fremskridt. Ja tænk jeg oversætter dem Phraser af mine Digte paa Fransk og — mirabile dictu — de 15
 forstaae det. — Det er moersomt med de smaae Børn her, naar jeg ikke forstaaer dem, skribe de Ordene affuld Hals, i det de troe at jeg er døv. — Disse 8te Dage har jeg fra 6 om Morgenen til 8 om Aftenen kun spadseret, digtet og spiiist. Den dybe Eensomhed i de tætte Skove, det forunde[r]lige
 Halvmørke mellem Bjergene og Granerne, har ganske forunderligt grebet 20
 mig; det er første Gang i mit Liv at jeg har været saa ganske ene, thi her er slet intet for Adspredelse i denne By; jeg har været formelig hensjunken i Digtningen af min Agnete; hjemme har jeg kun i Øieblikke, naar jeg skrev et lyrisk Stykke, følt slig en Fornemmelse, her har jeg i fem Dage været i denne Exstase og Resultatet er at jeg har fuldendt Agnete. — Jeg 25
 føler mig lidt angrebet deraf, men jeg er tilfreds med mit Arbeide, De vil ogsaa glædes, thi vi faae Ære af det, spaaer mit Hjerte mig. Jeg bliver her endnu 8te Dage i Locle; al den Tid anvender jeg til at file paa det Skrevne, sætte til og reenskrive, saa at jeg, den Dag jeg reiser herfra kan sende det hjem, paa Ouverturen nær til anden Deel, den faaer De i et Brev 30

fra Rom, strax ved min Ankomst der, hvor jeg, om en Maaned, ganske vist venter at finde Brev fra Dem og høre deri om De har modtaget Agnete. Det maa være sikkert! Trykningen kan da begynde og Bogen kom[me] ud ved Juletid. Reitzel maa give 100 Rdlr Sølv for den, han
 5 kan godt vove det og jeg faaer 12 Exemplarer. — Pengene sender De mig med Stipendiet for næste Aar, det er da tilsammen 300 Species. — Reisen her i Schweits er mageløs dyr. En Middagsmad koster 4 Frank, (De veed 5 Frank er omtrent en Species) tusind Udgifter trænge sig paa, man mindst drømmer om; saaledes kostede det 10 Frank i Paris for at
 10 faae mit Pas paaskrevet. De gjør Dem ikke Idee derom. Nu eier jeg 450 ₰ Banko paa Creditivet og har 10 Napoleondorer i min Lomme, med disse 10 skal jeg give Drikkepenge i Locle, gjøre Reise i Schweits og naae Milano; jeg kan ikke faae det halve at see af hvad jeg vilde; kommer slet ikke ind i det Midterste af Schweits. (Bern, Uri, Untervalde etc.) men maa
 15 vælge een bestemt Vei, jeg tager da den vildeste, over, Martinack, Leuk, Simplon og Domo d'Osola til Lagomaggiore; af Vandfald faaer jeg da kun Pischewasche at see, og nogle smaae ved Foden af Simplon. Jeg forudseer tydelig at mine Penge slippe ved Aarets Udgang og at jeg vil have meget lidet at begynde det næste Aar med, tør derfor ikke flyve om som
 20 jeg vilde og skulde. — Jeg kan næsten græde derover; jeg vilde saa gjerne have seet Staubbach! — Da jeg nu har viist at jeg ogsaa arbeider, og min Agnete er hjemme, send mig da Pengene saaledes at de indtræffer ved Nytaarstider; ja hellere før end efter; jeg vil blive meget ulykkelig hvis jeg kommer i Forlegenhed, og De kan troe, det staaer sig vist ikke stort bedre
 25 med de andre Landsmænds Finantser. Deres Fader har ogsaa sagt at i December kunde Stipendiet alt sendes mig. For Guds Skyld kjære Eduard, jeg lægger Dem ret paa Hjertet, heller fortidlig end for sildig. — Lad mig endelig faae det ved Nytaar eller selv Juul, og husk paa at der gaaer en Maaned næsten, med et Brev fra Kjøbenhavn til Rom. — Adresseer det,
 30 saaledes som De vel har gjort til Bindsbøl eller Post restante; med Hensyn

til Vexelen, da lad Hambroe udstæde den paa spanske Pjaster, thi ellers bliver jeg skammeligt narret af Snyderen Torlonia i Rom, det sig alle Reisende. — Mine Klæder holde neppe længer ud end til den nye Ladning Penge komme, men briste de, saa trøster jeg mig ved at der er varmt og maaskee nok findes stærke Figenblade. — De skulde see mig i min graae 5 Bluse og brogede Hue; De kjendte mig vist knap. — Lev nu vel min kjære, kjære Ven, hils Fader og Moder, Sødskende og Kjæreste ret meget fra mig. Før til Rom skal De ikke skrive men gjør det, omtrent 14 Dage efter De har faaet dette Brev, thi tænk paa den lange Vei det har at gaae; jeg vil blive meget uroelig finder jeg ingen Brev i Rom. Send mig for Guds Skyld 10 Pengene til den omtalte Tid, skriv en Ansøgning for mig til Müller om det lassenske Legat og vær mig kjær som altid. — Af et Brev fra Odense, hører jeg at Prinds Christian har været i Hospitalet hvor min Moder er, spurgt efter hende og da han hørte jeg havde skrevet hende til, fundet dette saa ganske elskværdigt, (det underlige Menneske, det er jo naturlig), 15 at han har holdt Lovtale over mit Hjerte. — Paa den Maade høre der kun lidt til at vinde ham, men det er jo altid godt og jeg har tænkt paa, skulde vi ikke dedicere ham Agnete? Hvad siger Deres Fader? Lev nu vel min inderlig kjære Ven! Gud lønne Dem for Deres broderlige Sind mod mig,

Deres trofaste 20

Andersen.

[I Margen:] I dette Øieblik fik jeg et herligt Brev fra Jette Wulff, den velsignede Pige. Eduard glemmer mig. Nei! nei! nei!

Locle 2 September.

Kjære Eduard!

25

I Paris fik jeg et lille Brev fra Hartmann hvori han og Holstein beder mig skrive en Vise for Pantalone i Ravnens, istedet for den Scene med de 3 Masker; dette er ingen let Opgave; nu har jeg forsøgt det og sender det

4 briste de,] *Ms. har* briste, de.

her paa samme Papir, vil De klippe det af og give Hartmann, han sætter da en smuk Musik til og saa er jo den Qval hævet. Nu kan altsaa hele første Scene gaae ud i 2den Act og Pantalone synge dette Stykke. — Naar han er færdig og gaaet, forandres Scenen som før og Millo kan tage fat. Er det
 5 nu godt? — Skriv mig endelig til om mine to Vaudeviller; om vi endnu ere begavede med de samme Theaterdirecteurer og hvad der er sagt om Udgaven af mine Digte: »han iler saameget med at give ud! han har taget Alting med! den sædvanlige grammatikalske Skødesløshed. etc. etc. etc.« Ikke sandt! Gud veed hvad de finde at sætte ud paa Agnete; da hun
 10 er saa mange Aar i Havet maa hun dog endelig have vadsket sig! — Send Mad: Jürgensen medfølgende Brev. Hvad siger min lille Viggo og de andre Børn hjemme? Hils dem ret meget. Min Reiseplan fra Milano, er over Genua, Lucca, Pisa, Florents til Rom, der bliver jeg i Vinteren, tager i Foraaret til Neapel, mod Efteraaret 1834 over Rom og Florents til Ve-
 15 nedig, vandrer om i Tyrol, gaaer over München, til Wien, hvor jeg ønsker at være næste Vinter, i Foraaret til Prag og Dresden og da ud paa Sommeren til Danmark. Smukke Drømme! — Det Lassenske Legat faaer jeg vel, og fra Rom sender jeg vist et nyt Epos hjem; hvis Gud vil (?) Lev vel.

Deres hengivne Ven,

Andersen.

20

[*I Margen:*] Agnete, sender jeg ufrankeret med Posten, hvad De betaler er De saa god at trække fra mine Penge hjemme.

70. *Til E. Collin.*

Le Locle den 12 September 1833.

Kjære, kjære Ven!

25 Her sender jeg Dem min Agnete ganske færdig, endnu ikke seet af noget Øie uden mit, den danske Nøgle til Grotten hvor hun stod manglede de alle her; tag venlig imod det gode Barn, født mellem Bjergene, men dansk af Hjerte. Det er min nordiske Aphroditte opsteget af Havet, gid De maa

erkjende den derfor! Otto Müller som kun kjender første Deel, skriver smukt i sit Brev: »Du veed at Ludvig og jeg give os af med at støbe Paster, jeg holder mig til Lignelsen med Udtrykkene og tør bemærke at der gives Aftryk, som gjengive Originalens Feil, og Aftryk som har deres egne alene grundede i Støbningen, men endelig Aftryk hvorover man udbryder: 5 Gud, hvor det er deilig! man veed ikke om man mest skal beundre den skjønnede Form, eller det vellykkede Aftryk. Agnete vilde jeg saaledes kalde et skjønt Aftryk af en skjønnede Form!« — etc. etc. Er den første Side alt saa smuk i hans Øine og i Verdens da er min Sjælebevidsthed ogsaa grundet at naar man seer hende i sin Heelhed, vil man erkjende hvad der boer [i] 10 mig. — Som et Barn har jeg i Tanken klynget mig til den gode Gud, med Tak for Agnete, thi jeg troer det er et Arbeide der vil ikke døe hen med en Uges Snak mellem Kjøbenhavnerne. — Man har sagt om mig i Maanedskriftet for Litteratur: »en Digtersom eengang lovede noget«, og det sagde man efter mine Maaneder kom ud; disse Ord hænge som Gift Draaber 15 ved mit Hjerte, gid Agnete nu maa faae Ære og Solskin der kan dampe disse dræbende Dele bort. O Eduard! min Sjæl smægter efter levende at erkjendes som en Tørstig efter Vandet! ja, ja, jeg troer det! dette Arbeide vil skaffe mig Venner og De Eduard og alle de Kjære der hjemme vil glædes der over! Vær De nu Fader for min Agnete, medens jeg flyver over 20 Alperne og drømmer maaskee en ny Agnete op af Bølgerne, naar jeg seer Cypresser og Pinier og de smukke Mennesker i Italien; »la bella, l'adornabile Italia!« som Jette Vulff kalder det. — Tal nu med Reitzel eller en anden Boghandler om Agnete og lad den komme ud ved Juletider, vil De eller Ludvig besørge Corecturen og see til at jeg kan faae et Exemplar til 25 Rom, der kommer jo altid Skibs-Leilighed. — Jeg har reenskrevet det saa smaat, at det ikke skulde blive for kostbart at sende med Posten, derfor skal nu Boghandleren ikke troe at det er saa lidet, thi Bogen bliver større end mine Maaneder, naar den trykkes saaledes som jeg vil have det; samme Format som disse, men mere spaltet mellem de enkelte Scener, 30 som i Göthes Faust, eller i Alladin; det seer smukt ud. — Her er nu den

hele paa Dedicationen nær; jeg finder nu i Rom Brev, der siger mig om
 Deres Fader raader mig at give den til Prinds Christian. — Før De faaer
 Svar fra mig, kan der godt strax begyndes paa Trykningen, thi om mit
 Brev end ikke indtraf til den var sluttet, var De Mand for at gjøre et Vers til
 5 Prindsen, dog det skal De ikke plage Dem med, men skrive i Prosa den
 sædvanlige Tirade; men jeg tænker nok at kunde faae sendt Dem Brev
 før Trykningen er endt. — Ringere end 50 Species maa den ikke gaae, kan
 De faae 60 er det slet ikke for meget, thi naar den spaltes godt kan den
 nok blive saa tyk (og det er jo Hovedsagen) som min Harzreise og den
 10 gav Reitzel 150 Rdlr for, uden at brænde sig. Men jeg veed jo nok De er
 en god Handelsmand, De gjør det til min Overraskelse. — Hvad det
 Gramatikalske angaaer da øv De lidt det gode Barn, hun er jo født mel-
 lem fremmede Tungemaal. Jeg har ogsaa overalt skrevet »Gerdrud«,
 Otto Müller siger det skal hedde »Gertrud«, vil De rette det til det Rig-
 15 tige! De 12 Exemplarer jeg faaer har jeg bestemt til Følgende. 1) Faderen
 Collin. 2) min kjære Eduard. 3) den ikke brevskrivende Ludvig. 4) Jette
 Wulff. 5) Fru Lessøe. 6) Ørsted. 7) Oehlschlæger. 8) Hr. H. C. Andersen
 i Rom. 9) Bogtrykker Iversens Enke i Odense. 10) Prindsen, NB. dersom
 han skal dediceres? No. 11 og 12, til Weyse, eller Brøndsted eller Thiele
 20 eller to andre Mennesker hvem De finder jeg ikke burde forbigaae, altsaa
 de to Exemplarer til Deres Raadighed qua H. C. Andersen. Mon der
 nu er mere jeg skulde sige Dem, om det kjære Barn? — Jeg troer det ikke!
 Lad mig høre hvad Folk sige! hvad De og alle der hjemme i Hjemmets
 Hjem sige om hende, jeg kan nok taale at høre det, og saa slemt bliver
 25 det vel heller ikke! — Fra Lieutenant Dinesen har jeg faaet Brev fra Stras-
 burg at vi skulde mødes i Zürick og fra Kammerjunker Neergaard at vi
 skulde træffes i Neufschatel for alle tre at gjøre Reisen sammen i Schweits
 paa 14 Dage ad 3 Uger, det vilde være mig saa usigeligt kjært, men jeg har
 gjort Overregning og seer at Pengene ikke kan slaae til, naar jeg ei i Rom
 30 vil mangle, jeg maa altsaa opgive denne særdeles Behagelighed og ganske

ene tage den kortere, men deilig vilde Vei, om ad Montblanck over Simplon; hvad der ogsaa holder mig fra at gjøre Touren med, (thi det er ikke moersomt at reise ene i Schweits) er at jeg da blev 8te Dage kortere her i Locle og det var et Tab, thi det er forbausende hvormeget de 14 Dages Ophold alt gjorde paa min Fransk, jeg kan nu godt udvikle mig om Alt, bare jeg 5 nu ikke glemmer det naar jeg kommer til Italien og Tydskland; jeg er særdeles glad for Opholdet i Locle; moersomt har det i Grunden ikke været, men jeg har lært mere Fransk i 3 Uger der, end i 3^{1/2} Maaned i Paris, jeg har faaet Agnete færdig og det er saa godt som rede Penge og saa har jeg faaet mit Tøi stoppet og syet af de gode gamle Jomfruer Houriet, 10 der af Louis Jürgensens Sager vidste hvorledes Tøiet flænges i Paris. De banke alt Linned reent, saa Skjorter og Tørklæder gik mig i Plukfisk, jeg har maatte kaste meget bort af det Lidet jeg fik med, kjøbt Nyt der alt blegner i sin unge Alder, men nu har de her vadsket og syet det, som jeg længe ikke har seet mit Tøi. Det forundrer og rører mig, den store Kjærlighed 15 jeg finder overalt i Verden mod mig, hjemme i Danmark og ude mellem Bjergene. Det er dog en god Gud, Eduard, der tager sig saameget af den eensomt flagrende Fugl. Jeg begriber i Grunden ikke hvad rart der er ved mig, men altid finder jeg nogen der kjæle lidt for mit syge Hjerter, som aldrig bliver tilfreds men raaber, som det uartige Barn, altid paa meer! — 20 Paa Løverdags Formiddag den 14 September forlader jeg Locle efter at have været her omtrent 3 Uger. (jeg kom den 25 August, en Søndag) har nu faaet et Slags Idee om det franske Familie Liv, hvorom jeg i Paris ingen havde; har lært at kjende hvorledes en politisk Stemning der yttre sig og faaet mange besynderlige Retter at spise. — Den 15 gaaer jeg fra Neuf- 25 schatel og endnu samme Aften over Lousanne til Martinech, hvorfra jeg gjør Udflugt til Montblanc og Peschewache. Den 19 bestiger jeg rimeligviis Simplon, (leier en lille Vogn for min egen Mund, thi Deligencen gaaer om Natten derover og vi have ikke Maaneskin) nu seer jeg Lago Maggiore og er Mandag den 23 i Milano. — Det trækker stærkt sammen til Uveir i 30 Schweits, maaskee bryder det løs før jeg er over Alperne. — Fra Milano

gaaer jeg til Genua, Lucca, Florents og i Octobers Midte er jeg i Rom. —
 Hils Louise, Fru Drevsen, Faderen Moderen, Brødrene, Jette, Gusta,
 Børnene især lille Viggo og hold meget af mig, det bliver dog altid kun
 lidet mod min Kjærlighed

Deres broderlige

5

Andersen.

[*I Margen:*] Her er hæsligt i Neufschatel, de politiske Meninger sætte
 Ægtefolk og Børn mod hinanden; nu staae 3 Batalioner i Bern for at rykke
 herind. — Nogle, især Damerne ere for Preusen.

Efterskrift!

- 10 Kjære, kjære Ven! hvor mit Hjerte banker i det jeg nu pakker Agnete
 ind! om det ikke er et Arbeide som jeg haaber og ønsker! Nu synes jeg, slet
 ikke at have udtalt hvad jeg vilde, og dog veed jeg intet bedre! — Det er
 en Følelse jeg aldrig har kjendt! det er som en Feber der gik igjennem
 mig! — O lad mig snart høre noget fra Dem, noget om Agnete! — Lad
 15 Jette Wulff faae Manuskriptet at laane paa nogle faae Dage, hun og Fru
 Lessøe har jeg lovet det; de to kjende jo første Deel? — Send mig endelig
 det ny Creditiv saaledes at jeg faaer det mellem Juul og Nytaar, fortidlig
 er bedre end for silde! jeg lægger Dem det ret paa Hjertet, det er ingen
 Spøg saalangt ude i et fremmet Land. — Hvad Brevpakken med Agnete
 20 koster Dem, er De saa god at drage fra mine Penge. — Det lille Digt jeg
 skrev i Slotsgaarden i Chillon, har jeg lovet Dem, her er det, synes De der
 er noget særdeles ved det, kan De benytte det som De vil:

Stanze skrevet paa Slottet Chillon*)

den 23 August 1830 [c: 1833]

25

»Vilde Fjelde, speilklar Søe,
 Skumle Slot paa Klippe-Ø,
 Jeg hos Eder troer paa Trende:
 Frihed, Byron og paa Hende!

19 fremmet] *rettet fra* fremmed (eller omvendt).

Aanden kun til Adel hæver,
Ikke Blodet, hver nu veed;
Konger døe, men Frihed lever,
Frihed, Kunst og Kjærlighed!

[*Andersens Note:*] *) Chillon ved Genfersøen er i den senere Tid bleven ⁵ bekjendt ved Byrons smukke Digt: De Fangne i Chillon. I Muren nede i Fængslet, hvor Jernringen endnu sidder har Digteren indgravet sit Navn da han var her 1826.

Det indlagte Brev til Jette Wulff ønsker jeg maa først blive hende tilsendt om Morgenen den 24 September, det er da hendes Fødselsdag og ¹⁰ jeg veed, mit Brev glæder hende da dobbelt! — Lad Agnete blive saa godt udstyret som mueligt, spalt hende godt og giv hende Smudstittel. — Lad Ludvig læse dette Brev, saa behøver jeg ikke at skrive ham til, han skylder mig ogsaa flere og har faaet et her fra Locle; beed Deres Fader hilse Etatsraad Ørsted ret hjertelig fra mig, naar han har læst den trykte Agnete, ¹⁵ haaber jeg, som i gamle Dage, at høre hans Mening, venter altsaa Brev i Rom fra Dem ved Nytaarstid. — Glem ikke Creditivet til samme Tid, men sendt afsted en Maaned forud. —

71. *Til E. Collin.*

Milano den 24 September 1833.

Før jeg kom til Rom skulde De intet Brev have fra mig, men i Dag fik ²⁰ jeg Deres velsignede Linier, »De længes ret meget efter at høre fra mig«, hvorledes kan jeg da opsætte det. — Jeg er i Italien! er nu først ret ude i Verden. Paa denne Side Alperne føler jeg mig et ganske andet Menneske; jeg kan ikke selv forklare hvad der er foregaaet med mig, men jeg har med eet faaet en ganske anden, klarere Anskuelse af Verden og Livet om mig. ²⁵ Troe mig kjære Eduard, Reisen forandrer mig, og som jeg haaber til det Bedre, jeg siger dette, just fordi De i Deres Brev yttre en Tvivl, dog Tiden

¹ først skrevet Aanden kun ei Blodet hæver Os til Adel, hver nu veed. ⁷ rettet til findes (?) Digterens Navn indgravet af ham selv.

vil bedst vise det! — Jo Mere jeg seer, jo mere jeg tumler mig herude, opdager jeg, hvor saare lidet jeg veed, men kan komme til at vide! Jeg vil gaae Deres Brev igjennem, der er saa meget deri jeg har at svare Dem paa. De troer, at jeg ikke kan taale at høre Deres Hjertes Mening om Agnete, 5 ikke taale at høre et alvorligt Ord af min meest trofaste Ven! O, Eduard, frygt ikke derfor! det var i gamle Dage, jeg strax fik Vand i Øinene. De synes ikke om første Deel af Agnete, og hvad De bemærker kan De have nogen Ret i! min Personlighed spiller saa stor en Rolle; den lyriske Digter udtaler sig selv! det er nu en Egenhed hos mig at jeg hidtil har været saa 10 ganske lyrisk, men det taber sig og jeg troer Agnete gjør Overgangspunktet. Husk paa, hvor kort Tid efter at jeg forlod Hjemmet, jeg begyndte paa dette Arbeide; hvor meget jeg endnu maatte være den samme! Anden Deel af Agnete har alt et ganske andet Præg, som De nu alt vil have seet! forandre noget i første Deel, gjør jeg ikke, jeg holder paa Pilati Ord: »Hvad 15 jeg skrev, det skrev jeg!« — Vil De derimod i Zigeuneren[s] Replik udelade de to Linier:

»Den hele vide Verden er vort Hjem,
Og paa slig Vandring skærpes Blik og Tanke«

da troer jeg, at den preciosaiske Liighed er borte; i Efterspillet troer jeg at 20 Havet siger i første Chor »Vægge, Kubbel, hvert et Kammer straalere nu i Maanens Flamme«, ligeledes synger 3die Chor, »grønlig, matte Maanens Flamme etc.« vil De her begge Stæder rette det til »Solens Flamme«, thi det er ved Solens Nedgang. Enkelte Steder har De ogsaa reent misforstaaet mig, skjøndt jeg troede det var læseligt skrevet; De læser, »Qvinden 25 ligner Urten der er dømt til at voxer qvægende om Roden«, men det er »Reden«, med et »e«; ligeledes at »Stormen klipper Mænd og Heste af Bølgerne«, det var jo noget reent Sludder af mig; nei den klipper af »Skyerne«. Læs endeligt rigtigt, naar De lader Bogen trykke, jeg troede saa vist at De godt kjendte mine Kragetæer. Naar De nu kjender det Hele vil De ogsaa 30 bedre kunde bedømme det! Hvor glad var jeg ikke blevet om De havde

været lykkelig over min Agnete! Mange vil sige strengere Ting om hende end De, men uagtet Pletterne vil hun dog staae, i det mindste som et smukt Overgangspunkt til min nye Digter-Virken. — Roes, uendelig Roes, som jeg oftere har sagt, vil virke mest velgjørende paa mig, De kan ikke yde den til mig, nu vel, jeg lader ikke Hovedet synke, bryder heller ikke i 5 Graad, men gjemmer det Altsammen i Hjertet, medens jeg gaaer frem hvor jeg maa og skal! Havde jeg Manuscriptet da havde jeg vist i første Øieblik efter at have læst Deres Dom at De »ikke finder det godt« kastet det Hele i Ilden, thi hvad skal vi med det Middelmaadige, men det havde været galt af mig, er Agnete ikke af carisk Marmor, saa er hun dog heller 10 ikke af Graaesteen. — Min Personlighed troer jeg herefter ikke mere vil træde frem; naar De opdager det, Eduard, da siig mig det, peeg ikke paa det Mørke, men hellere paa det frembrydende Lys! Tak for Deres Oprigtighed, giv mig altid den. Naar De har faaet dette Brev, skriver De mig strax til i Rom, jeg venter det sikkert, og hører da mere om Agnete, Deres 15 Faders Mening faaer jeg ogsaa at vide! — Anmeldelsen af mine Digte, har glædet mig! man seer at jeg er ude. Den fik mig Taare i Øinene og fyldte mit Hjerte med barnlig Tak til Gud. — De siger ellers om Anmelderen at han »ikke udtrykker sig paa det Bedste«, tilgiv mig min Ondskab, kommer denne Yttring fra Dem ikke fordi, han taler om et Stykke »med en Matros 20 i en Jolle«, De havde sagt at Alt i den nye Nytaarsgave var sin Forfatter værdigt, hvilket jeg har taget i en god Betydning. — Dette Spøgelse, jeg mener Gjengangeren vil altid lægge sine kolde Fingre mellem vore Hjerter, men det bliver nok Dag og saa have Gjengangere ingen Magt. — En anden Yttring, som De giver Navn af Bebreidelse, kommer jeg nu til at 25 berøre: flere hjemvendende Danske bemærke at jeg bruger min halve Tid til at skrive Breve (naturligviis i Paris) det er kun meget lidet Ondt, dog forbitter det mig; for det første angaaer det ikke disse hvad jeg anvender min Tid til! dernæst er det en Slags Usandhed. At De, kjære Eduard, har taget Notits deraf forundrer og bedrøver mig mere end Deres Yttring mod 30

Agnete. — Medens mine gode Landsmænd i Paris intet bestilte eller ogsaa — — dog, det kommer ikke mig ved! skrev jeg til Hjemmet, fordi jeg var træt af at tumle mig i Byen eller af at læse eller digte. Desuden kostede Brevene ingen Postpenge som nu, og jeg skriver i een Time, hvad de andre
5 bruge tre til. — Naar de sagde »Fanden med dem hjemme, jeg gidder sgu ikke skrive«, havde jeg de modsatte Følelser, og jeg vil med Guds Hjælp vise at min Reise ikke har været ganske en Fornøielses Tour. Med Hensyn til det franske Sprog, saa naar jeg undtager Schram og Stage, gjøre de andre bedst i at tie stille, jeg kunde desværre lige saa slet fransk som de;
10 mit Ophold i Locle har hjulpet mig godt, jeg maa tale dette her i Italien, til jeg lærer Landets Sprog og troe mig det er ikke saalet at arangere og hjælpe sig i et saa fremmed Land, hvor Alt gaaer ud paa at bedrage den Fremmede. Desiger, at jeg i Hemming skildrer mig selv, at mange af hans Udtryk har jeg selv brugt til Dem; men troe mig kjære Ven, havde De
15 kjendt Schiller eller Byron, saaledessom De kjender mig, da vilde De have hørt dem sige meget af hvad deres Digte udtale med samme Ord. De taler om »en sygelig, blød Stemning« hos mig, just den, ja det troer De neppe, anseer jeg for den store Lykke at jeg eier Dem, har Deres Venskab og nu eier en oprigtig trofast Ven. For at gjøre Dem dette tydeligt maa jeg
20 berøre en Stræng der maaskee bedrøver Dem, som den altid knuger mig til Jorden. — Vore Characterer er noget forskjellige, just min Blødhed, var istand til at bøie mig efter Dem! havde jeg hjemme den Følelse, der nu rører sig i mig, da havde Deres Maade at være paa stødt mig aldeles bort, den Gang jeg ikke kjendte Dem. — Med et Barns hele Tillid bød jeg
25 Dem mit broderlige Du og De afslog mig det! Da græd jeg og taug, altid har det siden staaet som et aabent Saar, men just min Blødhed, min halve Qvindelighed, lod mig hænge fast ved Dem, da kom jeg til at see saa mange andre herlige Egenskaber hos Dem at jeg maatte holde af Dem og huske paa at det dog kun var en lille Feil hosaa meget godt. — Misforstaae mig
30 ikke Eduard! nu er det mig der maa bruge denne Yttring De saa ofte giver mig! — Oprigtig bør vi to være mod hinanden, min Sjæl skal ligge aaben

for Dem. Indtil min Afreise var jeg slet nok til at kunne troe, at Deres Afslag om at sige »Du« reiste sig fra, at en mere glimrende Stilling kunde vente Dem end mig og at dette fortrolige Du da kunde genere. Ved den evige Gud, nu troer jeg det ikke, jeg anseer det kun for en Egenhed hos Dem og beder af Hjertet om Forladelse. De har i 2 Aar, uden at vide det, 5 ladet mig haardt lide for en Barnagtighed jeg kunde yttre som Ønske: — men i de to Aar er jeg ved at klynge mig til Dem kommen til at kjende det meget Gode hos Dem, jeg har vundet Dem, som jeg altid vil elske som en Broder! — Men nu Noget om min Reise her til. Fredag den 14de September efter et Ophold af 20 Dage, forlod jeg Locle. De gamle Tanter havde 10 strikket mig Moppedisser for Kulden, syet mig Belte og gav mig Viin og Kage med, de smaae Børn græd; det havde jeg ikke troet, at de Uskyldiges Taare skulde flyde for mig i Schweits. — Det lod til at man holdt meget af mig! — Houriets Pige og de gamle Tantes gav jeg hver 5 Frank (altsaa 10) det var min hele Udgift. Fra Neufschatel saae jeg den hele Alpekjæde, 15 som Jordens store Vinger halv løftede mod Himlen; den uhyre Dyrhed i Schweits nødte mig til at ile samme Dag og Nat, gjennem Lausanne, St Maurice og Martinech, det slette Veir forbød mig Udflugt til St Bernhard; Skyerne fløi i 4 a 5 Afdelinger over hinanden og dog dybt under Bjergtoppen, de kyssede Pischevasche i det de fløi forbi! — I Brieg blev 20 jeg to Dage for at vente paa Dilegancen og for at gaae til Furca, men Regnen skyllede ned og jeg fik intet at see uden den store Catolskhed i denne lille By; her ere mange Jesuitter, de gaae paa Gaden i store Flokke, jeg besøgte dem og fandt en særdeles, næsten krybende Høflighed, Nonnerne vilde jeg ogsaa have været ind til, men Portnersken opløftede et Skrig da 25 hun saae mit mandlige Væsen betræde den hellige Tærskel; om Aften[en] var det smukt Veir jeg gik langs med Rhonefloden og spadserede, jeg var i sort Vest, Frakke og Buxer, saae noget geistlig ud og tænk Dem da, som jeg bedst gaaer møder jeg en Bonde der falder paa Knæ for mig, da jeg nu ikke kunde troe at han vidste at Gjengangeren har sat mig mellem Hel- 30 generne troede jeg Manden var gal, thi man har endnu aldrig knælet for

mig og jeg gik derfor med raske Skridt fra den bodfærdige Sjæl; siden mødte jeg en Skovbroder der var saa skiden, saa guul, at det var ækelt. — Den 19 gik jeg over Simplon! hvilken Vei. Det er Giganten Napoleon der har furet med sin Kjæmpefinger gennem Jordens Rygrad; i Bjergkløfterne laae Skyer, over os hang Skyer og rundt om kun vilde Klippestykker ærtsgrønne. En Lavine havde revet et Stykke af Veien med i Afgrunden, saa at vi maatte over en gyngende Bjelkebroe. Gletscherne saae ud som grønt Glas med Snee, de hang høit over Skyerne; Vandfald bruste ved Vandfald, Sneen fygede og Ørnen, Napoleons Fugl fløi, som hans Vaabenmærke over det store Værk. — Strax paa den anden Side Alperne var Luften mild, Figentræer og Castanier voxte paa Veien, Druerne hang store og tunge og de smukke Børn sang saa smukt foran Capellerne. I Baveno overnattede jeg og leiede nu en Baad for at roe ud til Dampskibet paa Lago Maggiore, men tænk Baaden kostede 8 Frank og Seiladsen var neppe en Time; Hvor dybt staaer ikke Lago maggiore under min Forventning, her er smukt, men ikke mere!, venlige flade Kyster, vi have dem lige saa romantiske Hjemme! Bella isola boromea har vidst sin Berømthed fra ældre Tid, da Folk ikke reiste saa meget og saae langt herligere Ting; her spadserede jeg under Laurbærtræer og mirabile dictu, taledede Latin og Fransk mellem hinanden med en Geistlig, der kun kunde meget lidet af disse Sprog, men kun italiensk. — Den 20 om Aftenen var jeg i Milano, i en lille By her tæt ved var et Opløb, en Reisevogn var blevet overfaldet af 10 a 12 bevæbnede Bønder, der havde taget alt med sig; i Milano er der meget sikkert, thi i hver Gade gaaer Soldater, jeg gik strax den anden Aften i Theatret la Scala, en Kjæmpebygning; 6 Etager indvendig og saae den sletteste Ballet jeg endnu har seet og en daarlig Opera »I due sergenti«. — Klokken 12 var det forbi og jeg travede mutters ene gennem de døde Gader, tænkte rigtignok paa Banditter, da jeg saae nogle sovende Karle paa Kirketrappen, men jeg vilde ikke blive fra Theatret af Frygt for at gaae hjem, dette ækle Kujoneri der stikker i mit Blod vil jeg be-

kjæmpe, man kan Alt hvad man vil! Domkirken her har imponeret mig, det er det første i sit Slags, det er et udhulet Marmorbjerg, man arbejder endnu derinde; her er halv Tudsmørke, thi Lyset kan neppe trænge gennem de brogede Ruder. Paa Opera buffa har jeg igaar seet »Landsby-sangerinderne«, som De kjender hjemme fra. For en halv Time siden kom 5
 Lieutnant Dinesen og Kammerjunker Neergaard, om to Dage reise vi her fra sammen til Rom, det er ret behagelig og noget oconomisk, da Postindretningerne ere slette og man, uden at træffe Veturiner nødes til at tage en Vogn allene. — Vi gaae nu først til Genua, derfra til Lucca, Pisa, Livorno og Florents hvorfra vi gaaer med en Veturin til Rom, der ere vi, 10
 naar De modtager dette Brev; i Rom finder jeg jo Brev fra Dem, men naar De faaer dette, vil De see hvorlang Tid det har været underveis og vil altsaa kunde slutte fra den dobbelte Tid, hvorlænge Deres Brev fra Danmark med Creditivet bruger for at gaae til Rom; ved Juletider holde mine Penge op, De maae derfor sende mig det nye Creditiv i spanske Pjaster 15
 saaledes at jeg faaer det lidt før denne Tid, hellere meget for tidlig end lidt for sildigt; i November altsaa maa Pengene gaae hjemme fra, see for Guds Skyld til at de sendes vel adreserede. — Siig mig hvad Haab jeg har om det Lassenske Legat og om jeg ikke, ligesom Andre der ere ude, kan faae Tillæg, da jeg jo reiser paa det Offentlige, sige Alle, kan det vel ikke 20
 gaae halv ud paa det Private, jeg maa ved Juletid vide hvad Haab jeg har om Penge, siig mig alle Udsigter, thi efter disse maa jeg lægge min Reiseplan og vide om jeg i Januar skal gaae til Neapel eller om jeg tør blive længere i Rom. Kjæreste Ven skriv ret udførlig herom og siig mig da noget mere om Agnete, De synes altfor flygtig at have læst den og just af Kjær- 25
 lighed til mig, faaet Frygt og seet større Skygge end der maaskee er! — Da De klager over at jeg skriver for mange Breve, burde jeg vel ikke sende Dem dette, men jeg maa tale med Dem, thi De er Nat og Dag i min Tanke, Alt deler jeg aandeligt med Dem! gid De kunde fatte min Kjærlighed. Andre Mennesker faae heller ikke Brev som De og Jette Wulff, see kun om 30

Ludvig faaer! — Der var endnu saa meget at skrive men her er ingen Plads. Hils Gotlieb og Gusta fra mig, jeg glæder mig ret for deres Lykke. Nu, hvad siger Deres politiske Bjerring? Igrunden er det et Skabedyr, Deskulde høre i Paris hvor han altid talte om sin Vaudeville og om Republicuen. — Af
 5 Nyheder herude fra, veed jeg kun at den svenske Frøken Schulz der paa Sangens Vegne reiste i Italien er blevet engageret ved den italienske Opera i Paris i denne Vinter. — De hils[t]e mig ikke fra en Sjæl hjemme, men det er vel en Forglemmelse. — Tilgiv at jeg maatte opponere mod Dem i dette Brev, men Deres var saaledes skrevet at det ikke var en Kritik, men en
 10 Udfordring, her er min Haand Eduard vi ere de gamle trofaste Venner, jeg veed, at giver De mig Malurt er det for at hjælpe paa min daarlige Mave.

Deres broderlige

Andersen.

NB. De har dog faaet sidste Deel af Agnete? Hils dem alle derhjemme!

15 Efterskrift.

Endnu maa jeg tilføie Lidet, med Hensyn til en Yttring i Deres Brev, at Hemming udtaler »min Hjemvee«! denne Følelse kjender jeg endnu slet ikke, det er altsaa ikke min Personlighed De her har fundet; jeg har ingen Hjemvee, snarere et Slags Vee, naar jeg tænker paa at jeg engang skal
 20 hjem, i de gamle Forhold, hjem til mange bittre Krænkelser; jeg føler mig hjemme overalt hvor jeg kommer, Verden synes mig mit Fædreland; dog siig ikke det til de Andre, de vil misforstaae mig; Danmark er et deiligt Land, men koldt, taaget, og meget Smaat i selv dets Store[.] Jeg hænger med Sjæl og Tanke ved enkelte Mennesker hjemme, jeg faaer en underlig
 25 Hjerte-Banken naar jeg tænker paa hvorlangt jeg er fra dem, hvor længe jeg ikke faaer dem at see; jeg glæder mig alt som et Barn ved første Gang igjen at flyve dem i møde, men jeg frygter for den Tid, jeg skal blive bestandigt der hjemme; o Eduard havde jeg Dem, Deres og et Par Mennesker til her bag Alperne, hvor gjerne blev jeg da ikke her, min Natur er slet ikke
 30 nordisk! Hvilken Luft, hvilket Liv gjennemstrømmer mig ikke alt her! —

Jeg har faaet Ideen til en ny Tragedie, Fru Heiberg skal deri være Chr: II som ung Prinds! jeg troer den italienske Luft vil vifte gennem denne nordiske Bøgeskov, men maaskee bliver den ikke antaget, jeg frygter det, thi jeg troer der vil blive Poesie deri. — Dersom De Eduard har forandret Mening om Agnete, »det er ikke godt!« da skylder De mig Opreisning og jeg 5 veed jeg faaer den. — Mit Brev her kan jeg kun betale til Grændsen, det bliver Dem derfor dyrt og jeg beder altsaa De ikke betaler Deres til mig. Endnu engang paalægger jeg Dem med Hensyn til Pengene, hellere fortidlig end for seent. Julehellige Dage er den seneste Termin de maae indtræffe til Rom; glem ikke at sige mig om Tillæg etc., alt, for at jeg kan indrette min Reise derefter, bliv mig altid som nu trofast og god, Deres Brødre 10 kan ikke holde mere af Dem end jeg. Lev vel! hils Viggo!

[*I Margen paa Brevets 3. Side:*] En Reise i Tydskland og Frankerige er i Grunden intet Fremmed: først bag Alperne ligger den nye Verden!

72. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn d. 28 Septbr. 1833. 15

Jeg griber den Leilighed, da jeg sender Medailleur Christensen nogle Penge, at skrive Dem til, kjære Ven; jeg har modtaget anden Deel af Deres Agnete. Fik De ikke et Brev, et langt Brev, som jeg havde skrevet Dem til til Locle, hvori jeg sagde Dem min Mening om 1ste Deel af Agnete. De havde ikke faaet det, da jeg sidst fik Brev fra Dem, ellers havde De nok talt 20 derom i Brevet; jeg kan ikke begribe det, jeg havde sendt det til Castenschjold i Paris. 1ste Deel af A. var mig meget imod, det vil De have erfaret af Brevet, dersom De nu har faaet det; anden Deel læste jeg høit for Ingeborg, Lovise og Jette, og vi vare alle tre reent borte af Graad; i Sandhed den er høist rørende. Min Mening om første Deel af Agnete deler de 3 25 nævnte, som jeg ogsaa læste den for, Fader og Ludvig Müller. Første Deel er for Tiden hos Jette Wulff og 2^{den} hos Ludvig M.; saasnart jeg faaer

14 Fremmed] *rettet til Fremmet (eller omvendt).*

dem hjem fra denne Circulation, skal jeg lade begynde paa Trykningen, siden De endelig harsaadan Hastværk dermed. Med Reitzel har jeg endnu ikke faaet talt, men jeg haaber nok at komme til Accord med ham. Deres Penge-Stipendium for følgende Aar, skal jeg med det Første sende Dem,
 5 — De skal ikke være bange; med samme Leilighed skriver jeg Dem til, og De skal da faae at høre, hvorledes det gaaer med det Oekonomiske ved Agnete.

Opgiv mig snart Deres Adresse i Rom aldeles nøiagtigt. Faae at vide hos Christensen, hvad han faaer for den Vexel, jeg hermed sender ham
 10 paa 400 Rbd. r. S., og lad mig det saa vide for en anden Gangs Skyld. See lidt til Bibliotheket. Lev nu vel, kjære Ven, og lad mig høre fra Dem fra Rom. Naar De træffer sammen med Hertz, da hils ham fra mig.

Alle herhjemme hilse Dem ret hjerteligt. Deres hengivne Ven

E. Collin.

15 73. *Til E. Collin.*

Florents den 11 October 1833.

Kjære, kjære Eduard!

Først fra Rom sender jeg Dem dette Brev (gid De maa faae det!), jeg vil ikke længer udsætte det med at gjøre Begyndelsen, efterdi jeg harsaa meget at skrive om, saa meget at fortælle Dem, om alt det Nye i og om mig. Hvad
 20 Tydskland og Norden er for Hjertet, Frankerige for Forstanden, det er Italien for Phantasien; Alt er Malerie, ja, kjære Eduard, her er utroeligt deiligt, men Folket, jeg mener Almuen, thi den Dannede er eens blandt alle Nationer, er noget ækelt Rak! Alt gaaer her ud paa at bedrage den Fremmede og saa er her et Svinerie, hvorom Fru Meisling ikke engang
 25 har givet mig Idee. Den 27 Sept: gik jeg med Lieutenant Dinesen og Kammerjunker Neergaard fra Milano, vi tre ere nu de Uadskillelige. —

Rom den 18 September.

Kun ovenstaaende fik jeg skrevet i Florents, eller rettere reenskrevet af et langt Brev jeg havde begyndt paa, men som jeg klogeligt ikke vilde sende

afsted da jeg havde i al Uskyldighed fortalt nogle Anecdoter, som man ved at aabne Brevet i dette mistænkelige Land kunde have brændt det for, hver Dag gav mig saa meget at bestille at jeg har maatte opsætte det med at skrive til i Dag og det er her i Rom, hvor jeg ankom for 8 Timer siden. — Jeg tager nu fat paa at fortælle igjen lidt fra Milano. — Da vi kjørte ud af 5 Milanos Porte mødte vi to Gens d'armes med en Røver; Folkene i det piemontesiske havde afskyelige Ansigter, Egnen var eensformig og Byerne begravede i Snavs, vor Veturin var en ækel Karl der gjorde os mange Knuder, ja vi maatte endog hente Poletiet; da vi kom til Po-Floden kunde vore Bæster ikke trække længer, det blev Aften og vi nødtedes til at lade vor 10 Viernervogn spænde fast til et Møg Læs der blev trukket af Stude; saaledes nærmede vi os Genua. Paa Forsædetsad en Engelænder der havde gjort det høitidelige Løfte, ikke at aabne Munden og han holdt det mesterligt i de 3 Dage vi krøb til Genua. Apeninerne ere ubetydelige, naar man har seet Alperne. Genua — ja, det er en By! hver Bygning synes et Slot! Marmor 15 er dynget paa Marmor! herlige Malerier og Statuer, og saa den delige Beliggenhed. Havet er blaat som vor nordiske Vinterhimmel! Citroner og Appelsiner hænge paa Murene, som Æbler hjemme, jeg har været paa Dogens Slot og seet Gruset af Fjeskos Huus. Luften er ellers kold og een Dag var det hele Tiden Skylregn, Admiralen tillod os at besøge Galeierne, 20 vi fandt 700 Slaver, to og to lænkede sammen, vi saae deres Soveværelser, man laasede os inde med dem; flere var lænkede til Sengen, to droges med Døden, de vare grøngule i Ansigtet; det gjorde saa afskyeligt et Indtryk paa mig, at jeg præssede mine Øine sammen. Eet af disse Væsener her mærkede min Svaghed og loe mig lige ind i Ansigtet, i det han rystede med 25 Lænkerne. Vi fandt en ung Mand mellem dem, han var vel klædt som disse, men i det fineste Tøi, arbeidede heller ikke, men blev med de andre smedet til Sengen om Natten; det var en fornem, riig Gavtyv fra Genua man havde faaet Fingre paa. — Den første Dagtour fra Genova var saa mageløs delig at jeg aldrig glemmer den; vi kjørte mellem vilde Fjelde, 30

tæt ved det herlige Hav! mødte stolte Fiskere med dristige Ansigter og hæsle, barfodede Capucinermunke! store Klostre tittede frem mellem Cypresser og Pinier, paa Søen seilede store Skibe og i Grøfterne duftede Krusemynterne saa herligt, jeg følte mig saa vel, tænk[t]e paa dem alle
5 hjemme, men især paa Dem Eduard! det er dog bedrøveligt at jeg ikke kan dele det med Dem. — Efter at have sultet i tre Dage og sovet ovenpaa skidne Senge, kom vi til Pisa, besteg det skjæve Taarn, saae den smukke Kirke og spiiste os igjen Kræfter til i et ypperligt Hotel, men af Alt gjorde Campo Sancto med sine Monumenter og Fresko-Malerier dybest Ind-
10 tryk paa mig; dog lad mig ikke glemme vor lille Udflugt til Carara og siden til Livorno; det første Sted med sine hvide Fjeldstykker, syntes mig ret en forstenet Verden med Guder og Gudinder bundne fast i Fjeldet og suk- kende efter Forløsning; havde jeg været en Canova, jeg havde strax løst de deilige, dandsende Grazier ud. — I Livorno haabede vi at træffe vor
15 Fregat, jeg glædede mig meget til at tale med Emil, men alt for 9 Dage, sagde man, var den seilet bort. — Florents tog sig slet ikke ud, snever og skiden laae den for os, men da vi havde sovet, kom ind i Kjernen, de her- lige Gallerier blev jeg ganske henrykt. — Den medicæiske Venus henrev mig ganske, jeg skrev et lille Digt til hende, som De kan læse paa den lille
20 Sæddel jeg har lagt inden i dette Brev til Jette Wulff, vil De ikke nok slaae et Omslag om den og sende hende den. Jeg skrev hende til fra Florents med en lignende Seddel til Dem om mine Penge-Sager; thi Sonne forskrækkede mig meget med Underretning om hvor usikkert Brevene gik fra Danmark, jeg besluttede derfor at skrive Dem til to Gange om det samme, den ene
25 Gang i Jettes, den anden Gang i dette Brev, thi tænk, i hele 6 Maaneder har Sonne ventet paa Penge og været til nu i den største Forlegenhed, mine ere stærk paa Hældingen og jeg skrev derfor omtrent følgende, at De vil være saa god strax efter Modtagelsen af dette Brev at sende mig det nye Creditiv, saaledes at jeg faaer det i Begyndelsen eller senest Midten af
30 December-maaned her i Rom. Oeconomien i Italien have vi endnu ikke fundet, ligesom alle de Efterretninger Sager og Hafner gave os ere som

om disse Mennesker aldrig havde reist her. Her gaae ingen Poster, men Veturiner og disse ere rene Kjæltringer; Touren fra Genova, langs med Havet, ned til Livorno var den dyreste, da denne Egn er kun lidet besøgt, men er den skjønneste i hele Italien; vi gave tilsammen for en lille Vogn 105 Frank og havde vi ikke været tre havde jeg aldrig kommet den eller 5 maatte betale dobbelt saa meget som jeg gav. Det at vi have været tre har gjort Reisen behagelig og betydelig billig med Hensyn til de Sager vi have seet og med Drikkepenge, saa at jeg derved har kunde spare noget, men Spisning (Middag $3\frac{1}{2}$ Frank i de store Byer) etc. etc. trækker uhyre, mine Penge holde bestemt op midt i December og jeg beder Dem derfor ind- 10 stændig lad mig endelig faae dem til eller før den Tid. — Jeg haaber at De gjør alt hvad De kan for at jeg faaer 100 Species i Tillæg, det er dog vist mueligt, klap Faderen eller Møsting lidt fra mig, maaskee komme de to til at holde lidt mere af Agnete end De, thi jeg kan ikke faae Deres, (min gode Ven Eduards) Mening i Hovedet at det er: ikke godt; naar første 15 og anden Deel læses sammen vil De nok see Eenheden, finde at min Reise gjør nogen Forandring, som De jo ikke sporer (?) Hvor jeg brænder af Begjærlighed efter at vide om De dog ikke har faaet bedre Tanker om Agnete og mig, naar De kjender hende heel! Men til Pengene igjen; gjør hvad De kan for at jeg faaer Tillæg; læg dette til de 250 Species, samt hvad De 20 faaer for Agnete, og hjælp mig, det samme gjør vist Ludvig, at jeg faaer det Lassenske Legat; for at jeg ikke skal leve i Penge-Uvished og evig tage i Klatterie der gjør det baade usikkert og kostbar (thi Asenet Torlognia tager en Species for hvert Brev med Penge hos ham) saa arangeer det for mig saaledes at mit Creditiv udstædes hos Hambroe paa en større Sum 25 end den jeg har, hvad jeg optager af denne i Udlandet meldes ham og da først afbetales det ham hjemme, saaledes have de Fleste det indrettet og det er det Bedste indseer De. Hvad der udfordres her til, er blot at en saalid Person arangerer det hos Hambroe; og De arangerer det jo. — Kjære Ven, De kan ikke tro hvor Penge-Frygt piner mig paa Reisen, forbittret mig 30 mangen Glæde. Nu jeg første Gang skulde ret indaande Livet, nu For-

nuften, Gud skee Lov, bortdufte mange sygelige Ideer og Drømme der pinte mig hjemme, nu komme Penge-Sorgerne, tag Dem dog endelig ret meget deraf. Det bedrøver mig ogsaa at det er just Dem at jeg skal plage dermed; at mit Hjertes kjæreste Ven er den jeg skal beile til paa denne
5 Maade; det gjør ligesom et Slags Skillevæg mellem vore Hjerter, forstaae mig ret, det er mig ubehageligt at et saadant Forhold skal være mellem os; gid jeg var riig og kunde dele med Dem, kun lad[e] mit Hjerte holde ved Dem og ikke ved store Forbindtligheder staae som den Ringere, der aldrig kan udøve det samme. Det er dog et Uforhold, der saarer min delicate Natur. — Men bort herfra og igjen til Reisen. Vi vare jo paa Galleriet i Florents, hvilken Verden! jeg kan endnu ikke ret samle den! de bløde deilige Billeder af Perugino, Titians Venus, i sin blændende Nøgenhed, og de levende Madonnaer af Raphael, Niobe-Gruppen og de store Mestres Grav Monumenter. Den 13 September forlod vi Florents for i 6 Dage
15 at gjøre Reisen til Rom; det vare 6 Lidelses Dage der bragte os til Fortvivlelse. Italiens Skjønhed kan neppe opveie dens Griserie. Det er en sand Svinestie! Vertshusene vare saa usle, saa skidne, saa fulde af Udtøi at vi kun sov en Nat i hele 6 Nætter; vi maatte gaae paa Gulvet, tye ned i Staldene og dog bleve vi halv opædte af Lopper og giftige Fluer. Den første
20 Nat havde jeg 137 Stik alene paa min ene Haand. Vore Ansigter opsvulmede og den Mad vi fik var ikke til at nyde. Suur Viin, Hanekamme stegt i Olie og raadne Æg; mine to Reise-Kammerater tage til Søes fra Italien de vil ikke mere den Vei og jeg gruer for Tilbagetouren næste Aar! Vi bleve formeligt afkræftede og vor eneste Tanke ved Synet af Rom var: nu
25 kan vi faae noget at spise! — Vi kom her til Klokken to i Middags og har da seet paa Reisen her hid, det smukke, berømte Vandfald ved Terni, der dog ikke er noget mod de i Schweits. — Efter overstaaet Pas, Port og Veturin-Vrøvl traf vi paa vor Landsmand Bravo, der skaffede os nogle smukke Værelse tæt ved Caffè Græco. — Vi kom ret heldigt i Dag til Maleren Raphaels anden Jordefærd. Man havde paa Academiet et Dødning Hoved, som man sagde var den store Mesters, for at forvise sig derom fik man Til-

ladelse til at aabne hans Grav, hvor han laae heel og holdende med Hoved og alt, nu skulde han da begravnes igjen, i det gamle Pantheon og dette var just Begravelses Dagen. Raphael laae der som en Helgen, man gik i Procession og jeg saae Thorvaldsen med stort Voxlys i Haanden; (fortæl Liunge denne Nyhed og hils ham meget fra Bøtker, der nu har faaet hans 5 Brev, siig ham ogsaa min Ankomst til Rom og Flugt over det deilige Genua). Landsmændene toge kjærligt mod mig, ja flere sagde de havde længtes, men det er vel en romersk Talemaade.

Rom den 19 October 1833.

I Dag til Morgen bragte Christensen mig Deres kjære Brev, De kan ikke 10 troe hvor jeg blev glad! Gud velsigne Dem derfor. Første Deel af Agnete »var« De »meget imod«, dette var betyder vel ikke er længer; men De taler ikke meget om det Hele, dog De og de 3 andre kjære have været rørt, nu — jeg er tilfreds! — Er De ikke glad over Agnete? Siig mig det Eduard, troer De ikke det er godt? De ytrer at jeg har »saadan Hastværk«, med 15 at faae Agnete trykket, skaf mig Pengene for den, og hun maa gjerne ligge, kan det fornøie Dem! Det er for Pengene at jeg vilde have hende ud, for at vise Folk at jeg har noget bedret mig paa min Reise og saaledes at gjøre mig værd til forøget Understøttelse, uden hvilken jeg ikke kan komme ud af det! her i Rom synes Alt billigere, jeg har nu gjort den dyreste Deel af 20 hele min Reise, Schweits og Italien, og jeg troer at ikke mange gjør den billigere, den kunde have blevet behageligere, thi i Grunden er det endnu kun Erindringen der er saa smuk, paa hvert Sted har jeg lidt af Penge Feber og det er afskyeligt. — Vil De recomandere mine Breve til min Banquier, saa koster det mig rigtignok en Specie, eller ogsaa til Caffè greco; 25 lad mig endelig faae Creditivet indrettet som jeg har skrevet, saaledes at det indtræffer til mig først eller midt i December (i Mark Banquo).

Thorvaldsen tog hjerteligt imod mig, viiste mig sin rige Malerie-Samling, som han har testamenteret Danmark sagde han; han arbeidede for sin Fornøielse paa et Basrelief over Raphael, denne sidder paa nogle Ru- 30

iner, hvor Grazier og Harmonien er udhugget, han tegner efter Naturen og Kjærligheds Genius holder hans Tavle og rækker ham en Valmue (en Hentydning til hans tidlige Død af Udsvævelse) en Genius staaer veemodig og holder sin Fakkell for ham og Seiren holder sin Krands over hans
 5 Hoved. (Fortæl Liunge det). Alle de Danske velsigne Dem for Bibliotheket, jeg har nu lovet at ordne det. — De have alle bedet mig takke Dem. Petsholdt er mellem Bjergene for at male, men kommer snart! Lev nu vel, skriv mig snart til, en halv Verden ligger jo mellem os, husk paa hvor nøie jeg veier Deres Ord, derfor bedrøv mig ikke, finder De noget godt, da siig
 10 mig ogsaa dette, hils dem alle! Jette, Luise, Fru Drevsen etc. etc. og vær min kjære trofaste Eduard, lev vel! lev vel! Deres
 Andersen.

[*I Margen 1ste Side:*] Hertz er endnu ikke kommet til Rom, han er paa Veien siger man.

15 [*do. 2den Side:*] Pengemangel synes alt at yttre sig hos de Danske! ja hjemme har man ikke Idee om at reise!

[*do. 3die Side:*] Jeg kan ikke frankere mine Breve, lad De derfor ogsaa være, saa gaaer det lige op!

74. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn d. 29de October 1833.

20 Kjære Ven!

Hermed sender jeg Dem Vexell paa: 742.2 m R . Hamb. Bco., som er: 500 Rbd. r. S. med Fradrag af 2% i Omkostninger: 15 R 2 β . Bco. — Det er udtrykkelig sagt paa Vexelen, at De ingen Omkostninger har at betale hos Torlonia: sans aucune deduction de frais. Jeg haaber saaledes ikke,
 25 at De skal blive betydeligt snydt; bed L. Böttcher om at hjælpe Dem; Fader har skrevet ham til, om han vil tage sig af Dem; han kan ogsaa hjælpe Dem med det Italienske. Jeg fik idag den lille Seddel fra Dem, dateret fra Florentz; De siger, at Vexelen ikke maa være mindre end 600

3 Genius] *først skrevet græden*[de] Genius.

Rbd.; det er umuligt, hvor skal jeg tage Pengene fra. Med Reitzel er jeg endnu ikke kommen til Accord, han kan endnu ikke bestemme sig. Saa snart jeg faaer nogen Besked fra ham, skal jeg lade Dem det vide. Dette Brev vil jeg adressere til L. Böttcher; husk at betale ham, hvad det koster. Naar jeg faaer Penge til Dem, skal jeg sende dem. Bed L. Böttcher, eller 5 hvem der ellers vil, at give mig en fuldstændig Notice om Bibliothekets Status, hvor det er opstillet, noget om Lovene for det; Liunge har bedt mig om en saadan Efterretning for Bladet; bedst var det, om det kunde indrykkes som en Efterretning fra Rom, uden at jeg skulde udarbejde noget derved. Hils Fritz, naar De seer ham, Kückler, Blunk, Sonne, Christen- 10 sen, Christian Hansen og Hertz. Siig til den Sidste, at han kan være rolig for at jeg paa det Bedste skal besørge den Commission han har givet mig. — De taler altid om Deres Forhaabning om det Lassenske Legat; efter hvad Ludvig Müller siger, har De slet ikke noget Haab om at faae det. Stol ikke paa noget Tilskud af Fonden, kjære Ven; det er meget usandsyn- 15 ligt, at De skulde faae noget derfra. Klokken er mange, jeg har ei Tid at skrive meer. Alt staaer vel til her hjemme. Alle hilse. De har vel faaet mit sidste Brev, hvori jeg skrev Dem til, at jeg havde modtaget 2^{den} Deel af Agnete, og fandt den smuk. Lev nu vel, det ønsker jeg af Hjertet.

Deres Ven 20
E. Collin.

75. *Til E. Collin.*

Rom [21. November 1833]

Kjære Ven!

At De øieblikkelig efter at have modtaget fra Jette Wulff, min lille Sæddel, sendte mig den nye Vexel er jeg Dem meget takskyldig for, jeg fik den 25 her til Rom alt den 16 November og da jeg endnu har Penge af mit ældre Creditiv indtil mod Slutningen af December, saa er mit Sind alt meget tidligt bragt i Rolighed, men det skader jo ikke. Gjerne havde jeg ønsket at mit Brev til Dem, fra Rom, var kommet i Deres Hænder før De afsendte

Vexelen, men det er nu ikke skeet! Der var ogsaa meget jeg havde ønsket og ventet at faae besvaret, men ikke et Ord fandt jeg derom. Skulde det virkelig være en Ubillighed af mig at jeg, midt nede i Italien, bliver bedrøvet, ja saaret ved at det Menneske mit Hjerte ligger nærmest, naar han
 5 skriver mig til, da Brevet altid er, som man kunde skrive det til en Ven i Lyngby, en lille Sæddel, nogle hurtigt affattede Linier. Saaledes vare de fleste Breve i Paris, saaledes de to Sædle jeg har faaet her i Rom, og det sidste skulde dog betaales som et Brev. — De veed ikke hvorledes enhver, jeg vil nu ikke tale om min alforbløde Character, længes efter Breve fra
 10 Hjemmet, hvor bittert man føler sig skuffet ved at finde næsten kun hvidt Papir. — Deres sidste er nok ogsaa det korteste nogen Dansk har faaet fra — Venner. Forretnings Breve tale vi ikke om. — I Milano skrev jeg Dem et langt Brev til, og et Brev ud af mit Hjerte, som kun Vennen kan skrive til Vennen, dette omtaler De ikke med et Ord, skulde det være gaaet feilt?
 15 Har De faaet det, fortjener det vist et Svar, eller bør De altid tie naar jeg berører de inderste Strænge af mit Hjerte. At jeg gjør det, viser Dem just min inderlige Tillid, min Sjæls Hengivenhed. — Flere Ting havde De læst urigtigt i Agnete, disse rettede jeg og bad Dem gjøre det samme naar den tryktes, nu maa jeg her i Slutningen af dette Brev gjentage det samme, da
 20 jeg ikke veed om Brevet er kommet til Dem og jeg kan jo ikke lade Agnete komme saaledes ud, som De har tydet mine Kragetæer. — Har derimod mit Brev fornærmet Dem, har jeg ogsaa engang sagt min Mening, da troer jeg dog vort Venskab er saa fast at det nok kunde taale en lille Kraftytring igjen fra Deres Side, uden at det skulde staae i Fare for at vælte. — Jeg
 25 havde ogsaa yttret om De vilde spørge Deres Fader om han syntes jeg skulde dedicere Agnete til Prinds Christian eller til Hvem. — I Guds Navn, skriv mig kun sjeldnere til, men skriv da et Brev; der maa være Tider, Deres Forretninger kan tillade Dem det og Timer at Deres Hjerte taler for mig. — Fra Paris gav jeg Dem en lang Beskrivelse om Julidagene, jeg skrev
 30 nogle smaae Breve til dem hver i Familien og gav een af de Hjemreisende

med. Har De maaskee heller ikke faaet disse? Deres Hilsener til de unge Kunstnere, har jeg bragt disse, paa Hansen og Hertz nær, den første er forlænge længe siden i Grækenland, den anden er endnu ikke kommet hertil. — Gjerne havde jeg givet Dem, eller rettere Liunge, Oplysningerne om Bibliotheket, noget man snart bliver bekendt med, men da De har for- 5 langt det af en af de Fremmede, har jeg ogsaa opfyldt Deres Ønske, Bøtcher vil snart sende den. — Ludvig Müller skriver mig aldrig til, jeg havde ikke troet at Venskabet fra hans Side var saa løst, men man maa jo tage Folk som de er; jeg skal ikke genere ham med Breve før han svarer mig paa de han alt fik fra hiin Side Alperne. — Dem min kjære Eduard er jeg dog 10 mere vis paa, selv om jeg ikke engang fik Deres smaae Sædler, hvis faae Ord tidt, — da jeg jo forlanger formeget — kan falde mig tungt paa Hjerte. — Een maa man dog ret kunde stole paa og det er og bliver mig Dem! — De har selv sagt at det glædede Dem at jeg endelig fik engang en Mening, De ønsker jo ogsaa at min Reise maa forandre mig, vær derfor ikke u[til]- 15 freds, om jeg begynder at yttre mig, ikke barnligt lader Alt glide hen, Alle Folk hjemme [ha]r saaledes arbeidet paa at opdrage mig, at der maa komme et eget Resultat og dette vil nu vise sig. — Selv det Barn man af for stor Kjærlighed idelig tugter bliver stivsindet. Hvilket Solskin, kjære Ven, kunde ikke De, og allene De, ved enkelte Breve, hvori De talte, som jeg 20 troer De føler for mig, kaste i mit Hjerte. — Ordet man skriver staaer dødt og koldt paa Papiret, man giver det tidt en urigtig Grundfarve, dog ogsaa med Hensyn til mig og dette Brev især, læg ikke andet heri, end et kjærligt Hjertes Udtalelse, i det dette, med Grund eller ei, føler sig noget haardt stødt tilbage. — Hvor glad kunde jeg ikke føle mig ved Dem, hvorlet kunde 25 De ikke endnu mere, dersom det er mueligt binde mig til Dem. Efter Gjeringen og ikke efter Ordet skal man bedømme sin sande Ven, veed jeg nok, men hvorfor kan ikke begge forenes hos gode Mennesker. Vinder ikke Orangetræet ved, at det foruden sin ædle Frugt ogsaa udbreder Duft omkring sig. — Eduard, De har Agtelse for mig, De har Interesse, De mener 30

mig det Bedre end maaskee nogen anden, men De synes fremmed mod mig
 i Meget, er jeg da virkelig endnu saa forskjellig fra Dem? — Der var endnu
 meget jeg vilde sige; var De her glemte jeg det ved Deres Hjerte; jeg maa
 tale om Rettelserne i Agnete 1ste Deel. — Der staaer ikke: Stormen klip-
 5 per Mænd og Heste af Bølgerne, men af »Skyerne«. Urten voxer ikke om
 »Roden«, men om Reden. Vil De i Zigeunerens Replik udelade de to
 Linier: »Den hele vide Verden er vort Hjem, og paa slig Vandring skærpes
 Blik og Tanke«. Er det for sildigt, da sæt det i Rettelser bag i Bogen, ligesom
 jeg ogsaa beder at rette i Bølgernes Sang i Efterspillet, 1ste Chor Ordet
 10 Maanens Flamme, til Solens, thi det er ved dens Nedgang. Uddeel de be-
 stemte Exemplarer til de jeg har udpeget. Hils Deres kjære Jette fra mig!
 Vinteren i Italien er som en slet Sommer hjemme, men det er det jeg ikke
 kan fordrage. Min Upasselighed, især ved Sirocoen, sige de Alle er et Onde
 de Fleste Fremmede maa prøve. Henimod Nytaarstider venter jeg sikkert
 15 at De skriver mig et Brev til, jeg vil da faae det midt i Januar og ønsker det
 ogsaa ret inderligt til den Tid, da jeg strax efter reiser til Neapel, først da
 faaer De Brev fra mig igjen. Den 2^{den} November tænkte jeg ret levende
 paa Dem, drak Deres Skaal og takkede vor Herre for min kjære Eduard,
 som jeg tidt maaskee forlanger for meget af, men altid betrakter som min
 20 [mee]st trofaste Ven

Deres

Andersen.

[I Margen 1ste Side:] Vil De nu dedicere Agnete til Prindsen eller hvem
 Faderen synes. —

76. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn. d. 18de Decbr. 1833.

25 Kjære Ven!

Nu vil jeg da begynde paa et Brev til Dem og derved oprette min For-
 seelse; thi det er rigtignok længe siden, De har faaet nogen Efterretning
 directe fra mig. Gud veed, om jeg kan fuldføre dette, til Posten afgaaer;

thi mine Øine ere meget daarlige; jeg kan ikke taale at skrive længe. Vi befinde os, Gud skee Lov, alle godt her hjemme, Gottlieb er, som De veed, givt, og er meget lykkelig; hans Humeur er nu meget bedre. Const. Hansen har i denne Tid malet mit Portrait, og Roed har malet Jettes; begge Portraiter ligne meget godt. Jeg lever endnu bestandig paa den gamle 5 jevne Maneer, paa Bogkammeret, paa Contoiret og derfra til Møsting; Gud skee Lov, at jeg har Jette. — Kort førend jeg havde skrevet mit sidste Brev til Dem, indtraf, — dog uden at jeg vidste det, thi da havde jeg ladet Dem det vide, — det sørgelige Tilfælde, som, besynderligt nok, formodentlig ingen Anden har underrettet Dem om: Deres Moder er død. — Jeg kan 10 ikke trøste Dem, kjære Ven; den Tanke, at De bestandig har været en god Søn, der i den nye Sphære, De kom i, ikke forglemte sin gamle fattige Moder, maa være meget trøstende for Dem. Er der Intet afhendes Efterlædningsskab — som formodentlig tilfalder Hospitalet — der kunde have Affectionsværdie for Dem, noget der fra Deres Barndom kunde have Interesse 15 for Dem; jeg skal da søge at skaffe Dem det

Nu noget om Agnete. Det er dog det, De meest længes efter at høre noget om. Reitzel, som jeg naturligviis talte til, tilbød jeg den for 150 Rbd.; dette afslog han paa saadan en Maade, at jeg for Deres og Deres fremtidige Arbeiders Skyld, ikke kunde være bekjendt at tilbyde ham den for ringere; 20 jeg tvivler endog om, at han havde modtaget den for 100 Rbd. Jeg greb da strax til at aabne Subscription; hvorledes denne vil falde ud, har jeg endnu ikke rigtig nogen Idee om. Derom skal De i sin Tid nærmere faae Underretning. Agnete er bleven smukt udstyret, den udkommer paa Mandag; den er, efter hvad De har skrevet til mig, dediceret til Møsting. 25 Uagtet sit smukke Udstyr har jeg faaet den udgivet paa enorm billige Vilkaar, hvilket De, naar jeg i sin Tid aflægger Regnskab derover, vil tilstaae. Jeg har imidlertid ikke Haab om, at der ved denne Subscription vil tilfalde Dem nogen ordentlig Fordeel. De veed ikke Andersen, saaledes som jeg og de Andre, der mene Dem det godt, og holde oprigtigt af Dem, hvorledes 30 Folk — ja næsten alle — det er forskrækkeligt, med hvor faa Undtagelser —

hvorledes Folk yttre sig: »Har han nu igjen smurt noget sammen«, — »jeg er forlænge siden kjed af ham« — »det er altid det samme han skriver«, kort sagt: det er utroligt, hvor faa Venner Deres Muse nu har. Hvad er Grunden dertil: De skriver formeget! Naar det ene Arbeide er under Tryk-

5 ken, er De halvt færdig med Manuscriptet til det andet; ved denne rassende, denne beklagelige Productivitet nedsætter De Deres Arbeider i den Grad, at ingen Boghandler tilsidst vil have dem for intet. Tænker De nu ikke — efter Deres Brev til Fader — igjen paa at skrive en Reise; hvem troer De vil købe en Bog i flere Bind, som handler om Deres Reise, en Reise,

10 som Tusende have gjort; og to Tusende Øine have vel ikke forbigaaet saa Meget, at De kan fortælle to Bind Nyt og Interessant. — Det er dog i Grunden en umaadelig Egoisme af Dem at tiltroe Folk denne Interesse for Dem; Skylden maa være Deres egen, thi Publikum, idetmindste Recensenterne, have sandelig ikke givet Dem Anledning dertil. — Dersom jeg kjender

15 Dem ret, Andersen, saa vil De ganske rolig og med megen Selvtilfredshed, svare mig: »Ja! men naar Folk nu faae min Agnete at læse, saa vil De nok forandre Deres Tanker, saa vil De see, hvorledes min Reise har virket til det bedre, gjort mig modnere o. s. v.«. Dette er omtrent Indholdet af Deres sidste Breve. Men De tager Feil, Andersen, De tager sørgeligt Feil. —

20 Agnete er saa aldeles den gamle Andersens, saavel i de smukke barnlige Steder, som vi kjende fra hans tidligere Arbeider, som i de til Fortvivlelse vanskabte ja formløse Steder, som vi ogsaa kjende fra hans tidligere Arbeider; jeg har under Correcturen tidt være[t] grædefærdig over de mange Bekjendter jeg traf i Agnete, og som jeg ikke ønskede at træffe; som oftest

25 qvaltes min Graad af Ærgrelse. — Naar De har læst dette, siger De, at jeg er urimelig o. s. v. Jeg vil derfor meddele Dem Følgende. En Mand, som har megen Interesse for Dem, og som De har megen Agtelse for, hvis Dom De stoler meget paa, betroede jeg mine Sorger med Hensyn til Correcturen, anmodede jeg om tilligemed mig at gjennemsee Manuscriptet,

30 for at Agnete dog kunde vise sig nogenlunde anstændigt for Folk. Jeg leverte ham Manuscriptet til foreløbig Gjennemlæsning, og erholdt følgende

Svar fra ham: »Jeg havde havt i Sinde at tilbringe denne Aften med Andersens Agnete, men kan ikke døie det! det piner mig at læse et saa maadeligt Product af ham, og jeg beder Dem om Pardon, thi det er mig ikke muligt ved Gjennemlæsningen at tænke paa at rette Smaafeil, hvor det, jeg endnu har læst, kun yderst sjældent frembyder et enkelt Lyspunct. Er Talen om 5 at gavne vor fraværende Ven, saa er der Intet andet at gjøre, end at holde det Hele tilbage; det vil efter min Mening være et sandt Venskabsstykke imod ham! Ulykken er, at Øehlschläger engang har sendt Mesterværker hjem fra Paris; derfor er formodentlig dette over Hals og Hoved smurt sammen. Jeg sender Dem Manuscriptet tilbage og vasker mine Hænder; 10 gjør De ligesaa! Det vilde maaskee angre os engang i Tiden at have staaet Fadder til det Barn.« — Deraf vil De for det Første see, at det Foranførte ikke er min Mening alene; De vil desværre tidsnok faae at see, at det er næsten Alles. — For Guds Skyld, for Deres Digteræres Skyld, lad være at skrive i nogen Tid, idetmindste i et halvt Aar; tilbring den ene Halvdeel 15 af Deres Reise med at studere og more Dem, og den anden Halvdeel med det Samme. Dermed mener jeg ikke, at De skal studere Historie efter Millots Verdenshistorie, som De skriver, at De gjør. — De svarer mig, at De maa skrive, for at leve, for at faae Penge. Velan, det indrømmer jeg, hvor tungt det end er; men er der nogen Tid, at De kan undvære at skrive, 20 da er det dog vistnok i de to, rimeligviis eneste, Aar, at De har en Understøttelse af 600 Rbd.; skjøndt jeg vel indseer, at De kun med Nød kan komme ud af det med disse. — Hermed nok om denne Ting; vi gaee over til noget Andet. At Dei Aaret 1834 ikke kan vente nogen yderligere Understøttelse af Fonden, har jeg for længe siden sagt Dem; De maa altsaa være 25 belavet derpaa. Er der noget for Dem at gjøre, da skal det blive gjort. Om det Lassenske Legat har jeg Intet hørt siden; jeg tvivler stærkt, men skal tale med Biskoppen.

Af Deres Brev seer jeg, at en velmeent Yttring af Thiele om Deres Ydre har opbragt Dem imod ham. Det er haardt. Det er saa rimeligt, at Th. som 30 kjender og holder af Deres Indre vil forebygge, at nogen skulde stødes ved

det Uvæsentlige: det Ydre. Havde jeg været i Deres Sted, da vilde jeg have glemmt at tage Notice deraf, af Ærgrelse over, at den Brevet var til, kunde glemme den Agtelse han skylder et Brevs Hemmelighed; det er i Grunden en meget gemeen Streg, eller snarere dum.

5 Hermed ende Ubehagelighederne. I næste Brev, De faaer fra mig, skal jeg beflitte mig paa en venligere og roligere Tone, thi i dette har jeg været lidt arrig; derfor vil jeg ikke meddele Dem noget vidtløftigt om en Recension over Deres samlede Digte, som for nylig har staaet i Maanedsskriftet, hvor De i Sammenligning med Hertz, (Hansen, Holst) Chr. Win-
 10 ther og Kjærlighed ved Hoffet bliver noget nedrigt behandlet. Den er vel af Molbech; den er, foruden som sædvanlig arrig, tillige vittig paa hans Maneer. Men, i Sandhed, De taber ikke ved at criticeres paa den Maade.

De seer vel flittigt til mit Bibliothek — jeg kalder det mit, det er dog paa en Maade mit Barn; er det dette, da er det paa Ære ogsaa min Førstefødte.
 15 Jeg skal ikke glemme det, jeg vil bestandig see at vedligeholde det ved at sende det Bedste, som Danmark i litterair Henseende producerer. Dersom der med nogle Penge, f. Ex. 100 Rd. kunde gjøres noget til Nytte for det, ved Anskaffelse af gode Skabe, til Indbinding, til Hjælp til Locale. o. s. v., da kunde jeg maaskee nok bringe dem tilveie; tal med de Andre derom; jeg
 20 faaer vel saa engang Underretning derom; jeg havde nok ønsket at høre noget mere om Indretningen deraf, end jeg hidtil har gjort.

Nu lev vel, Andersen, det varer maaskee ikke længe, inden jeg igjen skriver Dem til, men lad mig endelig bestandig vide, hvor De er. Hils Fritz Petzholdt og siig, at han dog gjerne kunde lade høre fra sig. Maaskee jeg
 25 engang skriver et Brev til ham. Hils Hertz! Naar Reise-Stipendii Resolutionen kommer, skal jeg lade høre fra mig.

Lev vel, kjære Ven.

Deres
 E. Collin.

77. *Fra E. Collin.*Kjøbenhavn. d. 29de Januar 1834.

Fader kaldte mig ned fra Bogkammeret i dette Øieblik og fortalte mig, at han havde faaet et Brev fra Dem, der røbede en høist mismodig, ja næsten fortvivlet Stemning, og at denne især var foranlediget af mit sidste Brev til Dem. Kjære Andersen, er Deres Characteer endnu saa blød? jeg 5 havde dog troet den noget mere hærdet ved de mange Anfald paa Deres Godmodighed, som De fra saa mange Sider har maattet taale. Jeg erindrér nu ikke meer, hvad jeg skrev i hiint Brev, som var saa forskrækkeligt; men jeg veed, at jeg var ærgerlig; hvorvidt jeg havde Grund til det, maa De nu selv bedømme. I samme Øieblik, jeg fra næsten alle de Venner, 10 som have læst Agnete, hører Klage og Bedrøvelse over, at den er akkurat, som det Andet, De har skrevet, intet Nyt o. s. v. og idet jeg imøde seer en nedrivende Kritik over det, faaer jeg et Brev fra Dem, hvori De er saa yderlig tilfreds med det selv, hvori De anseer det som et Mesterstykke, der efter guddommelige og borgerlige Love maa give Dem Stemme og Sæde 15 i Digter-Lauget. Fremdeles: i samme Øieblik, da jeg er bleven brouilleret med Reitzel, fordi jeg ei vil lade mig skambyde af ham, i samme Øieblik, da jeg fra de fleste Steder faaer Subscriptionsplaner tilbage med Besked, at Ingen har villet tegne sig, i samme Øieblik, da jeg selv har den Ubehagelighed at faae Afslag med det Tillæg: nei, jeg er rigtig ingen Ynder 20 af Andersens Muse, eller endog ligefrem: »jeg har mine Penge for kjære til at kaste dem saaledes bort«, og jeg da foruden den Ubehagelighed at faae Afslag, endvidere har den at skjændes med Folk om Dem — thi det maa jeg — i samme Øieblik siger jeg skriver De mig til, hvorledes De vil

disponere over de i det Mindste 100 Rbd., som De faaer for Agnete; ! Kan De ikke tænke Dem, at det — naar jeg sidder og beregner, hvorledes jeg kan dække Udgivterne med Trykning, Papiir o. s. v. tilsammen over 100 Rbd., og idetsamme faaer en Beregning fra Dem paa et Overskud af 100
 5 Rbd. — er, ligesom jeg fik et Slag paa Snuden; og kan De ikke tænke Dem, at man bliver ærgerlig, naar man faaer et Slag paa Snuden, naar man faaer det af Vennehaand; er det af Fjendehaand, da slaer man igjen.

Men jeg troer, Gud forlade mig, at jeg igjen bliver ærgerlig. Det var ikke min Mening; jeg er forresten i meget godt Humeur og temmelig rask.
 10 Jeg kan sige Dem, at jeg aldrig før har holdt meer af Dem, end jeg nu gjør. Jeg kan ydermere sige Dem, at jeg endnu har Haab om, at De ikke skal fortryde, at Agnete er gaaet ud paa Deres Forlag; Jeg kan endydermere sige Dem, at jeg dog har truffet Flere, som synes godt om Agnete. Geheimeraad Møsting takker Dem for Dedicationen og beder mig hilse Dem
 15 ret meget. Nu vil jeg holde op, for om lidt skal jeg hen og see Guerillabanden af Overskou og Bredahl.

d. 30te Januar. Jeg har nu seet Guerillabanden; den gjorde Lykke; jeg tør endnu ei tillade mig nogen Dom om Musikken. Saasnart De har faaet dette Brev, maa De lade mig høre fra Dem; jeg længes meget derefter, jeg
 20 har ikke længe hørt fra Dem, i Brevet til Lovise var der en Hilsen til Alle, undtagen til mig; det er en Ting, jeg ellers ei lægger Mærke til, men der frapperede det mig. Skriv mig nu til, at De er i godt Humeur igjen, De kjender mig jo og veed, hvormeget jeg holder af Dem. Lad mig saa nøiagtig faae at vide Deres Opholdssted; jeg skal da atter skrive Dem til, og
 25 kan da vel blandt Andet fortælle Dem om, hvem der i Aar faaer Stipendier af Fonden.

Lev vel, kjære Ven, og tag ikke Feil af mig fordi jeg før har været Deres ærgerlige, nu er jeg Deres ærlige Ven
 E. Collin.

Hermed havde jeg besluttet at ende Brevet; men da der er meer end
 30 nok Papiir endnu, vil jeg dog for Løier meddele Dem en Sang, som jeg

skrev til Faders Geburtsdag sidst; vi sad hjemme i den gule Stue og sang den i en ganske lille huuslig Familie Kreds.

Mel. Komm lieber Mai und mache.

1
O kom dog snart tilbage
Du Aarstid blid og skjøn,
Da Jæg'ren gaaer at jage
Alt udi Skoven grøn.
Da Skovens Vinterfrakke
Forsvinder for vort Syn:
Komm lieber Mai und mache
Die Bäume wieder grün.

2
Hver Tid har sine Glæder,
Hver Tid har noget Skjönt,
See Vaar og Sommer klæder
Den nøgne Jord i Grønt.
I Hjemmets lune Bolig
Jeg elsker Vintren meer
Den har en vis fortrolig
Og huuslig Character.

3
Som Fuglens Sang fra Hækken
Her Glæden ofte lød:
Vor Glæde var som Bækken,
Den Bæk, som sagte flød.
Hver af os var en Kilde
Til Lunets muntre Elv,
Naar ingen Anden vilde,
Saa skrev' vi Viser selv.

4
Hvis I lidt Tid vil give,
— Det holder sagtens stivt —
Saa skal I faae at vide,
Hvorledes Fa'er blev givt.
Det skal jeg Eder sige:
Han gik i Skoven grøn, 10
Saa mødte han en Pige,
Den Pige hun var skjøn.

5
Hvert Aar paa denne Aften
Bli'er Fa'er født om igjen, 15
Vi ta'e ved Druesaften
Heraf Anledningen,
At klinke dygtigt sammen,
Som før paa dette Sted,
Vi sige Alle: Amen, 20
Og gamle Bjuti med.

6
Saa reis Jer fra Jert Sæde
Og skjænker bredfuldt Maal,
Enhver, som er tilstede, 25
Skal drikke Faders Skaal.
See kun, hvor tørt han sidder
Og nyder sin Honneur;
I Byen er han kun Ridder,
Her er han Commandeur. 30

Glem ikke, Andersen, hvad jeg har bedt Dem ofte om, at notere, naar der falder Dem noget mindeværdigt ind fra Deres Ungdomsliv. Deres »Erindringer« bevarer jeg trolig, intet Menneske har faaet dem at see. Det Brudstykke jeg har, ender med den Afskedsbillet De fik fra R. V. —
 5 og derpaa en — endnu ufuldendt — Afskrift af Ingemanns Brev angaaende Deres Phantasier og Skizzer, hvilket Brev De siger at ville meddele, forinden De »gaaer til den smertelige Opløsning af« Deres »Hjertes første Kjærlighed«. — De tjener mig, De tjener Dem selv og Deres Minde, ved at fortsætte disse Erindringer.

10 D. 1ste Februar. Emil Hornemann, som i forrige Sommer var i Neapel, beder Dem hilse Etatsraad Vogt, Ambrosio, Brochenhuus og Prindsesse Pignatelli; skulde De træffe Sangerinden, Demoiss: Toldi, da kan De sige hende, at hun har gjort Indtryk paa hans Hjerte. —

Alting er forresten her ved det Gamle; den eneste vigtige Forandring
 15 i vores Familie siden Deres Afreise er Gottliebs Givtermaal; jeg er endnu den samme Forlovede, og vedbliver vel endnu i flere Aar at være det; jeg klager ikke derover, jeg er lykkelig i min nuværende Stilling. Fader og Moder og mine Sødskende og andre Kjære ere, Gud skee Lov, raske; min Jette har Gud være lovet ogsaa god Helbred; hvad har jeg saa meer at
 20 ønske. — Fra alle Disse hilses De hjerteligt; lad mig nu snart høre fra Dem, kjære Andersen.

Deres Ven

E. Collin.

Hils Fritz Petzholdt fra mig og fortæl mig noget om ham. Det er sandt, De er jo i Neapel, han i Rom. Træffer De Hertz, da hils ham fra mig.

25 78. *Til E. Collin.*

Neapel den 23 Februar 1834.

Deres særdeles store Interesse for mig, Deres Omhue og Plage med mit hjemsendte Arbeide, kan jeg ikke noksom være Dem taknemlig for; desværre er og bliver min Stilling altid saaledes at jeg ikke vil kunne gjen-

gjælde det! men vær overtydet om at jeg ret dybt føler hvormeget Ven-
skab De yder mig, hvormeget jeg er i Deres Gjæld! — I det nye Aar har
jeg alt oplevet mange interessante Ting her i Udlandet, som vist kan more
Dem og Alle hjemme i Huset, jeg forudsætter at De lader dem læse Brevet.
— Jeg vilde have forladt Rom i Slutningen af Januar eftersom der ingen 5
Udsigt var til Carneval. De veed at ved den nuværende Paves Udvalgelse
for 3 Aar siden var der en Sammensværgelse i Gjæring, der var bestemt til
at virke paa en bestemt Dag, men da den opdagedes blev Carnevalet na-
turligviis forbudt og har været det siden den Tid, det vil sige Brugen af
Masker, hvad der især gjør det interessant. Idet jeg saaledes stod i Begreb 10
med at gaae til Neapel overraskede Gregoir XVI, sit Folk og de Fremmede
med at Carnevalet maatte finde Sted iaar, da han stolede paa deres Kjær-
lighed. Naturligviis blev jeg da denne Fest over i Rom, og den skal i mange
Tider ikke have været saa glimrende som iaar. Fra 3 om Eftermiddagen
til 5½ vrimlede alle Sidegader med Harlequiner, Pjeroter, Tyrker, Hyrd- 15
inder etc. etc. men Hovedpunktet var Gaden il Corso, her kjørte Vognene
op og ned i to Rader og Menneskemassen skjød sig frem mellem disse, Gud
veed hvorledes det gik saa lykkelig af! Den Ene overkastede den Anden
med Confetti, en Art Kalkkugler, af Størrelse som en Ært; fra Altaner og
Vinduer strømmede hele Kurve fulde ned over Damer og Herrer, saa 20
Alle saae ud, som havde vi ligget i en Meelsæk. Hver Dag endtes med et
Vædeløb af 8 Heste, der fløi fra den ene Ende af Gaden til den anden,
mellem Menneskerne, som der ei var det ringeste Skillerum mellem og dog
blev kun en Dreng, der kom for langt frem, løbet i hjel. Hestene havde
brændende Svamp paa Ryggen og Jernpigge der slog dem til Blods for at 25
gjøre dem vilde; Maalet var en Sum-Penge og en smuk Fløiels Fane, Alt:
Presenter af Jøderne, der, skammeligt er det i Christenhedens første Stad,
maatte aabne Carnevalet med at gaae op paa Capitoliet og paa en yd-
mygende Maade bede om Tilladelse at boe endnu et Aar i Rom, i det dem
anviiste Qvarteer og at de, i stedet for selv at løbe for Romerne maatte 30
sætte Prisen for Heste. Det nye og usædvanlige i dette Folkeliv gjorte øie-

blikkeligt et glædelig Indtryk paa mig; det var den første Dag; Herts kom med en Mængde Confetti, jeg havde ogsaa kjøbt og — vi vare uden Masker — nu begyndte der et myrderligt Slagsmaal. »Det skal Du have for det!« og »Det skal Du have for det!« og saa gik det. Publicum tog Deel i vor Kamp
 5 og raabte til Ham »bravo francesi!« og til mig »bravo inglese!« men da min Confetti slap maatte jeg trække mig til en Sidegade for at købe for nogle Skilling endnu, jeg havde det og vilde stikke min Pung i Lommen (der var 3 Skudi og nogle Poul i 3: omtrent 3 Species), i det den berører Lommen, rives den bag fra ud af Haanden paa mig, jeg troede det var Spøg og
 10 dreier mig om, men faaer i det samme et Par Haandfulde Confetti lige ind i Øinene og Tyven var borte. Det fordærvede mig min Smule Glæde. Det var som jeg slet ingen maatte have. Flere mistede ellers Uhre, Lomme-tørklæder etc. — De følgende Dage vandt jeg ellers en glimrende Seier over Herts, saa han flygtede ind i en Skomagers Boutik og tog et Par Støv-
 15 ler, som han stod i Døren og svingede over sit Hoved, i det han truede med, at bruge dem i stedet for den Confetti, han ikke havde. Om Aftenen, til ud paa næste Morgen, var stor Festina i Theater Alibert, de fineste Damer vare i Costume uden Maske, mange havde derimod Maske og en stor Deel, gik aldeles som hjemme. Scenen og Parterret var Dandsesal og man kunde
 20 gaae omkring i Logerne; jeg var der kun eengang, men det var meget lystigt; Rygtet gik ellers at man havde fundet en Dame myrdet med flere Dolkestik oppe i een af Logerne. Poletiet var meget om sig for at finde Morderen. — Den 11 Februar endte Carnevalet med den smukke Mukoli-Fest. Da Hestene havde løbet, fik Enhver sig et eller flere Lys i Hænderne,
 25 alle Vinduer, Stilladser og Vogne vare som oversaaede med Lys og Enhver søgte at holde det tændt, thi Modpartiet slukkede af alle Kræfter. Tænk Dem nu to Rade Vogne og flere tusinde Mennesker, Alt i en lang snever Gade, Luften opfyldt med smaa Balonner med Voxstabler i, der dalede ned i Hovedet paa Folk, dette Skrig »sensa mukoli!« o det var mages-
 30 løst. — Jeg havde nogle Kampe med vor Prindssesse og een med Kongen af Bayerns Søster, der tilsidst kastede mig over med god Bonbon [*i Mar-*

gen: Blærierie siger Fru Drevsen!], som Drengene sloges om. — Een ung Dame, jeg ikke kjendte overdyngede mig med Confetti, men da jeg tilsidst sprang op paa Vognen forærede hun mig til Forsoning en Blomster Bouket, som jeg har endnu. Det var en Engelænderinde; da jeg fik den sagde jeg i Spøg Stages Replik fra Øster og Vestergade. — Næste Morgen 5
Klokken 4 reiste jeg fra Rom, det var saa uforskammet dyrt med Vogne og jeg kunde ikke faae Selskab, saa at jeg maatte slutte mig sammen med Herts, Zeuthen og en Nordmand, her til kom en engelsk Esquire og en florentinsk Donna, Moder til Prima-Donnaen ved St Carlo. De Danske i Rom morede sig meget over dette Selskab og sagde til mig, det spændte 10
vist lystigt af, thi Zeuthen er ganske vist halvgal, vi oplevede komiske Scener med ham i Rom, naar han kom i sin Schlaffrock og med den store Prygl i Haanden for at spise. — Han vil være original og viser sit philosophiske Væsen i Mangel paa al Høflighed; det er gaaet saa vidt at Blunck har bedet ham: »holde Mund!« — Siden have vi taget det fra den comi- 15
sk[e] Side og da han er inderlig godmodig, bør man det vel ogsaa. — Jeg er vis paa han engang bliver en mærkelig Original. — Reisen gik ogsaa godt; dens Deilighed maa jeg i nogle faae Træk give Dem. — Den første Dag gik vi over Albanerbjergene hvor vi fra Sommerveir fik Vinter med Sneefog, saa Horatiernes Grav og da vi mod Aften kom til Villettri var der 20
Foraar, Grædepilenes Blade hang som store grønne Taarer. Næste Dag gik vi over Sumpene, der vare saa frodige grønne, saa overordentligt rige at det var en Øien Lyst. De store stærke Bøfler gik i Vandet og stænkede høit op; og ved de eenlige Gaarde brændte store Blus for at rense Luften, mod Aften vare vi i Terrazina, som De jo kjender fra Fra-Djavallo. Palme- 25
træerne voxte her i store Grupper, Træerne bugnede med Oranger og foran Bøndernes Huse, laae de nedfaldne Citroner, skrabet sammen i Bunker, som Kartoffler hjemme hos os. — Alt Klokken 3 næste Morgen maatte vi fra dette Paradiis; hele Veien mødte vi Soldater, da her er meget usikkert og flere skulle være udplyndret i den sidste Tid; vi mærkede til 30

1 Fru Drevsen] først skrevet Ingeborg.

intet og aldrig har jeg følt saa liden Frygt som paa denne Reise, ikke en Tanke om Røverne foruroligede mig, maaskee mit Kujonerie har tabt sig! — Alt var saa vildt, saa herligt at der ikke var Tid til at tænke paa andet. I Mola di Gaeta saae vi Ciceros Bade, som jeg tegnede af, thi jeg er blevet
5 en heel Tegner og Kunstnerne i Rom, opmuntrer mig alle for mit gode Øie; i alle Tilfælde ere mine mange Skizzer (alt over 100,) mig en Skat, som jeg selv vil have megen Glæde af hjemme. Gid jeg havde lært at tegne! — I Haverne her, der vare Skove med Citroner og Oranger var Herts, og vi alle, som ude af os selv. Tænk dog, det deilige Hav og hele Skove med
10 Oranger og Citroner, Jorden som oversaaet med disse; Receda og Levkøier voxe som Ukrud! — O Gud, o Gud! hvor vi dog i Norden er stedmoderligt behandlet; her, her, er Paradiset! — Henimod Aften den 15de kom vi til Neapel, og havde det Uheld at de Hoteller vi henvendte os til vare alt opfyldte. Endelig kom der en Mand, som lovede os privat Logie
15 og nu gik Nordmanden og Herts for at see paa det først, i det de paalagte mig, at sørge for, at Veturinen blev holdende paa samme Sted, til de kom tilbage. Neppe ere de borte før Veturinen jager afsted, jeg skriger han skal holde og raaber til Zeuthen, der sidder foran i Cabrioletten, at han maa standse ham, den gode Philosoph havde siddet i lærde Tanker, da de
20 dre gik bort, og bliver nu saa lidenskabelig over at jeg forstyrrer ham, at han siger lige det modsatte til Veturinen. »Men de Andre kan jo ikke finde os!« skriger jeg, »ja,« svarer han, »man har ikke sagt noget til mig og jeg har ogsaa en Stemme, derfor skal han nu kjøre!« — Det var jo reent Galsskab og jeg satte mig derfor derimod, men nu blev han saa nedrig grov,
25 at ingen Fiskerkjærling kunde naae ham, saa lod jeg dem kjøre og Veturinen maatte sende en Karl for at finde de Andre. — Herts der var enig med mig at Z: virkelig imellem havde en Skrue løs, som neppe udenlands Reisen curerer, da her er saa varmt, foreslog mig, at vi to, Herts og jeg, deelte Værelse sammen til vi fik et fast Logie; saaledes oplevede jeg om-
30 trent det samme som Øehenschlæger med Baggesen, kun at vi ei laae i een Seng, at vi sov sammen, der gav mig Anledning til mange Betragt-

ninger. Næste Morgen opsøgte jeg vor Charge d'affaires, Etatsraad Voigt, der tog særdeles kjærlig imod mig, lod sin Tjener gaae med at søge Værelser og hvorved vi fik en meget god Leilighed for den her ringe Priis 9 Carliner om Dagen, det er 2 Carlin og nogle Gran om Dagen for os hver, altsaa 2 $\frac{1}{2}$ 6 Skilling Dansk; her betingede Herts og jeg at vi hver fik et 5 særskildt Værelse og Zeuthen og Nordmanden blev lagt sammen i eet. Voigt førte mig strax om til de Danske og i nogle Familier, og da Herts ved sin Døvhed, ikke kan være saa selskabelig, Zeuthen ikke taler fransk og Nordmanden er en ung Mand i Verden, saa er jeg Hønen i Kurven og har alt været to Gange budt ud til Middag, medens de Andre maatte 10 til til Restaurationer; med General Mathiesen har jeg gjort Landtoure og selv alene vandret til Portici, Herculanum og Posyrip. Det er en overordentligt interessant Tid vi ere komne her; Mad: Garzia-Marlibran synger i Semiramis; La Sonambula; I Normanni in Parigi; Norma; Gaza ladra og i Ana Bolena; saae vi faae hende da at høre i noget godt. 15 Endnu har jeg ikke været i ST Carlo, men kun i Puppe-Theatret og i Theater Carlino, hvor jeg blev indviteret med Mathiesen og saae deilige Damer, brændende som Vesuv og dog zarte som den nordiske Foraars Sne. Mit døende Barn, forunderlig nok, skaffer mig ogsaa her Hyldest, man kjender det i Neapel af fransk Oversættelse, skade den er i Prosa; 20 omtrent som naar hjemme Wosemose oversætter Victor Hugo. — Noget af det heldigste for os er Vesuvs Uroelighed; i tre Maaneder har det uafbrudt væltet en flere Miglier bred glødende Lavastrøm ud af Krateret. En sort Røgsky hvirvler bestandigt op og ofte staaer en flere Favne høi hvid Ildstøtte deri. Om Aftenen er den ene Side af Bjerget, en blodrød 25 ild Mark! Det er forbausende herligt. Luften er der til saa blaa, Havet saa mørkt og Varmen som i den stærkeste Sommer hjemme. Orange Høsten er i fuld Gang; man faaer for 1 Skilling Dansk 4 store Oranger. Mandeltræerne blomstre og hele Landeveien seer ud som den var indhegnet med kjæmpehøie Caktus og Aloer. Igaar besøgte jeg allene Virgils 30

Grav og Posylip Grotten, denne er bestemt en dansk Fjerdingsvei, hulet indgjennemBjerget. EnheelByliggerovenpaa. DemangeLøgterderinde oplyser den dog ikke, og da Landeveien gaaer her igjennem er man i dette evigeTusmørkenærvedatbrækkeHalsenoverGjeder, eller blivekjørtover.

- 5 Da jeg troede at mit hjemsendte Arbeide blev forlagt af Reitzel, veed De, at jeg betingede nogle visse Exemplarer, som jeg ogsaa opgav Dem Navnene paa de af mine Venner jeg vilde at disse skulde tildeles, da jeg nu selv blev Forlægger, har De vist nok gjort mit Forlangende, men nu tilføier jeg nogle Flere, nemlig, et til hver af Deres Søstre, et til Boye i
- 10 Søllerød, et til Augusta Collin og den tilkommende Jette Collin. — Der- som der efter den første Liste var glemmt Heiberg og han ei har subscri- beret da send Fru Heiberg et Exemplar og siig at jeg ret ofte tænker paa hende, da jeg hverken i Paris, Tydskland eller Italien endnu har seet hendes Lige; en Sag Herts er enig med mig i. Een af mine bedste Glæder
- 15 i Hjemmet vil være at nyde hendes Kunst-Præstationer. — Gjennem Bis- sen har jeg faaet Hilsen fra Thiele, med det forunderlige Tillæg: »At jeg nok selv viste hvorfor han ikke vilde skrive mig til!« men da jeg ikke har den fjerneste Idee derom, har det særdeles fraperet mig og jeg beder Dem derfor at sige Thiele dette. — Saavidt jeg erindre var det i et Brev til Deres
- 20 Fader jeg yttrede et Slags Misbilligelse over Thieles altforvidt drevne Omhue for mig, endog at forberede Folk paa mit Udvortes, dette var urimeligt af mig at tage Notits af, men da jeg ikke til Fremmede har yttret mig derom og han jo umueligt kan være indviet i et Brevs Hemme- lighed, saa forstaaer jeg det slet ikke og venter nu sikkert fra Thiele et
- 25 Brev som Godtgjørelse, og dette Brev venter jeg post restante i München; da skal han faae Brev fra mig igjen. — Fra Deres Hjem faaer jeg altid kjære Hilsener der ret glæder mit Hjerte, men fra Een — faaer jeg aldrig Hilsener. Nemlig fra Drevsen! Jeg troede dog vi vare ikke Uvenner. — Hils alle hos Hornemanns og gratuleer den Forlovede. Det var smukt at
- 30 Emil dog ikke reent glemte mig, jeg som saa inderligt længtes efter Li- vorno, hvor jeg dog ikke traf ham. Voigts og Brockenhuus takker for Hil-

senen, men hans Donna Toldi har jeg ikke endnu seet, uden paa Theater Placaten, hun spiller i denne Tid i Zampa men jeg lader mig heller forlede af Malibrans. — Tak for Deres Vise til Faderens Geburtsdag, den er jo ganske fortræffelig, slipper alt for Dem, kan De være istand til at sulte ihjel som Poet. Jeg gratulerer! — At der er saa meget hvidt Papir i Deres 5 Brev, kan jeg ikke takke Dem for; her koster et Brev en Species og saa vil man jo dog gjerne have Smæk for Skillingen; see kun hvor lange mine Breve ere! — Naar skal Lind have Bryllup? Louise lovede mig en Gang et Brev, husk hende der paa! Lind kan jo holde paa Pennen, saa er der neppe noget Stødende deri. — Dog jeg faaer intet Brev, jeg vil derfor heller 10 beile til Fru Drevsen, [lad] den lille Viggo bede hende fra mig om at skrive mig nogle Ord til. — Det glæder mig om Guirillabanden gjør Lykke. — Stykket selv har jeg et Slags Mistanke til. Overskou mangler æstetisk Smag og hans lyriske og alvorlige Sager frygter jeg fødte under samme Tegn, som Farens Dage. Dog maaskee feiler jeg. Gid Overskou 15 og Bredahl maa have megen Glæde af deres Arbeide. — Dersom Theater-Directionen vilde behandle mig honet kunde jeg være tilsinds at skrive en ny Text til den deilige Opera Norma, som for Øieblikket begejstrer hele Italien. Texten duer aldeles ikke, men Musikken er henrivende. — I Rom blev den første Sangerinde deri kaldt 8 Gange frem i Rad og tilsidst over- 20 øst med Blomster, det samme skal være Tilfældet her med Malibrans. — Da mit Stipendium ikke tillader mig at gaae til Sicilien, maa jeg til min store Bedrøvelse, her hvor jeg er 20 Timer derfra, give Slip derpaa og vender alt om 4 Uger mod Norden, men med et tungt Farvel til Paradiset. De første Dage efter Paasken er jeg i Florents, skriv derfor saaledes at 25 jeg der faaer et Brev post restante, men jeg bliver der kun 8 Dage og gaaer saa over Venedig til München! Lev ret glad og tilfreds, det er dog det bedste Ønske. Deres Ven
Andersen.

NB. Naar De skriver 9 Dage før Paasken, da kan jeg faae det i Florents.

[*I Margen:*] Vil De give Liunge medfølgende Sæddel; dersom De vil, 30 kunde De vist lykkeligjøre ham med bedre Notitser af dette Brev. —

79. *Fra E. Collin.*

Kjære Andersen, ubillige Ven, som klager over, at jeg ikke skriver Dem til, og som derhos saagodtsom aldrig skriver til mig — er det af krænket Stolthed, fordi jeg engang skrev de ulyksalige Ord, at De skrev for mange Breve, hvori jeg, ihvad De end siger, havde dengang Ret — her har De et Brev fra mig; men, efter hvad jeg nu kan dømme, bliver det vist meget kort; : det er Løverdag : Referatdag, og De erindrer vel fra gamle Tider, at det er en travl Dag for mig. Det er sandelig ikke Adspredelser og Lystighed, der forhindre mig fra at skrive Breve i Alenviis, det er snarere Een-

10 somhed; vi ere nu igjen i den gamle utaalelige Sommer-Tilstand, da vi Mandfolk ligge alene i Byen, den øvrige Familie paa Nygaard; igaar flyttede de derud. Alle ere Gudskeelov meget raske; Ingeborg beklagede for nogle Dage siden, at De ventede Brev fra hende, »thi det blev der nok ikke noget af«; deri er jeg enig med hende, thi jeg kjender den Grændsen til

15 Umulighed at faae hende til at skrive. Iovergaars opførtes Ludvig d. 11te af C. Delavigne for første Gang, maaskee ogsaa for sidste, idetmindste i denne Saison, thi Winsløw (Ludvig 11) er meget svag og udsætter sig for megen Fare med den fast overmenneskelige Anstrængelse, dette Arbeide koster ham. Conferentsraad Schleyer er død; man siger at Djævelen er

20 bleven Nonne: »der Teufel ist in Copenhagen gewesen und hat den Schleyer genommen«. Her er saa roligt i Litteraturen, at jeg ikke kan huske Mage; naar Sommervarmen rigtig begynder, er jeg bange for den skal gaae i Forraadnelse og udbrede skadelige Sygdomme; det er da forresten intet Under, at vi her have Stillestaaen i Poesien, naar vi sende

25 vore Poeter udenlands. Paa Mandag (2^{den} Pintsedag) skal Wanscher og Hanne Wegener have Bryllup. Hele Familien skal derud. Hvis De i München eller noget andet Sted træffer en Landsmand eller en Anden, som reiser directe til Rom, saa giv ham en lille Seddel med til Bestyrelsen af de Danskes Bibliothek der, og bed deri Samme, snarest muligt at svare

30 mig paa mit Brev angaaende hvorledes de vil disponere over de 200 Rbd., som ere bevilgede Bibliotheket af Fonden, og siig, at Chiaveri har gjen-

nem General-Toldkam[m]eret tilstillet mig en Regning paa omtrent 42 Rbd., som Omkostninger ved den sidste Forsendelse med Galathea, hvilke Penge jeg ikke agter at betale, medmindre Bestyrelsen attesterer Regningens Rigtighed. Hermed følger da en Anviisning paa 50 Species endnu, som De har faaet af Fonden, foruden de tidligere 50 Species, som 5 Fader sendte Dem; der er saaledes bevilget Dem 100 Species. See nu til, at De kan komme ud af det dermed. Til Efteraaret see vi Dem vel igjen, og, jeg haaber, glad og fornøiet. Reisen vil vist i alle Henseender have havt en fordeelagtig Indflydelse paa Dem.

Den vedlagte Vexel kan De afhænde hvor De vil, helst hos Eichthal 10 eller Eichstadt, hvad han hedder. Jeg maa skynde mig. Levvel, kjære Ven.
d. 17 Maii 1834.

Deres

E. Collin.

80. *Til E. Collin.*

München den 26 Mai 1834.

Kjære Ven!

15

Ret megen Tak for Deres lille Brev og den tilsendte Vexel. At Deres Omhue og Interesse for mig har skaffet mig dette Tillæg af Fondet er jeg overtudet om og bliver saaledes endnu mere i Deres Gjæld. — Fra den første Februar havde De ikke skrevet mig til, uagtet jeg strax ved Modtagelsen af Deres Brev, sendte et meget langt Epistel fra Neapel; det var 20 mig en lang Tid, og tro mig, i Udlandet føler man dette dobbelt. I dette Brev som nu indtraf fra Dem, her til München, yttre De, at min Tausched — det vil sige min Venten paa Svar — reiste sig fra »krænket Stolthed!« — O Gud kjære Ven, hvorlidet kjender De mig dog! fordi De engang har sagt at jeg skrev for mange Breve, skulde min Stolthed være krænket? nei 25 saa ømskindet er den ikke, De har taget Feil og: Eulalia! ich verzeihe dir! — Mod Efteraaret samles vi altsaa, da er det halvandet Aar siden vi skildtes ad; med hvilken sælsom Følelse vil jeg ikke betræde Hjemmet! der er saa meget jeg nu seer ganske anderledes. Tro mig, ude lærer man

bedre at kjende Hjemmets Omgivning og Forholdene der; end medens man er der, eller rettere, man faaer da først ret det klare Omrids af det Hele. Gud lad mig ikke have tabt formeget naar jeg kommer hjem og at vi to maa mødes og samles med samme gode Følelser, som da vi skildtes

5 ad. — De har Forældre, Sødskende og en fortræffelig Pige der elsker Dem, jeg staaer ganske ene i Verden. Deres Hjerte kan maaskee undvære mig, mit kan ikke undvære Dem, og dog mister jeg Dem mueligviis, en forunderlig Angest griber mig, en Angest der just siger mig, hvor uendelig kjær De er mig, hvor ulykkelig De kan gjøre mig i hjemmet! Guds Villie skee!

10 Aldrig berører jeg denne Materie mere, det leder til en Klynken, der er en Mand uværdig. — Tak for alt godt Eduard og føler De Trang — eller Lyst til at skrive mig til, da glæd Deres »ubillige«, men mest hengivne Ven der med.

Deres

Andersen.

15 Breve sendes til mig Wien: post restante.

M. Levy er kommet her til og beder mig hilse Dem og Gottlieb, han reiser nu til Schweiz og derfra til Rom og Neapel. Bødtker skal jeg mælde til om Chiaverys Andragende.

81. *Til E. Collin.*

Collin den 10 Juli 1834.

20 Til Eduard.

Om jeg ikke daglig tænkte paa Dem og Deres, maatte jeg dog gjøre det i denne bøhmiske By, der bærer Familiens Navn. Jeg er kommet her til i dette Øieblik og medens Middagsmaden laves færdig skriver jeg disse Ord, der er et Slags Brev fra Collin til Collin, piqantere kan mit sidste

25 Brev jo ikke være! De vil da alletider kunne huske hvor jeg skrev det sidste Brev til Dem. O, hvor jeg er træt, kogt og stødt; to Nætter og nu paa tredie Dag sidder jeg i en indelukket Vogn, fra Wien og kommer først i Aften sildigt til Prag. — Bøhmen seer ogsaa ganske dansk ud, men jeg har seet ægte Zigeunere, med lange Ravnehaar og en Zigeunerpige med kulsorte Øine

spaaede mig, men da hun talte det bøhmiske Sprog, der synes en høiere Potens af det berømte Kragemaal forstod jeg det ikke, hvilket vist var Skade. Ellers har jeg dog lært noget af Sproget, som jeg imellem raaber ud af Vognen til de Skjønne: »Krasna Jeftsja, dia ji miloju!« Staaende er jeg endnu ikke fræk nok til at sige Sligt, da jeg veed det betyder: »smukke 5 Pige, jeg elsker dig!«—men saaledes i Flugten, naar Vognen farer forbi finder jeg det lystigt at sige det for første og sidste Gang til et qvindligt Væsen. — »Hvor han skaber sig!«, siger nok Louise og Fru Ingeborg Drevsen. — De kunde ellers nok have skrevet mig til min gode Ven! jeg veed nok, De er en ung Embedsmand og — en gammel Elsker (er det ikke 2 Aars For- 10 lovelse?) men naar man ret tænker paa — sine Venner, ret holder af Een, saa kan man faae Tid. Dog nu sees vi jo snart; mon De seer ældre ud! Hvorledes — ja De vil tilgive mig — vil De behage mig, mon endnu mere end før? — Jeg er neppe saa lidenskabelig blød, som fordem, det var jo en Feil, og er hævet, mon jeg da bliver Dem kjærere? — Kom mig nu ret 15 kjærlig, ret broderligt imøde det beder jeg Dem om, saa skal De see hvor elskværdig jeg kan være! ja, det er Alvor! — Byen Collin har et smukt Torv med en Madonna af graae Steen, Husene Arkader. At her er stor Vadsk i Gjæstgivergaarden og at Verten gaaer med en stor Fedt-Plet paa Hjertet kan vel neppe mere Dem at høre, rundt om pluddres bøhmisk, nu lev vel, 20 vi sees hen i August og da skal jeg sige til dem alle hjemme Krasna Jeftsja etc. etc.

Deres trofaste

Andersen.

Hils Deres Jette!

82. *Til E. Collin.*

Kjøbenhavn den 20 October 1834.

Kjære Ven!

25

Tillad at jeg skriftligt taler med Dem, thi det er Forretnings Sager, og altsaa hvad man kalder Plager, Ting der ikke hos mig kunne være i et Venskabs Capittel. — De sagde at De vilde tale til Reitzel om min Roman.

8 Ingeborg] senere udstreget. 14 fordem] først skrevet før.

Tro nu ikke at jeg har Gallop for at den skal komme ud, det er ogsaa der for at jeg skriver for ingen Udbrud at høre. — Gjerne maatte Romanen ligge i 9 Aar og al min Digten med, men da jeg ikke kan leve uden Penge, saa er dette Motiv vel vægtig nok til at den ikke kommer til at ligge i 5 Skuffen. — Min Formue strækker sig endnu til 8 Dage, men naar de ere forbi, staae[r] en ny Maaned for Døren, med Huusleie, bundløse Støvler etc. etc., jeg maa altsaa senest om 8 Dage have Penge.

Vil De derfor imorgen tale med Reitzel, sige ham om Fortællingen, (saaledes vil jeg kalde den og ikke Novelle eller Roman) indgyde ham 10 en hvis Agtelse for den, og sige at det er Kraft Extrakten af min Reise i Italien. Navnet er: »Improvisatoren«, den vil blive i to smaae Hefter, som jo gjerne kan indbindes i eet, og da udgjøre et passende Bind; jeg vil have den trykt i Format som Ingemans Romaner og med samme Tryk, lige saa stor, det er omtrent 28 Lin: paa Siden, saaledes vil den 15 blive troer jeg, 18 Ark, neppe mere og jeg forlanger 12 Rdlr for Arket, eller for hele Klatten 100 Species; de halve Penge vil jeg have ved Modtagelsen af det første Manuskript, som der kan begyndes at trykkes paa i Dag 8te Dage, altsaa Mandagen den 27 October. — Desuden vil jeg have 10 Exemplarer, (kan De knibe det til 12, saa er De en Perle!) — At jeg 20 ved at reenskrive i denne Uge og under den langsomme Trykning har god Tid endogsaa, indseer De, thi, naar jeg faaer 100 Rdlr, saa kan det være det samme, for min Skyld, om Bogen ikke kommer til Nytaar; — Har De nogle andre Midler, som jeg neppe troer, og heller ikke gjerne vil bindes fast til, saa lade vi Fortællingen ligge, men ellers — behage De at 25 troe, at det slet ikke er af Jage-Lyst med at faae mine Værker trykt. — Jeg kommer tids nok i Gabestokken, faaer Ærgrelser og Bitterheder nok, det vil regne ned over den stakkels Bog, som over Agnete, men jeg vil taalmodig bære Tornekrandsen, der pynter ikke men kun trykker og saarer

Deres Ven

H. C. Andersen.

30

E. S Undskyld at jeg i de sidste Dage har været lidt følsom, lidt for meget kærlig mod Dem, De holder jo ikke af det, men jeg var lidt sygelig, — og skal ved Leilighed være koldere.

83. *Til E. Collin.*

Kjøbenhavn den 20 Nov 1834.

Kjære Ven!

5

De behagede at sige at jeg i Dag skulde rykke Dem i Ærmet om at gaae til Reitzel! Glem det ikke! Gjør det af i Dag, som De vil; kun at det bliver afgjort. Det er saa kjedeligt med det Penge-Vrøvl! Jeg er tilfreds, kun at vi faae Ende paa det! — See saa! nu om noget Andet. Om Aftenen bliver jeg følsom; iaftes skrev jeg igjen et Vers til Dem, som De ikke faaer. Troe 10 nu slet ikke, det er den gamle Følsomhed, nei, det er, som min neapolitanske Signora siger, at Hjertet længes efter noget udenfor, og saa har jeg en idealsk Eduard, en meget elskværdig Ven, ham strækker jeg da Armene imøde, Dem er det slet ikke, De har altfor mange Feil, Skyggesider og Kjældermænd til at jeg kan drømme om Dem. — Vi have da heller ikke 15 talt hjerteligt og fornuftigt sammen en eneste Gang siden jeg kom hjem, men det kommer altsammen af den fordømte Spillelyst. — Kan da ingen gjøre Dem mat? — Mundtligt mere. God Morgen!

Deres formelle Ven

H. C. Andersen. 20

[*En Efterskrift er fraklippet*].

12 Hjertet] først skrevet jeg.

84. *Til E. Collin.*

Lykkesholm i Fyen den 5 Juli 1835.

Kjære Ven!

Var jeg i Kjøbenhavn, De paa Landet, mon De da skrev mig til? Men Andersen vil gjerne skrive Breve, siger De! nei slet ikke! den Lyst er for-
 5 længe siden borte; jeg troer det fornøier Dem at faae Brev og derfor skriver jeg, og skriver, som De seer et langt Brev. Gid jeg havde Dem hos mig, kun et Døgn, hvor megen Glæde vilde det ikke være mig; men det skulde være her paa det romantiske Lykkesholm, det smukkeste Sted jeg kjender i Fyen, hvor man spiser ganske fortræffelig, og kan faae Viin og sød Fløde
 10 saameget man ønsker. Ja De vilde vel rigtignok ikke more Dem saagodt, en heel Dag i mit Selskab, som De kan det med Constantin, Wanscher etc.; dog da jeg, som Egoist seer meest paa min egen Fornøielse, ønsker jeg Dem hos mig. Det er Kai Lykkes Stamhuus jeg er paa. Den ene Fløi er ganske antik endnu, med dybe Voldgrave, hvælvede Lofter og vævede
 15 Tapeter. Jeg har faaet det interessanteste Værelse, i et af de store Taarne, en bred gammeldags Topseng med røde Damaskes Gardiner, hele Olympen er vævet i Tapeterne, og over Kaminen er hullet Kai-Lykkes Vaaben. Desuden spøger det her, hele Gaardens Besætning troer det, men jeg har endnu intet mærket, skjønt jeg, især den første Nat var noget
 20 aarvaagen. Er der Spøgelse til, haaber jeg at de har faaet den Fornuft i den anden Verden, at de ikke vise sig for Gemytter der have saalevende en Phantasie, at den kan slaae dem ihjel ved slig en Leilighed. Gangen til mit Værelse er behængt med adelige, stive Portrætter, der see noget skimlede ud. I forgaars fik jeg den Idee at bløde en Klud og vadske, netop

Øinene paa dem allesammen, De skulde have seet hvor de gloede. Een af Frøkenerne, som ikke vidste deraf og pludselig saae paa dem, blev ganske forskrækket. Vi har den deiligste Have med Terrasser, den staaer i Forbindelse med Skoven og en stor Sø strækker sig lige op under vore Vinduer. — Jeg roer daglig omkring og synger Baccarolen af Maria. — 5 Den gamle Fru Lindegaard, som eier Gaarden er en elskværdig og særdeles gjæstfri Kone; Frøken Ramsharteren er hendes Beslægtede og af disse var jeg indviteret ud; jeg vilde kun have blevet et Par Dage, men den smukke Egn, den søde Fløde, Meloner og Jordbær, gjorde et stort Indtryk paa mine Sandser, og da man ret meget bad mig blive, er jeg her 10 nu paa 10de Dag. Fortæl Fru Drevsen at Damerne her, sværme for mig, som hun for Bulver, og saa er det naturligt, de kjæledægge for mig. Man forguder Improvisatoren, alt hvad jeg siger og taler finde de fortræffeligt, Alt hvad jeg ytrer Lyst til giver man mig. Man spørger mig om hvad Retter jeg vil have, om jeg vil kjøre Toure. De kan troe Øehlenschlæger 15 hos sin Prinds, flateres ikke mere, end jeg. Det er første Gang jeg ret har følt Behageligheden af at være Digter. — Af andre Fremmede er her een af den 2^{den} Aprils Helte, den gamle Excellence Ritsbrith og af unge Piger, en Jomf: Hansen fra Odense, som er ret smuk, (hun skal være forlovet med Mortier de Fontane.). I Skoven skal jeg nu vælge mig et Træ, hvor der 20 skal sættes et Vers til Erindring om mig. Den eneste Skyggeside herude er — slemme Tyre. De har stanget flere, hvilket skal være høist ubehageligt. Besøg fra de adelige Nabogodser have vi hvert Øieblik. — Jeg kan ret studere Characterer, og det glemmes heller ikke. Fortæl Louise at de unge Damer flokke sig om Digteren, de kjende da allesammen Lara og 25 Flaminia, troe maaskee de selv er en saadan og jeg bliver da en Antonio. — Det er skade at De (min kjære Ven) ikke seer mig i disse Dage, jeg er saa uendelig elskværdig, naar jeg ret bliver smigret, De kjender mig slet ikke i denne Situation. Omtrent Halvdelen af 2^{den} Act af min Vaudeville: »Skilles og mødes« er nu færdig, før Saissonens Begyndelse kan den 30

blive indleveret, den er unægtelig, det Bedste (og vistnok det eneste Gode af) dramatiske jeg har skrevet. Dog frygter jeg at den ikke bliver antaget; under Molbecks Regjering bliver jeg nok en Camoens der oversees og maa sulte ihjel, jeg indseer de Fortjenester han har, men gennemskuer ogsaa hans store Feil og Mangler. I den æstetiske Verden er han en daarlig Karl, der rigtigt skulde negles. Heiberg kunde det, Hertz kunde det. Men den første er nu i et Slags Forhold til ham ved Theatret, og den anden er ogsaa en forsigtig Snegl, det kan ærgre mig; de to, som have kaldt sig Smagens Riddere, de ikke sparger en Tudse bort af Banen. — At kjæmpe imod Hauck, som ingen Indflydelse havde paa Publicum, var til Unytte, at røre ved den sælle Kjøbenhavns Post, det var heller ikke stort, at hellig Andersen fik lidt kan have været ret gavnligt for ham, som var noget vilter, men det var dog ikke noget Udbytte for Smagen. De skulde hugge anderledes ind, da de dog ere fødte Smagsdrabantere, men de lægge deres egen Interesse i den ene Vægtskaal og hele Verden i den anden. — Har De ikke hørt noget til den tyske Oversættelse af Improvisatoren, jeg længes efter at høre hvad Indtryk den gjør paa Tydskerne. Det er min bedste Bog, og den blev slettest betalt. Havde jeg været fransk og havdt ligesaa stort et Publicum i Frankerige, som jeg forholdsviis har i Danmark, da havde jeg ikke været en Betler, kunde have gjort en Reise igjen; inddrukket nye Billeder, beriget min Aand med andre Skatte. — Havde vi en virkelig kunstelskende Prinds, der følte for Kunst, virkede for den — da var jeg nu paa Veien til Grækenland. Hvor ganske anderledes kunde jeg nu ikke have Gavn af en Reise, hvor langt billigere reise. — Et nyt Arbeide, mere fuldendt, mere hædrende for mig, vilde jeg, med Guds Hjælp levere. Troe ikke jeg er uskjøn, kjære Ven, jeg føler godt, hvormeget, der er gjort for mig. Men jeg kan ikke lade være at tænke, hvorlidet, der behøves til at give mig Leilighed igjen til at skabe et fuldkomnere Værk, og jeg indseer at det aldrig skeer. Nu kjender jeg for godt Verden, veed hvorledes det gaaer. — Det er Vennen jeg taler til, den eneste jeg har, den der er mig Ven, saa fuldkommen han kan være

mig, efter hans Livsforhold, jeg synes munter, lykkelig, aldrig har jeg
 maaskee følt en større Smerte end siden jeg kom hjem. Jeg kan ikke gjøre
 for det. Jeg føler mig fremmed her i Hjemmet, min Tanke lever kun i
 Italien. O Eduard havde De indaandet den Luft, seet al den Deilighed,
 De vilde længes, som jeg. Husk, jeg har ingen Forældre, ingen Slægt, ingen 5
 Brud — faaer aldrig! jeg er saa uendelig ene [i] Verden. Kun hos Deres
 Forældre, drømmer jeg mig sommetider et Hjem, men hvor snart kan vi
 ikke der alle skilles ad, De gaaer bort, Louise følger Lind, det bliver engere
 og engere, Aarene flyve hen, jeg bliver gammel, og lever vist længe, meget
 længe; det er sørgelige Udsigter, kan jeg da ikke sukke efter Hjemmet, det 10
 Sted hvor jeg følte mig Hjemme, det varme Syden, det er den Brud, jeg
 længes efter, hendes Skjønhed fortryller mig, begeistrer min Sjæl. O kunde
 jeg dog sælge en Riig mine Livsaar; jeg gav ham Halvdelen for at kunde
 leve den ene Halvdeel i Italien. Eengang kunde jeg barnligt bede Gud
 om de forunderligste Ting og jeg havde et Slags lykkeligt Haab om Bøn- 15
 hørrelse, nu er jeg blevet saa fornuftig, at jeg ikke kan bede engang om
 atter at see det deilige Syden; jeg veed jo det skeer ikke. Saae De til Bun-
 den i min Sjæl, De vilde fuldkommen indsee Kilden til min Længsel, og
 — beklage mig. Selv den aabne gjennemsigtige Søe har sine ukjendte
 dybe, Grunde, ingen Dykker kjender. Dog, De har jo dykket ned i hver 20
 lønlig Krog i min Sjæl — sagde De eengang. — Maaskee! — O var jeg dog
 meget riig. Da reiste jeg imorgen, i Dag, De skulde med, De vilde det nok!
 De skulde see al den forunderlige Herlighed, vi ikke her kjende, hvor
 Sommeren kun er en Scirokko, vi skulde ret blive Venner, staae smukt
 lige for hinanden. O, jeg har mange Goder i Vente i den anden Verden: 25
 Penge og Kjærlighed. Det første er jo Sjælen i denne Verden, det andet
 Sjælen i hiin. Begge fik jeg aldrig i dette Jordliv. — Siig ikke jeg nu er
 blevet følsom, at det gamle Klynkeri er kommet i mine Breve, jeg var saa
 smukt fornuftig i Vinter, kold, ligesom de andre Mennesker. Men kjære
 Ven, det er Sommeren, den varme Luftning, som virker ind paa mig og 30

smælter. Om 14 Dage fryser det igjen. Jeg bliver jo i Danmark. — Bring mine kjærligste Hilsener til Forældrene og Deres kjære Sødskende, fortæl at »Lille Viggo«, er en Yndlings Sang her paa Gaarden. En meget elskværdig Frue smæltede i Taarer over den, da en ung Dame sang om »Møders egen Dreng«, jeg har maatte fortælle om Originalen, den ædleste Blodsdraabe i den drevsenske Slægt. Hvad jeg elsker skal Verden ogsaa elske. Eengang maaskee skal den store Viggo synge den for sine Smaa. — Siig til Deres Jette at hver Gang jeg tænker paa Danmarks Deilighed for at trøste mig ved Tabet af Italien, siger jeg altid, Bøgeskoven, Jette Thyberg og vore Kløvermarker. Hils altsaa Nummer to af det Skjønne i mit Fædreland. Dersom De er galant, skriver De mig til, vil De gjøre mig en Glæde, gjør De det ganske vist, dog vente det — nei, jeg venter aldrig Behageligheder. — Fortæl mig om de nye Stykker der gik til de sidste Sommerforestillinger. Hvorfor fik vi ingen originale? Man sagde dog at Arnesen havde skrevet et Stykke. Naar venter man Fregatten. Hils Emil Hornemann; jeg kan særdeles godt lide ham. Næsten kunde vi blive Venner. Ønsk Deres Broder en lykkelig Reise. Bed ham bringe min Hilsen til Landsmændene i Rom, især Bøtcher og Fritz, siig han maa endelig bringe mig et Brev fra een af disse. Bed ham tænke paa mig naar han aander den milde Luft, seer den første Pinie, og de forunderlige sorte Øine, Sydens Døttre eie, den herlige Peters Kirke og Grotte azurra! skal jeg dog aldrig gjensee denne Herlighed! jo, jo! det kan ikke være umueligt! jeg vil da gribe Glæden, drikke Livet i store Drag. Nyde den store Herlighed — som kun fløi forbi min Sjæl! Lev vel kjære Eduard! skriver De, da send Brevet til Odense.

Deres broderlige

H. C. Andersen.

85. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn. d. 11 Julii 1835.

Veed De, hvorlænge det er siden, at De reiste herfra? Veed De, hvorlænge De har været borte, inden De skrev mig til? Det er vel omtrent een

Maaned; nu fik jeg da endelig for 10 Minuter siden Deres Brev, og begynder strax paa et Svar. Da der nu var gaaet saa lang Tid, inden De skrev, troede jeg virkelig, at det var Trods i Anledning af en af vore sidste Samtaler, at De dog vilde vise mig, at De gjerne kunde undvære en Correspondence med mig. Deri har jeg gjort Dem Uret, og det glæder mig, for 5 naar jeg gjorde Dem Deres Ret, saa — ja saa troer jeg den vilde smage Dem meget ilde.

Jeg kan nu see Dem for mine Øine mellem alle disse Damer, som deres lange Kjæledægge. Er der slet ingen Mandfolk? Faaer De Deres Thee paa Sengen? 10

Sammenligningen mellem Dem og Bulwer, den er brav. Det Eneste, hvori De og Bulwer ligne hinanden, er, at De skriver Dansk og han Engelsk. Ved det Sværmerie for Dem, som De nu seer Dem omgivet af, maa De kunne gjøre Dem et Begreb om, hvorledes man om et hundrede Aar vil omgaaes med Deres Skrifter. Saa vil man læse i Fortællinger, hvor- 15 ledes en ung Pige sees siddende paa en Havebænk med Strikketøiet liggende ved Siden, med Haanden under Kind, og med en opslaaet Andersen foran sig. Ligesom man taler om Shakespeare, Byron etc. vil man da sige: »jeg vil have min Andersen indbundet i stivt Bind«, eller: jeg vil kaste op i min Andersen. o. s. v. — 20

Forresten bliver De meer og meer Verdens-Menneske, meer practisk-fornuftig. Før, naar De havde skrevet et smukt Vers, saa gik De ud i en Skov eller et andet poetisk Sted, og raabte: »ja, jeg er Digter!« og saa glædede De Dem ved den ophøiede Tanke om Deres Navns Forherligelse. Nu derimod — som jeg seer af Deres Brev, hvor De taler om det Sværmerie, der paa 25 Lykkesholm vises Dem, saa at Valget af Retterne endog overlades Dem — tager De Tingen fra den rigtige Side: De benytter Deres Navn og Indflydelse som Digter til at vælge den Mad, som De holder meest af; og naar De saa har spiiist noget rigtigt godt og rigtig meget, saa gaaer De ogsaa hen paa et vist Sted, og raaber: »ja, jeg er Digter«, og da er De virkelig Poet i 30 Ordets egentligste Forstand.

Troer De, det er Spøg, jeg her skriver? Nei! Troer De, det er Alvor? Nei! Dersom det er moersomt, saa kald det Humor, er det kjedeligt, saa kald det Drillerie. — Og hvad skal jeg i Grunden ogsaa skrive om. Om mine Følelser?, nei mange Tak! det vilde De være ligesaa lidt tjent med
5 som jeg; mine Følelser gaae og bevæge sig i meget indskrænkede Terrainer, de ubehagelige f. Ex. i Anledning af en indgroet Negl paa den store Taa paa den høire Fod, tykt Blæk som ei vil løbe ud af Pennen, og Pandekager eller Fisk til Eftermad, naar jeg er sulten; de behagelige f. Ex. at ryge Tobak til en god Bog, at være godt forlovet, at spille Boccia og at drille Dem.
10 — De derimod kan ikke ærgre eller glæde Dem respective ved Noget af dette; nei, saa maatte Alting være italiensk, baade Neglen, Pandekagerne og Kjæresten; Apropos om Italien. Hvad De skriver herom, gaaer jeg bedre ind paa, end De maaskee troer, fordi jeg stundom har railleret dermed; En saadan Længsel efter et Sted, som man føler mere overensstem-
15 mende med sin Natur, hvor man har levet lykkelige Dage, og som man skylder Tilværelsen af sit bedste Arbeide, er mig meget vel forklarlig; at Følelsen af Savnet deraf hos Dem maa forstørres ved Vanskeligheden af at opnaae dette Gode, er naturligt. Men betragt engang Sagen fra en mere almindelig Side, tænk paa hvormange Mennesker af Deres Alder, eller
20 rettere sagt, hvor faa, der med Indsigt i og Enthusiasme for Videnskaber og Kunster, i samme udvortes Forhold, som De, have nydt den Lykke, at gjøre en toaarig Udenlandsreise. Hvor i noget andet Land i Verden gjøres det for en ung Digter, som Danmark har gjort for Dem. Dette føler De ogsaa, det tilstaaer De, og jeg veed det. Men den Resignation, som De
25 behøver, for at kunne fjerne denne Længsel og leve med roligt Sind herhjemme, den mangler De; og ikke nok hermed — thi dette har De tilfældeds med saamange Andre — denne ganske almindelige menneskelige Lyst til at reise, til at »indaande Italiens Luft« betragter De som Deres udødelige Aands Higen efter et bedre Land, denne Længsel besynger De
30 i Deres eensomme Sværmerier, De gjør den til en Dukke, som De kjæler for. — Og troer De i Sandhed, at Deres Længsel efter Italien maa være

større, fordi De er Digter? Jeg paastaaer: høist ubetydeligt. Jeg er, Gud være lovet, ikke Digter; thi, naar jeg skulde være det, ønskede jeg at betragte det som [] der var forenet med et andet Embede, der [] Forretninger — men troer De ikke, at jeg har [] vel endog har havt større Længsel efter Italien; men jeg indseer det Urime- 5 lige deri, og bliver hjemme, ikke fordi jeg besidder nogen videre fortrinlig mandig Resignation, men fordi jeg betragter det som en Ting, det ikke nytter at tænke paa. Naar De da blot kunde erhverve en saadan Ro i Tan- ken, og betragte en ny Reise til Italien som et Maal for Deres Bestræbelser og Ønsker, men ikke som en Betingelse for at leve lykkelig, saa var Alt 10 godt, — og hvorfor skulde De ikke haabe, ved egen Kraft engang at kunne realisere dette Ønske?

Paa Mandag d 13de Julii reiser Lovise med Lind, Wanscher og hans Kone til Bindsbølls i Jylland; omtrent om 12 à 14 Dage vende de tilbage over Fyen; paa Postgaarden vil de vist spørge efter Dem. — Her hjemme 15 er Alt ved det Gamle.

Lad mig nu snart høre fra Dem igjen; jeg sætter i Sandhed og uden Spøg særdeles megen Priis paa et langt, ret langt Brev fra Dem.

Lev vel, kjære Ven.

Deres E. Collin.

En rosende Recension over Improvis., som har staaet i Litteraturtiden- 20 den, kan De vel faae i Odense. Gjør mig nu bare den Tjeneste at ærgre Dem over Dem selv, naar De læser Slutningen, som angaaer de italienske Ord i Bogen. — [*I Margen.*] Indlagte Brev har Fru Bang sendt hertil, da hun troede Dem her; det er lidt oprevet, men, som De seer, ikke oplukket.

86. Til E. Collin.

Odense den 16 Juli 1835. 25

Min kjære, fortræffelige Eduard!

Igaar kom jeg fra Lykkesholm, og fandt da et Brev fra Dem, som — ærligt talt — jeg slet ikke ventede, thi i Brevkapitlet har De slemme Synder!

3 og 4 [] her er et større Hul i Papiret. 8 nytter] først skrevet er værd.

det glædede mig særdeles; det var et af de Øieblikke hvori jeg føler, at De er mig kjær, kjær, som en Broder, ja næsten, som Italiens Natur. Posten gik samme Dag, men der var ikke Tid til at sende Svar med den, jeg kan nu først faae dette Brev afsted om 3 Dage, og havde dog saa gjerne skrevet
5 strax. Hør nu om mit Ophold paa Lykkesholm; det blev længere end jeg havde bestemt, man ønskede at beholde mig, flaterede Digteren og gav Mennesket den bedste Mad, Viin og Fløde og saa lod Andersen sig overtale til et Ophold paa 17 Dage. Man søgte at skræmme Helten derude. Satte en lebendig Hane under min Seng, fyldte Oldenborg i Kræmmer-
10 huse, som hæftedes paa Omhængene, lagde Ærter i Sengen etc. etc., men jeg opdagede Alt, og var ædelmodig med ikke at hævne mig. Rigtignok havde jeg den Beslutning at lægge mig selv, som et Spøgelse i een af de unge Damers Seng (de havde lagt en qvindlig Dukke i min), men jeg betænkte mig, jeg frygtede for at blive for nærgaaende. Den gamle Frue,
15 som jeg betroede mig til derom, syntes ogsaa at have Betæneligheder. Det var Dagen før Sanct Knuds Markede jeg forlod Lykkesholm og kom til Odense. Slugte Deres Brev og — hør nu en høiest fürgterlig Historie og glem ikke at fortælle Deres Søster og Jette den. Jeg har et Par tynde Skoe fra Paris, de ere uden Kappelæder og holdes kun ved Kantningen.
20 Disse tog jeg paa og for at være ret nydelig om Pusselankerne maatte jeg ogsaa iføre mig mine parisiske smukke Silkesokker, der da ere saa tynde, at man aldeles ikke aner at de ere paa. Nu gaaer jeg da paa Gaden. At jeg har løftet Beenklæderne lidt, for at Strømperne kunne sees, er rimeligt. Ellers havde man jo ingen Fornøielse deraf. Jeg gaaer, men Kantningen
25 i Skoene gik ogsaa, dog gjorde det ikke andet, end at Skoene blev lidt rummelige. Om Middagen er jeg hjemme og sidder ved Bordet, da siger man: »Er der ikke noget Galt ved Skoene«; jeg griber med min lille Haand ned om Foden og føler bag i en nøgen Hæl der forlænger sig opad, saalangt jeg kan føle. Himlens Hærskare! Begge de tynde Silkesokker er
30 gledne ned, men lidt efter lidt og ind i Skoene. Jeg har kun Strømper om Vristen og den halve Underfod, hele Skaftet, sad inde under Foden og

saaledes har jeg gaaet ganske blottet! I Bevidstheden om de deilige Strøm-
 per har jeg vidst hævet lidt Pantalonerne og man maa have seet de hvideste
 Hæle, en Homeer kunde give Venus. I første Øieblik blev jeg sønder-
 knuust, men nu er jeg fattet. I den Overbeviisning, at har man seet mine
 hvide Bagdeele-Been, (o: Hæle) man sikkert har tænkt at det var hvide 5
 Silke Strømper. Men det er altid en net Historie! N'est pas! — Nu have
 vi Markede. Luften er opfyldt med Lugt af Bønderne. Jydepotterne have
 seet deres Digter og Solen skinner endelig engang lidt varmt. At man gjør
 meget af Improvisatorens Digter her i Odense, maa jeg ikke glemme at
 mælde Dem; men de komiske Forklaringer jeg hører over hvem der skal 10
 være meent ved enkelte Personer i Bogen bør heller ikke forbigaaes. Den
 dumme er da at — og det skal være ganske sikkert, er der sagt: at den
 gamle Excellence er Deres fortræffelige Fader, og Signora Francesca —
 tænk: Deres Moder! Jeg har da beedt de kjære Sjæle at læse Dedicationen
 i Bogen nok en Gang, den passer ikke til den borghesiske Slægt. Lara skal 15
 være et virkeligt Væsen jeg har elsket i Neapel. Forleden Aften var jeg i
 Selskab med een af Honoratiores Fruer fra Byen Faaborg, en meget pyntet
 Dame, jeg viiste hende nogle Kobberstik og siger da: »Her skal De see
 Indkjørselen til Rom, piazza del popolo. Derstaaer en Obelisk som er 3000
 Aar gammel.« »En Organist!« siger hun. »Nei, en Obelisk!« — »Ja vist! 20
 men hvor kan en Organist blive 3000 Aar!« — Jeg vil døe paa at det er
 Sandhed hvad jeg fortæller. Et heel Selskab var Vidne dertil. Jeg fortalte
 ogsaa om Alperne, der hævdede sig over Skyerne. »O,« sagde Fruen, »tæn-
 ker De at jeg troer det! skulde der være Bjerge op til Skyerne!« — Jeg for-
 sikkrede at man med sex Heste kunde kjøre der. »Saa maa man jo falde 25
 ned!« sagde hun. »Nei, jeg veed nok at de, som reise! de digte og De er
 nu saadan en Digter!« — Men jeg vil gaae tilbage til Deres Brev; der kunde
 være et og andet at besvare. De siger at De troede det var en Slags Trods
 hos mig at jeg ikke, før henved en Maaned var gaaet, skrev Dem til. Nei
 det ligner jo slet ikke mit alfor bløde Gemyt. Seer De, jeg skrev jo, men 30
 skrev først til Louise, fordi Damerne maa man være galantest imod og —

jeg troede hun satte mere Priis paa mit Brev end De. Dernæst spørger De mig: »Faaer De Deres Thee paa Sengen?« — Nei, hvor kan De troe det! jeg vil heller sidde imellem en Kreds af unge, nydelige Damer og drikke af deres Øine og Theekoppene, end være alene i den tossede Seng. De
 5 glæder Dem over min practiske Fornuft! ja, seer De kjære Ven, det har jeg altsammen af Deres Omgang, jeg kan endogsaa være gnaven, hæftig, grov, Noget der slet ikke lignede mig i min Phantasies Uskylds-Alder. — Jeg har faaet en Fleersidighed, De vist vil beundre. Jeg kan sværme for en herlig Kjødsuppe og Dyresteeg, som for sorte Øine og Bellinis Melodier.
 10 Jeg drikker heller Kjernemælk, end Morgenrøde; og Champagne er den Kilde, som risler deiligst i mine Digterlunde. — Deres Skildring af mig som Digter, (ποίησις) naar jeg har spiist godt, er træffende, men ikke nye. Jeg havde ventet noget mere af Dem, især da De jo ogsaa giver Dem af med dette ποίησις Haandværk, baade i løs og bunden Stiil, aandelig og
 15 legemlig, og Deres har det egne, at det formelig smælte[r] sammen. De siger at De har Lyst at drille mig! Hvor vi dog ligne hinanden i vort Ondskab! see det er netop samme Lyst, som besjæler mig! som gjør mig Dem saa interessant, saa umistelig. De klager over en indgroet Negl paa den store Taae, jeg har en Liigtorn paa den lille, som smerter mig utilladeligt,
 20 ogsaa heri mødes vore Følelser. De læser gjerne en god Bog, jeg læser helst mine egne Digte, see det er atter Overeensstemmelse. De vil spille Boccia! see kjære Ven, det er een af mine første Passioner, men jeg gjør det nu mere i det store, jeg spiller med poetiske Stene og kun i det høie Digterkompagnie. Jeg kaster Improvisatoren, Bulver lod »Studenten« ryge af,
 25 og Paludan Møller lod een gaae, som vi kalde Zuleimas Flugt. — De har nu en Kjæreste, en elskværdig, næsten alfor smuk lille Skabning — men jeg har dog een ligesaa elskværdig og smukkere: den store Natur. Hun har en heel Verdens Förstand og en Ungdommelighed, som aldrig taber sig. Hun synger for mig, hun kysser mig og det er fra hende jeg faaer
 30 Smør, Kjernemælk og Jordbær, altsammen en staaende Medgift. Men nu til en anden Historie! Jeg har læst Litteraturtidenden hvori Critikken over

Improvisatoren staaer. Da man sætter min Bog over Corinna, maa jeg være tilfreds, skjøndt jeg ikke sætter Corinna farligt høit, hvad ellers den gode Mand siger er jo meget smigrende; men De kan troe mig, kjære Ven, det er en egen Følelse, at see sin Dommer, hæve Ting, man selv seer under den Værdie og derimod aldeles at glemme Ting, der ere de Bedste. Han 5 har ikke været i Italien, ellers var ganske andre Steder, blevet bemærket, end han udpeger. Hvad Oversættelsen af det dantiske Vers angaaer, da er det noget Sludder af ham at skrige paa Ukorrecthed i Oversættelsen, det er jo ganske anderledes at sætte det i Prosa og saa at gjengive det i Vers. Hvad de »italienske Ord«-Synder angaae — Ja, saa var det ønskeligt 10 at de ikke vare, men ærgre mig, som De beder mig om — det er jeg ikke oplagt til. Næste Gang maa man see bedre efter dette Pillerie og det er jo nok! Jeg er tilfreds med Critikken, skjøndt den gode Mand, ikke er Bogen voxen (han kjender seer jeg ikke Italien), Feilene har han bedre vidst at finde, end Skjønhederne. — I samme Nummer fandt jeg en Critik 15 (sidste Halvdeel) over Christian Winthers Digte, den behagede mig, jeg fandt den meget billig, og godt skreven. Jeg troer den er af Bagger. Imidlertid seer jeg i Kjøbenhavns Posten at en Antikritiker er meget vred og — mig synes det saa — antager Critikken i Litteraturtidenden for at være af Molbech, men hvor kan man det! Iøvrigt er der meget godt i denne 20 Antikritik, kun at den ikke høre hjemme der hvor den er kommen. Winther har ingen været ubillig imod. Den 13de Juli er altsaa Louise reist til Jylland, Gud veed om jeg er i Odense naar hun og Lind komme derigjennem paa Tilbageveien, det vilde glæde mig saa uendeligt at see dem. Linds Svoger gjorde jeg nyligt Bekjendtskab med hos Professor Saxdorfs, 25 han ventede at Lind og Louise besøgte ham, ogsaa mig var han saa artig at indvitere, dog kommer jeg ikke, jeg veed jo de andre neppe komme, og jeg er mere udbuden, end jeg kan overkomme. Improvisatoren er særdeles elsket og læst i Fyen, den har alt været udsolgt her hos Hempel og

1 jeg være] først skrevet jeg vel være. 20 Molbech] først skrevet Molbeck. 27 indvitere] først skrevet besøge.

Milo, saa de have maatte skrive om nye Exemplarer; paa alle Herregaarde er Bogen, og nu vil de ogsaa have Digteren. Jeg faaer den bedste Mad og de nydeligste Damer flokke sig om mig, det er den første Sommer jeg trækker Renter af mit Digtertalent. Jeg griber nu ogsaa bedre den
 5 flygtende Glæde. Gid at min Udenlands Reise begyndte iaar, hvor langt anderledes skulde jeg ikke nyde Alt, reise ogsaa, som Menneske. Hvad der ellers meest glæder mig er de mange fornuftige Mænd, der vise mig Opmærksomhed, meer, end jeg før har kjendt. De sige Alle, jeg har vundet
 10 i det Capitel ere de ikke saa fornuftige. Men vi ville ikke tale om Reisen, ikke tænke paa mit Hjertes Kjærlighed, den blomstrende Italia, mit Brev skal være Glæde, jeg er jo øieblikkelig glad. Det er varmt Solskin og jeg taler med min kjære, kjære Eduard! Lad Jette sige Dem smukt fra mig: »Jeg elsker Dig!« Hun tør nok sige »elsker«, nok kunne dutte, hos en
 15 Mand bliver det til Sentimentalitet og det er noget jeg har rystet af Ærmet, ligesom Bernardo, rystede sin Uskyldighed. Istedet for dette: »Jeg elsker Dig!« lad os da altid sige: »Jeg driller Dem!« naar kun Meningen er god, saa kan det øvrige være det samme. Naar De skriver mig igjen til, skal De strax faae et Brev; jeg bliver her i Fyen bestemt 14 a 16 Dage endnu,
 20 tager saa til Nørager eller Sorø. Fru Bangs venlige Brev takker jeg meget for. Det fornøiede mig, som jo altid det Behagelige maa gjøre. — Seer jeg Bekjendtere paa Nørager? Af Nyheder har jeg ingen, uden at det er varmt! hils Deres Fader og Moder ret meget. Jeg vilde saa gjerne have seet ham og Drevsen paa deres Tilbagereise. Adjunkt Hanck bragt[e] mig Fade-
 25 rens Hilsen. — Fortæl mig endelig om hvorledes det gaaer med Deres Søster Fru Drevsens Bryst! taler hun da slet ikke om mig! hvad siger Viggo, den fyensk berømte Viggo. Alle spørge mig om hans Elskelighed. Hils alle de kjære, smukke Børn. Beed Deres Broder ikke at glemme mine Hilsener til Bøtcher og Fritz. Et Livs Lyksalighed venter ham! den Lykke-
 30 lige! men der kommer jo en Tid han ogsaa siger: Jeg var der! — Atter

Bedemands Stiil! vi ere lystig, ville være det og det er jo Sommer, den varme, otte Dage lange velsignede nordiske Sommer! Naar venter man Fregatten? Jeg længes efter Jette Wulff! hun var vist lykkeligere havde hun døet i Italien, var flyvet fra Jordens Paradiis ind i det himmelske. Bring hele det thybergske Huus en Bouquet af Hilsener, men den smuk- 5 keste Hilsen, Rosen, hvorpaa jeg trykker mit Kys, presentere De for Deres Jette. Nu kan jeg jo nok gjøre det, da Louise er borte, for ellers sagde hun, nok, som ellers: han er altid galantest mod Jette. Dersom Emil ikke takker for mine Hilsener, saa er denne, den næstsidste han faaer. Lev nu vel! har jeg glemt nogen af de kjære! — Ak jo! Een! hils Hjalmars Moder og 10 den lille Søn. Nu lev vel! Broderen!

(Har Moderen ingen Bog paa Søndag, saa lad hende læse dette Brev).

87. *Til E. Collin.*

Odense den 28 Juli 1835.

Kjære Ven!

I Dag venter jeg at træffe Louise og Lind i Odense, derfor skriver jeg 15 disse Ord, som hun bringer Dem, det er kun mit venlige Haandtryk og God Dag, thi Brev skrev jeg nyeligt og har intet Svar faaet. Noget jeg slet ikke regner Dem til Onde; jeg veed, De har ikke havd Tid. Vil De ikke nok besøge Indlagte til sin Bestemmelse. Kjøbenhavns Posten læser jeg jevnlige og ærgrede mig da forleden lidt over den lidenskabelige Kegle, 20 der tager sig det saa nær, fordi Een har vovet at sige at Møllers Amor og Psykke var kjedsommelig. Dette Udtryk er ubilligt, men at nogen kan sættes i Harnisk derfor, er ligesaa galt. Sæt endog at det var uretfærdigt! men hvor langt større Uretfærdigheder begaaes der ikke, som ei en Sjæl tager Notits af. Det hele Stykke lugter af Sibbern. Daglig føler og tænker 25 jeg med Wilster:

Ak, Verden har saamangen Bag,
Der os til Riis indbyder.

Giver Gud mig Sundhed paa Sjæl og Legeme, jeg skal ogsaa begynde en Vadsk; aldrig blev jeg skaanet, hvorfor skal jeg af Svaghed tie, til den Daarlighed jeg seer regjere Smagens Rige. Om 20 Aar vil Folk lee af hvad I Mennesker nu forgude! disse prædikende Smagspropheter, Indflydelses
 5 Drabanter, som veie og maale, vil blive fundne for lette, og Strømmen tage en anden Retning. Øieblikke kunde jeg ønske at jeg ikke var Digter. Det er slet ingen Lykke! Gid jeg var en velhavende Landmand, lykkelig ved Kone og Børn, Livet er til for at leve — jeg har endnu aldrig levet! — Vaudevillen er ikke færdig, jeg har ingen rigtig Ro; derimod er min nye
 10 Roman voxet betydelig, det vil sige i min Tanke, men jeg har ikke skrevet en Tøddel. De kommer virkelig med deri, eller rettere, een lille Historie, De har oplevet, bliver fortalt deri, men frygt ikke, den er fra Deres Skoledage. Paa Torsdag forlader jeg Odense, hvor jeg i Grunden ikke morer mig! Gud veed man gjør nok af mig og i Familien hvor jeg er, kan jeg vist
 15 nok gjælde for den klogeste, men det er slet ikke rart at være klogere end de Andre. — Jeg reiser nu til Lykkesholm, hvor jeg har været, men de længes Alle der, efter mig, og jeg faaer bedre Mad og Drikke end i Odense, deilig Fløde og Kjærnemælk, varm Frokost og Aftensmad, og Herre Gud, det maa man jo ogsaa see paa! Fru Lindegaard kjører mig da om en 8
 20 Dage til Nyborg og da gaaer jeg enten til Nørager eller Sorøe. Nogle Gange har jeg alt følt Længsel efter Hjemmet paa Hjørnet af Bredgaden, hils de kjære Forældre, Fru Drevsen og Deres Jette og tænk smukt broderligt paa

Digteren.

25 E. S. Idag føler jeg mig lidt syg, det er det kolde Veir! den milde Sommer!

88. *Til E. Collin.*

Fredagften Klokken 11 den 28 Aug 1835.

Min kjære, kjære Eduard!

Skrive eller ikke skrive, er Spørgsmaalet! I Grunden skulde jeg ikke, men De bad mig derom og jeg vil da, for jeg er »god«! men saa vil jeg ogsaa skrive et Brev, ret ud af mit eget Hjerte, ret saadant et Brev, som jeg siden ærgrer mig over. Eet af de Breve hvor jeg lader Følelsen være Nummer eet, men Forstanden Nummer 16. Ærgrer det Dem? Nu saa vil det i Tidens Løb, trøste mig, thi at Eens Følelser blive udleet, kan sætte Gift i Blodet og Dolk i Haanden. Jeg er en Italiener mærker De. Jeg længes efter Dem; ja i dette Øieblik længes jeg efter Dem, som var De en deilig Calabreserinde, med de mørke Øine, og det opflammende Blik. Aldrig havde jeg en Broder, men havde jeg een, jeg kunde ikke elske ham, som Dem og dog — De gjengjælder det ikke! det piner mig — eller maaskee er det just det, som binder mig fastere til Dem! Min Sjæl er stolt, ingen Førstes kan være det mere; Dem har jeg ret klynget mig til, Dem har jeg — — — bastare! det er et godt italiensk Verbum, der i Nyhavn kan betyde, »hold Kjæft!« I min ny Roman kommer en Character, som jeg laaner mange Træk fra af Dem. De skal see hvor kjær De er mig, med hvilken Omhue jeg behandler den; men De har Feil og Personen faaer flere end De. Han faaer Feil, De har — kan De tilgive mig det? Han saarer Helten i Bogen een gang saaledes som jeg engang — indbildte mig en Historie, der aldrig glemmes, uden jeg bliver Adelsmand og De — i et ringere Livsforhold, end jeg og det hører til Umuelighederne! Jeg maa skildre denne Character saaledes, dog vidste jeg at det var Dem ukjært — jeg kunde selv opgive Romanen, om den endog vilde have blevet min høieste Triumph. Vort Venskab er en forunderlig Skabning! Ingen har jeg været vred paa som Dem! Ingen har jeg saaledes kunde prygle, ingen har faaet flere Taare i mine Øine, men Ingen har heller saaledes været elsket af mig, som De. Jeg vilde fortvivle mistede jeg Dem. Vort Venskab egner sig just til at skildres, og dog — frygter jeg for at det ikke bør skee. Det synes maaskee

unaturligt at vise denne Contrast og dog store Harmoni! — Hele min Sjæl kunde jeg udtale for Dem, selv — mit Hjertes dybeste Hemmelighed, men vort Venskab, det er, som »Mysterierne«, det tør ikke ret analyseres. O Gud give De maatte blive meget fattig og jeg riig, fornem, Adelsmand.

5 Ja, da skulde jeg ret indvie Dem i Mysteriet, De skulde komme til at skatte mig mere, end nu. O, er der et evigt Liv, som der dog maa være, der skulle vi ret forstaae og skatte hinanden. Der er jeg ikke længer den Fattige, som trænger til Interesse og Venner, der ere vi Lige! Alle Former falde bort! Der kan jeg forlange, hvad her paa Jorden blev givet til Men-

10 sker, der stode dybt under mig; ja hvad De har kunde givet disse. Studeer ikke paa, hvad jeg mener! De seer det er Drillerie det Hele! Nu skal De høre Nyheder, som De kan fortælle ved Bordet, hvor De vist nu sidder! — Bellona er ariveret med sine Kunstskatte og levende Beboere. Den kom hertil Torsdag middag Klokken 12. Sørgefesten for Schall er udsadt til

15 Torsdag, da Kongen kommer i Theatret. Velhaven fra Norge er ariveret. Hauch har paa ny skrevet mig et nydeligt Brev til, hvori han udvikler, hvorledes de største Digtere blive miskjendte, selv af de der burde forstaae sig paa det. Saaledes Homeer af Lucian, Holberg af Schiller. Göthe der ikke vurderede Øehlenschläger og Walter Schott. Endelig Bulver,

20 som Englands bedste Journaler kalder »en Laps uden Talent«. Hauch sætter mig høit, som Digter, saa høit — som jeg vil staae hos Dem som Ven. Siig nogle Netheder til Deres Jette, hvor der er saa god Anledning maa det jo falde let. Udbred mine andre Hilsener i Familien, giv Emil et venskabeligt Nakkedrag og glem ikke mit Brev. Løverdag og Søndag er

25 hele Besætningen fra Nygaard, Louise og Lind iberegnet, paa Reise 3: i Frederiksborg. Farvel kjære Ven!

Deres

H. C. Andersen.

[I Margen:] Tænk Dem! jeg mødte igaar Fru Meisling og hun vovede ved lys Dag at tage mig paa Haanden!

7 ret] *Ms. har rette.* 10 De] *understreget med tyk Streg.* 17 blive] *først skrevet bliver.* 21 vil] *understreget med to Streger.*

89. *Til Henriette Collin.*

Kjøbenhavn den 22 October 1835.

Meer yndig ingen Rose blev,
 Ei Alferne meer lette,
 End den jeg sender dette Brev, :
 Min kjære Eduards Jette!

5

Regn til denne Dags Presenter
 Min Vexel paa: De to Studenter,
 En ny Roman, som jeg kun kjender,
 Snart skal den kysse Deres Hænder,
 Kan jeg den selv ei Skjønhed give!
 Hos Dem den vil det Skjøannes blive.

10

H. C. Andersen.

[*Udskrift:*] Til Jette Thyberg.

heri Noget, som endnu aldrig Nogen har faaet paa sin Fødselsdag, ikke
 engang Paven.

15

11 Skjøannes] *Ms. har Skjønes.*

1836

90. *Til E. Collin.*

Kjøbenh: 1 Juni 1836.

Kjære Ven!

Fru Bügel sender mig tilmorgen en Flaske Porter, som hun siger den eneste og sidste hun har, jeg kan ikke nu drikke den, tage den med er for 5 svært, maa jeg derfor sende Dem den. Hils dem Allesammen! nu reiser jeg.

Deres broderlige

H. C. Andersen.

91. *Til E. Collin.*

Corsøer den 14 Juni 1836.

Min kjære, trofaste Eduard!

10 Før jeg forlader Sjælland maa jeg sladdre med Dem! i dette Moment kom jeg til Corsør: »hvor Baggesen er født og Birckner begravet«, som een af vore bedste Romandigtere siger; medens Aftensmaden tillaves sidder jeg i Sloprok med Pennen i Haanden, Fyret skinner ind gennem Ruden og Søen skvulper saaledes at faaer jeg ikke snart noget i Maven, saa bliver 15 jeg søesyg. Dette Brev slutter jeg først imorgen tidlig, da vil jeg maaskee være enig med mig selv, om jeg, efter Landingen i Nyborg, kører lige til Odense eller først til Lykkesholm; mit aandelige, gode Jeg, siger: Drag til Odense! min Mave siger: hvilken Mad faaer Du ikke paa Lykkesholm! varm Frokost, herlig Viin og gode Senge. Mon man ikke skal lyde Maven? 20 den er dog Centrum! Louise har dog viist Dem Brevet hun fik fra Nestved? Faderen og Brødrene have senere bragt Hilsener, haaber jeg. Alt i Nest-

5 reiser jeg] *Ms. har reiser sig.* 20 den] *først skrevet det.*

ved skulde De have faaet Epistel, men da jeg ikke fik »Renzos Bryllup« renskrevet, udsatte jeg det til jeg kom til Sorøe; Veddeløbet i Slagelse gjorde imidlertid et Skaar i min Flid, jeg fik det da ikke renskrevet til Pakkeposten gik og maa nu, fra Odense, sende det afsted næste Løverdags. Men see det var, for mig, jeg er jo en poetisk Figur, et følsomheds 5 Menneske, altfor længe at bie; De skal have Brev fra mig medens jeg er i Sjælland. Det kommer rigtig nok saaledes at jeg næsten kan sige, jeg skrev det med det ene Been i Beltet. Men nu lidt om Reisen, som Fortsættelse af Louises Brev. Med Byens Stabs-Trompeter reiste jeg fra Nestved og da jeg var en Ven af hans Oberst var der en Subordination, som næsten ge- 10 neredede. Hver Gang jeg taledede et Ord til Manden fløi hans Haand til Hatten, han smilede naar jeg smilede og taug naar jeg taug. — Ingemanns modtogte mig særdeles kjærligt, og for første Gang har Ingemann nu læst af sine Arbeider for mig. Altid har han venskabeligt behandlet mig, men dog var det, den ældre Digter, som havde den yngre hos sig, denne Gang 15 derimod, var det, som Jevnaldrene, som Ligestemte, han raadspurgte sig, talte igjen uforbeholdent om hvad han syntes mindre om i mine Arbeider. Det glædede mig meget! jeg følte at have hans Agtelse og de Manges jeg mødte. Hauch gjorde for min Skyld en stor Skovtour, ud til Suserup, noget af det Smukkeste jeg kjender i Danmark. De prægtigste 20 Træer, de yppigste Enge og en deilig Søe, som staaer i Forbindelse med Bavelse-Søe; Suseaae slynger sig derigjennem. Vi kogte Kaffe i det Grønne og paa Hjemveien havde jeg en interessant Samtale med Hauch om vore andre Digtere. Mig sætter han meget høit; Gud veed hvorledes jeg egentligt staaer. Sommetider føler jeg mig utilladelig stor, andre Tider 25 — ja De troer mig Eduard — da føler jeg ret alle mine Mangler og forsvinder bedrøvet mellem Vrimlen. Hauchs Børn sang for mig: lille Viggo! det er forunderlig hvor denne Sang gaaer ind i Folket. Man spørger mig overalt. Men er denne Viggo, saa deilig? Fortæl hans Moder det. Det maa dog vist fornøie hende. Ikke sandt? En lille Historie maa jeg dog fortælle. 30

Hauchs har en lille Pige paa lidt over to Aar, som kan tale; hun har den hæslige Vane at slaae alle Dyr ihjel: »beder om Forladelse!« siger hun saa ovenpaa. Forleden tog hun en Stok og slog en Kylling ihjel. Da man skjændte paa hende sagde hun: den var uartig! Fru Hauch gav Barnet
 5 Smæk og sagde, »Den stakkels Høne, Du har slaaget hendes Barn ihjel!« Nu løb den lille Pige ud igaaerden for: »jeg vil kysse Hønen og bede om Forladelse!«

Corsør næste Morgen.

Om Slagelse Væddeløb har De fire der kan fortælle Dem, jeg har kun
 10 at tilføie at jeg morede mig ganske fortræffeligt. Hvorledes de lod en Hoppe løbe, der bar paa Mælken til sit Føl og en Fader bandt sin lille Dreng til een af Hestene, hører til Skyggesiderne, derom have vist de Andre fortalt. Jeg traf en utrolig Mængde Bekjendter og fandt i Slagelse særdeles Gjæstfrihed. Naar De skriver lad mig da endelig vide hvorledes
 15 Touren har bekommet Deres Fader! Hils Deres kjære Moder og siig hende at jeg i denne Morgenstund har været ved Birknens Grav. Nu er Rækværket aldeles borte, der staaer kun Steenen, hvorpaa Vasen er beskadiget. Torps Grav ved Siden er langt bedre holdt. Jeg gav mig i Snak med en Haandtlinger og spurgte hvorfor Graven saaledes forsømtes, han
 20 sagde da: »ja nu skal de begge bort! her skal være en Plads til Gymenastik. Vor Herre veed hvor de ville gjøre af Monumenterne, det var to udmærkede Mænd, jeg har kjendt dem begge to!« Hils Louise ret hjerteligt fra mig og beed hende dele Hilsenen med Lind. Deres Jette maa De ogsaa nikke til. I den sidste Tid har hun været en Smule *avti* — (»Gud, hvad
 25 mener han?« Siger hun nok)! ja man tilgiver! i Grunden er hun nydelig og en Digter maa holde af det Skjønne, kan altsaa ikke være *avti* — igjen. Gaae endelig i Theatret naar »en urolig Aften« spilles[;] jeg er dog nysgjærrig om det tager sig ud. Drevsen kunde jeg ikke finde, at sige Farvel ved Væddeløbet; bring ham derfor en dobbelt Hilsen. Deres Søster med
 30 alle de Smaa faae hver tyve Hilsener, men vil De ikke sige at hun gjerne kunde have ladet Valdemar komme med til Slagelse. Det vilde have for-

nøiet mig saa meget, jeg skulde have passet paa Drengen og det med sand Fornøielse. Gusta Collin, Broderen og Thybergs glemmer De ikke. Næste Gang et Brev med mere Dybde! Deres broderligt hengivne

H. C. Andersen.

NB. Den unge blege Dame, som sidder ved Vinduet i Stuen tæt ved 5 Deres Forældres gaard, var min Naboerske paa Dagvognen og her i Corsør.

92. *Til E. Collin.*

Odense den 15 Juni 1836.

Min kjære, fortræffelige Ven!

See nu er jeg i Odense. I forgaars før jeg forlod Corsør sendte jeg Dem 10 et Epistel, som De vidst har faaet; i samme Brev stod en Skildring, eller hvad De vil kalde det, af Birkners Monument. Efter at Brevet var afsendt, presenterede sig en Herre for mig, det var Poletimesteren i Corsør, som havde seet det bekjendte Navn H. C. Andersen, og vilde nu gjerne see Personen. Jeg førte Samtalen hen paa Birkners Monument og han sagde 15 at Pladsen alt i denne Uge skulde sløifes, men at jeg ved min Tilbagereise vilde finde Birkners Monument anbragt i Muren ud til selve Gaden og at det vilde blive smukt og Manden værdigt. Han bad mig da, naar jeg skrev Deres Fader til at fortælle dette.

Her er nu mit Syngestykke »Renzos Bryllup«, læs det igjennem og tjen 20 mig i at rette de Skjødeløsheds Feil De finder. Det er, som De seer, det første Stykke af mig, der viser ret Bekjendtskab til Theatret og maa, selv med en taalelig Musik, tage sig ud. Zinck ønskede saa snart mueligt at begynde Arbeidet, derfor vilde jeg bede Dem at purre vore Dovendyr. Glød mig snart med et Brev, jeg længes meget derefter. Siig mig da hvor- 25 ledes en urolig Aften tog sig ud og hvorledes »det Romantiske« er i »Capri-ziosa«. Siig mig naar Bryllupsvisen skal være færdig, for jeg venter, ved min Hjemkomst at finde en nye Frue mellem mine Veninder. Hils Vedkommende. Da jeg meest har siddet og reenskrevet har jeg endnu ingen

Historier fra Odense. Iaftes var jeg hos Priorinden i Frøken Klostret, en meget dannet Dame. Frøken Schleppegrel, der, som De veed, viiste mig ifjor, hvad hun endnu aldrig havde viist noget Mandfolk, var klædt i blaat, den Farve, som hun gav mig en Sløife af ifjor da jeg reiste. Hun havde
 5 vist ventet at see Sløifen thi hun talte om »den skjønnne Riddertid, da Ridderen sank for Damens Fod, sprang ned til Løver« og andet Sludder. Hun er gal! Pastor Bentzien hørte det og morede sig kosteligt, vi grinede ordentligt bag de tætte Hække. Der var ellers stort Dameselskab, Alle sad de ved Aen, pludseligt sprang tre gode Karle ud i Vandet og svømmede
 10 forbi, saa flygtede hele Klosters Besætning. »Det seer ud som Tritoner!« sagde Frøken Slippegrel. Hos Krüger har jeg gjort Vesit. De vare alle vel! jeg hilsede særdeles fra Lind og Louise, skjøndt det ikke er mig paa-lagt! jeg bringer nu, efter Forlangende, Hilsener tilbage. De ville gjerne have Lind ansat her i Odense. Abrahamson gjør store Selskaber. Folk
 15 roser hans Viin og hans fine Tone. Alle Personerne i »O. T.« hører jeg da nu nævne, det skal være boesiddende Folk her i Byen og i Omegnen. Hils Deres Moder og Fader, Naboens, Thybergs, Lind og Louise og tænk kjærligt paa mig! Glem heller ikke at hilse Augusta og Brødrene. Mit næste Brev skal sige Dem en heel Deel jeg har paa Hjertet, men i Dag kan jeg
 20 ikke faae Tid til de hjertelige Breve. Nu er det dog lidt varmt i Veiret!

Deres trofaste

H. C. Andersen.

E. S. Efter min Ankomst hertil ere alle Exemplarer af »O T«, paa to nær, blevne udsolgte.

25 93. *Til E. Collin.*

Lykkesholm den 24 Juni 1836.

Kjære Ven!

Nu er jeg da paa den Gaard hvor jeg har ladet min Otto Thostrup finde sin Louise; for mit Hjerte kan De være rolig, det har ingen og vil ingen have, dertil er jeg for fornøftig. Jeg blev igaar Eftermiddags afhentet fra

Odense, i den gamle Frues lukkede Vogn, thi det var en Kulde, som den kun er tilladelig her i April. Tre Gange haglede det, saa Gaden var hvid og Drengene gjorde sig Sneeboldte. Ingen Sommer har jeg endnu seet Hagl ligge saa høit. Jeg kjørte da afsted, i to Frakker og Sloprok, havde to Par Uldstrømper paa, aligevel mærkede jeg de danske Zefirer. Den 5 Smule Sommer er forbi. Folk havde ondt nok af den! »Naar bare vor Herre vilde give os noget Regn! det seer sørgelig ud for Landmanden!« denne vor egentlige National-Sang, der synges om Sommeren naar Jorden ikke staaer i een Velling! hørte jeg i Fyen, som i Sjælland; nu hører man refrainet: »Det tegnede saa godt iaar, men nu er den Glæde forbi!« 10 Alle Mennesker synge dog miserere, jeg selv giver stundom min svage Stemme til, for at gjøre Choret fuldstændigt. Dog paa Lykkesholm har man det saa godt, at man glemmer de mørke Farver! Iaftes fik vi deilig Steg, Viin og Punsch. Idag Krebsesuppe, Steeg, Fisk, Budding og Jordbær. Man lever saa velsignet. Jeg længtes ogsaa efter at komme herud. I 15 Odense var noget kjedeligt, jeg frøs, var en Schwächling. (Ordet er galt stavet, men det er for at vise, at jeg ikke lignede de almindelige.) Kun een Dag morede jeg mig nogenlunde, Blæst og Kulde fordærvede Touren, jeg var paa Søbysøegaard. Camilla Wedel bad mig særdeles hilse Jette; Fru Føns fra Hinsgavl og den musikalske Datter sværmede for Improvisatoren 20 og OT, bad mig særdeles om at komme til dem. Mueligt gjør jeg det. Datteren syntes jeg godt om, men hun er jo ikke riig, saa bliver jeg ikke forelsket. Gud veed om De, kjære Ven, har sendt mig et Brev, naar dette ariverer, men lad gaae! skrive er jo, som min Vertinde engang sagde, »mit Levebrød«, altsaa skriver jeg. Det første De fik var kun Gallop, det 25 andet derimod Forretninger, nu ville vi sladdre. Jeg har meget paa Hjertet, Ting, som har ligget der længe før jeg reiste herover. Det er alvorlige Sager, vil De behage at være i Stemning. Enten vi nu i denne Verden sige De eller Du til hinanden, enten De bliver Statsmenister og jeg kun slet

10 tegnede saa] først skrevet tegnede nu saa. 16 Schwächling] A. har rettet i Ordet. 20 Hinsgavl] først vistnok skrevet Henngavl.

og ret Hr H. C. Venner ere vi, saa trofaste og hinanden hengivne, som Venner kunne blive; De betroer mig, hvad De efter Deres Natur kan sige mig, jeg gjør det samme. Denne Gang vil jeg have et Raad af Dem, veed De eet; derimod slet ingen Læreregler; i dette mit Tilfælde, kan jeg sige
 5 mig dem alleselv. See nu begynde vi. De veed hvorlidet Publicum ventede af mig før jeg reiste til Udlandet; »mange Udmærkede søgte«, jeg kunde ikke vente da at komme i Betragtning. Jeg kom afsted og Gud skee Lov, jeg har jo dog viist, saa godt som nogen, jeg havde benyttet min Reise; viist Frugter af den. Men jeg var for kort ude! kun det Halve blev gjort!
 10 jeg fik lidet. (Misforstaae mig ikke). Havde jeg før min Reise sagt: »Lad mig komme ud, jeg skal give en Bog, som Improvisatoren etc. etc.« de havde neppe troet mig. Nu siger jeg: Deres Majestæt! lad mig reise, kun et Aar, til Sicilien eller Grækkenland! jeg skal vise endnu større Frugter. Denne Vei er min Opdragelses Skole! jeg skal, med Guds Hjælp,
 15 da levere et Arbeide, der maa, som det med forrige Gang er Tilfældet, bringe Enhver til at sige: »Han fortjente at reise!« — Ja, kjære Eduard: jeg vil søge om, næste Aar, at faae, 400 Species paa eengang. 600 bruger jeg, men har jeg de 4, de to maae og skal da komme. »Det Hele er umueligt! hvad tænker De paa etc. etc.« ja kjære Ven! det skal De ikke sige
 20 mig! det kan jeg sige mig selv! Alle Indvendingerne veed jeg. Kan De derimod give mig et Raad, give mig en eneste Tanke fremad, da kom med den! det andet er jo til ingen Nytte; kun ærgerlig for Dem at skrive og endnu mere ærgerlig for mig at læse. En Trang og en Sjæle-Liden, drev mig afsted forrige Gang, jeg nød ikke Reisen, dog virkede den godt og
 25 frugtbringende ind paa mig. Nu er det ikke Smerte, ikke Entusiasme, som driver mig afsted, men Forstanden. Jeg føler: nu kan jeg bringe noget ud af det! Lader man, 6 eller 7 Aar gaae hen, hvo veed da hvor modtagelig jeg er for det Fremmede. Nu er mit Øie klart, min Phantasie bevægelig; nu er Øieblikket og det skal, det maa forrente sig! Mange reise der jo dog
 30 hvert Aar, det er kun Lidet jeg behøver. Naar Tingen klart fremstilles

de Mennesker, som skal afgjøre den, da maa det jo kunde sættes igjennem. Jeg skal roligt og tydeligt sætte Dem mine Grunde frem. I dette Brev vil jeg kun gjøre Dem fortrolig med, hvad Deres Søster Louise, veed, længe har gjæret i mig. Lad os gjensidig tale om denne Ting, men viis mig ikke Skyggesiderne, Umuelighederne, Intet er umuligt og Alt hvad De kan sige imod, veed jeg: fra forrige Reise har jeg en Slump Bemærkninger. Siig mig heller Tiden naar jeg maa indgive min Ansøgning, etc. etc. — Ingen Tid vil heller synes mere passende end nu, da Improvisatoren, (Resultatet af den forrige Reise) staaer saa levende. Den nye Udgave vil komme til Nytaar, Hoffet og Vedkommende, kunne da faae et Exemplar. Det er ikke lidet at en saa stor Morskabs-Bog, saasnart oplever andet Oplag. — Dog nu nok om denne Historie, skriv mig nu snart om det! see at De glemmer Secretairen ved Fondet, ham har jeg ingen Fortrolighed til, det er min Eduard Collin jeg har skrevet til og han kan tie, selv for Secretairen. Hans Gunst søger jeg ikke og hans Embedstaler vil jeg ikke høre. Verstanden? Fra Roed skal jeg hilse Dem mange Gange. Jeg viiste ham Odense Mærkværdigheder. De opgravede Oldtidsbaade, (der rimeligviis have været Vantrug, som flere Heste have drukket af). St Knuds og Frue Kirke, samt flere Vüer. Hillerup kjeder sig! har Længsel efter Studenterforeningen. Ove Thomsen har kjøbt sig, paa Actier, Mad: Iversens Trykkerie. Jette Wulff er den eneste jeg endnu har faaet Brev fra, hun fortæller mig om hvor slet Arnesens Lystspil var og hvorledes det eenstemmigt er hysset ud. Han maatte heller have valgt: »en Aften paa Billardet«, det er der virkelig noget ved; havde han puttet Sange med morsomme refrains i, det vilde vist have gjort Lykke. Fortæl mig endelig hvorledes det gaaer med Deres Faders Hoste. Jeg var ikke saa glad ved at han kjørte til Slagelse. Siig mig dog noget om Deres gifte Søster. Det sidste jeg hørte om hende var at hun havde faaet Igler. Deres Moder maa De bringe en aparte Hilsen, hun er dog den, som skjønner meest paa mine Hilsener. Giv den kjære Louise en Hilsen at dele med Lind. Fortæl mig hvor Emil

er, siig mig hvad De og Deres Fader synes om Renzos Bryllup. Fortæl Theodor at jeg i stort Selskab har revet de sorte Fløiels Frakker ned og sagt, jeg veed kun een eneste de ret klæde: den yngste Collin. En ny Roman spørger i mit Hoved. Glæder det Dem særdeles? Hils Kjæresten!

5

Deres broderlige

H. C. Andersen.

NB. Brevene gaae til Odense til Mad: Iversen.

94. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn. d. 28 Junii 1836.

Kjære Ven.

10 Det er ikke meget smigrende for mig, at jeg ikke har faaet noget Skjendebrev fra Dem, fordi jeg endnu ei havde skrevet; thi det burde jeg jo have gjort alt for længe siden.

Deres sidste Brev har fornøiet mig maaskee meer end sædvanligt. Der er saadan en menneskelig Tone — jeg vilde kalde den, men bliv ikke vred, 15 voxen — i det; dog er det naturligviis som altid en Blanding af elskværdig Godmodighed og Pretension, en Følge af, at De ikke er enig med Dem selv om, for hvilket af disse Rollefag De passer bedst, eller hvad der klæder Dem bedst.

Der er een Bemærkning i Deres Brev, som jeg er saa enig med Dem i, 20 som jeg maaskee aldrig har været før, det er den om Veiret; thi det har rigtig været meget koldt. Ved Beretningen om Maden paa Lykkesholm savner jeg Underretning om, hvilken Slags Budding De fik, samt om der var Kapers paa Krebsesuppen.

De siger, De var en Schwächling, og tilføier, at Ordet er galt stavet, for 25 at vise, at De ikke lignede de almindelige. Jeg har maattet lee over at jeg af Deres Skrivt saa tydelig kunde see Deres Tankegang, medens De skrev det: De har først skrevet det, uden at tænke paa at ville skrive det galt; da det var skrevet, er der opstaaet en Tvivl hos Dem om Orthographien, De har siddet og rettet noget ved det, men for en Sikkerheds Skyld, »for

at Edvard ikke skulde have noget at hænge sin Hat paa«, har De tilføiet, at det var stavet galt og med Villie. Og saa ligger endelig det Komiske deri, at det er skrevet rigtigt. Fy! Andersen; kan De ikke mere skrive galt?!

Nu skal De faae Svar paa Deres Spørgsmaal: 1) Med Faders Hestegaaer det meget godt, jeg veed ikke at der skader dem noget; allermindst kunde 5 Touren til Slagelse, som De antager, skade dem noget, thi de vare slet ikke med der. — 2. Siden den sidste Efterretning, De havde om Ingeborg, var, at hun havde faaet Iglers, saa vil det interessere Dem nu at erfare, at de ere faldet af igjen. 3. Emiler isin Ungdoms Vaar. 4. Jeg synes godt om Renzos Bryllup, thi det ligner Ludovic, og det er et rart Stykke. Fader har, saa- 10 vidt jeg veed, intet at erindre imod det; idetmindste har han ikke læst det.

Troer jeg ikke, Gud hjælpe mig, at det gamle Menneske troer at kunne drille mig ved at sige, at den Eneste, hvem en Fløiels-Frakke har klædt, er Theodor. Jeg skal imidlertid communicere Th. denne mistænkelige 15 Anbefaling, idet jeg henstiller til ham selv, hvorvidt han derved vil føle sig smigret.

Der er ikke noget Menneske, som jeg med saadan en Fornøielse er grov imod, som mod Dem, thi jeg er aldrig vred; jeg kunde saaledes gjerne blive ved et heelt Brev igjennem at skjælde Dem ud og gjøre Nar af Dem, uden at mene det Mindste med det. 20

2^{det} Afsnit (eller 25 Aar derefter).

Deres Raisonnement om De- og Du-Væsenet fornøier mig. Det er taget ud af min Sjæl, og først seent erkjendt af Dem. — Hvad det Øvrige angaaer, da er det idag for sildig at begynde paa en saa vidtløftig Materie, som en Reise til Grækenland eller Jerusalem, for at see om den hellige 25 Grav er vel forvaret. Kun den ene Læreregel vil jeg, tvertimod Deres Ønske, give Dem, at det ikke er værd at tænke saa længe iforveien paa en Ting, som, hvis nogensinde, først kan realiseres om et Aar. — Fra alle Mennesker mange Hilsener. Toepfer beder Dem hilset.

Deres lille Menneske og sande Ven 30

E. Collin.

95. *Til E. Collin.*

Lykkesholm 3 Julii 1836.

Kjære Ven!

»Deres sidste Brev har fornøiet mig maaskee meer end sædvanligt. Der er saadan en menneskelig Tone — jeg vilde kalde den, men bliv ikke vred,
 5 — barnlig —«, i det; dog er det naturligtviis, som altid en Blanding af elskværdig« — Hjertelighed og hovmesterlig Besindighed, — »en Følge af, at De ikke er enig med Dem selv om, for hvilket Rollefag af disse, De passer bedst, eller hvad der klæder Dem bedst!«

Det er en smuk Periode, derfor har jeg afcopieret den efter Deres Brev
 10 og, som De seer kun tilladt mig ubetydelige Forandringer. Hvor De er klog med Deres Tydsk! ja, De har jo ogsaa nylig været i Altona, hvor man kan lugte hvad Mad de laver i Hamborg. Ja det at reise har man meget godt af! Jeg har ogsaa i hele den sidste Tid reist meget om i Fyen, for at studere det fynske Sprog og Naturen. — Hvilken Afvexling i denne! For-
 15 leden kjørte vi kun en halv Miil, men Skovene stod mig det deiligste Spanskgrønt noget Menneske vil forlange. Vi kjørte udenom en Kirke, igjennem den turde vi ikke komme, for den var rødpletet, havde alle Tegn paa at lide af Mæslinger, udenfor stod en Muurpille, som den vist vilde tage ind imod Aften for at komme sig. I Storkereden stod Storcken,
 20 da vi kom løftede han det ene Been op, han vilde nok have taget Hatten af, men da han ingen havde meente han, som saa, »man gjør hvad man kan, men ikke hvad man skal«. Vi saae ogsaa ved et Gadekjær en kalkunsk Høne, der havde paataget sig det store Ansvar at opdrage tolv Ællinger, de gik i Vandet første Gang og uden Seele, men Hønen var ogsaa i stor
 25 Spænding, jeg troer hun selv havde Seler paa. Saaledes har jeg, paa Reise, Øie for Naturen, De derimod for Sproget, og det ene skal jo gjøres, saa kan det andet gjerne forsømmes.

Siig mig nu, kjære Ven! kan De finde alt det Vrøvl morsomt jeg nu har skrevet. Vil De ærgre mig, saa siig ja, vil De smigre, da siig det Mod-
 30 satte. Naar jeg er paa Landet, spiser og drikker som til Geburtsdag, bliver uhyre flateret, og har Sol-Varme, saa føler jeg mig inderlig oplagt til at

sige Vrøvl. »De er meget vittig!« hører jeg fortælle. Det er Skade at de hjemme ikke har hørt mig naar jeg er vittig. Jeg kunde jo gjerne give Dem en lille Vittighed, — »men den skal gjemmes til Romanen!« siger De nok. Det er af Dem uartigst sagt, og — derfor skal De ingen have! Jeg har ikke i mit sidste Brev talt om Deres Faders Heste men om hans Høste. Denne 5 var med i Slagelse, er den bleven paa Banen skal det glæde mig. De spørger mig om hvad Slags Budding vi fik paa Lykkesholm, Svaret er Marmor-Budding. Jeg skal dog beskrive Dem hvad vi fik igaar hele Dagen, saa kan De slutte Dem til Levemaaden. Først Thee med deiligt Græssmør paa Brødet; derpaa Kaffe med en Fløde, som kunde staae. Det var Klokken 10 8; men Kl 10 fik vi Kyllingsteg og Asparges, samt Portviin. Klokken 2½ Kjødsuppe med delicate Fiskeboller. Steeg; Melon; Gjede. Høns og Jordbær, derpaa Kaffe. Klokken 8 Thee med Julekage og det deilige Smør og Klokken 10. Smørrebrød med Alleslags og varme (stegte) Aborrer. Dertil, som ved Middagsbordet, rød eller hvid Viin. Det er et sandt sybarittisk 15 Liv, derfor tog jeg ogsaa en deilig Provinds Rose med i Sengen, som jeg kyssede før jeg sov og lagde derpaa under Hovedpuden. Nonnen har jo sin Bambino, Herre Gud, saa maa dog en Digter have en uskyldig Provinds Rose, i sær naar han ikke er forlovet, spørg Deres Jette og mine andre Veninder; Fru Drevsen og Louise ere istand til at være saa trapistiske at 20 finde »Rosenkysset« upassende, men de kunne sagtens tale, den ene har en Mand, den anden en Kjæreste, havde de ikke, saa kyssede de vel ogsaa Roserne. Jeg har skrevet et Digt derom, som De ved Leilighed skal høre. Det tyske Brev jeg forrige Post fik tilsendt var fra Digteren A. Chamisso og særdeles smigrende og kjært for mig, fortæl Deres Fader og dem Alle 25 hjemme derom. Improvisatoren har gjort et særdeles Indtryk paa Chamisso og de han har talt med om den. Han sætter den høiere, end jeg har turde haabe. »Das rein unschuldige, keusche, fromme Buch«, som han kalder den, »weil es so ganz im Gegensatz steht zu den hervor ragensten Erzeugnissen der Zeit, Ich rechne dazu — notre Dame de Paris, La Sala- 30

mandre, Peau de Chagrin, Le pere Gloriot, L'ane mort et la femme guillotinée u a«. I disse finder han kun en dæmonisk, skrækkelig Verden, og fremfører nu den nyere tydske Litteratur, hvor Fortællingerne ere slæbende med Figurer uden Kjød og Blod. En mørk Grund staaer ham disse
 5 to Litteraturer, mod hvilke, mit Arbeide siger han tager sig ud, som, »ein helles Bild, gar tröstlich, alles ist frisch, lebendig und Liebe verth. Alles gefühlt und gesehen«. Blandt de i Berlin, af Chamisso, Bekjendte, der skulle især være »entzückt« er Goudy, som nylig er kommet fra Italien og har udgivet en Bog derom. Chamisso slutter med at han er »eitel«, ved
 10 at være den, som først har ført mig ind i Tydskland og har nu til næste »Musenalmanach« oversat mit Digt i Agnete: »Bag Ellekrattet nede hvor Møllehjulet gaaer«. Han spaaer mig Erkjendelse og Lykke! — Jeg vil haabe at der fra Tydskland vil reise sig en Stemme for mig. Da vil de Alle hjemme erkjende mit Talent, sætte mig paa den rette Plads. De alene,
 15 Eduard, De og Deres, veed hvor dybt en saadan Roes griber mig, den fylder min Sjæl med barnlig Tak til Gud, af ham har jeg Alt, ingen Stolt-hed kjender jeg da, en reen hellig Ydmyghed gjennemstrømmer mig. Kjendte dog Enhver, hvorledes man ved Roes og Godhed bedst luttrer en Sjæl. Chamisso's Brev har glædet mig saa meget, jeg kunde omfavne
 20 hele Verden for det! O Eduard! havde jeg Dem dog hos mig! dog i Tan-kerne seer jeg Dem ind i de trofaste Øine. Loe De saae af mig, kaldte min Følelse Sentimentalitet, det den bestemt ikke er — ja saa var De »et lille Menneske!« Glem ikke at sige Søstrene, at Improvisatoren er »ein rein un-schuldiges keuschen Buch!« Hvo veed, skulde jeg ret skrifte, om de ikke
 25 har meget Deel deri. Forleden besøgte jeg den gamle Gaard Broholm. »OT.« laae paa Bordet da vi traadte ind i Stuen. Digteren blev derfor særdeles modtaget. Fruen flættede endogsaa en Krands til ham, førte ham opog ned, dækkede opog var nydelig. Hun skal ellers være fameus, siges der, en Degnedatter, som Sehsted, blev nødt til at gifte, det er en heel Roman,
 30 ingen Damer kommer der, jeg kan ikke sige andet, end at hun var sær-

deles opmærksom mod sine Gjæster og at hun vælger med Smag sin Læsning viser, at hun havde »OT« og nu, som hun meget naivt udtrykkede sig, skulde hun strax anskaffe sig Alt hvad jeg havde skrevet, for naar man kjendte min Person, saa kom man just til at faae Lyst! Hun skal være forlovet med sin Forvalter Lorenzen, en meget vakker Mand, syntes han 5 mig, med Dannelsen og Verdenstone; De kjender ham vist, i det mindste kjender Drevsen hans Pearl, som seirede paa Slagelse Bane. Godt var det jeg havde seet disse Veddeløb, thi om disse, om Ole Pedersen og romerske Heste underholdt jeg mig med Lorenzen, midt i Talens Løb tænkte jeg paa Drevsen, han skulde have hørt til. Siden er jeg særdeles blevet drillet 10 med Fruen, der gjorde saa meget af mig, men hun er jo forlovet, ellers var det en meget god Gaard, og det er jo Hovedsagen i Ægteskab. Hun har ellers indbudet mig endnu engang og da blive et Par Dage, men rimeligiis kommer jeg ikke! Dagene gaae for gesvindt! Nu igjen til Deres Brev! De, som vil drille mig! De!!! lille Menneske! Naturligiis lignede De Dem 15 selv! en Formaning maatte jeg dog have. Der var ikke Tid til at skrive et fornuftig Raad, men dog nok en Formaning: »det er ikke værd at tænke saalænge iforveien paa en Ting, som, hvis nogensinde, først kan realiseres om et Aar«. Seer jeg ikke nok i Deres »hvis nogensinde«, en heel Sætning af Deres gamle Hovmester Taler. Det var ikke efter »Forlangende«. 20 Nu er jeg ordenlig gal paa Dem, i det jeg skriver dette. Da jeg var her øverst paa Siden, kunde jeg have kysset Dem, nu nederst har jeg Lyst til at ruske Dem. — — Men nu er jeg god igjen. Lad Søstrene og den kjære Moder faae noget af dette Brev at læse, eller ogsaa hele Brevet. Deres Jette kunde gjerne særskildt hilse. Louise havde faaet Brev nu, men da hun 25 ikke har takket mig for det hun fik, formoder jeg hun er vred fordi jeg har skrevet hende til. Præstekonen i Gudme sang forleden for mig: »lille Viggo« efter den kalundborgske Melodie. Nu skal jeg ind at drikke Kaffe. adio!

Deres »voxne« Ven,

der har: »saadan en menneskelig Tone«. 30

10 særdeles] først vistnok skrevet meget.

NB: nu skal man see, at jeg nok ogsaa skylder Dem den?

E. S. Hils ham der »nyder sin Ungdoms Vaar«, beed ham fra mig at være bestandig i Nydelsen. Dette er et meget interessant Brev. Skulde De ikke med det næste Brev, som jeg haaber kommer snart, kunde sende et
5 lidet Tordenveir, jeg længes meget efter et saadant.

96. *Fra E. Collin.*

Kjøbenhavn d. 16. Julii 1836.

Høistærede! Deres meget ærede af 3^{die} dennes har jeg modtaget. Dette Brev har ikke kunnet interessere Nogen mere end mig, da jeg i hele dets humoristiske Afdeling gjenkjender alle de Momenter, som jeg i mit Brev
10 til Dem havde opstillet, og som De med en venskabelig Ærlighed, der bør paaskjønnnes, har afcopieret uden nogen væsentlig Forandring.

Den captatio benevolentiae, hvormed De, som routineret Vaudeville-skriver, ender Deres humoristiske Betragtninger, lyder saaledes: »Siig mig nu, kjære Ven!, kan De finde alt det Vrøvl morsomt, jeg nu har skrevet?
15 Vil De ærgre mig, saa siig ja, vil De smigre, da siig det Modsatte«. — Nei, kjære Andersen, jeg vil ikke ærgre Dem, jeg finder det virkelig aldeles ikke morsomt; men derfor maa De heller ikke trøe, at jeg vil smigre Dem. Dog maa jeg sige, at der er eet Udtryk, som De, saavidt jeg veed, er den Eneste der har brugt, og som virkelig er godt. De siger: »jeg er paa Landet, spiser
20 og drikker, som til Geburtsdag, bliver uhyre flatteret etc. . .« Jeg indsaae jo strax, at De ikke havde skrevet feil og meent flatteret, men kom først senere til at fatte Etymologien, nemlig: flatus en Vind, derafflateret, »som lider af Vinde, som er bespændt af Vinde«, og dette stemmer med Contexten.

25 Fremdeles siger De: »De er meget vittig« hører jeg fortælle«, og tilføjer, at det er Skade, at vi hjemme ikke have hørt Dem, naar De er vittig. Det er sandt! det er Skade, at jeg ikke har hørt Dem være vittig, og endnu mere, at jeg ikke engang har hørt nogen fortælle det; jeg beder Dem, lad optage et Tingsvidne derpaa, for at give Tivlerne Troen i Hænderne;

De behøver ikke at lade det tinglæse, af Frygt for en Depossession. Ingen vil kunne tilrane sig Deres Vittigheder, uden strax at blive røbet; thi jeg er vis paa at De selv i Deres Vittigheder bevarer Deres rene, barnlig- uskyldige Sind; en af Deres Vittigheder vilde jeg kunne kjende mellem tusende, ligesom Elskerinderne i de gamle Ridder-Romaner altid kjendte deres Liebhabere. Jeg beder Dem forstaae dette ligesom med megen Forsigtighed. — De siger, De kunde gjerne give mig en lille Vittighed, »men den skal gjemmes til Romanen«, siger jeg nok. Ja det siger jeg, og jeg siger endvidere, at saa er den godt gjemt, forsaavidt man da efter mange Aars Forløb ikke skal kunne sige, at det er en forslidt Vittighed. — Jeg haaber fremdeles, at De ikke troer, jeg vil smigre Dem. 10

Af Deres Spiseseddel seer jeg, at De ikke alene har Øie men ogsaa Mave for Naturen, og, jeg maa formode, det Sidste endog paa det Førstes Bekostning, thi naar det skal gøres, maa det andet forsømmes. Forresten gjør De, som alle Digtere, alting paa Naturens Vegne. 15

De siger, De fik ved Bordet »rød eller hvid Viin«. Ja, hvad var den nu? De vil indsee, at det er forbandet lidt sagt om Viin, at den er rød eller hvid.

Det er et underligt Sted, der nu kommer i Deres Brev; for at gennemgaae det nøie og for kommende Slægter at oplyse det Dunkle, som først vil kunne forstaaes, »wenn Andersens und Collins Briefwechsel erschienen ist«, maa jeg vel afskrive dette med: »Det er et sandt sybarittisk (?) Liv, derfor tog jeg ogsaa en deilig Provinds-Rose med i Sengen, som jeg kyssede før jeg sov og lagde derpaa under Hovedpuden« Nu spørger jeg: fordi man lever et sybarittisk Liv, skal man derfor tage en Rose med i Sengen. De siger rigtignok, De har ikke andet, da De ikke er forlovet; men da maa De have et underligt Begreb om Forlovelse. For det Andet, hvad skal det til at kysse Sengen? Der kan jeg dog med Rette spørge: hvad skal det smage af? At De kyssede den, før De sov, og ikke medens De sov, er heelt begribeligt, ligesom og, at det var en Provinds-Rose, De tog, thi de har vel ikke andet i Provindserne. At Nonnen har sin Bambino, maa være hendes 30

Sag, det maa hun forsvare; men derfor er det ingen Maneer, at saadan et gammelt Menneske ligger i Sengen og laver Potpourri af Roser; havde De endda ligget og spiiet en Nonnetitte, det kunde jeg have fundet mig i. —

Jeg kan trøste Dem med, at nu er jeg kjed af at skrive paa den Maade . . .

5 Det Digt, De i Deres sidste Brev fortæller at have skrevet, kan De lige-
saagjerne meddele mig i Deres næste Brev. Det er saa længe siden at De
har skrevet et Digt.

Dyrehavs-Scenen er iaar kun besat med nogle norske Dreng, som falde
ned af Linien og kunne gjøre Kaalbøtter, samt af en uuds lukkelig Mængde
10 Tyrolere, — som ere fødte alle mulige Steder i Tydskland, undtagen netop
i Tyrol, — samt Tyrolerinder, hvoriblandt nogle Phryner fra Hamburg
— som Kjendere forsikkre.

Idag venter jeg Emil med Stettiner-Dampskibet. Paa Tirsdag i næste
Uge reiser hele den Hornemannske Familie til Nyborg, derfra til Svend-
15 borg og V. Skjerninge og senere til Hofmangave.

Min Bryllupsdag er ikke bestemt endnu.

Tænker De noget paa at samle Medlemmer til Musikforeningen; see
at bombardere Damerne paa Lykkesholm. Floribella skal først udgives.

Lev nu vel min skikkelige Ven. Jeg har saamange Hilsener til Dem fra
20 Hjemmet, specialiter fra Louise og min Jette. Jeg haaber, De betragter
den første Deel af mit Brev, som noget der skal more, ikke ærgre Dem, og
jeg slutter med det Ønske, at De nu ikke mere maa føle Dem saa flateret.

Deres hengivne Ven

E. Collin.

25 97. *Til E. Collin.*

Tolderlund den 19 Juli 1836.

Nu er jeg i Tolderlund, som De seer, men føler mig ikke ret vel. Det er
et utaaleligt koldt Veir! Blæst og Regn; her til kommer nu, at det er et
lille Landsted, smaae, lave Værelser, som man ikke kan bevæge sig i, siidt
og fugtigt, jeg har ondt i Halsen ondt i Ryggen og føler mig alfor eensom.

I Anledning af Odense Marked, kom jeg hertil, og fordi jeg egentligt er Gjæst hos Mad: Iversen. Paa Lykkesholm var jeg begyndt at blive feed, følte mig særdeles vel, i de store Sale, ved den gode Mad og ved den rige Natur. Vi gjorde mange Udflugter og paa Ørebekkelunde, kunde Deres Søsteres Digter Bulver, ikke have faaet en mere smigrende Behandling 5 end jeg, min Skaal blev først udbragt: »Danmark[s] Andersen, som hæd- rer vor gamle Borg med sin Nærværelse!« (Ærlig talt følte jeg mig lidt flau ved den særdeles Complimenteren). Imidlertid fik vi mange Gjæster til Lykkesholm og een af de, som blev, var Skuespiller Foersom. Han er god- modig, men saare raa! tænk! ved Middagsbordet hvor der var vist 40 10 Mennesker og halvdelen Damer, gjorde han med et Lommetørklæde og sine Fingere en Figur, som forestillede een med bare Laar og presenterede den. Det eneste Comiske var, at een af Damerne, som ikke saae godt, tog Lorgnietten frem for at beskue hvad det egentligt var. Een Morgen kom- mer jeg ind paa mit Værelse og der staaer Foersom ganske rolig og bruger 15 min Tandbørste. »Geneer Dem ikke!« sagde jeg, »men hvorgidder De bruge en Andens Tandbørste?« »O,« svarer han, »det bryder jeg mig s'gud ikke om, De feiler jo ikke noget!« — Da han var borte, kom da strax min gode Tandbørste ud af Vinduet, jeg vilde ikke have den til min Mund. Foer- soms hele Raahed kjedede mig og jeg begyndte da at længes efter Odense; 20 vi reiste da til Marked. Nu skal De høre min Lidelseshistorie. Min Kuffert kunde ikke gaae paa Vognen, den maatte op igjen og jeg, medens de Andre var paa Vognen, pille noget ud til Reisen. I Hastværk fik jeg min Sax ind i Tegnebogen og bag i Lommen. Vi kjørte, Saxen gled ud, jeg stod af ved en Kro hvor vi ville have Mjød, jeg stiger opigjen og nu har Saxen 25 vendt sig saa at jeg sætter mig een heel Tomme ned i den. Jeg kunde føle Blodet løb og nu maatte jeg ind og bade Bagdelen med Ædike og Vand. Pauli holdt Koppen og Foersom klemte Saaret, det var en brillant Scene. Nu kom jeg til Odense; Markedet var slet, Veiret og jeg slet, saa flyver der mig et Asen af et Skjældyr lige ind i Øiet, ud kunne vi ikke faae det, 30 Ingen kunde see det og jeg leed af Smerte. Saa vilde man bilde mig ind

det var Gigt. Uh! hvor jeg var lynende gal. Hele Natten piintes jeg, næste Daggav Doctoren mig noget Øienvand og da, men først ud paa Eftermiddagen, kom der et Monstrum, en flyvende Drommedar ud af Øiet. Efter denne Lidelse fik jeg Mavepine og ondt i Brystet og saa kommer Deres

5 Brev. Nu maa De tænke Dem at jeg ret var veemodig stemt, havde en Længsel efter Dem og Deres, som jeg længe ikke har følt, og da jeg saa læser saa er Deres halve Brev, det saakaldte moersomme Vrøvl, som jeg ikke var det mindste oplagt til at modtage. Jeg var nu i det Humeur at jeg tænkte: O det Menneske, han holder dog ikke af mig, som jeg holder

10 af ham. Jeg var arrig over at De sagde: Idag venter jeg Emil! det syntes mig. Ja, see ham venter han, ham holder han af, ham viser han ogsaa mere Fortrolighed, ham spadserer han med og spiller Schak med! Uf! jeg var arrig paa Dem, Verden og Dem. Idag er Veiret herude ligesaa slet som igaar. Her er Vinterkoldt, Regnen strømmer ned, men jeg er dog

15 roligere. Deres Brev har jeg to Gange læst igjennem og finder nu, at det jo er ganske i den Tone, som jeg angav fra Lykkesholm; men koldere er det bestemt; og hvorfor kalder De mig Deres »skikkelige Ven«! jeg vil ikke være skikkelig! det er det flaueste, kjedeligste Ord De kan bruge. Skikkelig kalder man enhver god Torsk! For det Vrøvl jeg skrev om Rosen og

20 Kysseriet kalder De mig nok saa! ja bi! naar jeg reiser igjen, jeg skal ikke være skikkelig, vil ikke være det, jeg har varmere Blod maaskee, end De og det halve Kjøbenhavn. Eduard, jeg føler mig saa lynende gal i dette ækle Veir! jeg længes ogsaa efter Dem for at ruske Dem, for at see Deres Krampelatter, for at kunne gaae fornærmet bort og ikke komme i hele

25 to Dage hjem til Dem. Er De nu et Menneske med Følelse, saa skriv mig snart og ved snart forstaaer jeg strax, et langt Brev til, Svar mig paa hvad jeg har spurgt om i eet af de tidligere Breve, eller siig lige reent ud at De vil ikke svare mig paa det, saa veed jeg det. Emil holder jeg særdeles af, men gjør De mere af ham end af mig, saa faaer jeg noget imod ham. Her

30 har De Digtet De ønskede. Pauli har sat det i Musik.

21 vil ikke være det] *understreget med 2 Streger.*

1.

Rosenknop, saa fast og rund,
 Deilig, som en Pigemund!
 Jeg Dig kysser, som min Brud!
 Yndigt meer, Du springer ud. 5
 Nok et Kys Dig Læben sender,
 Føl, hvor jeg brænder!

2.

Jeg vil skrifte, som sig bør,
 Ingen har jeg kysset før. 10
 Ingen Pige venter mig!
 Rose, jeg maa kysse Dig.
 Ak, Du ei min Længsel kjender.
 Føl, hvor jeg brænder!

3.

Med hvert Kys Du faaer en Sang,
 Naar Du da er Støv engang,
 Sangen kalder Dig ihu. 15
 Ingen kyssed' mig, kun Du.
 Kun ved Dig jeg Kysset kjender. 20
 Føl, hvor jeg brænder!

4.

Danmarks Døttre ved min Grav
 Sige for hver Sang jeg gav:
 »Han just havde Kys fortjent!« 25
 Herligt sagt, men lidt for seent.
 Løn mig mens jeg er ilive!
 Kys I mig give!

E. S. Tre Capitler ere alt skrevne af den nye Roman, siig Deres Moder det, hende veed jeg da det vil glæde. Improvisatoren var en Nordboe der skildrede Italien, nu skal De see det Stykke, en Italiener, som skildrer Norden. Planen er lagt, udtænkt etc. etc. — Hils Deres elskværdige Jette og den
 5 kjære, trofaste Louise. Jette faaer Brev fra mig naar jeg er i Rosen-Humeur, Louise vil jeg skrive til naar hun — selv kun gennem Dem — takker for Brevet hun fik. Fru Bügel har jeg lovet et Brev, men veed ikke hendes Adresse, vil De derfor sende det til hendes Portnerske, De seer i Veiviseren, Adressen. Lev nu vel! Hils dem Alle hjemme i Hjemmet og skriv snart til
 10 Deres Ven
 H. C. Andersen.

98. *Til E. Collin.*

Svendborg den 4de August 1836.

Min kjære, bedste Ven!

Igaar Eftermiddags kom jeg her til, efter en stor Omflakken, fra Herregaard til Herregaard, alle Breve, som imidlertid indtraf i Odense, skulde
 15 sendes her til. Jeg gik paa Posthuset og fandt et Brev der fra Deres Fader, han skriver »Torsdag eller Fredag er det Eduards Bryllups Dag!« — Det glædede og dog bedrøvede mig. De sætter vistnok ikke Priis paa en Vise og mueligt, føler De Dem ganske anderledes stemt end at have Sang, men
 20 jeg var dog af den Mening, at da Deres første Ven, (i det mindste fra min Side) er Digter, saa skulde just De have en Vise til Brylluppet. Nu faaer jeg først her Dagen forud Brevet og Posten til Kjøbenhavn gaaer ikke afsted tidligere, end Løverdags. Det er altsaa umuligt at faae mit Ønske opfyldt. Jeg kommer post festum. De er Ægtemand naar mit Brev kommer,
 25 De eier Deres elskværdige Jette. I Dag og imorgen, begge Dagene vil jeg ret gaae at tænke paa Dem begge to, een af disse Dage er jo Bryllupsdagen. Skjøndt jeg ikke kan komme med, ei engang med en Vise, er jeg dog sjælelig tilstæde. Jeg seer Dem begge to, alvorlige og dog saa glade. I mit Hjerte

10 Deres] *herefter skrevet men senere udstreget* lidt uskikkelige. 28 tilstæde] *Ms. har* til tilstæde.

beder jeg den gode Gud, gjøre Dem ret lykkelig! Vandet trænger mig i Øinene i det jeg skriver dette. Min kjære, kjære Eduard! Gud velsigne, og ledsage Dig! ja, Du bliver lykkelig og fortjener det. Jette vil blive trofast og elskelig, som hun altid var. Den huuslige Lykke kan jeg ret godt tænke mig, som Moses staaer jeg paa Bjerget og seer ind i det forjættede 5 Land, der jeg aldrig selv kommer. Gud har givet mig meget i Verden, men maaskee, er det jeg mister, det Bedste og Lykkeligste. Et Hjem har man først naar man har en trofast, elskelig Kone, naar man seer sig selv gjenfødt i de kjære Børn. — Al den Lykke venter nu Dem! Jeg staaer ene hele mit Liv, Venskab maa være mig Alt, Venskab skal udfylde enhver Plads, 10 derfor er maaskee mine Yttringer, mine Fordringer, saa store, alfor store! men giv mig, saa meget De kan, De er den jeg elsker høiest. Jeg forudføler hele min Fremtid, med alle dens Savn, jeg skal blive ene, og maa blive det. Min Forstand haaber jeg vil altid vise mig det lige klart. Men mine Følelser ere stærke, som Deres, som De elsker Deres Jette, har ogsaa jeg 15 elsket! to Gange har jeg elsket, men det var kun Selvskuffelse, dog den selvskuffede lider vist dybest, jeg glemmer det aldrig, men selv vi to tale aldrig derom. Det er af de Lidelser, man ikke selv kan tale med sin kjæreste Ven om. Jeg er jo ogsaa lægt, kun imellem, virker det endnu i de helbredede Dele. Bedst var det maaskee ikke at have engang skrevet disse 20 Ord. Dog Eduards Bryllup, gaaer dybt ned i mit Hjerte, vækker alle mine Erindringer der. Den, som kan elske to Gange, kommer nok med tredie Gang, tænker De, men Eduard, det er just det jeg vil bede Gud bevare mig fra og det vil han! Han vil jo kun det Fornuftige.

Ganske rask er jeg ikke i Dag! forleden badede jeg mig i en Indsøe, 25 hvor der var Kildevæld og det har bragt Feber i mit Blod. Paa Onsdag forlader jeg Odense og tager 4 a 5 Dage til Nørager, jeg fik i Dag et venligt Epistel fra Emma at Vognen vilde vente mig i Slagelse, jeg venter nu et Brev paa Nørager, f Ex Søndag aften, et Brev fra Dem min kjære, kjære Ven, maaskee skriver Jette et Par Ord deri. Jeg har her ladet et lille Epi- 30

stel følge til hende. Vielsen tænker jeg mig staaer i Helsingøer og næste Morgen kjører det unge Par til Byen. Imorgen altsaa naar dette Brev kommer paa Posten, sidder De og Jette, som Mand og Kone, ved hinandens Side. Lykkelige Mennesker begge to. Føl ret hvor meget I have
 5 fremfor Vennen. Dog jeg flyver mod Syden. Italien er min Brud! Lev vel! Lev vel! Gud velsigne Eder begge!

Broderen.

99. *Til Henriette Collin.*

Svendborg den 4 August 1836.

Min kjære Eduards Jette!

- 10 I Tankerne kysser jeg Deres Haand og lykønsker Dem til den betydningsfulde Dag, der har forenet Dem med den kjære, trofaste Eduard. Selv om jeg ikke holdt af Dem maatte De dog, som hans Kone, være mit Hjerte nær, men De er mig, for Deres egen Skyld, saa uendelig kjær, jeg skatter Deres fortræffelige Sider og troer De vil gjøre ham meget lykkelig.
- 15 Det gik mig med Dem, som det gik mig med Louise og Eduard, i Begyndelsen havde jeg lidt imod Dem, seer De, jeg skrifter; De blev Eduards Forlovede og jeg blev mere opmærksom paa Dem, hvor smuk De er, havde jeg altid seet, men nu blev De mig interessant, siden kom jeg til at vurdere Dem og længe har jeg ret holdt meget af Dem og det aldeles uden Hensyn
- 20 til Eduard. Derfor vil jeg nu ogsaa give Dem nogle gode Raad i Brudegave! Lad ham ikke ganske faae Magten, lad ham ikke faae Lov til at blive lidt sær, føi ham ikke i Alt. Der er en god Natur i ham, Hoved har han og Hjerte — ja, De har jo givet ham Deres — saa har han da eet godt idet mindste, men han maa sættes i Trit, tages paa den rigtige Maade.
- 25 For det første giv ham nu et kjærligt Kys fra mig, siden begynder den huuslige Opdragelse. Igaar Eftermiddag kom jeg fra Broholm her til Svendborg, hvor jeg ved Concerten traf Emilie og Maria Hornemann. Det var den tredie August, jeg spurgte hende om hun erindrede hvad det var for en Dag, hun sagde nei, og jeg nævnede: Louise. Imorges var jeg ude i St

Jørgensgaard og man sagde mig at Emilie og Tabitha Plum havde drukket Louises Skaal. Jeg var derimod om Aftenen i et fremmet Huus her i Svendborg, ingen kunde jeg drikke Louises Skaal med, da sad jeg just ved siden af en ung, meget smuk Dame, i Samtalens Løb, hvori jeg interesserede hende, sagde jeg: i Dag er det een af mine Venners Fødselsdag, vil De 5 drikke Skaalen med mig, hun tænkte vel paa en Herre, men jeg klinkede og tænkte paa Søsteren, Linds elskværdige Brud. Hun er endnu lidende, skrev Faderen, det bedrøver mig meget, om Lind, veed jeg endnu ikke hvorledes det er. Hils dem begge to og bring Fru Collin min sønlige Hilsen, ligesom De nikker til alle Deres hjemme. Snart kommer jeg og seer 10 den lille Huusholdning, den smukke unge Kone, glædes ved Deres Lykke og mister aldrig Venskabet.

Deres trofast hengivne

H. C. Andersen.

100. *Til E. Collin.*

Kjøbenh 25 August 36.

Kjære Ven!

15

Fra Fyen skrev jeg Dem et fortroligt Brev til, sagde Dem hvad der laae mig nær og af Livsbetydning paa mit Hjerte, spurgte om De, som min nærmeste Ven, havde Deeltagelse derfor og Deres Svar var: »Der er jo et heelt Aar endnu til at tale derom!« — Betyder det maaskee, lad os opsætte den Samtale saa længe som mueligt? Er det Dem mueligt, da glem Secre- 20 tairen ved Fondet og vær alene Eduard, thi det er alene med ham jeg har at gjøre. Det er ikke umuligt at jeg kan komme til at reise igjen, det beroer alene paa at vise Nyttens paa een for Autoriteterne fattelig Maade. Hvorledes gjør jeg dette bedst? Mit Reise Stipendium var ikke stort forrige Gang, man ventede af Andre et langt anderledes Resultat, end af mig. Jeg 25 har viist Nytte af Reisen og vil kunne vise mere, naar jeg, kun et Aar, atter maa fortsætte den, thi den anden blev ved Mangel paa Penge afbrudt just som jeg havde lært at reise. — Forrige Gang sagde jeg: lad mig komme

18 er] først skrevet var.

afsted, De skal see jeg skal vise mig værdig! det betvivlede man, jeg maatte give Atester paa, at jeg havde Talent, Resten skylder jeg vist Dem og Deres Faders Indflydelse, for Andres Skyld kom jeg paa Reise, nu beder jeg om det for min egen Skyld og vil Gud forunde mig Kraft, da skal jeg endnu
 5 tydeligere vise at jeg fortjener det, saa vidt et Menneske kan fortjene en Naade. Jeg maa ud næste Aar! nu har jeg Modtagelighed for Naturen og Menneskene! nu kan jeg have Gavn deraf, udsættes det i flere Aar, da er jeg maaskee et andet Menneske, kan ikke have mere — end Fornøielsen kun. Nu, medens Improvisatoren, Resultatet af den første Udflugt, er i
 10 Omtale, maa Øieblikket gribes, eet endnu modnere Værk skal jeg da give mit Fædreland, der reise jo dog hundreder, som ikke fortjene det, men kun eengang! svarer Secretairen mig; men da jeg dog har gjort en Undtagelse, maa en Undtagelse ogsaa kunde gjøres med mig! Den Fabrikant, som søger og erholder Understøttelse af Fondet for at sættes istand til at
 15 give sin Virksomhed en høiere Fuldendthed, vil man, efter at han har viist et fyldestgjørende Resultat, ikke afslaae naar han næste Gang søger og med ærligt Mands Hjerte forudsiger et endnu heldigere Udfald, det være saa Smør eller Ost at [det] viser sig i. Maa det samme ikke kunde overføres i aandelig Henseende, eller kan Fondets Embedsmænd vurdere
 20 det Aandelige ringere? Jeg forlanger kun af Vennen at han siger mig den bedste Maade at gaae frem paa, thi jeg vil gjøre Alt! maa gjøre det! Kan og vil De ikke gaae ind i mine Anskuelser? Skal Deres Taushed antyde dette? Jeg besøger Dem snart taler De da ikke til mig om hvad der ligger mig nær, da vil jeg have forstaaet Dem og — vort Venskab bliver aligevel
 25 ved det gamle. Deres trofast hengivne A.

101. *Til E. Collin.*

Kjøbenh: 10 Nov 36.

Hvorfor ere vi nu Uvenner, min formaaende Hr Aessor? Vil De give Overbringeren Svar. NB. dersom De ikke sidder ved Schakspillet.

Deres Dem hengivne H. C. Andersen.

15 høiere] *herefter tilføjet men senere udstreget* og ældere en. 19 Embedsmænd] *først skrevet* Tjenere.

1837

102. *Til E. Collin.*

Kjøbenh: 25 Marts 1837.

Kjære Ven!

Eventyret: »Keiserens nye Klæder« ender med følgende Punktum: »Den Dragt maa jeg rigtig have paa o s v«, dette ønskede jeg aldeles udslette og følgende sat ind i Stedet, da det giver det Hele et mere satirisk Udseende. 5

»Men han har jo ikke noget paa!« sagde et lille Barn.

»Herre Gud, hør den Uskyldiges Røst!« sagde Faderen; og den ene hvidskede til den anden hvad Barnet sagde.

»Men han har jo ikke noget paa!« raabte tilsidst hele Folket. Det krøb i Keiseren, thi han syntes de havde ret, men han tænkte som saa: 10
»nu maa jeg holde Processionen ud!« — Og Kammerherrerne gik og bar paa Slæbet, som der slet ikke var.

Deres hengivne

H. C. Andersen.

103. *Til E. Collin.*

[20. Juni 1837]

Fra Reitzel faaer De en 12 Improvisatorer, vil De af disse, paa min 15
Regning lade indbinde smukt, i eet Bind, et Exemplar og give det til
Molke, han fik intet, da første Oplag kom. Siig ham jeg er i Sverrig, kan
derfor ikke overrække ham det. Af de hæftede Exemplarer er De saa god
at sende eet til Fru Bügel, med Adresse: »Enke-Fru Bügel«, det kan afle-
veres hos Portneren i hendes Gaard i Tvergade. Giv Deres Broder Theo- 20
dor, eet Exemplar og siig jeg skal skrive hans Navn deri, naar jeg kommer

tilbage. Han er den eneste af Familien, som ingen Improvisator fik ved første Oplag. Giv Theodor Boye eet. Det er altsaa til

Molke,
Fru Bügel,
Theodor Collin
Theodor Boye

5

og Emil Hornemann,

saaledes 5 Exemplarer, Resten gjemmer De for mig til jeg kommer hjem.

Skulde Reitzel ikke have sendt dem, naar de ere anmeldt i Avisen, vil De

10 da lade Deres Bud minde ham derom.

Deres trofaste

H. C. Andersen.

104. *Til E. Collin.*

Odense den 11 August 1837.

Kjære Ven!

Det er noget siden vi skreve hinanden til; jeg begynder da nu; mon
15 der kommer Svar? dog jeg skal altid huske De er en ung Forretningsmand,
der har Character nok til at følge Pligtens Stemme, selv hvor den er tvert-
imod Hjertets. I Sorøe fandt jeg særdeles Venlighed. Ingemanns og
Hauchs hørte min ny Roman og de vare begge i en særdeles Grad grebne
af den. Hauch satte den over Alt hvad jeg nogensinde havde præsteret,
20 ja øverst af Alt i den nyere Tid, spaaede mig at denne vilde grunde min
Lykke, at jeg i Tydskland fik et grundfæstet Navn og at jeg i Danmark
maatte vinde de Mægtigere, saa at min Fremtid blev sikkert. Omtrent
talte han, som de der ret have Interesse for Hertz i Anledning af Svend
Dyring. Jeg har seet en stor, ædel Kreds grebet dybt ved Læsningen og er
25 virkelig blevet hyldet. De og enkelte af Deres smiler nu deraf; gjør det i
Guds Navn!, jeg veed jo dog nok at de Alle holde af min Personlighed, ja
i Hjemmet er jeg dem, som en Broder; en Gang bliver de vel ogsaa nødt
til at erkjende mit Digter værd, som jeg nok veed staaer dybt, i Deres Fa-

25 gjør] først skrevet og gjør.

milie og i enkelte Andre, under Hertzs og Heibergs. — Jeg har nu altid store Forhaabninger, jeg veed nok der venter mig mange Plager og smaa Sorger, ogsaa vel Trang — men, jeg troer endnu jeg kommer til Syden og det om ikke mange Aar, jeg bliver ogsaa fundet værdig en Løn, som Hertz har faaet den og — ja, det er jo store Tanker, men De kan jo nok 5 mærke, hvorledes Folk har sluddret for mig og sat mig Galskab i Hovedet, jeg bliver vel ogsaa erkjendt af dem hjemme for en Digter, saa stor som deres store Digtere. Dog jeg mærker, at ligesom man kan snakke sig vred, kan jeg skrive mig vred, og det vil jeg slette ikke, ingen holder jeg dog af, som af Eduard, der er saa forskjellig fra mig, der jo endogsaa engang har 10 — dog, det var jo langt fra denne Retning jeg vil styre. Jeg har et stort »Instinkt« til at være hæftig i Dag. Kritikken i Maanedsskriftet er nu dunstet mig af Blodet, skjøndt den vistnok kan skade mig et Sted, men kun et eneste Sted, dog det er det jeg elsker høiest, nemlig i Deres og mit kjære Hjem. Der er meget deri, der maa, vil de være konsequente, vinde deres 15 Bifald og det er det, som i det Smørerie har ærgret mig. — Hauch vilde have skrevet til Deres Fader i Anledning af det Indtryk min Roman havde gjort paa ham, eller faaet Øhlerschlæger til at gjøre det, men jeg takkede derfor, da jeg er stolt nok til at troe, at jeg ikke trænger til at Fremmede skal vække Deres Faders Interesse for mig. Den har jeg. Min Lykke staaer 20 i den største Mecenats Haand, han som laver Konger og afsætter dem, den gode gamle Gud, som maa arangere Alt for mig. Jeg længes efter dem hjemme, især efter Søstrene, Mennesket Andersen kan aldrig, selv i den anden Verden, ønske sig kjærligere Sjæle, der vurdere og elske ham. — I Løverdags kom jeg her til Odense, hvor jeg kun bliver Ugen ud, hver 25 Dag er jeg udbudet, igaar havde jeg Vesit af Abrahamsen, der var meget galant og elskværdig, det var første Gang jeg talte med den Mand, jeg blev budet til Middag og kommer i dette Øieblik derfra; der var et godt Bord og 8te Slags Vine; Arangementet var alene for min Skyld, min Skaal og Romanernes blev drukket, godt er det at jeg kun har skrevet 3 Roma- 30

ner, havde der været flere at drikke for, var jeg kommet under Bordet. — Nu maa jeg fortælle Dem nogle Morsomheder. Frøken Schleppegrell, som De kjender af Omtale, spurgte mig, »kan De Tydsk?« — Jo, jeg troer noget! — »Ja, jeg veed nok at De kan Aanden, men jeg mener, kan De 5 Ordene? Tør jeg prøve? jeg vil spørge Dem om noget som jeg spurgte Grev *** om, og han kunde ikke sige det, hvorledes vil De oversætte: »Christian den Syvende?« — Jeg fyldestgjorte hende med mit Svar. En Dag var jeg hos Fru Falbe, der, som De veed, i sin Ungdom var Skuespillerinde og gav Ida Münsters Rolle. Hun vilde vise mig Plankeværket 10 ind til den lille Have hvor jeg havde levet, som Barn, men turde ei gaae med »thi mit ædle Hjertes Juveler, Taarene, vilde jeg ikke kunde holde tilbage«. I Forstuen traf jeg en Justitsraadinde, just hun, som er lidt vred og troer at Fruen i Lemvig, Marens Moder, er et Portræt af hende. Hun sagde: »Vær saa god at gaae først ind; jo sgu' skal De først, jeg veed nok 15 hvad der passer sig. Ære dem, som Ære bør! troer De ikke jeg har været paa Slottet og kjender det Galante.« Dette var ramme Alvor. Een af Klosterfrøkenerne sagde til Jomf Hanck: Gud hvor De er lykkelig, der har ham hos Dem! — O, vi have ham saa lidt, svarede hun, han er altid ude! »De har ham dog om Natten,« sagde Nonnen. — Imorgen reiser jeg 20 til Lykkesholm for ret at pleies, høre Musik, og spise Dyresteg; et Dyr er fældet har man mældt mig. Iaar er Roserne der afblomstrede; De veed jeg ifjor havde dem at kysse, ligesom Nonnen sin Bambino, iaar er det forbi med Roserne, nu maa jeg see at finde en anden Gjenstand. Hør, nu min gode Ven, skriv næste Postdag et Gallop-Brev, thi i Ugen De faaer 25 dette maa De sende mig Brev, dersom jeg skal faae det, De skriver kun til »Lykkesholm per Odense«. Siig mig om Gottlieb er i Stockholm. Siig mig hvorledes Deres egen lille Kone lever? Ja, De er et lykkelig Menneske, som har Kone og »Maaskeebørn!« — Jeg og andre stakkels Pebersvende have intet andet Haab, end at vi i den anden Verden blive en Art Sul- 30 taner, som da faae qvindelige Besiddelser i Overflødighed. Fortæl dem

Hjemme at Frøken Julie Føns paa Hendsgavl er blevet forlovet med Reetz-Tot, som nok skal være et forlovet, jappet Mandfolk. Væddeløbene forestaae, de have megen Interesse, man vil overtale mig til at blive her og tage Deel i denne Fest, men jeg længes efter de kjære Hjemme, jeg længes efter at begynde paa Trykningen af Romanen og jeg vil gjerne 5 endnu et Par Gange i den salte Søe, her maa jeg gaae i Odense Aa og det er Pjank. Siig til Deres Fader at jeg alt i Sjælland omdeelte Planerne for de forladte Børn af slette Forældre, kun een har jeg endnu faaet tilbage af disse. — Fra Jomf: Hanck har jeg i Commision til Dem, at bede, om De vil slette hende ud af Listen paa Medlemmerne af Musikforeningen. 10 Da hun ikke har vundet og ikke har ellers nogen Nydelse af Selskabet, som hun er borte fra, vil hun ud. Hils Emil, — det fortræffelige Menneske, jeg holder saa meget af ham, han veed nok jeg har en ualmindelig Tillid til ham. Biskop Faber besøger jeg iaften, han har en vakker Datter, dersom hun var meget riig blev jeg forelsket i hende. Hils Deres Forældre og Sød- 15 skende. Glem ikke Thybergs og Reimer, var jeg saa smuk, som han, saa skulde jeg snart faae en Herregaard og med den — naturligviis, en Hob af Dyder. Dette er et forbandet langt Brev, men naar jeg er hos Dem, selv kun i Tankerne, saa sladder jeg, som en gammel Dame; Farvel

Deres meget elskværdige Ven og De's Broder 20

H. C. Andersen.

(I Eftermiddag har jeg talt med Deres Rector Nielsen, som er her i Besøg, han bad mig hilse, da jeg skrev).

1839

105. *Til E. Collin.*

Paaskemorgen! [31. Marts 1839]

Kjære Ven!

Renzos Bryllup blev forkastet, En Ødeland, som Heiberg selv erklæret Oversættelsen for bedre end Originalen ogsaa forkastet, nu kommer Mülatten med samme Skjæbne. Det er overladt til en Holsteins Dom at omstyrte min hele dramatiske, ja maaskee Fremtids Virken. Jeg kan ikke i Blade skrive, »alle sige mit Arbeide, er noget fortrinligt og jeg bliver dog søndertraad af en Tyran!«, men siges maa det! — Er De min Ven, som jeg troer, da opfordrer jeg Dem til, blot at fortælle det Factiske, eller, som 10 en Stemme i Publicum opfordre mig til at sige hvad jeg veed om Stykkets Skjæbne. Det er ingen flyve Idee af mig, jeg har kjæmpet nok med mig selv før jeg her udtalte den for Dem. Mit Stykke maa spilles, eller jeg har spilt min Rolle ud! jeg kan og vil ikke lide denne Uretfærdighed. Mine Venner maa tage sig af mig eller opgive mig!

15

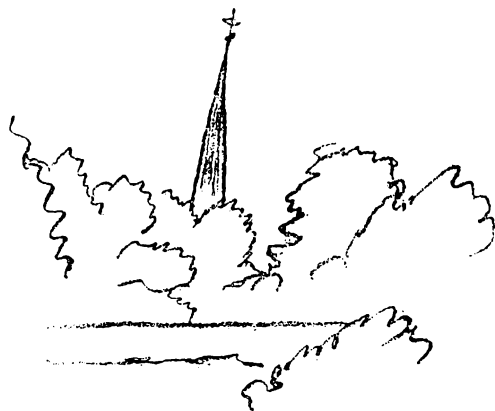
H. C. Andersen.

106. *Til Henriette Collin.*

Hyby i Skaane den 22 Juni 1839.

»Her kommer et Brev fra Skaane«, et lille Epistel, men ikke nydeligt, som den det skal til. Overfarten var fortræffelig, Alle vare raske, kun Molbech, min Ven og Reisekammerat, klagede over at han ikke var vel. Bournonvilles Svigerinde og Bournonvilles Børn gjorde Søetouren med, Solen skinnede Molbech viiste Tænder, Alt var høist behageligt; Malmø tog sig ganske anseelig ud, og jeg fandt strax en venlig Modtagelse, en Grev Tott

førte mig op paa Byens Raadhuus hvor jeg saae en prægtig Sal med nogle og tyve Lysekroner; Svenskerne gik fiffigt klædt, og een kom til Hest og mindede mig om min Ven Theodor. Efter at have ventet 3 Timer paa »Sjuts«, kom der da en Karre med to Heste, thi jeg skulde kjøre standsmæssig, og i Aftenstunden blev jeg rystet afsted paa en Vei, der havde den 5 Virkning at hvis der flød Mælk i mine Aarer istedet for Blod, saa vilde jeg være bleven til Smør. Nei, du forbarmende! hvor det var en Kjørsel især med Mavepine, denne synes ellers reent at være slaaet ihjel deraf! — Klokken 11 iaftes kom jeg til Hyby hvor Baron Wrangels modtogte mig med særdeles Gjæstfrihed og Glæde; jeg skriver dette Par Ord i Morgenstunden, hvor jeg endnu ikke har været uden for en Dør, thi Regnen skyller 10 ned, jeg er vakt ved et Tordenveir, som gjennemdundrede hele Gaarden. Mit Værelse er med malet Gulv og Spøttebakken pyntet med Morteller; udenfor Vinduet er en Have og mellem Træerne Bondebyens Kirketaarn, høit som jeg selv og spids, som — ja her har De Billedet. 15

Andet kan jeg ikke see! Opad Dagen vil jeg slutte mit Epistel saa er der vel lidt at fortælle; nu har jeg tusende Kys til min søde Wulle, men siger hun »inte!« saa skal Mumme have dem Alle, den lille Mumme er meget

elskværdig! Lad Fru Collin senior: læse dette lille Epistel, thi hun har sagt mig at Theodor ikke lader hende læse hans Brev. Siig hende at jeg ønsker hende ret et godt Humeur og at hun snart maa høre glædeligt Nyt fra de reisende Børn. Hils Fru Boye med Datter, samt den kjære Augusta Collin.
 5 Nu vil jeg lade Pennen hvile for nogle Timer, stort bliver nok ikke pointet af dette Epistel, men det viser dog min gode Villie og Lyst til at skrive!

Deres trofaste Ven

H. C. Andersen.

E.S

10 Frokosten var varm og god. Til Middag skulle vi alle være paa Godset »Hekkeberga« hvor der er fornemt Selskab. Det er Skade jeg ikke kan blive krøllet, det klæder mig saa godt. Veiret er slet! Hils Deres Mama!

Digteren.

107. *Til Henriette Collin.*

Sorø den 11 Juli 1839.

15 Sorø forekommer mig som en Flaske, Porten er Flaske Halsens Aabning, der maa man igjennem og saa ned til Bunds, hu hvor her er inde-sluttet og trist! Søen ligger saa dorsk og søvnig, som om den ogsaa kjedede sig ved at være her, Sumpen stinker, alle de nye Anlæg ere byggede paa Hængedynd og Træerne see raadne ud — dog Menneskene ere høist elsk-
 20 værdige, jeg har kun været her i to Dage og hver Dag ude i stort Selskab, igaar var jeg til Middag ved Bibelselskabet, hvor Bibelens Skaal blev drukket og vi fik god Mad og De veed jeg er »en Mand af Smag«. I Dag gjorde Hauch et lille Selskab for mig og jeg havde det godt, som man jo altid har naar man bliver gjort af. — Reisen herud var den sædvanlige,
 25 ud af den lige Landevei til Roeskilde osv. Vi vare 10 Vogne og ialt henved 70 Personer. Der var hos mig en Frøken Flindt fra Frederiksborg, der strax var saa artig at fortælle mig at »Improvisatoren« var »Den Usynlige paa Dagvognen«, den førte hun med. Fra Ringsted til Sorø sad jeg

11 Skade] først skrevet skade.

sammen med Procurator Buntzen, det er første Gang jeg ret har talt med dette Menneske, der var altid noget Sufisant i hans hele Fremtræden, som mishagede mig, men efter disse to Timers Conversation har jeg faaet andre og bedre Tanker om ham. Jeg fandt ham høist interessant, fandt saa megen Friskhed og Verden i hans Livs Anskuelse at han blev mig 5 kjær og interessant. — Ingemanns toge saa kjærligt mod mig, som om jeg var en yngre Broder og i vore Samtaler, som om vi vare jevnaldrende Venner. Han arbejder paa et stort Digt, som er saa godt som færdigt: Salomons Ring; det indledes ved Romanser og gaaer derpaa over i et Drama, men, som ei bliver for Scenen. Ideen er brilliant! der er noget 10 Stort, noget michael-angelosk i Conturerne; svarer Udførelsen af de enkelte Dele til Heelheden, da bliver det et Mesterværk; desværre maa jeg frygte at det Bløde, det Idylliske i Ingemanns Natur ikke egner sig til at udføre med behørig Djærvhed det Storartede i Compositionen. Dog 15 hvorledes, end Udførelsen bliver, Ideen er der nu engang og denne er et Frø, som i en kommende Tid kan omplantes og bringes til Udvikling og til hele sin Modenhed. —

Hauchs nye Roman: »en polsk Familie« er i to Dele, den første Deel er alt trykt og den næste er under Pressen; først naar den er færdig komme de begge ud, jeg faaer den og De kan da læse den. Lad Fru Collin læse 20 dette mit Brev og fortæl hende, eller rettere jeg fortæller hende nu selv, at jeg i Dag besøgte Bresdorfs, de vare Alle vel og der var Besøg af hendes Fader Biskop Møller og af hendes Broder. Biskoppen talte jeg en halv Times Tid med, jeg syntes godt om den gamle Mand, bare han vilde børste sine Tandstumper. Den første jeg iforgaars, ved min Ankomst her- 25 til Byen, mødte, var den yngste af Boyes Dreng, han kom mig glad og venlig i møde, siden talte jeg med Adolf, han var noget vild og loe mere end han talte; han er nok lidt voldsom. Jeg hilste dem begge fra Bedstemoder og de sende Hilsener igjen. I Formiddags var jeg inde hos Paulsens for at jeg dog fra een af Deres Bekjendter kunde bringe Dem et god Dag. 30

Jeg blev overdyngtet med Jordbær og Artigheder, vi talte om Wulle og Mumme — ! det er sandt hvorledes har de søde Børn det, min lille »Inte«! og min anden Frøken »Leeman«! — Hils dem fra deres Digter! Vil De gjøre mig den Tjeneste at lade Deres Niels eller Rasmus, gaae hen i Hotel
 5 du Nord, spørge om der er kommet Breve til mig og er der, da tage disse, samt sige, at alle Breve (men ikke Aviser og Blade) sendes hen til Eduard, som jo da nok er saa elskværdig at slaae en Convelut om disse, og sende mig, indtil videre, til Odense. De maa nu ogsaa holde Deres Løfte at faae ham til og det i Ugen, at sige mig lidt om vore »Bortreiste«, jeg er gruelig
 10 længselsfuld efter at høre noget. Jeg synes slet ikke i Sommer at more mig ved Landet, det, at jeg ikke kan høre ret fra Dem, det, at jeg ikke kan komme i Vandet og saa maaskee en egen Irritabilitet gjør at jeg halv igjen ønsker mig til Hjemmet, dog nu vil jeg flyve ud, nu er jeg jo med Benene paa Marschen. Jeg er ellers temmelig forkjølet, har Snue og Hæshed, Fru Inge-
 15 mann har derfor lavet mig en egen Mixtur, bestaaende af Honning, Kongen af Dannemarks Brystdraaber og Olie, det kan vist være lige saa godt, som noget andet og saa tager jeg det, skjøndt det smager som stødt »Væggetøj«. —

Sorø den 12 Juli.

20 I Formiddag skal jeg drikke Chocolate hos Frøken Paulsen, jeg fik i denne Morgenstund en Billet fra hende. Klokken 5 i Eftermiddag tager jeg med Dagvognen til Corsør hvor jeg vil sove denne Nat og er da imorgen (Løverdag) i Odense. — Siig til Fru Collin at jeg imorgen tidlig skal besøge Birkners Monument og i mit næste Epistel, som rimeligviis bliver
 25 til min Ven Theodor, fortælle hvorledes det endnu holdt sig. De maa da hilse det lille Menneske ret meget, ret hilse den kjære Fader, jeg fik da, naturligviis, strax Pas paa hans Atest; skjøndt det var en ny og een mig aldeles fremmet Poletimester; med den gamle seer det nok galt ud, den ene Historie efter den anden stiger som Spøgelse op af hans privat Livs
 30 kalkede Grav. — Paa Løverdag i næste Uge skal Hauchs lille Pige i Kirke, Thorvaldsen har selv tilbudet sig at staae Fader, Fru Stampe er budet til

samme Forretning, saa er de vis paa han kommer; hele Sorø taler endnu om det sidste Besøg han her aflagde, han boede hos Ingemanns, sov i den samme Seng hvor jeg nu har sovet disse tre Nætter. Ingemanns fortæller ellers hvilken Stads der var for ham i Præstø, og som Aviserne ikke have meddeelt, de seilede ud paa Søen, mange Aaleblus bleve tændt, Lieut- 5
nant Schmidt sang til sin Guitar, det var en venetiansk Gondol-Fart, hele Præstø var ilumineret og Veiret vendte ogsaa Retten og ikke Vranken ud ved denne Leilighed. — Lev nu vel! seer De Gottlieb saa hils ham og lad mig vide naar Gusta kommer hjem. Bring Deres Mama en Hilsen og pur nu Eduardo padre della Wulle til at skrive, selv tænker De jo paa mig. 10

Deres trofast hengivne Ven og Digter

H.C.A.

108. *Til Henriette Collin.*

Glorup den 26 Juli 1839.

Min søde Vulles elskværdige Moder!

Tak Eduard for hans Omslag, det om Brevene, jeg fik det i forgaars, 15
thi det maatte søge mig op inde i Landet, jeg var da paa Lykkesholm. Den »godeste« Eduardo kunde gjerne have skrevet lidt mere, dog jeg er taknemlig selv for det lidet! hans »Omslag«, har trukket de varmeste Følelser ud af mit Hjerte, jeg sender ham disse til Tak og lover at derskal strax skyde ligesaa mange frem derinde, saa at Hjertet altid blomstrer med en grøn 20
Bouquet for ham. Jeg skrev for nyelig Theodor til; han har vel sagt Dem at den drengagtige Kritik i Maanedskriftet har afficeret mig! I Dag sender jeg over Nyborg Brev til Louise i Ems. Jeg har ogsaa lovet Augusta, i Kjøbenhavn, et Epistel og vilde skrive det, men jeg veed slet ikke om hun endnu er kommet hjem, hun gaaer nok endnu paa Volden i Ham- 25
borg og seer ud over Elben efter Rhinlandene hvor vi have vore Vand-
[d]rikkere. I Odense var jeg paa Comedie og saa Lumpacivagabundis, slettere Troup har jeg ikke seet, og den gjør dog stor Lykke. Jeg sagde det

var Snavs og kunde ikke holde det ud til Enden. — I de Dage jeg var paa Lykkesholm, hvorhen jeg tog fra Odense, vandrede jeg daglig ene omkring i de smukke store Skove, der tage fat hvor Haven ender; jeg tænkte da paa Sverrig, mine Venner der og min Erkjendelse; jeg følte smukt den 5 nordiske Aand, hvorledes de tre Brødrefolk lidt efter lidt voxte sammen, og da faldt det mig ind, men vi tre have jo ingen Nationalsang, jeg vil give dem een og som sagt, saa skete det; jeg troer at faaer den en rigtig Melodie, een, som »Kong Christian«, har det, da kan den gjerne blive skandinavisk, her er den. Lad Eduard læse den for sin Fader.

10

1.

Vi er eet Folk, vi kaldes Skandinaver,
I trende Riger er vort Hjemstavn deelt;
Men mellem Nutids store Himmel-Gaver
Er den: vort Hjerte voxer til et Heelt!

15

Lad være glemmt, hvis os en Uret skete,
Tidsaanden, som en luttret Margarethe
Forener os, den trefold Kraft forlener,
Selv Sproget os forener.

20

Paa Fjeld, i Skov og ved det natblaa Hav,
Jeg jubler høit: jeg er en Skandinav!

2.

Kom med paa Dovre-Fjeld hvor Jøklen ligger,
Hør Fossens Torden, Sætterpigens Sang.

25

Den friske Sø- og Bjerg-Luft jeg inddrikker,
Jeg gaaer, hvor Nordens Guder gik engang,
Og hvis om Snillets Mænd jeg hører heller,
Da Bergens By om Holberg mig fortæller;
Til Fjelds! til Fjelds! Med stærke Klippeborge
Staaer Du mit gamle Norge,

I Glands af Nordlys, ved et stormfuldt Hav;
Jeg elsker Dig; jeg er en Skandinav!

3.

Kom paa den snelle Baad, lad Dampen virke,
See, Floder, store Søer er vor Vei! 5
Seil over Bjerget, hvor de høie Birke
Udaande Duft! O, Sverrig elsker jeg!
Herfra lød Gustav Adolfs Navn paa Jorden,
Han var den sidste Ridder her i Norden.
Lidt Barkbrød og den svenske Bonde synger, 10
Ham Nøisomhed forynger,
Han synger Sangene ham Skjalden gav,
Og vi med ham; Jeg er en Skandinav.

4.

En smuk Bouquet af Kløver, Korn og Humle, 15
Er Danmark! kom og see vor Bøgeskov!
Paa Sletten her sig Aandens Sønner tumle,
Det dunder lystigt under Hestens Hov.
Til Videnskab og Kunst vi snelt udride,
Europa om det lille Land skal vide; 20
Ved Thorvaldsen dets Navn fra Stenen klinger,
Og her har Sangen Vinger.
En Rose Danmark er! syng Skandinav,
Om Aandens Blomst midt i det barske Hav!

5.

Lad ei den skjønnne Enighed forsvinde, 25
Dansk, Svensk og Norsk hinanden række Haand;
De gamle Folkesange os forbinde,
I Melodien er et kraftigt Baand.

Af Enighedens Sæd kun Godt man høster,
 Vi skue kjækt mod Vester og mod Øster!
 I Fryd og Sorg! O her er godt at være!
 Her leve vore Kjære!
 5 Fra Bøg og Birk og Gran, vidt over Hav,
 Lyd Glædes Sang: Jeg er en Skandinav!

Hils den yndige, smilende Mumme, min afecterte Wulle og [tænk] selv smukt og venligt paa mig. Siig til Valdemar at det gjør mig ondt at høre at han er blevet til et »Faarehoved«, jeg haaber at det er »uden Følger for
 10 Fremtiden«. — I Fredericia er Rosenkildes »Dramatiske Skrædder«, eenstemmigt blevet udpebet; det er første Gang Sligt er skeet i een af vore Provindsbyer.

Men jeg maa fortælle Dem lidt om Glorup, dog De kan jo tage Spillemanden frem og læse Christians Besøg der i Haven. Jeg kom her igaar og
 15 Greven viser mig en Opmærksomhed, en Omhu for at gjøre mig mit Ophold saa behageligt [som] mueligt. Jeg har to brillante Værelser, herlig Opvartning og hver Dag lover Afvexling, i Dag skulle vi spise paa Søeby-søegaard, vi reise om en Time, det er fire Miil dertil, altsaa have vi otte Miil at kjøre i Dag; Greven har bedet mig endelig at blive hos sig til Onsdag i næste Uge og jeg har lovet det, gid De var her! det er just et Ophold
 20 efter min Smag, det er et Slot ganske i italiensk Stiil og med en Have, som de engelske Parker. Fortæl dem derom i Amaliegaden. Det er mueligt at jeg tager lige herfra til Kjøbenhavn, thi kun mine Kjære der [i] det colinske Huus, kan smage mig efter denne grevelige Hyldethee, Sorø vil
 25 blive for haardt oven paa, dog jeg er endnu ikke ret bestemt. Greven er høist elskværdig, viser mig Alt, fører mig om som var jeg en Udgave af Thorvaldsen. Lev vel! Deres Digter!

[Uden paa Brevet:] I den fynske Avis staaer i Dag et smukt lille Digt til mig (skrevet da Brevet var forseglet.)

109. *Til Henriette Collin.*

Nysø den 16 Aug 1839.

Fru Schou reiser ind imorgen Klokken 6, hun tilbyder sig at tage Brev med, jeg kan ikke lade Leiligheden gaae uden at skrive, men det bliver kun et Par Ord, thi Klokken er strax eet.

I Dag blev Holbergs Buste taget ud af Gips Formen, Halvdelen af An- 5 sigtet i Leret, det Thorvaldsen har formet, kom heelt ud og jeg har faaet det, skjøndt det bliver lidt tungt og besværligt at føre hjem. Fru Stampe sagde iaften, »siig nu et Par smukke Ord til Thorvaldsen« og jeg gav ham et Impromptu, som her har gjort Lykke, hvad siger nu De?

»Impromptu«

10

»Nei, Danmark skal ei eie Holberg meer!

»Jeg bryder Leeret, som hans Aand omfatter.«

Saa talte Døden. »Af det kolde Leer«

Bød Thorvaldsen, »skal Holberg fødes atter!«

Kys min søde, lille Vulle og nik til den lille Louise. Det var nydeligt om 15 Eduard skrev mig til, men han gjør det ikke. Ved Middagsbordet reiste Thorvaldsen [sig] og drak min Skaal til Velkomst. Strax gav Baronessen Befaling til at bringe Champagne og nu blev Skaalen gjentaget. Han og jeg, med Fru Skou og en Italienerinde gjorde i Eftermiddag en smuk Tour, som jeg stod for; vi var paa en Bakke, der behersker hele Egnen, Møen 20 med, ovenikjøbet. Hils de Kjære i Amaliegaden! og nu sov vel! jeg er meget træt og søvnig

Deres trofaste Ven

Digteren.

[*I Margen er skrevet, men atter udslettet:*] NB Finder Familien Verset fortrinligt, maa det nok gives til et Blad, men ellers ikke.

25

110. *Til Henriette Collin.*

Nysø den 27 August 1839.

I Dag vilde jeg have seet Deres venlige Ansigt, kysset min søde Vulle og talt med Eduardo, men her er jeg endnu overtalt af Baronessen og jeg bliver til paa Søndag, thi da Drevsens først komme Løverdag saa vil jeg
5 helst være der anden Dag, naar de Andre Hjemme have faaet al den Kjærlighed de skulle have, jeg vil saa nødig føle mig fremmet og kommer alt-saa Dagen efter. O, Gud hvor jeg længes efter de kjære Mennesker.

Igaar var jeg med Thorvaldsen og Baronessen paa »Grevens Vænge« hvor den Grev Holck boer, som er gift med en Comtesse Danneskjold.
10 De boe i en simpel lille Forpagtergaard, men denne, uagtet oprindelig fattigt bygget, er saa smagfuldt udstyret, at jeg ikke uden i Noveller har fundet noget Lignende. I Haven blomstrede et Flor af Georginer, saa yppigt og broget, som var det en Bouquet fra Østerlandene. Inde i Salen stode to store Kurve eller Skaaler, hvori disse Blomster dannede en Flade
15 af Mosaik. De nyeste franske og engelske Skrifter dannede en Rabat om Bordet og traade man uden for, da syntes Haven at tilhøre en Første, dens Lidenhed kom af, at man saae den i Fugle-Perspectiv. Jeg har ikke før seet en saa lille Have eie noget saa storartet. Ved Bordet var Alt rigt. Vin-duerne vare smaae, man saae et lavt Straatag udenfor, men derinde hvor
20 vi sad, gik de udmaiede Tjenere med store Sølv og Chrystalskaale, saa jeg maatte tænke paa de landlige Indretninger i Versaille, hvor Ludevigerne legede Privatmænd. — Paa Fredag er Thorvaldsen og jeg med Baronessen indbudt til stor Middag paa Gisselfeldt. Prinds Christian og Caroline Amalie komme der og Alt skal være meget festligt. Klokken 5 sidde vi til
25 Bords; det er Skade jeg kan ikke blive krøllet. —

Thorvaldsen er nu »i Leer« færdig med sit tolv Alen-lange Basrelief til Frue-Kirkes Forhal; det skal siden gjøres doppelt saa stort i Marmor. Det begynder med Bøddelen, som bærer Naglerne og Hammeren i en Kurv, to Bødelknægte hale i Korset, som Christus bærer. Nu kommer

en Gruppe med den besvimeede Moder, Johannes staaer tæt ved, efter dem rider to Jødepræste, Krigsknægte følge, og een gammel ond Præst, som holder sig i Hestens Manke for ei at falde af; bag ved en smuk Gruppe og tilsidst Pilatus paa et ophøiet Sted, hvor han staaer og toer Hænderne. Hans egen Statue er ogsaa ganske voxet ud af Leeret og meget liig. 5

Jeg maa dog fortælle Dem hvor comi[s]k Baronen var igaar; vi havde ham med til Grevens Vænge; da vi sat ved Bordet sprang han op og lukkede Vinduer op. (De maa vide at der ikke er et Vindue paa Nysø uden han lukker det op, selv ind til mig paa mit Værelse kommer han og river Vinduer op i det han siger: »De holder vist meget af frisk Luft!« —) Da 10 vi siden reiste os fra Bordet og havde spadseret, sang vi Allesammen: Hr Peter kastet Runer, Kong Christian stod ved høien Mast, Kjøre Vatten og kjøre Ved; det Hele var uden al Pretention og vi sang Alle paa een Gang. Med eet styrtede Baronen ind: »Gud forbarme sig hvor det lyder stygt! det er noget skrækkeligt Hjask!« »Men saa kan Du jo synge med og 15 gjøre det bedre!« sagde Baronessen. Nu vilde han udvikle os Harmoniens Love og hvad Abed Vogler havde sagt, men vi sang væk.

Hils den gode Eduardo di Skozia og siig ham blandt Andet, at jeg har skrevet Jomf: Rieffel til. Bring mange Hilsener i Amaliegaden og da De seer Ingeborg, Louise og Drevsen før jeg, saa hils dem millioner Gange, 20 og lad Wulle kysse Dem fra mig, det er et uskyldigt Kys. Min Ven Theodor glemmes ikke. Siig Augusta et kjærligt god Dag.

Deres Ven og Digter.

E.S.

Hils Deres Moder!

25

6 igaar] først skrevet i Gaar.

111. *Til Henriette Collin.*

Glorup den 31. Juli 1840.

Her kommer da min anden Brev-Due fra Fyen! den første fløi til Fru Drevsen, denne maa søge Tvergaden, søge den smukkeste Blomst der og altsaa—god Morgen, min meget nydelige Fru. I Søndags var jeg i Odense
 5 og gjorde der en lille Skovtour til »Fruens Bøge«, her traf jeg en Capetain Kayper og Fru Heynen, begge spurgte til Tvergade-Familien og jeg svarede, naturligviis: Vulle befinder sig særdeles vel. I Mandags var det en Aftale at Grev Moltkes Vogn skulde afhente mig i Nyborg, jeg lod mig derfor indskrive derhen med Diligensen, i det jeg skulde afsted, kom Gre-
 10 ven selv til Odense for at hente mig, han havde sine Damer med, jeg opdagede snart at jeg skulde kjøre baglænds, og valgte derfor helst ikke at gjøre Forandringer, rullede til Nyborg, ganske ene i den store Diligense; her gjorde jeg nogle Vesitter, som ikke vare videre morsomme, slumrede hos Schalburgs i en alfor kort Seng, spadserede paa Volden og rullede
 15 Tirsdag Morgen, i deiligt Veir, til Grev Moltke paa Glorup, samme Dag indtraf her Fru Heynen og Camilla Vedel, vi leve nu sammen et Herregaards Liv. Fru Heynen kan mange smaae Sange, har en kjøn Stemme og synger for os, hende hører jeg, Camilla og Blomsterne seer jeg paa. Grevens Mad smager ganske fortræffeligt! den og Blomsterne giver den
 20 bedste Duft, saa her lugter godt; min Tragødie reenskriver jeg rasende paa, den fylder min Tanke, for den føler jeg og saaledes seer De altsaa at alle mine Sandser ere ret vel beskjæftigede. — Igaar havde vi en Masse Præster og Provster til Middag, Geistligheden gjorde det sort for mine Øine; uh! hvor de vare ydmyge og smilede, som Skummet af Catholisismen.

Glorup den 3 August.

Disse Dage ere gaaede hen med at spadserie i den gamle, store Have og reenskrive paa Maurerpigen, jeg er nu færdig med at fuldkommengjøre 3^{die} Act! jeg føler at dette Arbeide er saa heelt og aldeles mit, at det er lykkes mig og at det som dramatisk Værk er langt over Mulatten, saa jeg 5 for første Gang i mit Liv ret er kommet til Bevidsthed om, at jeg er dramatisk Digter! og at jeg vist vil komme til at levere noget der skal leve, maa leve, som det har sit Liv i mig! hvor jeg længes efter at De og min kjære Eduard skal høre det i sin Heelhed, De kjender jo kun det sønderlemmede Skelet. Igaar gjorde jeg en meget lang Middagstour med Gre- 10 vens, nemlig en Reise over 10 Miil, vi kom først hjem Klokken tre i Nat og nu i Dag Klokken 9 er jeg da oppe. Vi vare nemlig indbudne til Holsteens Huus ved Faaborg, hvor Baron Holsteen, gift med en Datter af Rantzau-Breitenborgs Søster boer! Veien gaaer over Qværndrup og Trolleborg og Baroniet ligger særdeles deiligt mellem store Banker og 15 Skove med en Udsigt til Havet. Jeg blev saa mageløst vel modtaget, som om jeg kunde være en lille Thorvaldsen; det var en underlig Følelse for mig nu første Gang efter elleve Aar at nærme mig Faaborg, den By De nok veed spiller en Rolle i Digterens »Leben und Lieben«, — Mine Phantasier og Skizzer ere jo alle Blomster fra denne Jordbund, jeg hayde en 20 Følelse af en Sammentræffen, som — dog dette mit Brev maa De naturligviis ikke vise til Enhver! — Kellermann gav just Consert samme Aften i Faaborg, Baronen indviterede os derhen og vi skulde da herfra om Natten kjøre til Glorup. Vi kom da til Byen. Lige fra Gaden traadte vi ind i Consert Salen, hvor Luften smagte, som Pest, og hvor Kellermann og 25 Faaborg i overnaturlig Størrelse stod klinet op paa den bageste Væg. Her var skrækkeligt! Baronessen besvimed. Jeg traadte ind lige i den Familie, som interesser[er] mig meest i Faaborg — hun var der imidlertid ikke; man sagde mig, den ene af Sønnerne, en særdeles Ven af mig, at der netop igaar var afgaaet Brev til mig, at jeg maatte komme til ham og blive nogle 30

Dage og gjorde jeg det ikke, var det Tegn paa at jeg havde brudt alt Ven-
 skab. — Vi vare nu sammen i Conserten, man viiste mig Ægtemanden,
 han var ikke smuk! feed og lidt skaldet! — Erindringen er igrunden meget
 liig med Ravperlerne, gnider man paa dem, kommer den gamle Duft! —
 5 Om Natten rullede vi derfra, Fru Heynen, Camilla Vedel og en gammel
 Frøken Raben og jeg sad sammen, de vidste ikke hvad der opfyldte Digte-
 ren. — Da vi om Natten i Qværndrup fik nye Heste var jeg inde i Kroen,
 de fyenske Aviser, nylig ankomne, laae paa Bordet, i den jeg tog stod et
 Digt til mig; i hvor ubetydelig denne Ting isigselv var, det satte mig øie-
 10 blikkelig saa levende mit hele Liv, det forsvundne og det nærværende for
 Øiet, de Kampe der vare kjæmpede og de Blomster og Frugter der alt
 hænge omkring paa Grenene for mig! — Da jeg imorgestræt og udaset kom
 til Glorup, laae der paa mit Skrivebord, Brevet fra min Ven i Faaborg,
 det er saa stærkt og afgjørende skrevet om at komme til ham, der er ud-
 15 talt en saadan Mismod, hvis jeg ikke gjør det, at jeg føler jeg maa, skjøndt
 jeg holder ikke af Gjensyns Scener, i hvor lette de end blive, og nu kom-
 mer det til, at jeg kun ved Grevens Opmærksomhed kan komme der hen
 og det er fem Mile, altsaa ti for Hestene, sligt kan jeg ikke forlange, og
 tager jeg om over Nyborg og Odense med Posten, da er det elleve Miil;
 20 desuden kommer en anden meget prosaisk Grund, jeg har ikke længer
 end denne Uge ud reent Tøi, og jeg kan da ikke træde op i Faaborg med:
 »vil De vadske!« — ja, nu maa jeg speculere her paa. I Dag skal vi til
 Middag paa den gamle Gaard: Ørebækkelunde, som De finder beskrevet
 i Romanen »OT«, som Kammerjunkeren Gaard. — Imorgen skal vi til
 25 Broholm og Dagen efter kommer Kellermann til os og giver os Musik.
 Vil De lade Fru Drevsen læse dette Brev? — det kan De nok tjene mig i,
 jeg synes da der ved ligesom at have sendt hende et ottende Deels Epistel. —
 Beed Eduard, hilse H. P. Holst, at hele Fyens-Land var forberedt paa
 hans Komme, at man i Odense og Nyborg spurgte mig hvorfor han ikke
 30 havde holdt sit Løfte til Grev Moltke. Grevnen selv har paalagt mig at sige

til Holst, at det gjordte ham ondt at Holst ikke kom herover, og han haabede, at dersom han begyndte sin Reise til Udlandet, saa seent, at han lagde Veien over Fyen, han da vilde tage et Par Dage ind paa Glorup, i alle Tilfælde, ventede han ham et andet Aar!

Glorup den 4 August. 5

Først i Dag gaaer Posten herfra til Nyborg, derfor endnu et Par Ord. Enten seer De mig paa Onsdagaften, eller Tirsdag otte Dage. Jeg er i en stor Kamp med mig selv om denne Faaborg Reise der ligger saa gruelig af Veien og hvorved jeg maa blive otte Dage længer i Fyen, mit Stykke kommer altsaa otte Dage senere ind til Theater Directionen og sligt kan 10 med Hensyn til Opførelsen have megen Virkning. Igaar Middags var vi alle paa Ørebækkelunde, hvor Modtagelsen var saa overdreven varm mod mig, at jeg følte mig ulykkelig, Manden tog mig om Halsen og sagde — ja, det skal jeg mundtligt fortælle Dem, sligt kan man ikke sige om sig selv, selv som Gjentagelse, uden med en Slags Naivitet, og den kan jeg 15 nu ikke lægge i Brevet. Faderen, Louise og Lind ere vel nu indtrufne. Hils dem ret smukt fra mig! Nu lev vel! Deres Gemal, Ungdommen, Broder og Moder min Compliment!

Deres inderlig hengivne Ven

Digteren. 20

E.S.

Den fyldige Simonsen, fra Studenterforeningen skal vise sig i Fyen, hører jeg; han besøger nok Lieutenant Faaborg i Odense!

112. *Til E. Collin.*

Kiel den 1 Novemb: 1840.

Min kjære trofaste Eduard!

25

Tak for al Deres Venskab, tak for det sidste Øieblik vi saae hinanden, jeg bliver blød om Hjertet ved at tænke derpaa! ja vi ere og maa blive Venner gjennem alle Evigheder om vi endogsaa ikke sige Du til hinanden.

Det var smukt og kjærligt af Jette, at hun kom ombord med; bed hende hilse Grethe Rhested! — Kys min egen Vulle tusind Gange fra mig! siig hun maa ikke glemme sin Digter, selv om han blev »to Aar«, borte, det er jo hendes Tal. Louise og Jonas have allerede glemt hvad Lyden af mit
5 Navn betegner! de søde Unger, de ville, naar vi mødes, see paa mig, som paa en fremmet Mand. De fik dog min »Huske-Sæddel«. Glem ikke at jeg i München, om det er mueligt, faaer mit Stykkes Skjæbne at vide.

Jeg er Natten over her i Kiel, saa træt og lidende er jeg af Reisen[.] Det var, som De nok selv saae fra Toldboden, ikke det bedste Veir. Søen gik
10 voldsomt til vi kom under Femern! eengang fik vi en Sø, saa det var som Skibet skildtes ad, vi troede Alle at det var en Sandbanke, men Sommer siger nei! — naa, saa kan ogsaa Søen knuse et Skib, saadant et Slag har jeg aldrig prøvet. Klokken 12½ vare vi her i Kiel; hvor jeg boer »zum König von Dänemark« Lieutenant Trepka og jeg have slaaet vore Pjalter
15 sammen og ligge i et Rum. I Aften skulde jeg hen i Harmonien og til Kammerherre Späths, men alt seiler endnu med mig og jeg vil derfor heller sidde og seile i min Sopha og skrive til mine Kjære! — Ilden brænder lystigt i Kakkelovnen, jeg har Porter paa Bordet og smukke Blomster. Imorgen Klokken 6 gaaer det afsted til Breitenborg hvorhen Trepka og
20 jeg tager hen med Extrapost, jeg er da hos min grevelige Ven til Middag. Hils alle nede hos Thybergs, Ludvig Müller, i Studenterforeningen etc. etc. — Gid jeg i München maatte faae et godt Brev! siig mig om Fru Heiberg har sagt noget til mit Brev; fortel mig, under hvad Tittel jeg stod anmeldt i Avisen, Giv Hartmann indlagte lille Epistel. Jeg glemte at give
25 Dem den omtalte Sæddel at De kunde faae Billetter ved første Opførelse af mit Stykke, her er en saadan. Siig mig, naar De skriver, om Mulatten er blevet spillet, om der i Bladene har staaet noget om mig, dog er det ondt, lad kun være! Thiele maa De endelig takke for hans venlige Afskeds Brev, det var ret smukt og venskabeligt af ham.

113. Til E. Collin.

Leipsig den 10 Nov 1840.

Min inderlig kjære Ven!

Brevet her, skal vel ikke sendes hjem før naar jeg, om Gud vil, naaer München, men da jeg iaften har Tid og Rolighed og min Tanke saa ganske er hos Dem! ja jeg holder af Dem, kan De tro! vil jeg dog begynde 5 Brevet. Her er jeg i Leipsig, boer i Stadt Rom og har en Udsigt over hele Jernbane-Gaarden, hvor Troldvognene rulle til Magdeborg og Dresden. Jeg har i Dag første Gang i mit Liv kjørt med Dampvogn, 16 Miil i omtrent 3½ Time, jeg er ganske henrykt, o havde dog De og alle der hjemme været med! nu veed jeg hvad det er at flyve! nu kjender jeg Trækfuglenes 10 Flugt, eller Skyens naar den jager hen over Jorden; o, hvor den ene By laae ved Siden af den anden! hvor det nærmeste Agerland foer afsted, som det snurrende Rokkehjul! Jeg maa da sige, jeg var gruelig angest for at gaae med Dampvognen, men jeg vilde og seer De! det er det forunderlige hos mig, som lader mig overvinde min medfødte Frygttagtighed; jeg 15 havde den Følelse: Du kommer aldrig levende derfra. Men da jeg var i Vognen og den brusede afsted og intet Luftryk generede, jeg var som i min Stue og Træer og Mennesker fløi mig forbi følte jeg mig vel! O de stakkels Kjørende, de syntes at krybe, som Snegle! Det var fra Magdeburg til Leipsig jeg foer, over Halle, fra Klokken 7 til 10½ og vi gjorde dog 20 flere smaa Ophold, men kun eengang fik jeg Lov af Conducteuren at stige ud og hans Øie var bestandigt da rettet mod Maskinen mens jeg stod udenfor. O, hvor jeg beundrer den menneskelige Aand! ja, den maae være udødelig!; mit Hjerte sang en Hymne til Gud saa begeistret, som vist noget Hjerte har sjunget det paa den flyvende Vogn. O, saaledes at 25 reise ja det er just det rette. Dampvognen, som jeg var angest for, det er just min Reise-Hest! — men jeg maa fortælle Dem lidt fra jeg sidst sendte Dem Brev, det var fra Lübek. Gotlieb har jeg skrevet til fra Hamburg, De har da hørt hvorledes jeg med Extrapost foer til Breitenburg, medens Rantzau havde sendt sin Eqvipage efter mig. Han gjorde en lille Fete for 30

mig, kjørte mig siden til Itzehoe og derfra gik jeg med Dampskibet Støren
 til Hamborg hvor jeg hos Grev Holcks nød en mageløs Gjæstfrihed, jeg
 gjorde Bekjendtskab med Gutzkov og hørte den berømte Lizt, ja jeg stod
 Side om Side med ham, vi talte sammen, men han fik ei at vide hvem
 5 jeg var. Lizst saae ud, som om han havde ligget paa det ordopædiske
 Institut, der var noget saa edderkopagtigt, noget saa klein Zackes genannt
 Zinober, som gjorde et uhyggelig Indtryk; og da han spillede, syntes jeg
 han var en Fordømt der skulde spille sin Sjæl fri! han tiltalte slet ikke
 min Følelse, men kun min Fantasie, dog Sligt har jeg aldrig hørt! Amalie
 10 Rieffel er virkelig ikke saadant noget. Han var dødbleg og Vanddraa-
 berne stod i hans Ansigt. Ved Consertens Slutning kom Hotellets Bade-
 mester og uddelte Krandsse til Damerne og bad dem kaste disse paa Liest,
 det skete, men jeg tænkte; havde det været Luzile Grann, saa havde det
 hedt i mit onde Danmark: det var et Arrangement af Hotellets Folk! og
 15 Lizt fortjente det! Lizt som har givet en heel Formue til et Marmor-
 Monument for Bethoven der døde i Usselhed, Lizt der altid deler med
 de Fattige! han er styg, men han spiller sig interessant og smuk! Den
 7de November reiste jeg over Harburg, hvor en tyk, fattig Dame, spiiste
 med mig! hun var saa fattigeret thi hun gav Helteinderoller og de fat-
 20 tigerede; Dagen forud havde hun spillet med den danske Pallesen i Lü-
 beck og saa kastede hun sin Boa, der fællede, nok saa dristigt over den
 fede Skulder. I Braunschweig traf jeg ikke Hr Vieveg, han var endnu
 med sin Kone paa Reise; Dagen efter da jeg stod og skulde med Posten
 til Magdeburg kom Vieweg, der var indtruffen om Natten, han vilde saa
 25 gjerne at jeg skulde have blevet hos ham nogle Dage, men nu lod det sig
 ikke arangere. Han sagde mig at Billedbogen uden Billeder var daarlig
 oversat, at den nok var correct men hele den poetiske Duft borte. Fortalte
 at Nur ein Geiger var udbredt over hele Tydskland og at hvor jeg traf
 Folk der læste, vilde jeg finde Venner. Han havde Lyst til at faae mere
 30 af mig ud i Tydskland og jeg talte om Prof: Abrahams, der har ønsket det

12 Liest] *maaske* Liszt eller Lizt. 23 sin] *Ms. har sine.*

og Hr. Vieweg meente om Abrahams kunde tage sig af de poetiske, (lyriske) og Jenssen af de tilkommende Romaner. Siig til Abrahams at han kan efter sine Anskuelse nu gjerne skrive Hr Vieweg til, om han maaskee kan indlede en Forhandling med ham angaaende: Mulatten, Maurerpigen og Ravnene, de tre i et Bind, og kaldes Andersens dramatiske Værker 5
1ste Deel. Pasagererne i Vognen hørte ved vor Samtale hvem jeg var og jeg blev behandlet, som et sjældent Menneske. Jeg maatte give en Dame min Haandskrift og en Herre fra Blankenburg, der var meget musikalsk og kjendte godt Hartmanns Musik fik Hartmanns: Den danske Bonde. Siig Hartmann det. Saa krøb vi en slet Vei over Halberstadt til Magde- 10
burg og fløi nu her til Leipzig! —

Nürnberg den 14 November.

Nu er jeg her og har hvilet mig en Nat efter at have reist to Nætter og Dage, det var en noget trættende Tour. Men jeg vil vende tilbage igjen til Leipzig og fortælle derfra. Den anden Dag i Leipzig var ogsaa den sidste, skjøndt jeg fortryder jeg lod mig saa snart indskrive med Posten, men det var for at slippe snart Nord-Tydskland hvor Pengene smelte mellem Hænderne og jeg har dog intet Sted været paa Comedie, ingen extra Udgifter gjort. Jeg skulde altsaa bort fra Leipzig igjen Dagen efter Klokken 4 om Eftermiddagen, men Brockhaus havde arangeret Middag for mig 20
til Klokken eet for at jeg kunde spise der og jeg fik ogsaa en saa elskelig Behandling, og Taksigelse for mine Romaner, som jeg neppe havde troet; men hør nu! imorgenstunden søgte jeg Mendelsohn-Bartholdy op, hvem Deres Søster har hilst mig fra paa deres Rhiinreise; han var paa Prøve i den store Concert Sal, jeg gik der hen, lod ham kalde ud og da han hørte 25
hvem jeg var, blev hans Ansigt saa levende, han jublede ganske høit: »Naa saa kommer De dog engang til os! vor kjære Digter!« han bad mig nu høre Prøven paa en Symphonie af Bethoven, jeg troer den 7de; nu indviterede han mig til Middag, men da jeg alt skulde til Brockhaus kunde

jeg ikke. »Ja saa kommer jeg paa Posthuset, naar De reiser og saa tale vi lidt mere!« — Da jeg imidlertid var ved mit Middagsbord, kom der Brev fra Mendelsohn, hvem Mad: Brockhaus strax havde skrevet til om at komme sammen med mig der, men han havde selv Selskab; jeg fik da et
 5 smukt Brev fra ham og han havde komponeret et lille Stykke, som fulgte med paa den anden Side Brevet. Jeg gav ham til Gjengjeld, da han ønskede min Haandskrift, et Exemplar af Hartmanns Cantate i Studenterforeningen og skrev nogle Ord derpaa; siig til Hartmann at jeg troer saaledes at jeg har givet hans Musik til een af de Værdigste. Jeg sagde til
 10 Mendelsohn, at han havde talt om mig paa Rhinen med nogle danske Damer og jeg nævnede Fru Drevsen, »nei, sagde han, hun hedte ikke saa, det var et Navn der klinger som Coline! Louise Collin! sagde jeg og han huskede hende tydelig! — Jeg nævner Louise! — ja kjære Ven iaftes (den
 13) da jeg var kommet her til Nürnberg havde jeg en uforklarlig Følelse
 15 af at det var Louises Bryllups Dag[;] jeg drak hendes og Linds Skaal! Gud gjøre dem ret lykkelige! jeg veed de har tænkt paa mig! Mit Stykke gaaer maaske i Aften første Gang, gaaer Aftenen efter Louises Bryllup. Skriv om begge Dele kjære Ven. — Fra Leipzig gik Reisen over Hoff og Bayreuth i to Nætter og Dage. Jeg kom her til Nürnberg og da jeg i Vogn-
 20 Nættet skulde tage min Paraply var den borte og en Dame-Parasol efterladt i Stedet! en Dame havde i Bayreuth forladt Diligensen og taget min Paraply for sin Parasol! jeg gjorde Larm og der gik strax Brev til Bayreuth[;] Postvæsenet mener at skaffe mig den, men det er vel ikke saa tro-
 lig, godt er det at jeg ingen ny kjøbte. — Jeg boer i »Strudsen«, fortæl
 25 Wulle det! —

I Dag har jeg seet den gamle Borg, Kirkerne, Albrect Duerers og Hans Saxe Huus; her er høist gammeldags, grønne Huse med smaa Taarne, Kanapper og Altaner, Springvand og Helgenbilleder. Jeg er fra Brockhaus adresseret til den rige Boghandler Campe; han har indført mig i
 30 Museum et Slags Atheneum og givet mig nogle Bøger, samt anbefalings Breve til Augsburg hvor hen jeg reiser imorgen. Aviser med Nyheder fra

Kjøbenhavn har jeg læst i Eftermiddag. Campe forærede mig en Sang, der i nogle faae Uger er blevet til Folkesang i hele Tydskland, den er af en ung Mand Becker, som lever i Cøln og blev der nyelig for første Gang afsjunget og gjentaget i Theatret; her i Nürnberg sælges den nu, som i alle Byer paa Gaderne; her er Sangen, der har til Overskrift: Der deutsche Rhein. (C'est notre Parisienne). 5

1.

Sie sollen ihn nicht haben
Den freien, deutschen Rhein,
Ob sie wie gier'ge Raben
Sich heiser darnach schrei'n.

4.

So lang in seinem Strome
Noch fest die Felsen stehn,
So lang' sich hohe Dome 10
In seinem Spiegel sehn.

2.

So lang' er ruhig wallend
Sein grünes Kleid noch trägt,
So lang' ein Ruder schallend
In seine Wogen schlägt.

5.

Sie sollen ihn nicht haben
Den freien, deutschen Rhein,
So lang noch kühnen Knaben 15
Um schlanke Dirne frei'n

3.

Sie sollen ihn nicht haben
Den freien, deutschen Rhein,
So lang' sich Herzen laben
An seinem Feuerwein!

6.

So lang die Flosse hebet
Ein Fisch auf seinem Grund,
So lang' ein Lied noch lebet 20
In seiner Sänger Mund.

7.

Sie sollen ihn nicht haben
Den freien, deutschen Rhein,
Bis seine Flut begraben 25
Des letzten Manns Gebein!

Denne Sang gjør i Tydskland samme Opsigt, som i Danmark Holstes:
»O Fædreland!«

5 efter her] nogle Ord overstreget [vístnok: Giv Nielsen Holard denne Notits tillige med Sangen].

Augsburg den 16 November.

Imorges Klokken 5 kom jeg her til og begyndte med at gaae i Seng og sove en 3 Timer; jeg var anbefalet til Redacturen af Allgemeine Zeitung Dr Kolb, der i Dag har gjort mig Vesit og fortalte mig at han just af:
5 Nur ein Geiger, gjorde et Uddrag af mit Liv og Levnet for at det nu jeg var i Tydskland, som han alt vidste af Bladene, kunde komme i Allgemeine Zeitung; han, ligesom alle her i Tydskland behandle mig saa himmelvidt forskjelligt fra de fleste i Hjemmet; o Gud hvor jeg føler mig blød derved, ret ydmyg af Hjertet; ja jeg har et Navn anderledes end de troe der
10 hjemme; men kjære Ven, jeg vil med Guds Hjælp stræbe at fortjene det! — Afen Boghandler Himmer blev jeg indført i Dag i Harmonien og hvad der især interesserede mig og som De endelig maa lade Ørsted vide, eller lade ham læse dette af mit Brev, jeg saae hos en Sveitser, Isenring, Maler fra St Gallen, en Samling udmærkede Daguereotypper og det Portrætter
15 tage i 10 a 5 Minutter af levende Mennesker, de vare i alle Størrelser og saae ud som Raderinger paa Staalplader, Haaret var smukt, og Øiet ganske tydeligt, selv Glandspunktet i Pupilen. Silketøiet i Klæderne ganske mærkeligt skjønt; Manden viste mig ogsaa nogle Portrætter med Farve, men de behagede mig mindre, thi Indætsningen af det Røde gav dem
20 en Colorit, som naar Maleren fremstiller et Ansigt belyst af en stærk Ild. Efter paa den photographiske Vei at have faaet Billedet, giver han det ved Indætsning Farven. Der var 47 Portrætter. Jeg boer i »Zum drey Mohren«, hvor jeg som Maurerpigens og Mulattens Forfatter syntes jeg maatte tage ind, men jeg mærker det er det største og dyreste Hotel i Sta-
25 den, dog jeg reiser alt imorgen Klokken 8 med Dampvognen paa Jernbanen til München, det er min anden Jernbane Reise. Gid jeg nu maa træffe Holst, ellers bliver jeg rigtig nok ærgerlig. Hans Kone sagde at hun skulde sende sine Breve til Frankfurt og München, men Rantzau sagde at Holst var gaaet til Berlin; ingen veed noget om ham. I gaar passerede
30 jeg den nye Canal, ved Nürnberg, der skal forbinde Donau med Rhinen.

Kys Wulle, Lovelase og Jonas og giv dem et Stykke Sukker for hvert Kys, saa længes de vel efter flere Kys fra mig.

München den 17 November 1840.

Her er jeg og har gjort min anden Jernbane reise, men den var meget langsom imod den første, en Deel gjør det vel at vi maa stige 228 Fod fra 5 Augsburg, dertil kom en skrækkelig Storm og den virkede mærkværdig ind paa Farten, som ogsaa Damp-Conducteuren sagde, det gik ikke stærkere end en meget rask Kjørsel, Kjellerup tog imod mig da jeg steeg ud af Vognen, lidt efter saae jeg Blunck; først et Par Timer efter traf jeg Holst, som jeg ret glædede mig ved at møde; det var hans Bestemmelse 10 at blive en Maaned her, jeg vilde kun otte Dage, da Alperne ganske ligge med Snee og vi føiede os da saaledes efter hinanden, at vi fra i Dag blive her 14 Dage, som er vel længe og kan maaskee skaffe os Nød nok i Tyrol. I Aften var jeg paa Kunstner-Kneipe og blev særdeles smukt modtaget af mange Bekjendtere. Her er et Læs og det et Dagvogns Læs Danske. 15 Imorgen fløtter Holst og jeg sammen; jeg har udgivet 1 18 Rdlr, deri er en ny Hat; — Dersom De strax naar De modtager dette Brev vil skrive da kan jeg mueligt endnu faae det her i München; at jeg vilde være meget lykkelig ved at høre noget godt om Maurerpigen før jeg gik over Alperne, begriber De. Siig mig Louises Bryllups Dag og hils hende og Lind. Siig 20 Deres trofaste kjære Moder at hun saa tidt er i min Tanke! Deres Fader hilser De og Ingeborg, min egen kjære — Skolemester! Hils Drevsen, Jonna og hele Børneflokken. Naar Deres Jette læser dette Brev, er maaskee min Tanke hos hende! O hvor man dog ude, lærer at skatte sine Venner. Hils ret Gotlieb, Gusta og Børnene der! Hils Deres Onkel, og 25 siig han maa holde sig rask til vi mødes; tryk Vilken i Haanden og bring en venlig God Dag til Søstrene der. Min kjære Theodor skal faae en Geburtsdags Present fra Italien. Hils Thybergs! ja hils til Høiere og Venstre, i Stuen og paa 1ste Sal og skriv snart min prøvede, elskede Eduard, min bedste Des-Broder —

H. C. Andersen. 30

[*I Margen paa 3. Side:*] Vegener var een af de første jeg traf i Dag her i München, han blev meget glad over Brevet jeg bragte ham; han yttrede stor Længsel efter Hjemmet. Iaften var han med paa Kneipe, ogsaa Marstrand.

5 [*Nederst findes nogle Linier fra H.P.Holst til Edvard Collin.*]

114. *Fra Familien Collin.*

den 14 November 1840.

[*Fra Henriette Collin sen.*]

Kiære Andersen.

Jeg vilde gierne skrive ret meget, naar jeg blot vidste hvorledes[;] at
 10 vi savner Dem Hver Dag veed De vel; og at den gamle Moder bestandig
 nærer de moderligste følelser for Dem: veed De nok ogsaa — thi aldrig
 har jeg været saa bedrøvet over Afskeeden fra Dem, som denne gang;
 men jeg haaber dog at vi alle skal See Dem igien. Collen siger at dette
 Brev treffer Dem først i Rom — og der hersker feber! — vogt Dem og gid
 15 de maatte treffe den kiære Emiel der — nu er vel Hols fra den, saa vi ikke
 engang kan sende en Hilsen til ham — men gid Han ikke maa længes for
 meget — det trykker ikke Dem kiære Andersen men dog lever vort Huus
 og alle vore i Deres kjærlige Errindring — Hvad nyt angaaer saa veed De
 jo nok at jeg veed aldrig noget undtagen af Aviserne derfor vil jeg holde
 20 op, at de andre kan skrive noget bedre og intesantere — og kun sige Dem
 at jeg aldrig skal glemme Dem og stedse nære de moderligste følelser for
 Dem.

Deres Veninde

Henriette Collen.

[*Fra Theodor Collin*]

25 Da jeg endnu ikke har faaet noget Brev fra Dig, kan Du heller ikke faae
 noget fra mig, især da jeg har overordentlig lidt Tid; iøvrigt befinder jeg
 mig meget vel. Wilken ligeledes.

Din hengivne

Th. Collin.

[*Fra W. Lind*]

Kjære Digter! store Mand!

Tillad, at en ubetydelig Person, der forholder sig til Dem, som en Kjeldermand til en Mand, der boer paa 5te Sahl, bringer Dem sin Hylding. Vi savne Dem meget, og ere ligeledes overbeviste om, at De ofte tænker 5 paa os; De bemærker vel min Beskedenhed, som ikke tillader mig at sige mig. En mig forestaaende Begivenhed er udsat paa Grund af det fugtige Veir, som ikke vil tillade Værelserne at tørres, men jeg haaber dog, at Kirkeklokkerne i Frederiksberg Kirke om 14 Dage vil ringe for Deres Øren, tænk da paa mig og Louise. Om Jomfruen i det Grønne eller Mau- 10 rertøsen har jeg ikke hørt noget for nyeligt, men da de Uafhængige nu er gaaet, vil hun forhaabentlig snart blive sluppet løs. Det vil vist gjøre Dem ondt at høre, at de Uafhængige ingen videre Lykke gjorde; dette maa naturligviis være aldeles uafhængigt af Oversættelsen, thi den havde Professor Heiberg besørget og den maa altsaa være god. Undskyld, at 15 jeg har skrevet disse Linier med en Staalpen; Grunden var, at jeg ingen anden havde. Hils Holst fra mig; moer Dem godt og lev vel!

Deres

W.Lind.

[*Fra Edv. Collin*]

Nei hvad skal jeg nu skrive! Først Tak for Deres smukke og kjærlige 20 Brev, som De sendte mig fra Kiel; det skal have været et slemt Stød det i Øresundet, ja saadann[e] Stød giver Verden. — Hvordan vi har det? Jo Tak godt. G. sk. L. — Hør Andersen, moer Dem nu godt, og kan De desuden fortjene nogle Penge derved, saa var det fortræffeligt; see at De kan 25 bedaare en Boghandler, eller hans Kone, til at give Dem nogle Louis for Arket af Deres Værker. Og kom saa hjem med Louis'erne. — Jeg haaber, at de Andre have overtaget den rørende Deel af Brevet, nemlig angaaende hvorledes vi savne Dem og længes efter Dem; hvormeget jeg endog længes,

7 mig] *Ms. har min.*

bliver jeg dog aldrig saa lang som De. At Jette ikke skriver med i dette Brev, er en Følge af, at jeg skriver dette i Amaliegaden, og hun er hjemme og veed intet deraf, da jeg havde bestemt først at skrive naar Tøsen var løbet af. — Hvad der staaer om Dem i Bladene kan jeg ikke sige, da jeg
 5 ikke læser Provinds-Aviserne; imidlertid har De været omtalt i Løvebladet som En af hvem man kunde vente sig en nærmere Forbindelse med Ori-enten eller. — I det sidste Vers af Pablos Vise manglede en Linie, det kan jeg kalde Orden i Tingene, Hartmann var i stor Forlegenhed, jeg satte en Linie ind, den er det bedste i hele Visen, der er 3 Kjældermænd
 10 og $\frac{1}{2}$ Vittighed i den Linie. Dersom der bliver klappet af den, skal jeg strax melde det. — Alle mine hilsse.

Deres

E. Collin.

[*Fra Ingeborg Drewsen*]

Min kjere gode Andersen, vi længes besynderlig meget efter Dem, og
 15 savne Dem overordentlig, her bliver ingen drillet, og her vanker ikke Prygl; mit udmærkede Talent til Drillerie gaaer reent til Grunde. Jeg skriver kun et Par Linier denne Gang, da jeg er saa umaadelig træt, da jeg har været nogle Ærender ude i Formiddag; men en anden Gang skal jeg nok skrive til Dem. De erindrer vel nok det Løfte De gav mig i An-
 20 ledning af mit Brev. Vi, samt Publicum mored os kosteligt forleden Aften til Comedien i det Grønne, vi loe saa umaadeligt, og det fik overordentlig stærkt Bifald. Tak for Deres Hilsen til mig. Lev vel, min kjere kjere Ven, Gud give at De maa more Dem godt og savne os, hils Holst mange Gange fra mig. Jeg skal hilsse Dem mange Gange fra min Mand og mine Børn,
 25 de tale tidt om Dem, Adolph vilde have skrevet til Dem, men han skal ned at passe paa nogle Drengene der lege i Gaarden. Lev vel, lev vel, og glem ikke Deres kjerlige og oprigtige Veninde

Ingeborg.

[*Fra Louise Collin*]

Min kjære, gode Andersen!

Man skal jo gjengjælde Ondt med Godt, derfor vil jeg ogsaa skrive et Par Ord til Dem, endskjøndt jeg endnu ikke har seet et eneste venligt Ord fra Dem, for Faders Brev, hvori der maaskee var en Hilsen til mig, har 5 jeg ikke faaet at see, og i Eduards Brev, som jeg saae, var der ingen; saa De seer altsaa, at naar De ikke vil have, at jeg skal troe, at De ganske har glemt mig, maa De skrive til mig selv. Vi længes Alle efter Dem, og savne Dem meget. Vi tænkte saa meget paa Dem forleden Aften, da vi saae Co-
moedien i det Grønne, det glædede os saadan, at det gjorde saamegen 10 Lykke; Dagen efter fik vi det frem, og gik det heelt igjennem og fik os atter en deilig Latter derover. Før end om 14 Dage kommer Maurerpigen vist ikke frem, naar den er gaaet, skriver Eduard strax til Dem. Inden De reiste, glemte jeg at sige til Dem fra Marie Wegener, om De vilde faae fat i hendes Søn Theodor, og hilse ham fra Familien, vil De ogsaa hilse ham 15 fra mig, naar De seer ham. Om 14 Dage tænker jeg, at vores Bryllup skal staae, Dagen er endnu ikke bestemt, men jeg skulde næsten troe, det blev den 25de i denne Maaned; vil De den Dag lade Deres Tanker være hos os, kjære Andersen! — Nu er De vel samlet med Holst, vil De hilse ham ret hjerteligt fra mig, siig til ham, vi savne ham meget Søndag Formiddag. 20 Jeg vil ønske ham, at han ikke maa lide formeget af Hjemvee, men sine Venner maa han dog ikke glemme. Dem vil jeg derimod ønske, at De maa lide lidt af Hjemvee, for hvad vilde De reise for! Men nu Lev vel, min kjære Ven! Tænk undertiden paa Deres kjærlige Søster

Louise. 25

[*Fra Jonna Drewsen*]

Kjære, gode Andersen!

Da her just er Plads for mig at skrive Dem til, griber jeg denne Leilighed til at bruge Pennen. De kan troe at jeg savner Dem inderligt især Søndag formiddag, da det næsten var den eneste Gang i Ugen, at jeg kunde tale et 30 Alvorsord med Mester. Der er en Digter, der skriver saa smukt og saa

sandt, »Hvor vi skilles fra hinanden er en Smertens Golgatha«, og dette saa indholdsrige Udtryk kan jeg, efter min ringe Mening, godt anvende her. De kan ikke forestille Dem med hvilken Glæde jeg hørte Moder og de Andre sige, at Deres »Comedie i det Grønne«, havde høstet saa megen
5 Bifald. Jeg takker Dem usigelig meget for den venlige Hilsen, De sendte mig i Brevet til Bedstefader, det glædede mig saa uendeligt, da jeg kan see deraf, at den lille Jonna dog ikke ganske er forglemt iblandt de mange Venner og Bekjendtere, der sendes Hilsen til. Men jeg sidder her og kradser saadant Sludder op, saa det er græsseligt. Jeg maae ophøre, idet jeg
10 beder Dem at sende mange Hilsener til Holst og sige ham at hans Selskab er meget savnet om Søndagen, men Ingens Selskab savnes dog saameget som Deres af Deres kjærlige og hengivne

Jonna.

[*Fra Jonas Collin sen.*]

15 Hvor Jonna kan skrive!—jeg drømte om Dem i Nat. Lev vel, hils Holst.
14 Nov 1840. C.

1841

115. *Fra E. og Henriette Collin.*

Kjøbenhavn. d. 1ste Januar 1841.

Kjære Ven! Jeg vil begynde Aaret med at skrive til Dem. N[u vilde jeg nok] have den Fornøielse at skrive Dem noget ret glædeligt til, men at dette [ikke kan skee] i Anledning af Maurerpigen, veed De allerede af Faders Brev. Jeg har [opsat det forat] jeg kunde meddele Dem det oekonomiske 5 Resultat, og det kan jeg desværre [allerede nu,] da Stykket, efterat være opført tre Gange, neppe vil gaae tiere, idet min[dste er det be]stemt at henlægges. Indtægten har været, foruden af Abonnementet, H[uset en Gang, de] to andre Gange c. 130 hver Gang; Resultatet vil blive, — hvis der ikke [er taget Hen]syn til den Omstændighed, at Stykket ikke varede fulde 5 10 halve T[imer, at Deres] Andeel bliver omtrent 300 Rdlr. — Skulde jeg nu nærmere udvikle D[em Grunden til] Stykkets Skjebne, da vilde det sætte mig i Forlegenhed, thi jeg kan ikke [finde den i at] det ikke er godt, eller blev slet udført, eller at Publicum var pa[rtisk imod] Dem; thi intet heraf er Tilfældet. »Det tog sig ikke ud« det er det [Indtryk, som] vi alle have deraf. 15 Vi vare, som De vel kan vide, alle paa T[heatret den før]ste Aften, men jeg — jeg vil kun tale om mig selv — havde mangan ubehag[elig] Følelse derved, og især den: at Effectstederne i Stykket ingen Effect gjorde. Scenen med de afbrudte Samtaler ved Dandsen, hvor ellers Musiken var nydelig, var næsten latterlig arrangeret, man opholdt sig over de mange Processio- 20 ner, de forunderligt hyppige Sceneforandringer, og fremfor Alle tog Niama sig ikke ud; Jfr. Ryge var intet andet, end et stort velklædt Fruentimmer

Da Papiret er beskadiget i Randen, er der mange Lakuner, som man har udfyldt efter Konjektur.

med Buxer paa, og som i sit Ydre lidet harmonerede med det — tilgiv mig — overspændte Sprog hun fører. Hansen junior gjorde ingen synderlig Skade. Holst og Ryge vare akkurat so[msæd]vanlig; men Madam Holst kan jeg ikke noksom rose. Hun gav Rafaella [noget] af det, som hun mang-

5 ler, nemlig qvindelig Følelse, uden at skade hendes Ene[rgi] og hun gjorde saaledes Characteren mere naturlig; hendes Udførelse [blev meget paa-] skjønnet, især i Scenen i Hytten, før og medens Kongen af Cordova [var der. Men den] vigtigste Aarsag til at Stykket ikke tog sig ud, er formeentlig [de døde Steder,] som de kalder det ved Theatret, nemlig lange og brede

10 Discu[ssioner uden] Point eller Handling; som et saadant veed jeg nu kun at næv[ne et særligt] paafaldende, nemlig Scenen, hvor Maurerkongen og Niama ere hos [Rafaella,] og hvor Niamas Reflexioner især fandt lidet Behag. Men vist o[gs sandt har De Uret] [naar Deskri]ver, at det theaterbe-

15 søgende Publicum har været partisk imod Dem; thi [selv om det øje]nsyn- ligen ikke fængslede Interessen, løde dog ingen Mishagsyttringer, [men flere Gange] Bifald. Førend jeg forlader dette lidet behagelige Æmne maa jeg endnu [dog her gjøre D]em opmærksom paa, at Mad. Holst vel fortjener et Par venlige Ord fra [Dem i Anlednin]g af hendes fortræffelige Udfø-

20 relse, hvad enten De vil skrive til hendes selv, [eller lægge en] Anden Ordene i Munden. — Med Hensyn til Afsætningen af det [i Bogladerne] kan jeg ikke sige Dem noget endnu, men det gaaer vist kun jevnt. At [Bladene ikke] have bedømt Stykket, og Dem i Anledning af Deres Fortale, skaansomt, vilde [være urimeligt] af mig at skjule, da De vel kan vide det af det Foregaaende, men Recen[sionerne skul]le ikke udmærke sig ved noget synderligt kritisk

25 Værd, med Undta[gelse af Fæ]drelandet, som dog lader Dem vederfares endeel Retfærdighed. Dersom [De forøvrigt] troer, at Maurerpigens daarlige Reusseren har efterladt noget blivende [Indtryk i Dere]s Disfaveur, saa tager De feil, thi det er allerede glemt; en anden betydelig [litterair] Er-

30 scheinung har optaget Pladsen, nemlig Heibergs nye Digte, et i sin Genre og ved sin udmærkede Form meget mærkeligt Product. — Efter Deres Anmodning har jeg strax skrevet til Intendanten ved Theatret i München

angaaende saavel »Ravnen« som »Maurerpigen«, hvorhos jeg har sendt ham Musiken til den Første, og om den Sidste sagt ham, at Abrahams alt er ifærd med Oversættelsen, hvilket ogsaa er sandt. Jeg maa dog ikke glemme at sige Dem, at Thiele syntes godt om Maurerpigen. Dersom den nu godt udrustet og oversat kunde komme paa Theatret i München og 5
gjøre Lykke der, da skulde det rigtignok mere mig betydeligt. — Hos os [so]m og i Familien er Alt, Gud være lovet, ved det Gamle; at vi ofte savne Dem, kan De vel vide, saavist som jeg veed, at De, med al Deres Higen efter Ud[landet] og Lyst til at flakke om, ofte savner os. Min søde Vulle taler ofte [til os om Dem] og veed at det er en Belønning for udmærket Artig- 10
hed, naar hun faaer [Lov til at see] Andersens Billedbog. Ogsaa den lille Louise kan huske Deres [Navn. — Den m]ørkeste Side vi for Tiden have, er Moders aftagende Syn. Dog vi haabe [alle endnu sta]dig, at det ikke har noget særdeles at betyde. — Lev nu vel, kjære Ven, [lad os nu snart] høre fra Dem, at De har det godt og ikke er afskrækket fra at søge nye Laur[bær, 15
skjøndt Ma]urerpigen ingen bragte Dem.

Deres

Edvard.

Kjære Andersen

Edvard har efter min Anmodning gjemt en Side i sit Brev til mig og jeg vil benytte den til at tale lidt med Dem om det som naturligvis maae op- 20
fylde Dem meest. At ogsaa jeg var til Maurepigen den første Aften kan De vel vide og jeg er temmelig overbevist om at ingen havde den Fornøi[else deraf] som jeg der kjændte det saa nøie og for hvem ingen [afdets] enkelte Skjönheder kunde gaae tabt. At Md Holst [var fuldkom]men i sin Rolles Udførelse veed De jo Alt, og det er [sikkert nok] rigtig naar en Recen- 25
cent i den Berlingske Tide[nde mener at] De ikke kunde have givet Rollen i bedre Hænder [end hendes; det] var et Feilgreb da De troede at have skrevet den f[or Frue Heiberg;] til densamme Overbevisning maae vist enhver komme [der har] seet Stykket og som ikke er aldeles forblindet af Frue Hei-

berg. — Med arrangementet af det Hele troer jeg vist at De havde været tilfreds, Decorationerne vare i Sandhed glimrende, man kunde kun indvænde at der var for mange, thi den hyppige Scene Forandring bragte en Uroe der vist skadede Stykket meget og gjorde at man bestandig savnede
 5 den ledende Traad. Phisters Drikkevise gjorde overordenlig Lykke og De kan heller ikke tænke Dem en ypperligere Udførelse. Naar Edvard siger at Hansen ingen synderlig Skade gjorde synes mig dette Udtryk lidt ubilligt, thi naar jeg undtager den gène han og Publicum har af hans Organ forekom han mig bedre end jeg nogensinde før har seet ham. Dersom nogen skal
 10 siges at have gjort Skade maa det være Jf: Ryge som ved sit altfor materielle Ydre og sit gyselig kjøbenhavnske Ansigt ikke med sine bedste Bestræbelser kunde faae nogen Liighed med en maurisk Prindsesse, — et vist moderne Sving gjorde heller ingen god Virkning. Hendes »Ak paa Bjerget er min Tanke«, sagde hun med Følelse og Smag og blev ogsaa
 15 applauderet. Holst spillede smukt og kongeligt, og Kragh udførte sin Rolle med megen Kraft og Anstand. Ryge forekom mig mat og til den franske Prindsesse havde man valgt en Jf: Fabritzius som aldeles intet havde tilfældes med Md Holst og som derfor forstyrrede Illusionen. Scenen i Hytten med Raffaella og Kongen blev stærkt applauderet ligesom
 20 ogsaa Kongens monolog. —

Nu har jeg fyldt Siden kjære Andersen og har jeg trættet Dem med min ringe Mening saa tilgiv mig hvis ikke saa lad mig ved Leilighed see et Par Ord fra Dem. Jeg tænker ofte paa Dem og savner Dem meget.

[*I Margen:*] Dersom jeg vilde nævne for Dem Alle de Mennesker som
 25 have bedet mig sende Dem tusinde Hilsener blev jeg aldrig færdig, jeg vil kun sige Dem at Vulle sidder ved Siden af mig og siger at hun vil følge med Postbudet ud til Dem. Hun sidder og pakker et lille Stykke Chokoladekage ind i en heel Avis, det skal nemlig gjemmes til Dem.

Deres

Jette Collin.

116. Til E. og Henriette Collin.

Rom den 20 Jan: 1841.

Min trofaste Eduard! Først nu i Dag kom Deres Brev, det jeg hver Dag med den inderligste Længsel har forventet! Gud glæde Dem derfor! jeg begyndte alt at tænke at Erindringen om mig hos Dem allerede gled bort i Deres Hverdags-Travlhed! — Jeg skriver strax, for at De kan sige Deres 5 Fader at det er bedre med mig, meget bedre, end da jeg skrev ham til sidst. De fleste af Landsmændene have været syge, jeg fik Gigt i Hals og Tænder, som jeg aldrig har prøvet det før, endnu er vel min Hals og mit Bryst angrebet, jeg er meget mat, men jeg er dog saa godt, som helbredet. Vinteren er denne Gang meget usund her i Rom; det regnede her i otte 10 Dage, lynede og tordnede, Tiberen gik over sine Bredder og een Nat var der et svagt Jordskjælv. Aften og Morgen er een Grads Kulde, som her er skrækkeligt føleligt, da det op ad Dagen blæser Scirocco og er da saa varmt at det næsten qvæler at gaae med Overtøi. De sidste Dage har Luf- 15 ten været reen, Solen varm, som hos os i Juni og Violerne blomstre i store Masser, jeg har klæbet een fast her i Brevet, den giver De Deres Jette. — Af de tidligere Breve til Familien har De vel seet, at min Indtrædelse i Italien ei var behagelig, mindre godt Veir og daarligt Reise[se]lskab. I Rom selv er det den hele Dag, høist interessant at tumle sig, men Aftenen er dræbende; thi, som sagt, her er ei som da jeg sidst var her, noget For- 20 enings Punkt for Landsmændene; de mødes intet Sted om Aftenen, I Theatrene gives altid det samme Stykke; paa Gaden er der intet at see og efter Klokken otte skal det ikke være saa sikkert, dog det troer jeg er Snak. Jeg er altsaa hjemme hver Aften henimod 6; her har jeg, da Holst har bedet mig om at tage Værelser med til ham, en Leilighed paa tre store 25 Værelser, de ere med Muursteensgulv, sorte, dybe Kaminer og meget uhyggelige. Da Rom, for sin usunde Luft i Vinter ikke er saa besøgt, staaer hele Huset tomt, kun en Kone med 3 Børn boe under Taget. En gammel Karl Paul, som tjener min Vertinde, ligger her hver Nat, for som hun

29 hun] først skrevet Vert[inden].

siger, at jeg kan have Hjælp, hvis noget skulde komme paa; men Paul ligger ogsaa under Taget og er saa gammel at en Dreng kan vælte ham. — Lysestage har jeg ikke, men en colossal Lampe; naar denne nu er tændt og nogle Viinrankegrene og usle Pinde blusse i Kaminen, sidder jeg tæt
 5 op til den og steges paa den ene Side; paa den anden er det iskoldt og jeg har da min Kappe hængt ned over Skuldre[ne] og Hat paa. Det er det hjemlige Custume og det er jeg først ved Erfaring kommet efter er det rigtigste. Hele Aftenen, hver Dag, kan man ei holde ud at læse i en Bog og det er skrækkeligt hvor da Tiden skrider langsomt. Var Holst efter
 10 Aftale kommet, da vilde meget af det Uhyggelige og den hele Eensomhed falde bort, men han kommer ikke, ja hvad han dog skylder mig, han skriver ikke, har ikke sendt mig et Ord fra jeg forlod ham i München; at jeg og alle Landsmændene her finder hans lange Ophold i den tydske By dumt, kan nu være hvad det er; hjemme finde vel Enkelte det et Tegn paa noget
 15 ret solidt! »han jadsker ikke Tingene af, den Karl!« — Jeg er vred paa ham! et Brev kunde jeg dog nok fortjene! jeg, som havde glædet mig saa meget til at reise med ham i Italien og senere at gjøre ham det hyggeligt her. Dog nok om det! — Imidlertid seer De, at disse Tilfældigheder og legemlig Smerte forenet med Uvisheden om Maurerpigen nok kunde
 20 sætte mig i en ret lidende Tilstand og i denne modtog jeg Deres Faders Brev, som jeg har læst og atter læst, men fik kun det værste Resultat ud. Et Par Dage efter at jeg havde modtaget det, fik flere af Landsmændene Brev, og da i disse ikke et Ord stod om mit Stykke, drog jeg dog den Forvisning, at det ikke kunde være udpebet, thi sligt vilde jo dog have hørt
 25 til: »interessante Nyheder!« — Et Brev fra Dem vilde altid være mig en Glæde og da nu dette Brev ovenikjøbet indeholdt langt bedre Efterretninger end jeg ventede — De seer hvorledes jeg maa have ventet det — blev Brevet mig en Oplivelse! — Et Svar paa denne min Skrivelse vil jeg ikke kunde faae i Rom, da jeg den 23 Februar reiser bort, men skriv da
 30 til Neapel og skriv tæt og langt! — Deres Fader maa have faaet to Breve,

23 dog] var først skrevet mellem det og ikke i L. 24. 26 dette] først skrevet Deres.

som er mig af Vigtighed at de ere komne til ham, eet fra forrige Maaned hvori fulgte en Ansøgning eller Brev til Kongen og et, dateret den 9 Januar; det blev skrevet under skrækkelige Tandmerter og Gigt Feber; jeg skrev det Dagen efter (eller endte det) som jeg havde faaet hans Brev. Jeg haaber at jeg før den 23de Februar, har her i Rom et gunstigt Svar. 5
 Jeg maa til den Tid have mit Creditiv paa hvad jeg endnu kan reise for, om jeg enten strax fik det af Kongen, eller om det, ved Visheden (?) her om kunde skaffes til Veie; men hele Creditivet, var dette under 200 Species da skulde det lyde paa Livorno eller Florentz, samt Triest og Wien, var det 400 Species da foruden disse Steder paa Athen og Paris. — Faaer 10
 jeg intet Creditiv da er jeg nødt til, uden at komme til Sicilien, alt at forlade Neapel midt i Marts og begynde paa Reisen mod Norden; dog alt dette har jeg udviklet tydeligt i det sidste Brev, som jeg haaber er gaaet rigtigt. Mine Breve til Neapel kunde sendes til den dansk-svensk-norske Consul Fleischer eller vel post restante, dog det skal jeg nærmere skrive 15
 om. Adam Müller er angrebet for Brystet, men De kan trøste hans Brødre med, at Lægen har undersøgt ham og at hans Lunger ikke ere daarlige, han seer heller ikke saa rødkindet ud og gaaer ret rask! — Af Landsmændenes Breve vidste jeg om Heibergs nye Digte; men fik af min gode Ven E, Collin, en anderledes Anmeldelse, end hines Correspondenter have 20
 givet; disse sige at de ere »polerede« men »uden stor Kjærne«, meest Theaterhistorier; et Bind Digte af Herts omtales, som uheldige; dog jeg troer gjerne at baade de christianshavnske og herceiske Digte ere mesterlige og det skal glæde mig! — Bladene have altsaa talt ondt om mig, især for min Fortale, — nu, jeg skal see engang at give Dem en Bagtale maaskee 25
 det kan bringe Ligevægt i Tingene.

[*I Margen 1. Side:*] I Brevet til Deres Fader var en Skrivelse til Mad: Holst, som jeg takkede for hendes Spil.

[*I Margen 2. Side:*] Deres Jette gjælder den anden Halvdeel af Brevet! Lev vel! Ingen hænger mere trofast ved Dem end Deres Ven

H. C. Andersen. 30

Rom den 20 Januar 1841.

Kjære, kjære — Eduards Jette!

Det var smukt og godt af Dem at De skrev! det var de første Ord jeg ude har seet fra Dem! hvad De fortæller om Vulle at hun svøbte et lille
 5 Stykke Chocolate ind i en heel Avis fik jeg mig til at lee; det var den første Hilsen fra Hjemmet, som fik et lystigt Træk om Munden! det søde Barn! jeg tænker ogsaa daglig paa hende og naar jeg seer nogle pyntede Romerbørn, ønsker jeg at kunde bringe min Vulle et eller andet Stykke af deres Pynt; især er der nogle uldne Kassekinger der ret staae mig an, men hvor
 10 skal jeg faae dem hjem! — Lille Louise husker mit Navn, skriver Eduard, kys hende og lad hende ikke glemme Navnet, Gud veed hvortlænge det vil blive erindret i Danmark! men jeg glemmer jo min egen Datter over Deres Døttre! — den »ikke qvindelige« Maurerpige! — jeg kan begynde at tænke mig at Stykke[t] har forekommet løst, at »Øien-Skuespillet« har
 15 været for bredt, — men ganske forkaste det hele Arbejde kan jeg dog ikke! tak Deres Svigerfader fordi han strax skrev, uden hans Brev havde det været for haardt af Eduard at lade mig vente saa længe, som jeg maatte vente! den kjære Faders Deeltagelse gjorde mig ogsaa godt, skjøndt det var mig ligesaa meget om at han — just ved dette Stykke, skulde
 20 have havt Ære af mig, som det var mig om min Digter-Ære at gjøre! — O det, det har piint mig, men det skal med den evige Guds Hjelp, oprettes! de christianshavnske Ax skal komme til at bøie sig, som i Josephs Drø[m og] jeg haaber de critiske magre Køer skal ikke sluge [de] aandelige fede! — Dog det er nok billedligt talt og da det seer lidt uvist ud med min øster-
 25 landske Reise tør jeg nok ikke tale i Billeder. Hils dem Alle i Amaliegaden, glem ei Moderen og Jonna; men gaae ogsaa ned i Deres egen Stue-Etage til Deres Fader og Moder og siig at jeg i Tanken ogsaa er der! hils Christian Thyberg, og lad Vulle bringe et venligt god Dag hos Jomfru Schouboe, samt hos Bülows. — Forleden gaves her paa et af Thea-
 30 trene et Stykke med følgende Tittel: Margherita di Waldemar Regina

21 det, det] *det andet det er understreget med to Streger.* 22-23 [] *Hul i Papiret.*

delle tre corone del Nord al castello d'ingemar, ossia mezza-notte. Ingen kunde forstaae Ordet »ingemar«, men saa blev vi enige om at det skulde være Ingemann; hvilket Navn Stykkets Forfatter vist havde seet paa en dansk Bog om Valdemar. Hellig tre Konger Dag var stor Fest i Propaganda fide; der blev oplæst Digte i 44 Sprog og dog var deri intet skandinaviske eller rusiske; det er unge Mennesker fra forskjellige Lande, som her dannes til Missionærer; komisk var en Dialog mellem to Drengene fra Pegu! det lød bogstaveligt 1) »Kakák! — 2) Smakaki kuk!« — en ung Californier, der for 6 Aar siden var kommet her til, som Vild, spillede paa et vildt Instrument og sang vildt; tilsidst var der to Chinesere i deres national Dragt; de sang og virkelig sagde »tsching-sing!« — En Æthioper — det var et virkelig sort Menneske! Kjole, Halsklud, Ansigt, Alt sort, det eneste Hvide var det han vendte ud af Øinene. Dronning Maria af Spanien har her leiet sig det samme Palais i Trastevere, hvor Christina af Sverrig boede. I Søndags blev alle Æsler og Heste velsignet ved Kirken 15 St Antonio; der vare yperlige Figurer; en gammel Kone førte et lille Æsel, som der var klinet Guldpapirs Grise paa Bovene; det havde rød Sløife paa Halen og selv neiede hun dybt da Vievandet ogsaa kom over hende! i Dag velsignes alle Faarene i Kirken St Agnese. Bruuns ere komne her fra Neapel hvor de have kjedet sig; vi vare sammen i Mandags ved 20 en høist interessant Procesion i Peterskirken, hvor jeg var tæt ved hans Hellighed Paven. Hertuginde af Cambridge og Regina Maria var ogsaa der. — Jeg studerer Bibelen og Beckers Verdens Historie og læser Bulvers Rienzi og Göthes Faust, selv har jeg kun skrevet fire Linier i et vee-modigt Øieblik, samt i München et Digt til Louise, lad mig vide om hun 25 har faaet det og hils hende, ja ret saa inderligt, som De kan det! De mange, De i Deres Brev siger De skal hilse mig fra maa De hilse igjen! siig til Frøken Reimer, at jeg hver Dag gaaer ud af Porten for at see om hun kommer. Med Hensyn til Maurerpigen maa jeg tilføie, at det ikke synes, som jeg har Lykke med Døttre, Maurerpigen og Agnete traadte begge 30

11 de] først skrevet der. 16 yperlige] Læsemaaden tvivlsom. 18 Sløife] eller Sløifer.

frem medens jeg var ude og de staae endnu eensomme i Verden. Sønerne have mere Lykke: Improvisatoren, Mulatten, Svinedrengen og Spillemanden, ja dem gaae det godt. Jeg er nu meget angst for de kommende Døttre, og der komme vist Døttre endnu! — Hartmann har
 5 jeg skrevet til i Dag, Eduard har vel bragt ham de tidligere Hilsener. Skriv nu De nogle Ord igjen i Eduards næste Brev og faae ham strax til at skrive; husk at jeg reiste den sidste Oktober og først den 20 Januar fik jeg hans første Brev. Lad mig endelig vide om Gottlieb har faaet et Brev dateret Mantua. I Dag har een af Landsmændene faaet Kopper, men
 10 i en mild Grad. I Nat var det igjen skrækkelig Torden; hver Avis mælder om Strandinger paa Middelhavet; i Nat er skeet et Overfald, jeg saae i Morges Blodet som endnu stod paa Stedet, men i saa stor en By, er eet Overfald jo intet. Lev nu glad og vel! hils alle vore Kjære.

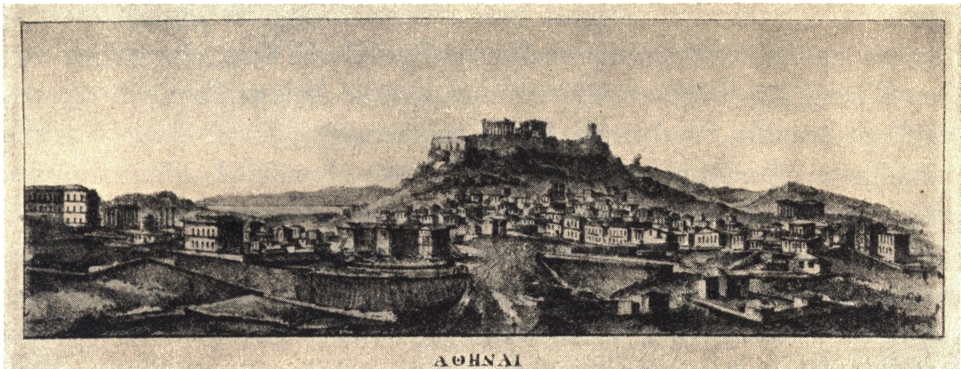
Deres gamle Ven

Digteren.

15

117. *Til E. og Henriette Collin.*

AΘΗΝΑΙ den 19 April 1841.

Min kjære, kjære Eduard!

Her seer De den ædle Stad Athen for Dem og her skriver jeg Begyndelsen af dette Brev, i det jeg imorgen med Dampskibet Eurotas agter at seile

over til lille Asien. Det sidste Brev fra Hjemmet, hvori De og Jette havde skrevet et Par Ord og som var bestemt at finde mig i Neapel, erholdt jeg først her i Athen og det den 16 April, Brevet var gaaet fra Neapel tilbage til Rom, derfra til Cevitta vecchia og Gud veed hvor. Jeg blev meget lykkelig derover og De maa sige Deres Søster Ingeborg at hun er elskelig og velsignet; der var et Lune, et Humor og tillige en Hjertelighed der ret gjorde mig godt; Hilsenen fra lille Harald rørte mig og jeg gik strax i Bazaren og købte ham en lille Grækerhue Fessi, som Drengene her bære dem, den haaber jeg at bringe hjem til ham. Hvad min fyenske Correspondent angaaer, da siig til Deres Fader at jeg blev lynende gal; og det især fordi jeg herfra Athen har skrevet endnu et Brev der altsaa ogsaa træder naragtigt op i Hjemmet. Jeg skylder mig selv at fortælle hvor lidt eller hvor meget jeg har vidst af det Hele. I Odense har jeg ingen skrevet til uden Jomf: Hanck, hun har faaet to Breve fra Rom; da det sidste var afsted fik jeg et Brev fra hende, hvori hun bad mig ikke være vred fordi hun havde ladet Ove Thomsen læse det; han havde dernæst bedet om han turde tage et Par Notitser deraf og da hun havde seet dem først og fundet de var høist uskyldige havde hun tilladt det, men siden efter faaet Skrupler, og vilde derfor sige mig det. Øieblikkelig var jeg lidt ærgerlig derover og besluttede at sige et Par venlige Alvors Ord, efterdi det ei er første Gang, jeg er blevet til Nar for de fyenske Avisers Tactløshed; men jeg fik et Brev fra Fru Lessøe og hun sagde mig at Jomf: Hanck var saa lykkelig for mine Breve og at jeg maatte skrive hende til, thi hun var saa svag at jeg maaskee ikke fik hende mere at see; denne sidste Yttring bestemt[e] mig til ikke at sige noget til hende, i det jeg virkelig troede at hun ei oftere lod Thomsen give Uddrag; det er min Feil. Jeg skrev, som sagt senere fra Athen, og dette venter jeg nu er traadt op som de øvrige, men hiint Brev skal ogsaa blive det sidste, som kommer til Fyen, uden at jeg holder en lille Tale. Vil De nu sige det, til godt Folk. Hvad Dem selv angaaer kjære Ven! da har De været meget sparsom med at skrive,

egentlig har jeg kun faaet eet Brev — og skal vi tale ærligt — thi nu har jeg forvundet det — da var det et meget uheldigt Epistel, skrevet i samme Hovmester Tone, som under mit første Ophold i Rom — og flere Yttringer deri saaledes, at — De skal selv engang faae det at see — vidste jeg ei
 5 hvorledes vi to staae os — var Brevet kun en Uvens tirrende Ord; hvad synes De f Ex om følgende Tirade: »Dersom De iøvrigt troer at Maurerpigen har efterladt nogen Erindring i Disfaveur af Dem, tager De feil, den er aldeles glempt, for et nyt, høist mærkeligt Product af Heiberg o s v — —«. Om De endogsaa kun har sagt den rene Sandhed, var dog Sand-
 10 heden her aldeles ikke nødvendig. — Jeg tog mig virkelig Deres Brev meget nær, just fordi De er mig saa kjær, men jeg skrev den Gang Intet derom, nu har jeg forvundet det, og nu kan De have det! De skriver vist ganske udmærket Forretnings Breve, men Venskabs Stilen vil ikke ret gaae! — Dog man maa tage Folk, som De er! Ingen holde dog mere af mig
 15 end Eduard, altsaa bære vi over med Stilen i hiint Brev! — Her er min Haand!!! — En heel Maaned har jeg nu været i Grækenland; jeg kan ikke beskrive Dem hvor opmærksom man har været mod mig i Athen. Jeg har gjort et høist interessant Bekjendtskab med den østeriske Meni-
 20 ster Prokresch-Osten, der er berømt, som Skribent og Videnskabs Mand; han har levet længe i Alexandrien og Constantinopel; hos ham har jeg været et Par Middage og Aftener, han har givet mig Anbefalings Breve til Orienten og viist mig megen Venlighed. Det er vor Landsmand, Hol-
 steneren Professor Ross der har indført mig der i Huset. Rosz har jeg i Athen daglig levet med; han har gjort flere Toure med mig til Hest; een
 25 af disse vilde jeg ønske de hjemme havde seet; vi havde allerede ofte redet i Bjergene og det Toure paa 4 a 6 Timer, jeg skal have aabenbaret et stort Talent for den ædle Ridekunst. Nu meente Rosz vi godt kunde gjøre en Tour den aabne, brede Landevei fra Athen til Piræus, henved en dansk Miil; jeg mærkede nok at det var lidt besværligere her, thi den ene Rytter

7 tager De] først skrevet tager De aldeles; over det er skrevet (anden Gang) tager De. 15 bære] først skrevet bærer.

jog os forbi efter den anden. Det gik ret godt. »Der kommer en Caravane med Kameler!« udbrød Rosz og jeg saae disse langhalsede Bæster nærme sig. Nu er det meget slemt at kunde alfor megen Naturhistorie, jeg vidste at Heste løbe naar de see Elephanter; jeg blev inderlig forfærdet. Bæstet gjorde Hals, Kamelerne gjorde Hals og jeg ventede at brække min; 5 Bæstet dandsede rundt for Kamelerne, Rosz maatte have fat i Tøilen og saa slap vi forbi; men det var virkelig et Livsmoment! Bare De havde seet den Dands; men jeg sat fast, det skylder jeg mig selv at sige. I Søndagsaftes var jeg med vor (nederlandske) Gesant, der var i høieste Grad pyntet, ført op paa Slottet og præsenteret Kongen og Dronningen af Grækenland, der begge havde bestemt en Aftentime til at modtage mig. Kongen var i græsk Dragt med Fostaneller (De veed, det er en Slags hvidt Skjørt) Dronningen var i frankisk Sørgedragt, da en Slægtning af hende er død; begge Majestæterne underholdt sig længe med mig og vare høist elskværdige og naadige; den stakkels Konge hører ikke godt, jeg maatte raabe 15 meget høit. (Dog det maa De ikke lade indrykke i Avisen). Dronningen fandt det var en gruelig stor Reise jeg gjorde; selv har hun i Sinde at gjøre en mindre iaar, nemlig til Tydskland, maaskee til Ems. I Aften skal jeg i Hof-Selskab hos Dronningens Hovmesterinde og imorgen skal min Afskeds Skaal drikkes i Piræus. Jeg havde, som De har seet af tidligere Breve 20 opgivet at gaae til Constantinopel, da Opholdet der er daglig 3 Species og i Qyarantainen slipper jeg heller ikke ringere; men jeg kjæmpede saalænge med mig selv at Resultatet blev; heller hjem i Juli og have seet lidt af Asien, end blive 3 a 4 Maaneder længer i Tydskland; man vilde maaskee ogsaa have sagt, jeg var bange for Pesten og for Tyrken. Gaaer Alt godt 25 da er jeg overmorgen paa Syra, næste Dag i Smyrna, Dagen efter ved Dardanellerne og den femte Dag i Constantinopel; jeg maa herfra enten gaae tilbage til Syra og gjøre 14 Dage Qyarantaine og da over Grækenland igjen til Triest i nok en Qyarantaine, eller — og det ønsker jeg — finde et Donau-Dampskib, men jeg frygter de ei gaae endnu, og her i 30

Athen veed man ingen Ting. Den øvrige Rest Papir af Brevet fylder jeg med Ord og Tanker, enten i Smyrna eller Constantinopel, det gjælder Deres kjære Jette. De og Hun, skriv da strax til Wien post restante, hvor jeg venter at indtræffe naar min Qyarantaine er endt. Tænk Dem mig
 5 spærret i Qyarantaine! ja jeg lærer meget paa denne Reise! lev vel, kjære, kjære Ven!
 Deres trofaste

Andersen.

[*I Margen.:*] Hils hos Viborgs, samt hos Müllers; glem heller ikke mine Venner i Studenterforeningen. H. P. Holst troer jeg lever paa Capri ved
 10 Neapel.

Constantinopel eller rettere Pera
 den 25 April 1841.

Kjære, kjære Jette Collin!

Imorges Klokken 6 kom jeg her til. Reisen har været mindre behage-
 15 lig, jeg har ret følt mig langt ude i Verden og prøvet ondt Veir, nu synes jeg igjen at Hjemmet og mine Kjære der er mig nær, i det jeg med Tan- kerne flyver til dem; og dog næsten ønsker jeg, ikke at tænke paa dem thi jeg bliver for blød derved. Afskeden fra Grækenland var mig meget tung; jeg havde fundet en Gjæstfrihed, en Kjærlighed jeg aldrig turde vente;
 20 Professor Rosz blev mig især kjær; han og flere Landsmænd, samt Præsten Lyth med Kone fulgte mig ombord; da de var bort[e] kom den østeriske Gesant; jeg fortjener virkelig ikke al den Godhed Menneskene vise mig. Jeg var ret bedrøvet ved at reise fra Athenen, disse kjære Mennesker her seer jeg nok aldrig meer. Klokken 5 om Aftenen skulde vi have været af-
 25 sted, men det franske Dampskib Eurotas, som jeg gik med, ventede Des- pescher og vi kom ei bort før næste Morgen Kl 4; da vi om Eftermiddagen naaede Syra, var det Dampskib jeg skulde med ikke indtruffet for Storm, jeg maatte da alene arrangere mig i et uhyggeligt Logi; herfra blev jeg

hentet paa Poletiet, der vilde have Fingre i en mistænkt Tydsker, jeg slap da og kom næste Morgen afsted med Dampskibet Rhamses, her var næsten kun Græker ombord; Fruentimerne gjorde en frygtelig Støi; vi fik stærk Søegang, denne tiltog i en Grad, at jeg virkelig troede at det var min sidste Time, jeg tænkte ret paa dem Alle hjemme og ønskede at jeg ei havde skjændt paa Eduard i dette Brev; Qvinderne hylede saa fælt; jeg gik da ned i min Køie, men laae saa lang jeg var hen ad Gulvet og det knagede og bragede i det hele Skib. Jeg var slemt søesyg. Næste Middag landede vi i Asien; jeg gik alene om i Smyrnas Gader og købte nogle smaa Ting for mine Veninder hjemme i Danmark. Gaderne vare halv som Peer madsens Gang og hvert Øieblik kom der Kameler og engang to Strudser, jeg maatte gaae op paa Skjødets af en Tyrk der laae i sit lave Vindue. Er man bange for Pest maa man ei berøre Folk, siger man; ja det er godt nok sagt, men hvor jeg gik maatte jeg knuge mig mellem Jøder, Græker og Tyrker! hvor det var en Maskerade! Fra Smyrna var Søen heller ikke god. Dardanellerne, som vi passerede igaar fandt jeg mere interessante en[d] smukke. Asien har maleriske Bjerge, Europa var saa aldeles dansk, og det ikke af det bedste danske og saa hundekold oven paa Smyrnas Hede, at jeg har seet ligesaa smukt og bedre hjemme; dog det er sandt, det snakke vi nok ikke om. Her fik vi en tyrkisk Officeer med sine tre Koner og to sorte Slavinder ombord, desuden et halvhundred Tyrker, som maatte skyde deres Pistoler af før de kom ombord. Konerne havde sortfarvede Negle og Fingerspidser; kun Øinene kunde man see, men de vare s'gu deilige! uh, hvor de lynede og galede! imidlertid var Sløret saa tyndt at den røde Mund skinnede igjennem og man saae alle Former; jeg fik snart en Ven mellem Tyrkerne, han improviserede et Vers til mig, som jeg har gjemt. I Marmorhavet gik Søen igjen slemt, men jeg slap for Søesyge da jeg laae som en Pind i min Køie; imorges i en kold, graae Morgen saae vi Constantinopel. Den ligner af alle de Byer jeg kjender, meest Stockholm, men der er mere Phantasie i det Hele! det er en By, stor, som Paris; vi kom forbi Slottet hvor alle Henrettelser skee og forbi Seraillet der saae

ligesaa venligt, som østerlandsk ud. Alene, med en Tyrk, seilede jeg i Land og boer nu i Pera hos Monsieur Blondél; jeg er som kommet til Paris, naar jeg tænker paa det fattige Grækenland; Verten bød mig et særdeles smukt Værelse og Kost for 2½ Species daglig, jeg var oeconomisk, tog det mind-
 5 ste han havde og vinder derved i 10 Dage omtrent 5 Species, for disse kjøber jeg Smaating til mine Venner hjemme, dersom kun ikke Østerige tager det fra mig. I Eftermiddag har jeg seet Byen i Solskin! nei hvor den er malerisk! vor Minister boer 5 Miil herfra, den østeriske Menister har allerede indbudt mig til Thee iaften, jeg har mældt mig træt af Reisen
 10 og er indbudt til imorgen Middag. Den græske Minister, Christides har alt sendt mig sit Vesitkort, saa det begynder jo ganske net! nu slutter jeg dette Brev om nogle Dage. Jeg er saa træt! God Nat! sov vel! Kys Wulle!

Constantinopel den 29 April 1841.

I Dag skal mit Brev bort, jeg maa slutte det, men hvad skal jeg fortælle
 15 af det meget jeg har seet! Bazaren alene er en heel Labyrinth! jeg blev ør i Hovedet af at gaae her! det er en By under Tag; Armenianerne have deres Qvarteer, Ægypterne deres, Jøderne et etc. etc. Jeg købte noget meget tyrkisk her til min søde Wulle; Dem derimod har jeg noget til fra Smyrna, faaer jeg det bare hjem! jeg har seet Dervischernes Dands i deres
 20 Kloster; jeg har været ved Sultanernes Grav og ovre i Skutari. Nei hvilken Pragt! en tyrkisk Kirkegaard er noget af det smukkeste man kan see; det er en heel Cypres-Skov, saa tæt og stor; stille som mellem Grækenlands Bjerge. Jeg har spiist to Gange hos den østeriske Menister[,] engang hos den græske og er indbudet til The hos den russiske; en russisk Dame decla-
 25 merede det døende Barn paa fransk efter Marmier. Jeg maa næsten begynde at troe at jeg har et Slags Navn; det er alvorligt sagt. I Dag blev jeg bæret med to Menister Vesitter; Stürmer bragte mig imidlertid den ubehagelige Efterretning at der var Oprør i Sophia i Rumelien; Posten

er udeblevet, mueligt kan jeg ei reise Donau-Veien, da vi 7 Mile skulde kjøre gennem Landet; jeg faaer det imidlertid at vide, saa godt, som man kan faae sligt at vide, og er det raadeligt at reise, da tager jeg denne Vei og ikke tilbage over Grækenland. Det er slemt nok! — Stürmer er i en Grad elskværdig og opmærksom mod mig, at De ikke kan gjøre Dem 5 Idee derom; hans Frue er høist elskværdig. Vil De bede Eduard at sende indlagte Sæddel til Fru Colbjørnsen, jeg veed den gode gamle Dame vil blive glad ved engang at høre et Par Ord fra mig. Giv Vulle tre Stykke Sukker, dersom hun længes efter sin Digter, men et Kinderpulver dersom hun har glemt ham; hils min Medbeiler Gerson. Hjemme i Amaliegaden 10 maa De ret hilse dem! den kjære Moder, den velsignede Ingeborg! — Gid jeg nu var vel over det stormende, sorte Hav og gennem det oprørske Rumelien, og saa de 14 Qvarantaine Dage var stridt; ja saa skal vi raabe: »Eviva!« — Hils Deres Forældre og Broder, Bylovs og min gode Frøken Reimer, som ikke omfavned mig i Italien. Det er sandt, jeg har til Fade- 15 ren Collin, en ærbødig Hilsen fra den kjære Professor Ross i Athen. Den 9 April, drak jeg den lille Jonas's Skaal oppe paa Acropolis og skrev paa Jupiter Templet »Jonas Collin 9 April $\frac{1840}{1841}$ «, der staaer det. — Lovelase har da glemt mig, det lille Dyr! Hils Onkel Hornemann og Døttrene.

Deres trofaste gamle Ven 20

H. C. Andersen.

118. *Til E. Collin.*

Constantinopel 1ste Mai 1841.

Den østeriske Minister besørger mig dette Brev. Efterretninger ere indtrufne, Rumelien er i Oprør. Det seer ogsaa slemt ud i Valakiet. Dog mener man Dampskibet nok tør gaee; det vil blive afgjort om to Dage. 25 Min Lyst til at see noget Nyt er saa stor at den overgaaer min Frygt, jeg reiser med. Gud lever jo! Vær velsignet alle mine Kjære. Fra Qvarantainen skal jeg strax skrive hjem at de Alle kan vide hvorledes jeg er sluppet igjennem.

119. *Fra E. og Henriette Collin.*

Valdbye, (Danimarca per Amburgo).
d. 18 Junii 1841.

Naar man tænker paa, hvorledes De flakker om i Verden og seer den ene Mærkelighed efter den anden, kan man næsten tabe Lysten til at
5 skrive til Dem om vort Liv, som nu maa forekomme Dem som en Eremits. De reiser som en Coureer gjennem Verden, jeg gaaer som en Fodpost mellem Kjøbenhavn og Valdbye, paa hvilket sidste Sted jeg ogsaa i nogle Dage paa Grund af Regn og en daarlig Fod holder Quaranton—ton—ton Qvarantaine. Sagen er, at Jette, 3 Børn, 3 Piger og jeg ligge her som en
10 Familie udenfor Bondestanden, men ikke for langt, for vore respective Sundheders Skyld, ligesom Gottlieb og Gusta ligge i Torebek. At Emil er kommet hjem, har De vel hørt. Han har insinueret sig meget hos Vulle og Louise, men førstnævnte siger dog endnu alt imellem med en grædende Tone: »jeg længes efter min Andersen.« Der er ingen Tvivl om, at hun
15 kjender Dem strax, naar De kommer, men derfor skal De ikke troe, at hun vil løbe Dem imøde; tvertimod vil det være det sikreste Tegn paa at hun kjender Dem, hvis hun, naar De kommer, skjuler sig og vil til sin Moder. — De er en allerhelvedes Karl til at reise; saaledes som De har slaaet Dem igjennem paa denne Tour, det skal ikke mange gjøre Dem
20 efter, og har De ikke Mod saa har De dog viist en fast Villie, som er lige-saa god, det Vidnesbyrd gives Dem at Undertegnede, som ikke pleier at flattere Dem. A propos! Enten er De en Vindbeutel, hvilket skulde gjøre mig ondt, eller jeg er en Vindbeutel, hvilket skulde gjøre mig endnu meget mere ondt; men den Historie om hvad jeg har skrevet Dem til for-
25 holder sig nok ikke saa ganske rigtig; men de Ærter skal vi nok klare, naar De kommer hjem, saa kunne vi tilsammen gennemgaae den originale klassiske Text. — At vi forresten ikke vare aldeles rolige over Deres Reise fra Constantinopel, kan De vel vide. Jeg har tænkt meget paa, om De havde taget rene Sokker paa den Dag, da De var hos Bimpsteen-Pascha,
30 som De fortæller, for det Modsatte kan jo arrivere et Mandfolk, især En, som er vant til at gaae paa Cothurnen. — Om 2 Maaneder altsaa sees vi

igjen, med Guds Hjælp glade og fornøiede; indtil da, lev vel, min kjære
 Ven. — Deres broderlig hengivne
 Edvard.

Kjære Ven, udmærkede Digter, fortræffelige Menneske

De skrev mig til fra Constantinopel og jeg svarer Dem i Valdbye. Der 5
 ligger en kjøn Strækning mellem Dem og mig og dog synes jeg De er mig
 nær, og naar vi nu først sidder lige over for hinanden, hvor De saa skal
 fortælle og hvor jeg skal høre — Finder De ikke mig i Hjemmet saa fortæl
 det til Vulle, maaskee hører jeg det da ogsaa. De ville bestemt blive rørt
 dersom De hørte hvor ofte hun taler om Dem og hvor ofte hun svømmer 10
 hen i Taarer ved Tanken om Dem. Da jeg forleden Dag fandt hende
 grædende og ikke kunde begribe Aarsagen sagde hun at hun græd fordi
 hun var saa bange hun ikke kunde kjænde sin Andersen naar han kom
 hjem. Levvel til vi sees kjære Andersen og glem endelig Intet af Alt hvad
 De har oplevet, tænk paa at vi i Valdbye sidder og venter paa at høre 15
 om hvad De saae i Orienten

Deres

Jette Collin.

1842

120. *Til E. Collin.*

Gisselfeldt den 2. Juli 1842.

Kjære Ven!

Da Hr Schmidt just reiser ind til Byen vil jeg benytte Leiligheden og give Dem et Epistel! — Veiret her ud var ret taalelig, ingen Regn men
5 en skjærende kold Blæst; vort Klima maa nu være saa forbandet det være vil, altid faaer det Roes! paa Dagvognen sad en Mand og velsignede Blæsten: »vi maa takke vor Herre for den!« sagde han, »thi blæste det ikke saa galt, saa havde vi hele Dagen en styrtende Skylle!« Det var den sidste Juni, sidste Dag i Skjærsommer, jo den skar rigtig nok! lavt grønt Korn,
10 et Par Piletræer ved en Grøft, det er Naturen til Kjøge, her nød vi Suppe og een af Kjøge-Høns; vi fik her en Madam op, som kun talte om »Det døende Barn og Mulatten« item noget fiint Lærred hun havde lagt hen til sit Liigtøi. — I Rønnede ventede mig Grev Frederiks Vogn, saa jeg
15 alt Klokken 5 var paa Gisselfeldt hvor den gamle Grevinde og hendes nærmeste Kreds toge særdeles venligt mod mig, ved Middagsbordet traf jeg Vegener, som var meget livlig; fra Vinduet saae vi i Kikkert lige ind i hans Huus, der ligger pynteligt og smukt midt i Skoven, jeg løber i Dag derover og siger god Dag! — Jeg har et smukt lyst Værelse i Stue-Etagen med en smuk Udsigt, en kongelig Opvartning, der gaaer saa vidt at Tje-
20 neren, han er rigtig nok, som jeg hører, ganske ung i Tjenesten, siger om Aftenen naar han har lyst mig paa mit Værelse, »underdanigst god Nat!« — Igaar havde vi et evigt Byge-Veir, saa jeg ikke fik spadseret meget. Grevinde Elisabeth reed imidlertid Tour og spurgte mig om jeg ikke reed med, men jeg svarede at jeg kun reed i Bjergene; hun var jo

istand til at vise sig som bedre Rytter end jeg — troer De ikke! — Siig til Deres Kone at jeg læser herude en engelsk Roman af Maryat, som interesserer mig meget, den kaldes: Joseph Rushbrook, hun kjender den vist! Luften er kold, det er som var det Vinter, jeg er nær ved at bilde mig ind at det Grønne paa Træer og Buske kun er Øienforblindelse, det er Riimfrost og Sneeflokke der sidde paa Grenene og ikke grønne Blade! o hvo der dog var i Spanien, ja man maa ærgre sig spansk grøn ved ikke at kunne komme der! Hils Børnene! min egen lille Vulle, Søsteren noli-metangere, eller som hun ogsaa kaldes: Funz; Gerda og Hr. Jonas! Paa Mandag seer De jo »Karussen i Pæretræet« og skriver mig strax om Tirs- 10 dagen til (per Ringsted); jeg bliver paa Gisselfeldt til Torsdag den 7de og paa Bregentved til Torsdag den 14de og gaaer da til Kiel, men De hører naturligviis fra mig, medens jeg er paa Bregentved. Hils Deres Forældre og Sødskende, de Norske og ikke at forglemme Jonna og »la bella divina di Elsenora!« 15

Men jeg maa ende dette Epistel, Schmidt skal afsted! Siig til Deres Søster Ingeborg at hun skal i næste Uge faae Brev! og Jette Boie — et med Følelser!

altid Deres trofaste hengivne

H. C. Andersen.

E. S

20

I Aftes havde vi et skrækkeligt Uveir, Lyn paa Lyn, det rullede, som om Thor og Fader Zeus havde Stevne ved Peter Oxes Gaard!

121. *Fra E. Collin.*

Huset kunde kaldes meget godt besat og Stemningen var favorabel. Schneider var temmelig middelmaadig, Jfr. Østerberg passabel, Phister 25 moersom — han talte hæst hele Tiden, Gundersen ganske fortræffelig og Nielsen ligesaa. Den første Deel vakte ikke store Forhaabninger og gjorde mig, og vel ogsaa Publicum, lidt treven; dette tilskriver jeg deels Schneider, som der er meest beskjæftiget, deels det noget Brede han har at sige

- f.Ex. om den Have med Udkik til Skildvagten o. desl. Hans smukke Sang om at han har alle Lande i sin Have gjorde ikke den Virkning den skulde, da man neppe kunde forstaae ham. En Hovedfeil fandt jeg i de mange Vers til hver Sang, f.Ex. Jfr. Østerbergs, som trættede Folk; der kunde en
- 5 Beklipning gjøre god Virkning. Ikke een Haand rørte sig under hele denne Deel, indtil den anden Have begyndte at spille, da Nielsen kom frem. Om det var ham eller den med ham samtidigt kommende Lynild, som den Aften var ualmindelig god, der saaledes rensede Luften, at Publicum aandede friere, veed jeg ikke; men der var en bestemt Overgang.
- 10 Fra dette Punct af fulgte Latter og Klap paa hinanden, indtil Slutningscoupletten, hvis »Aa ja« af Phister gjordes saa comisk som muligt. Derpaa regnede der Bravo og Klap; da nogle Enkelte fandt at der endelig blev gjort for meget heraf, hyssede de, og saa klappedes der igjen, og saaledes vrøvlede de mellem hinanden. Resultatet er: at Stykket gjorde
- 15 Lykke. Min Mening er, at det er livligt og moersomt, naar den første Afdeling forandres lidt, og naar Arrangementet forandres; Plankeværket stod saaledes, at man kunde see, det stod saaledes, for at man med eet Slag kunde slaae det om; Pigebarnet sad ikke i Pæretræet, men stod paa Plankeværket etc.
- 20 Hertugen og -inden af Augustenborg vare i den Kgl Loge; i Hofdamelogen kom Grevinde Elisabeth først til Deres Stykke.

Jeg fik Deres Brev med Schmidt; den, som ikke kjender Dem saa nøie, som jeg, vilde ikke falde paa, at det var skrevet blot for at huske mig paa at skrive Dem til om Pæretræet; saa godt var Hensigten skjult. Igaar var

25 her Veddeløb; det er første Gang, jeg ikke har kjedet mig ved disse, thi jeg var der slet ikke.

Alle hilse. — Levvel!

Kbh. d. 5 Julii 1842.

Altid Deres

E. Collin.

122. *Til Henriette Collin.*

Bregentved den 24 Juli 1842.

Af et Brev fra Deres Svigerfader erfarede jeg at Deres Broder reiste i Onsdags til Spanien, gid det havde været mig! dog for Dem og ham, der første Gang reiser ud og det fra et Hjem, kan jeg ret tænke mig at Afreisen har været smertelig! men han vil have uendelig godt af denne Flugt! De skal see han kommer styrket og fornøiet tilbage. Hvorledes har min egen Vulle det; hvad siger Jonas og Louise! det lille smilende Pigebarn husker mig neppe mere! De har sikkert af Breve til Huset hørt at jeg morer mig godt! Hertugens behagede mig, især den yngste Prindsesse Caroline Amalia, jeg lærte hende at synge tyrkisk og fik Hilsen da de var gaaet ombord og det stormede at hun skulde øve sig i Sangen vist nok den hele Reise. Det ene store Selskab afløste det andet paa Gisselfeldt og det gaaer ligesaa lystigt til paa Bregentved, ja vi komme endog mere omkring, næsten hver Dag kjøres en lang Tour; Haven selv er saaledes, som man intet andet Sted, i Landet finder den, man har her ganske Skuet af en stor engelsk Park; et Par Toure have vi gjort, der hver kunne give Stof til en Skildring, een til Frøken Klostret Vemmeltofte, hvor den ældste Dame er 90 Aar og »Barnet«, som den yngste kaldes, 60; vi kjørte ned til Stranden hvor Lodsens for vor Skyld lod Raketter stige. En anden smuk Tour var til Karisse Gaard, De husker vel fra Valdemar Seier, Karl Rise, hans Gaard; vi besøgte St Marthes Kilde, saa paa Kirkehvelvingen St Marthes Kammer og Blodpletten i Stenen paa Kirken hvor Friskyppen skjød Sacramentet, saa Blodet flød ud af Stenen; Jeg har lagt mit Hoved til »Elverhøi«, den veritable Elverhøi i Stevns, den ligger rigtig nok ikke saaledes, som Heiberg har givet den, men han har ikke kjendt ret Terrainet; et lille Bondehuus tæt ved har vor Slægt givet Navnet Karens Huus. Paa Elverhøi voxte to gamle Hvidtjørne, her har De et Blad af den ene.— Unsgaards Død og strax efter Enken Fru Berners, overraskede mig særdeles! Den stakkels franske Konge-Familie, der saa voldsomt har mistet en Søn, det er jo grueligt! —

1 Bregentved] først skrevet Gisselfeldt.

Igaar var det den ældste Comtesses Fødsels Dag, vi havde stor Festlighed; Frokosten nød vi i et lille Dukkehuus, ja det kan det næsten kaldes; det er et Huus netop saa stort at jeg kan staae deri, og her er Kjøkken, Spiiskammer, Sal og Kammer, Alt meubleret paa det eleganteste og nøiagtigste; Middagen tilbragte vi i Have Pavillonon, hvor Champagnen og en Sang af mig knaldede. Thee drak vi i Skoven hvor et Telt med Krands og vaiende Flag prangede og da vi spadserede hjem var Træerne besatte med Lamper og to store Buer reiste.

Paa Løverdage tager jeg fra Corsør med Dampskibet til Kiel og derfra øieblikkelig med Diligensen til Hamborg, hvor jeg altsaa, vil Gud, er næste Søndag Morgen, Opholdet bliver der 4 a 6 Dage og da hjemad, det vil her sige til Fyen. De seer jeg denne Gang ikke kommer til Breitenburg, den 24 reiste Rantzau alt derfra, Kongen i møde! Det er sandt, jeg nævner Kongen, De veed da, at han har sendt mig en stor brillant Ring, der er en Rubin i Midten og 30 smaa Diamanter omkring. — Bring Deres Forældre min Hilsen og ligesaa alle de Kjære ude i Amaliegaden. Indlagde Brev plager jeg Dem med, vil De være saa elskværdig at lade Deres Tjener besørge det! jeg faaer vel et lille Brev fra Dem eller fra den kjære Eduard. Kys ham!

Deres inderlig hengivne

H. C. Andersen.

20

123. *Fra E. Collin.*

God Dag, kjære Ven! Endelig hørte vi da igaar fra Dem, men jeg endnu meer om Dem, thi Hr. Brasch bærede mig med en Visit paa 1 Time. Idag er det Gerda's Geburtsdag, hun er nu eet Aar. Louise og Jonas ere glade og raske, men min lille Vulle har været meget daarlig. Hun har haft en Halssygdom, som nok har været alvorlig. Nu er hun rask. Jettes Reise til Kiel maatte saaledes atter opsættes; Gud veed, om der nu bliver noget af. At alle Børnene ere tiltagne i Lystighed siden Christians Afreise, er naturligt. Forresten gik Afskeden meget godt. — Iaftes er Emil kommet med

de andre Naturforskere; jeg har ikke seet ham endnu. — Fader har været temmelig daarlig i nogle Dage, men er nu i Bedring, Moder er i Helsingør, Ingeborg har i nogle Dage været hos Aagesens, men er nu hjemme og befinder sig ret vel.

De vil nu til Hamborg, Herre Gud hvad vil De der? Det var en anden 5
Sag, da De skulde til Breitenburg; men nu, bare for at see den Gruushob!
Jeg sagde til Jette iaftes: »Andersen, som nu har seet saameget af Europa,
kan ikke lide, at jeg har seet det brændte Hamborg, og han ikke, derfor
reiser han«; det var onskabsfuldt sagt, men sandt. Den Reise vil komme
til at koste Dem meer, end den Herlighed er værd. Forresten maa De dog, 10
naar De kommer til Kiel, see op til Grethe Sommer, maaskee træffer De
Jette der.

Jeg kan forresten tænke mig, at De lever i Herlighed og Glæde paa Bre-
gentved. Det skal jo være et deiligt Sted; jeg har kun seet det paa Vranken,
da jeg engang væltede forbi det ned ad en Bakke. Jeg kan kun huske Synet 15
af nogle stive Hækker, der lignede vor nuværende Kjøbenhavnske Litera-
tur: stive tilskaarne Reflexioner med Intelligens-Blade. Gud hjælpe os:
er det Natur og Poesie? Heiberg ligger nu i Valdbye; hans sidste Arbejder
vise, hvilke Indtryk Landlivet gjør paa et digterisk Gemyt.

Nu kom Emil. Han har moret sig saa. 20

Fader og de Alle hilse.

Deres

D. 26. Julii 1842.

E. Collin.

I dette Øieblik faaer jeg den skrækkelige Efterretning, at Boye, den for-
henværende Senior i Foreningen, og hans yngre Broder, ere druknede
iovergaars ved at seile i Kalleboderne. 25

124. Til E. Collin.

[27/7 1842]

Min egen kjære Eduard!

De bryder Dem om et Brev fra mig! — det er ikke faldet mig ind! man
skal see jeg er maaskee den aller beskedneste af vore Poeter, jeg veed det

ikke selv, men deri bestaaer det nok med Beskedenhed, ligesom med Uskyldighed! jeg tænkte i Sandhed, hvad bryder han sig om Brev fra mig og saa skrev jeg til de Andre om hvem jeg troede, de læste et saadant Brev med en Slags Glæde! De har smigret mig — og det vilde De nu bestemt
 5 aller mindst! Ellers blev jeg urolig ved Brevet, De siger mig at Deres Fader har været syg og er endnu ikke fuldkommen vel! jeg fik virkelig Hjertebanken; jeg har i denne Sommer en forunderlig Døds-Skræk! — vel vil jeg ikke tænke paa det skrækkelige at miste nogen af mine Allerkjæreste, men den ene Postdag bringer jo Døds-Budskab, et efter et andet! — I
 10 Slutningen af Deres Brev stod om Brødrene Boye, det er jo skrækkelig; jeg holdt meget af den ældste, ham kjendte jeg bedst, der var noget saa eiendommeligt og klogt hos ham og selv i Maaden paa hvilken han tidt i Spøg søgte at drille mig, laae noget der gjorde ham interessant for mig! — det er ikke saa tungt at døe ung, men det er rystende for os som see
 15 derpaa! — Hils Deres velsigne[de] Kone! i et Par Smaa-Breve fra Amalie-gaden har staaet en Efterskrift undertegnet »Jette« og hver Gang har jeg læst denne med et taknemligt Sind mod Deres Kone, fordi hun skrev, men bagefter er jeg kommet til Erfaring om at det var danske eller norske Jette og ikke »Eduards«, dette kan De fortælle hende, maaske drager hun
 20 da selv, den for mig ønskeligste Moral ud deraf. Min stakkels lille Vulle, der har været syg, nævn mig for hende og de andre Børn! —

Der kan ikke være en mere elskelig Familie en[d] Moltkes, Grevinden er saa ganske Moder, og alene at see det Kys hun hver Aften trykker paa sine Børns Læber er en heel poetisk Commentar over dette Thema; Gre-
 25 ven er meget livlig! begge ere saa opmærksomme og nydelige mod mig, Børnene slutte sig saa kjærligt til mig, og alle ville de gjerne beholde mig længer, end jeg selv finder et Besøg passende; altid maa jeg lægge nogle Dage til før Afreisen; denne bliver nu, rimeligviis først den 2^{den} Juli, dog er jeg ikke ret enig med mig selv. — Naa, Heiberg og Herz faae jo orden-
 30 ligt paa »Kassen«; jeg holder imidlertid ikke af at spotte den syge Løve,

6 fuldkommen] først skrevet fuldkomment.

men det kan jeg sige Dem, jeg vidste nok at »Nemesis« ogsaa en Gang kom paa Christianshavn, ja jeg havde det endogsaa i Pennen, da jeg skrev Bazaren, men at hun skulde komme her endnu samme Aar det havde jeg ikke ventet; jeg vil ikke nægte Dem, at det morer mig, her i Ro og Mag, i en deilig Natur, og selv under en kjærlig Omgivning, at see den store (Slagter)-Nævefægtning; nu faaer jeg dog atter Ret, hvad vi have stridt om, og især jeg med Deres fortræffelige Søster Ingeborg, der paa- stod at Heiberg var den eneste Digter der ikke var forfængelig, eller idet- mindste lod sig mærke der med! jeg ansaae ham da og endnu som den allerværste, men det er ingen Sag at synes beskeden, naar alle Andre over- dyngte Een med Hyldest og Erkjendelse, ja apotheoserer Eens det Aller- ubetydeligste. Jeg har alt i mit Liv gjort en Deel Erfaringer med Hensyn til mig selv og Andre, jeg vil herefter vide at vurdere Folks Dom og min egen! gid jeg lidt tidligere, da man aller haardest beskyldte mig for For- fængelighed, havde havdt lidt mere Tillid til mig selv, gid jeg maa faae mere end jeg endnu har! — Det synes Dem vist et skrækkeligt Ønske, men synes det Dem virkeligt saa, da beviser dette, at De dog ikke har det dybe Indblik i mit »aabne Indre«, som De og Mange troe og sige.

Hvad er nu ogsaa det for en Tanke at jeg skulde ville see Hamborg, fordi jeg, »som har seet saameget af Europa, ikke kan lide«, at De har seet det brændte Hamborg og jeg ikke. Jeg forsikker Dem at ved Tanken om denne lille Udflugt er Deres Reise ikke engang foresvævet mig; nei vilde De endelig opfatte det fra en mindre venlig Side, saa tænk hellere, »han (nemlig Andersen) har en evig Reise-Syge og da han nu ikke har Penge nok til at komme længer bort end til Hamborg vil han nu derhen, for dog at reise og tager til en Slags Paaskud, for sig og Andre, at det kan være høist interessant at see Ruinerne af den store Handelsstad«. — Comedien om von Thyboe den yngre i de »nye Inteligens Blade« har kosteligt mo- ret mig! den maa De læse! —

Vi have da Typhus herude; to af Moltke Nütschus Børn ligge her paa

10 alle Andre] først skrevet Alle andre. 25 nu] overstreget.

Gaarden, vi holde os, i den sidste Tid stærkt afsondret fra dem! Alle have vi imidlertid prøvet lidt Hovedpine! slemst vilde det være om Grev Fritz skulde blive syg, netop nu han staaer i Begreb med at skulle op til Artium. Hils nu Alle, Madam Thyberg ikke at forglemme og skriv mig til, saa
5 er De endnu elskværdigere end jeg troer! Alle i Amaliegaden hilses!

Levvel!

Deres trofaste

H. C. Andersen.

[*Tilføjet med Collins Haand:*] fra Bregentved Julii 1842.

125. *Til E. Collin.*

Bregentved Juledag 1842.

10 Kjære Ven!

Vi ere ikke mange her ude! her er mere stille end jeg havde troet og Veiret er slet ikke til at løbe i Skoven, desuagtet gjør jeg hver Formiddag en lille Tour og kommer da Hjem med Dynd op af Skafterne; det suser altid en halv Storm og man er omflaget af Ravne og Krager; inde i Væ-
15 relserne er derimod hyggeligt og godt og jeg troer nok jeg vilde være, selv en Vinter, saaledes paa Landet, for ret aflukket fra den smaalige Verden at kunne læse og digte, men det skeer nu ikke i denne Verden.

Grev Knuth fortalte mig at Øehlenschläger havde faaet 2000 Rdlr for »Dina«, efter det nuværende Regulativ og at dette skulde have tilbagevir-
20 kende Kraft; jeg troer det ikke, og vil ikke smigre mig med tomme Forhaabninger, skjøndt det havde rigtignok været velsignet om det nye Regulativ var kommet ved Mulattens første Fremtrædelse, jeg havde da erholdt 1000 Rbdlr mere end jeg fik; nu gaaer jo en Comedie i det Grønne, som Original kan den ikke betragtes, men som Oversættelse ikke heller;
25 De veed man bød mig 40 Rdlr for den, men jeg vilde have 100 Rdlr, mons tro jeg nu faaer disse, det var altsaa 100, Ringen, som De ikke glemmer, bliver jo 180 Rdlr, og nu min Livs Gage; jeg ønskede, som vi have aftalt, at den blev optaget paa to Qvartaler forud, altsaa fra Nytaar til 1ste Juli, vil De ikke nu, medens jeg er borte, arrangere dette; De sagde selv det lod

sig let gjøre; 200 Rdlr faaer jeg fra Reitzel, altsaa tilsammen 680 Rdlr, men af disse gaae de 50 Rdlr til at leve for i Januar, jeg har altsaa 630, det vil sige naar jeg har dem, her mangler nu 170 Rdlr, og disse kan jeg vel faae i Forskud paa Agnete; dog nok herom, det er kun nu Arangementet med Ringen, som jo kan skee i Januar, og Gagen, som kan aran- 5
geres før Nytaar. At jeg her i dette Brev plager Dem med alt dette, er alene for ikke at begynde min Hjemkomst med dette Plageri. Hils Børnene fra mig og Mad Thyberg! lev vel! Deres trofast hengivne

H. C. Andersen.

E. S

10

Siig til H. P. Holst, at hans Digte i »Ude og hjemme«, gjør megen Lykke herpaa Gisselfeldt; jeg talte med Greven om »Runerne« og han skattede det høit.

5-6 arangeres] *Ms. har arangerer.*

126. *Til E. Collin.*

Breitenburg 4 Feb: 1843.

Min inderlig kjære Ven!

Strax fra Itzehoe skrev jeg til Deres Søster Ingeborg, Brevet har De rimeligviis læst, jeg skriver nu strax til Dem uagtet jeg kun har været her
 5 to Dage, men der er i Dag en Leilighed, som jeg formoder Brevet kan komme med; mellem Gjæsterne til Middag vente vi Een, der, som jeg hører, imorgen reiser til Kjøbenhavn, jeg vil derfor have dette lille Epistel i Beredskab og saaledes nu underholde mig lidt med Dem! Reisen herhid veed De, som sagt, af Brevet til Søsteren; hvad er her vel nu at for-
 10 tælle om to Dage paa Breitenburg?, dog jeg kan give en lille Skildring af min Omgivning og mit Befindene. — Rantzau er noget sygelig, men dog oppe og taler ret livlig; han modtog mig saa nydelig, er saa overordenlig opmærksom, Tjenerne ere naturligviis, som Herren, saa jeg næsten føler mig forlegen ved al den Omhue og Opmærksomhed. Tænk Dem
 15 ellers min Overraskelse og Glæde da jeg kom, Rantzau havde et Brev til mig og fra hvem? Fra vor kjære Theodor i Paris, den kjære Ven havde skrevet mig her til Breitenburg og beroligede mig med at han, i det tidligste, ikke før i April forlod Paris, ja at han var endnu meget uvis om han gjorde Reisen til Italien, eftersom denne vilde maaskee komme ham for
 20 dyr; Jeg boer smukt og godt; har en stor Sal med prægtige Kobberstykker, et Par Lehnstole, Sofa og en dygtig Kakkellovn; et hyggeligt Soveværelse med Gulvtæppe og god Opvartning. Klokken 9 drikker jeg min Kaffe hos mig selv, Klokken 12 spise vi samlede Frokost, 4¹/₂ er det Middag og Kl 8 Thee, efter denne læser en Hr Timmermann høit i Fjeldings

Thom-Jones; jeg spadserer een Time hver Formiddag i Haven og langs Støren, denne er for Øieblikket meget høi, Vandet staaer over alle Engene. I Itzehoe er Comedie, igaar gav man »Breite Strasze und kleine Strasze« efter, som der stod paa Plakaten, den danske Original: »Østergage og Vestergage«. — Trepka i Itzehoe hører jeg, er øieblikkelig reist 5 til Kjøbenhavn, da Broderen der, gift med Frøken Falbe, skal ligge for Døden; det begriber jeg ikke; forrige Fredag traf jeg jo Trepka, sund og munter, i Selskab hos Marquise Bonay. Lad dem ude i Amaliegaden læse denne Skrivelse og giv Holst indlagte lille Sæddel. Hils Deres velsignede Jette, og alle Børnene, Vulle ikke at forglemme, ligesom Mad: Thyberg 10 og Claudia! ligesaa den kjære Emil! — Jeg lægger herinden i, den Fuldmagt, De i Kjøbenhavn ikke fik fra mig, siig mig derfor snart om dette Brev er kommet til Dem; i denne Uge endnu kan De, naturligviis skrive til Breitenburg, efter den 12te derimod er det bedst Brevet gaaer til Hamborg hvor jeg rimeligviis indtræffer den 15 Februar og kun bliver 1 a 2 15 Dage. — See endelig til, gennem Deres Fader, at en »Comedie i det Grønne« kommer paa Benene og at jeg faaer den betalt saa godt mueligt! det var Deres Fader selv, som raadede mig, ikke at lade Directionen faae den uden man gav mig noget ordentligt, jeg vilde da have 100 Rdlr, men man bød mig kun 40. Der er ingen Rubrik den egentligt kan komme un- 20 der, thi den er mere, end en Omarbejdelse, det er det gamle Sujet som er beholdt, men hvad der siges er nyt, dernæst er det en Vaudeville, hvori- mod »Skuespilleren mod sin Villie« er et Lystspil; tal lidt med Deres Fader derom; thi seer De, jeg vilde gjerne i Paris købe Klæder og det kan kun skee for hvad jeg kan faae tilsendt for »en Comedie i det Grønne«. 25 Agnete haaber jeg bliver det første Stykke efter: Ørkenens Søn. I de tydske Aviser læser jeg at jeg i meget lang Tid har været i stor Rolighed og intet arbeidet! det kommer af at Vieweg ikke endnu har udgivet min Bazar; i Dag læser jeg fra Hamborg at jeg er paa Reisen did til Paris.

Lev nu glad og vel! tusend Hilsener til Gotlieb, Gusta og Alle i Amalie-
gaden.

Deres broderlige Ven

H.C.A.

127. *Fra E. Collin, Jette Boye og Jonna Drewsen.*

[7/2 1843.]

5 [*Fra E. Collin*].

Min kjære gode Andersen. Vi modtog igaar Deres Brev, som glædede os meget, især er det en Lykke, at Stoppenaalen ikke læderede det nævnte Sted; thi naar Enden er god, er Alting godt. Status her hjemme er nu følgende: Jette ligger endnu, men bestandig Gud være lovet i tiltagende
10 Bedring, men Vulle er syg og foruroliger mig meget. Louise har faaet en Datter; hun har haft temmelig Feber, men dog uden Betænelighed. Ingeborg, som takker meget for Deres Brev, beder mig sige, at hun ligger
syg dernede, og dog er hun oppe som sædvanligt; ja med det Humeur og i den Leilighed kan man nok være det. Den øvrige Familie har det,
15 som ved Deres Afreise. — Vi have to Historier om Baronessen: 1: Hun sad inde hos Th. i dennes sædvanlige Morgen-Costume, da Wilkens kom ind og meldte Kongen; da Th. derpaa skyndte sig bort, raabte hun ind ad Døren til ham: »tag dog Buxer paa, Th!« — 2. Hun sagde til en anden
20 Dame: »Deres Figur er smukkere end min, naar De har Klæder paa, men min Figur er smukkere uden Klæder, det har Thorvaldsen selv sagt.« — Naar De nu kommer til Hamborg, saa gaaer De altsaa ind i Altona, hen paa Mynten i Johannis Strasze og spørger efter Mynt-Controlleur Alsing og hilser fra mig; alle tale Dansk. — Ehlers maa De hilse, hvis De seer ham. — Idag kom Brev fra Theodor; han slaaer paa, at han ikke reiser
25 til Italien, deels formedelst Hjemvee, deels af Pengemangel. Nu lev ret vel.

Deres

Edvard.

[*I Margen:*] Min allerærbødigste Compliment til Hs. Excll. Greven. Departements-Pakken, som er fra Sick, kan De gjerne lukke op.

[*Fra Jette Boye*]

Skjøndt jeg ikke har læst Onkel Eduards Linier til Dem, kan jeg dog føle paa mig, at Han har fortalt Dem alt det Nye, der er skeet herinde i Byen, siden De reiste. Det vil altsaa falde lidt vanskeligt for mig at fortælle Dem Noget, som kan interessere Dem. Dog, nu faldt der mig Noget ind! Paa Tirsdag skal Mulatten opføres, og jeg skal naturligviis hen at see dette Mesterværk, som jeg aldrig før har seet, men dog kjender lige-
saa godt som min Catechismus og Holsts »Ude og Hjemme«. — De kan da foresten tro, min kjæreste Andersen! at jeg var inderlig bedrøvet den Aften, De reiste; jeg fortrød saa umaadeligt, at jeg var gaaet paa Comedie, da jeg saa intet rigtig Farvel fik sagt til Dem. Jonna og jeg gik ud af Logen, for at see Deres kjære Ansigt endnu engang, og trykke Deres Haand endnu engang kjærligt og trofast til Afsked; men De var allerede gaaet, og vi maatte nøies med det Haandtryk vi havde faaet. De vil maaskee ikke tro det, men jeg forsikre Dem om, at jeg fældede mange bittre Taare, medens jeg sad og lod som om jegsaae og hørte paa »Debatten«. Der er noget Skrækkeligt for mig i at tage Afsked, om det endog er paa kort Tid, med de Mennesker, jeg holder rigtig af. (Og til dem veed De da, kjære Andersen! at De hører.) Jeg tænker mig altid at jeg aldrig meer faaer dem at see, og saa kommer der altid en angrende Følelse hos mig, for de Fornærmelser, jeg mulig kan have viist dem; da De nu er reist forekom det mig, at jeg saa tidt havde været uartig imod Dem, og at De maatte tro, at jeg slet ikke holdt af Dem, og saa besluttede jeg strax, at jeg vilde skrive til Dem, og bede Dem tilgive mig, hvis jeg engang imellem har været underlig imod Dem, og ikke skrive det paa Ukjærligheds, men snarere paa Tanke- løsheds Regning. —

Jeg mødte Holst idag, og da Han hørte, at jeg skrev til Dem, bad Han mig om at hilse Dem ret mange Gange fra Ham. — Iaftes var jeg henne at see »Ørkenens Søn«, og jeg finder det overmaade smukt og poetisk; det handler naturligviis om det gamle, forslidte Thema: Kjærlighed, men det er behandlet saa udmærket smukt, og der var mange nye, smukke

Tanker deri. Fru Heiberg spiller udmærket deri det er just en Rolle som passer sig for Hende, synes mig. Holst syntes jeg ikke om, Han bar sig ad som et rasende Menneske, naar Han skulde vise lidt Følelse, og var for-
 5 esten som en Automat. Da jeg spurgte Fru Adler hvad en Timarch (Rets-
 person, eller Dommer, troer jeg) var, sagde Hun ganske alvorlig: »Det er
 en vild Stamme«. De synes vist, at det var underligt at vælge Hende til at
 faae noget at vide af, men det kom sig deraf, at Hun fortalte mig, at Hun
 havde seet det i Cassel.

Nu vil jeg ikke trætte Dem længer, kjære Andersen! lev vel, forglem
 10 ikke i det larmende Paris, at De herinde har en kjærlig Veninde i Deres
 Jette Boye.

[Fra *Jonna Drewsen*].

Min egen, kjære Andersen!

Rigtignok skrev jeg til Dem sidst; men jeg synes dog, at jeg ogsaa kunde
 15 have Lyst at skrive et Par Ord nu, og hvis De ikke har noget derimod
 (jeg vil ikke haabe det) tager jeg mig den Frihed et Par Øieblikke at bede
 Dem henvende Deres Opmærksomhed paa hvad jeg her skriver.

Igaaraftes var jeg henne at see »Ørkenens Søn«, som jeg finder noget
 af [det] deiligste jeg længe har seet; og Publicum lod ogsaa til at være af
 20 samme Mening, da det klappede umaadeligt baade under og efter Styk-
 ket, næsten ligesaameget som af Mulatten. Å propos de Mulatten, den
 haaber jeg at jeg kommer hen at see paa Tirsdag, deels for at see Spindler,
 men meest dog for Stykkets Deilighed. »Ørkenens Søn« handler heelt
 igjennem næsten kun om Kjærlighed; men da man i min Alder gjerne
 25 hører noget om den Ting, saa morede jeg mig naturligviis fortrinligt, jeg
 græd, som var jeg pidsket, og de flauue Garderkarle morede sig frygteligt
 derover. Gud give, at De var her i Byen, saa kunde jeg [høre] Deres Me-
 ning om Stykket.

I Søndags var Augusta Bournonville herhenne; det er dog den yndigste,
 30 elskværdigste lille Pige, jeg har seet og disse Øine, funklende og milde,

det er dog det Deiligste af Alt! Jeg er saa indtaget i hende, endnu mere end De i Jomfru Nielsen; hende har jeg nu Gudskeelov ikke været saa ulykkelig at see i lang Tid, det er virkelig en Nydelse. Bournonville vilde arrangere »Erik Menveds Barndom« herhjemme; Jette skal være Dronning, Tante Louise Aase og jeg Jomfru Inge (det er virkelig godt for Dem 5 at De ikke skal see det, De blev da syg).

Men nu skal jeg spise til Middag; Levvel, kjæreste Andersen! naar De kommer til Paris, skriver De vel nok til Deres hengivne

Jonna.

128. Til E. Collin.

Paris den 9 Januar [3: Marts] 1843. 10

Min elskede Eduard!

Af mit Brev til Holst har De vistnok allerede seet at jeg ved et Tilfælde læste et dansk Blad og deri saae at den kjære lille Wulle er død! — Min første Tanke var Deres Jette og da tænkte jeg paa Deres Sorg, min Sjæl var længe opfyldt med den! — Gud holde sin Haand over de andre Børn, 15 kys dem fra mig, siig Jette at jeg ret veemodig har hende i Tanken! — Trøst kan jeg ikke sige; en god Gud vil give hende den! —

Nu min kjære Ven! Theodor er frisk og glad, hele Dagen i Dag har vi løbet ud, han synes mig meget mere udvikl[et,] ja smil nu ikke af mit Udtryk, end han var det før Afreisen; hans Interesse forekommer mig 20 mere fordeelt, og det kjærligste Gemyt kom mig imøde! — Jeg kom igaar og boer i Rue Richelieu vis a vis la bibliotheque i Hotel Valois aux 4me, (det er egentligt femte Sal.) Mad: le Vaillant, Vertinden beder mig hilse Professor Abrahams, hvem hun ret hjerteligt erindrer, hun gjorde mig hundre[de] Spørgsmaal om ham. Spørg Abrahams fra mig om han har 25 faaet Brev fra Vieweg og hvad denne skriver. Lad mig snart høre fra Dem og siig mig da hvormeget det er en Kjole, Klædet iberegnet, koster hjemme, syet hos vor Skrædder, saavidt jeg husker, bliver det billigere at forsyne sig med Klæder i Paris, end at gjøre det hjemme, jeg vil gjerne have

en heel Klædning, men til at kjøbe noget, veed De jeg ikke har Penge, jeg kan kun kjøbe naar jeg faaer disse og de maa jeg faae for »En Comedie i det Grønne«, rimeligvis 100 Rdlr, kunde jeg faae disse først i April da var jeg meget glad, tal med Deres Fader om Stykkets Opførelse, jeg be-
 5 griber ikke hvorfor det hviler, da der kun er to Personer i det og Phister var jo saa hidsigblæsende paa at faae den nye Scene lagt ind. Kommer Agnete frem, som jeg haaber og gjør Lykke, da bliver jeg en Maaned endnu ude og kommer ikke hjem første Juni men derimod første Juli. — Musik og Bøger skal jeg arangere for Dem paa det bedste. — See De kan
 10 skaffe mig Penge, jeg mener, mine egne Penge; det er lidt tungt at flyve hjem i Gallop! Reisen herhid — det at reise, har kostet 72 Rdlr, derimod Spise, Logi etc. omtrent 2 Species daglig; her er meget koldt, jeg har i Dag kjøbt Brænde. Hils Jette og Mad Thyberg! ligesaa Hartmanns. Lev nu vel; Klokken er i dette Øieblik 1½ om Natten, jeg er saa træt, god Nat,
 15 sov vel! ja De ligger vel allerede og drømmer!

Deres broderligt sindede

H. C. Andersen.

129. *Til E. Collin.*

Paris den 10 Marts 1842 [3: 1843]

Kjære Eduard!

20 Først i Formiddag kan jeg sende mine Breve bort, derfor endnu et Par Ord. Siig til Lind at det Stykke Sukker han tog af Sukkerskaalen hjemme i Amaliegaden og gav mig med de Ord, bring Theodor det fra mig, har jeg ganske nøiagtig overleveret og Theodor vil drikke det i sin Thee og vistnok tænke, det er sødt hvad der kommer fra Lind! — Jeg har ellers
 25 talt med Theodor om hans Hjemreise og den vil blive paa samme Tid, som min, det vil sige min, uden Forlængelse, thi han har ikke Penge til at blive her længer, imidlertid mærker jeg at han nok har Lyst til at være et Par Maaneder (to) længer herude, gjerne see Italien, men det skeer ikke uden den gode Fader sender ham Penge, jeg troer nu Theodor vilde

have uendelig godt af denne udvidede Reiseplan, og det Par hundrede Daler han maa have sendt vil aandelig forrente sig, tal lidt derom kjære Ven, thi jeg troer ikke at Theodor selv gjør det, men at han bliver meget glad om Faderen kommer hans Ønske imøde; men naturligviis snart maa det skee, thi nogle Uger løbe snart; troe nu imidlertid ikke at Theodor 5 har ønsket at jeg slog paa denne Streng, jeg gjør det ganske af mig selv, i det jeg troer han har Lyst til at see sig lidt mere om, men dog ikke længer end at han rimeligviis kan være hjemme i Juli eller August; da de hjemme i Familien behandler mig som Søn, tør jeg vel nok tale om en Broder til Broderen og man vil ikke finde det lidt næsviist at jeg blander mig i slige 10 Affairer. Endnu et Ord om Reise, ja, jeg er næsten forskrækket ved at udtale det, men Theodor og jeg talte længe derom igaar — Eduard, kom over til os; kun sex Uger hjemmefra! det vil koste Dem Reisen frem og tilbage 120 Rdlr[;] det at leve, see og tumle Dem 180 Rdlr, det er tilsammen 300 Rdlr! hvor godt vil De ikke have af denne Tour, hvor godt, just nu! 15 Theodor og jeg skal tage imod Dem med Jubel, føre Dem omkring, De skal høre italiensk Opera, see Rachel, Dejazet — see en stor By! Theodor følger da hjem med Dem, gaaer ikke til Italien om han endogsaa fik Penge, det er jeg vis paa! reis sidst i Marts og De er hjemme først i Mai, det er jo en god Tid at reise i og endnu god at være her i Paris! — Ja Jette 20 hæver nok truende Fingeren mod mig, jeg bliver ganske alvorlig derved, saa levende seer jeg det. Skriv nu snart til mig og kan De sige mig noget om en Comedie i det Grønne, som jeg bilder mig ind er gaaet Fastelavn — det sagde Liebe og Phister til mig, at det vilde skee —! Siig til Augusta Collin at hun skal snart faae Brev fra mig, Deres Jette faaer ogsaa. Vil 25 De hos Moltkes bringe min ærbødige Hilsen og siig tillige at om et Par Dage skriver jeg til Grev Fritz; det var ret kjærligt af ham at han kom paa Postgaarden om Aftenen ved min Afreise! lev vel

Deres trofaste H. C. Andersen.

[I Margen:] Næste Gang skriver jeg til Deres Fader, hils ham, Ingeborg, 30
Jonna etc. etc.

130. *Til Henriette Collin.*

[16/3 1843]

Kjære Jette!

jeg mener Eduards Jette! — Det er hjemme hos Theodor jeg skriver dette, hvor jeg ganske træt er indtruffet efter en Vandring af vist en dansk Miil for at gjøre Vesit hos Alexander Dumas og Heine, men ingen traf jeg. — Det er som jeg kun havde været nogle Uger fra Paris, Alt er saa bekjendt, saa hjemligt, men man maa rigtignok bruge sine Been! Det falder mig ind, jeg maa dog spørge Dem, hvem kan vel Poeten Wolheims Kone være! seer De, denne Wolheim, der i Kjøbenhavn skrev mod David, han er nu dramatisk Forfatter og leverede et daarligt Product, da jeg var i Hamborg; Aftenen forud traf jeg ham i Parquettet, han præsenterede mig sin Kone, hun saa noget gammel ud, talte Dansk og sagde at hun havde været gift før og var da Svigerinde til Gerson. Hils Louise, jeg mener Deres egen lille Louise og siig jeg alt har kjøbt en lille bitte Dukke til hende, Jonas skal jeg nok sende noget til, de søde Børn huske mig dog. — Siig til Jette Boye og til Augusta at de begge skulle faae Breve fra mig og det meget snart. Emil maa De endelig hilse, ligesaa Deres Forældre! — Siig til Eduard at jeg har seet paa Boulevarden om den Musik han ønsker, de fleste opgivne Sager og nogle flere findes! — Jeg har i Theatrene seet følgende Stykker: La gaza ladra — Semiramis — La rue de la Lune — les deux anes — »10001 nuits« — Les Burgraves. — I dette Øieblik kom Buntzen ind af Døren, i Slobrok ligesom Theodor, alle tre sidde vi om et lille Bord, jeg nærmest Kaminen og det med Overtøi paa, thi jeg fryser. »Det er ligesom et Contoir!« siger Theodor, Bunzen skriver med Smiil om Munden og slaaer Pennen af hvert Minut, Klokken ringer i Notre Dame, Folk skrige og raabe, Vognene rulle! — nei det er Satans hvor Bunzen slaaer af, det er som hver Blækklat var Affaldet af hans geniale Straaler! — Lev vel!

Deres gamle

Andersen.

131. Til E. Collin.

Paris den 8 April 1843.

Kjære Ven!

I Dag har jeg netop været en Maaned i Paris og i al den Tid, naar jeg undtager to smaa Sædle, een fra Deres Fader og een fra Jonna, har jeg ikke faaet et Brev fra Hjemmet. De skrev mig til strax da jeg kom til Breitenburg, det kan nu være henved to Maaneder siden, og jeg har senere ikke faaet et Ord. De har prøvet stor Sorg i den Tid, — gid jeg havde været Dem saa kjær, at De, i det mindste da den mildnedes kunde have følt en Slags Tilfredshed ved at udtale Dem for mig! — Dog, De har ikke trængt til mig! Havde De en Forestilling om hvor kjært et Brev fra Hjemmet og navnlig fra Dem altid er mig, da havde De vist ogsaa i den lange Tid skrevet, i det mindste til den anden April — men De har ikke vilde overvinde Deres Ulyst at skrive! — Nu vel tigge kan jeg ikke, skriv naar det engang kommer over Dem! — Et Brev bruger imidlertid 9 Dage hertil og jeg reiser den 8 Mai, tidlig om Morgen. Med Hensyn til de Musicalier De ønsker har jeg i mit sidste Brev til Deres Fader talt om de belovede Penge, og jeg tillader mig her at tilføie, den Commission De gav mig for hr Helsted, at købe Garçias »Methode de chant«, om da Pengene der skal udlægges for denne Bog ogsaa maatte komme paa Creditivet. Paa Quaierne er en Deel gode Bøger billigt at erholde f Ex Molières Comedie[r] i fire Dele for 8 Frank, Racine, Corneillie; enhver Commission De giver mig betids, skal blive nøiagtig besørget.

Er det ikke tænkelig at De kunde gjøre et lille Svip hertil? Gaae til Hamborg og der fra med Dampskibet til Havre, bliv 14 Dage i Paris, vi reise da Rhintouren hjem og Theodor støder til i Strasburg! De vil have inderlig godt deraf; I 7 Uger kunde De mageligt gjøre det! — Hils Deres Kone og de kjære Børn, bring Mad. Thyberg, lige som ogsaa Emil min venligste Hilsen! — Det fornøier mig, at Ole Bull er blevet hædret i Foreningen, thi

14 naar] først vistnok skrevet om. 17-18 foran den Commission har A. først skrevet: at og foran at købe: skrevet om, men atter overstreget disse to Ord. 26 I] først skrevet paa.

jeg sætter Kunstneren høit, at der imidlertid er blevet gjort af ham, har nok enskandinavisk T[endents,] thi Kjøbenhavnerne synes jo [slet ikke] om ham.

Deres

H. C. Andersen.

5 132. *Fra E. Collin.*

Kjære Ven! Jeg har for nogle Dage siden modtaget en Seddel fra Dem, dateret 8de April, jeg veed ikke gennem hvem. De synes deri at ville bebreide mig, at jeg ei har skrevet Dem til, og navnlig at jeg ei har udtalt mig for Dem i Anledning af min Sorg; deri har De stor Uret, og det viser, 10 at De ikke kjender det menneskelige Hjerte, idetmindste ikke mit. Min Smerte er, eller rettere var — thi Gud er god med at lade Tiden mildne — af den Natur, at jeg undertiden havde den Følelse, som om Jernfingre greb om mit Hjerte; mit Tab er mig endnu i de enkelte mørke Øieblikke næsten ufatteligt; men saadanne Følelser kan kun en Fader forstaae, det 15 kan De være overbeviist om. Jeg har ikke skrevet til nogen, ikke engang til Theodor, derom. — Min Yttring om Pengene til Noderne har De misforstaaet; thi jeg vilde ikke sende Dem en ubestemt Sum fra Musikforeningen, ellers kunde jeg ligesaa godt have givet Dem Pengene med strax, men jeg vilde, at De strax skulde opgive mig, for hvor meget De havde 20 kjøbt, hvorefter jeg da strax vilde sende Dem det nøiagtige Beløb. Nu vil De vel imidlertid have faaet de 100 francs, som jeg fra Musikforeningen sendte Dem indbefattet i den Vexel, som Fader har remitteret Dem. Bøger vil jeg ikke have. Kjøb de omtalte Noder der hvor Helsted sagde eller et andet Sted, c'est égal; men sørg for, at de sendes med et af de første 25 Dampskibe til min Adresse. Bogen til Helsted kan De betale foreløbig af de 100 francs, vi gjøre jo Afregning naar De kommer hjem. — I Sommer skal jeg ligge paa Rungstedlund med min Familie. — Det falder altid i min Lod at skrive Dem til om de af Deres Arbejder, som De ingen Glæde

har af. Dette er nu ogsaa Tilfældet med Agn[ete; den] gik første Gang i Torsdags d. 20de, bagefter den gik Toreadoren. Godt Huus, lidt Klap, tem[melig] megen Hyssen. Baade Gottlieb og jeg havde hele Tiden Forudfølelsen af denne Skjebne; en forunderlig Kjølighed og Kjedsommelighed var udbredt over det Hele. Fru Heibergs Spil behagede vist Adskillige; mig og mange Andre mishagede det; Hansen var jevn, Holst meget god. Arrangementet maadeligt, i Slutningen endog fabelagtigt slet; Scenen hvor Fiskeren begraver Agnete og sætter et Kors, som han har liggende færdigt, var saa dumt arrangeret, at jeg hvert Øieblik ventede at høre Latteren fra den villige Pøbel. — Musikken er yndig og lader intet tilbage at ønske. — Maaskee det anden Gang vil gaae bedre. Undine-Erindringerne skade vel endnu dette Stykke; men dramatisk bliver det aldrig, og — De kjender jo min Mening om Agnete. — Forresten bryder jeg mig ikke meget om at skrive Dem dette til, thi jeg troer, oprigtigt talt, at De aldrig selv har ventet Dem noget Udbytte af dette Stykke, eller selv sat Priis derpaa. Forresten er det jo allerede en Opmærksomhed mod Dem, som tyder paa bedre Tider, at de sædvanlige Venner af Deres Muse ikke vare forsynede med Piber. — Fader har nu talt om nogen Forandring af Slutningen med Hensyn til Arrangementet. De havde nok skrevet til Fader om nogle danske Oversættelser, som De vilde give Delavigne, dem leverede Fader strax i Departementet, men der bleve de glemte, saa nu er det for sildigt at sende dem med en Reisende; maaskee kunde De sige ham at Bøgerne komme bagefter ved Leilighed, saa kan han jo engang faae dem. Lev vel.

Deres hengivne Ven

Kbhvn d. 23 April. 1843.

Edvard. 25

133. *Til E. Collin.*

Paris den 6 Maj 1843.

Til Eduard.

Deres Skrivelse af 23 April har jeg modtaget den 1ste Mai; Comissionerne De ved Afreisen paalagde mig har jeg efter bedste Evne udført og Buntzen

lod jeg, da De vilde det saaledes, eftersee hvert Musikstykke før jeg gav Betalningen. Af Händel findes her intet, derimod har jeg fle[r]e af de glückske Operaer, de gamle store Udgaver.

	Iphigenie in Aulide	10 Frank	} (De opgav 12 Frank for Stykket.)
5	Armida	10 Frank	
	Alcèste	10 Frank	
	Orpheé	10	
		i Alt 40 Frank	

dernæst i de mindre Udgaver

- 10 Capuletti & Montechi—Richard cœur de lion—Mosé—Elisa & Claudio, — hver af dem kostede 7 Frank det er altsaa for disse fire 28 Frank. Garzia var fløttet, jeg har løbt flere Timer omkring efter ham, endelig igaar fandt jeg ham, han sender venlige Hilsener til Helsted, men Bogen jeg skulde købe hos ham er endnu ikke udkommet. For Kassen og Em-
- 15 balleringen har jeg udlagt 4 Frank, jeg skriver dette med, da det jo er for Musik-Foreningen og ikke for en enkelt Person dette er gjort, det bliver tilsammen 72 Frank. Af Deres Fader fik jeg her til 100 Frank Resten 28 Frank bringer jeg hjem med, jeg har omsat den i Guld, da det vil være for besværlig at føre Sølv og dette ogsaa vanskeligere ombyttes hjemme.
- 20 Har jeg nu gjort mig tydelig nok? Instructeur Nielsen gav mig i Comission at købe noget Nillekefrø, der skal være saa udmærket, det fylder for meget i et Brev, jeg har lagt det her i Kassen, men da jeg troede at kunne fornøie Deres Svoger Drevsen, tog jeg ogsaa noget Frø til ham, ligesaa noget til Fru Lessøe, hendes bliver nok afhentet. De forlangte for Dem
- 25 selv et Exemplar af Lucia eller af Lucrecia, men kun i Tilfælde at jeg kunde komme over det for 3 a 4 Frank, det har været mig umulig, disse Operaer ere ei at faae ringere end 10 Frank, hvorfor veed jeg ikke; — jeg har altsaa ikke turde købe disse til Dem. Imidlertid er denne Musik mig saa kjær og jeg ønskede gjerne hjemme ved Claveret at høre Dem og

Louise synge lidt af f Ex Lucrecia, for at have denne Fornøielse har jeg kjøbt den til mig og beder Dem om De engang hjemme vil synge lidt af den, jeg har skrevet Deres Navn foran for at den kan faae Lov til altid at blive i Deres Eie! den vil erindre Dem om dette mit Ophold i Paris, Bindet har lidt noget, men der var kun dette ene Exemplar hos Musikhandleren 5 og Tiden tillod ikke at jeg søgte hos en anden. Til Louise har jeg kjøbt »40 Melodies de Schubert«, som jeg beder Dem overrække hende fra mig og at hun under Tonerne, vil tænke lidt paa mig! I den lange Rulle ligger inderst nogle Kobbere fra Krieger til hans Moder hun vil lade disse afhente, vil De vikle af alt mit indtil De i Rullen kommer til et Omslag hvor 10 paa staaer: Til Fru Krieger, det skal hun have; Alle de øvrige Kobbere, Bøger etc. ere mine; De er saa god at drage den Part ud af Betalningen for Kassernes Hjemsendelse med Dampskibet, som De troer mine Smaasager kan have givet den større Vægt, for at ikke Musikforeningen skal betale det. De to Romanzer La folle og den af Don Pasquale (den sidste 15 er: mageløs deilig) beder jeg Dem sende Jomfru Næboe fra mig, hun boer i Laxegaden, første Dør til Høiere fra Foreningen.

Lev vel, venskabeligst

H. C. Andersen.

[*I Margen:*] Delong har modtaget Kassen med Udskrift kun »Collin«, 20 det sagde han var nok! den vil komme, meente han med Dampskibet omtrent 25 Mai.

134. *Fra E. Collin.*

Da jeg svarede paa Deres Seddel af 8de April, var jeg ikke i det Humeur at veie Udtrykkene og prøve, om de ikke kunde fornærme Dem; dette er 25 imidlertid skeet, som jeg seer af Deres sidste Seddel, som er meget fornem; nu er jeg i bedre Humeur og derfor siger jeg Dem, at De er en Nar og min gode Ven. Hvad kan jeg for, at Agnete ikke er moersom, eller rettere, at jeg og Andre ikke finder den saa. Og dog er det det, De er blevet vred

over. Det er altid mig, der skal skrive Dem til om Deres mislykkede Arbejder; ved det næste gør jeg det ikke. — Forresten arbejdede Stykket sig noget op den anden Gang, da Enden blev bedre; da Enden var god var alting godt. — Men foruden at De er min gode Ven, er De ogsaa en god
 5 Commissionair; mine Ønsker har De aldeles opfyldt — jeg har rigtignok ikke faaet Sagerne, men venter dem i denne Uge —; kun een Ting kan jeg ikke begribe, at jeg skulde have skrevet, at De ikke maatte give meer end 3 à 4 francs for Lucia og Lucretia; jeg havde med Fornøielse givet de 10 fr. pr. Stk. Men det faaer nu være; prægtigt er det, at dog den ene
 10 kommer. Fra Theodor havde vi Brev af 6te Maii, han vilde et Par Dage derefter gaae til Neapel, derfra over Genua til Schweiz o.s.v. hjem; han kommer vel sidst i Junii. Naar kommer De? Den gamle Grevinde Danne-skjold ligger for Døden. — Ved Theatret reusserer i denne Tid et lille versificeret Lystspil Romeo e Giulietta — formodentlig af Høedt, en Mel-
 15 lemtning mellem Amors Geniestreger og »Seer jer i Speil«. Derimod ryger af Skaftet: »Prindsen og hans Lærer« i 3 Acter, formodentlig af Skuespiller Holst. — Jette er Gud være lovet rask og Børnene ligeledes; vi skulle ligge paa Rungsted hos Aron David, men desværre er det for koldt endnu til at tænke derpaa. Ingeborg har atter havt et smerteligt Anfald; nu er det
 20 bedre med hende. Theodors Kasse er kommet hjem fra Havre; det er en dyr Historie. — Lev vel. Alle hilse!

Venskabeligst

E. Collin, Justitsraad.

Kjøbenhavn d: 23 Maii 1843.

135. *Til Henriette Collin.*

Nysø den 24 Nov. 1843.

25 I Dag er det netop otte Dage siden jeg forlod Byen og, egentligt af slet Lune, drog ud i den landlige Eensomhed! — Farten herud gik i god Flugt; ved Midnat vare vi i Kjøge, jeg sad ene i Kupeen med Baron Henrik, Klokken 3 om Morgenen naaede vi Rønnede hvor en lukket Vogn ventede og hvor vi optog en tredie Mand der havde været med i Deligensen

og skulde til Nysø, men hvem vi slet ikke før havde talt med, nemlig Male-
 ren Bunzen. Biveiene vare slette, Veiret vaadt og graat, Klokken 6 naaede
 vi Gaarden, hvor Baronessen selv tog imod os, trakterede os paa det Bed-
 ste, var høist aimabel; jeg gik saa til Sengs og sov til Klokken ti og senere
 er alt gaaet i jevnt Trit. Her er meget stille, jeg er aldeles ugeneret; Baro- 5
 nessen i høieste Grad venlig og opmærksom, (lad mig skrive det i en god
 Tid!) og Børnene nogle velsignede Børn, der hænge hjerteligt ved mig;
 her er en ung fransk Gouvernante fra Genf, hun kan ikke et Ord Dansk
 og det morer mig at snakke fransk med hende. — De spørger maaskee
 endnu, hvorledes jeg har det! — O, jeg er ikke glad, ikke bedrøvet, her er 10
 stor Eensomhed, men kjede mig gjør jeg ikke! jeg har Havet lige udenfor
 mine Vinduer, jeg har kun et Par hundred Skridt til Skoven, hvor Efter-
 aars Stormen ret suser, — De leer ad mig, kalder mig vel efter det col-
 linske Udtryk, et Skabe-Dyr, lad gaae, jeg trænker til et saadant Ophold.
 Jeg føler mig saa fremmed, saa forladt i Kjøbenhavn, mere end selv her 15
 ude, hvor Skov og Hav forstaaer mig — ligesaa godt, som man vil det i
 Byen! — nok derom! — I Dag kjørte vi vor første lille Tour, ud til Jongs-
 hoved, hvor det gamle Røverslot har staaet, vi gjorde en kort Vesit hos
 Præsten, der, som De veed er gift med Grethe Sommers Søster, vi saae
 en rask lille Dreng paa 3 a 4 Aar, han sang for os Visen om Tivöli, hvor 20
 man tager ind naar man paa »Fredsberg« morer sig »daa'lig«! — Der saa
 noget eensomt ud i den lille Præstegaard. — Fra Haven kunde man see
 et stort Skib, med to Master, det var nu sidste Nat, i Stormen vi havde,
 løbet paa Grund. — Jeg har læst en heel Deel her ude og fundet i en gam-
 mel Eventyr Bog et Stof, der lader sig behandle til en Opera, der kan 25
 kaldes: »Det Oldenborgske Horn«, dernæst har jeg fuldført mit Eventyr:
 Hyldemoer. Fra Hauch fik jeg Brev i forgaars han er meget glad for mine
 Eventyr, Nattergalen synes han imidlertid mindst om; derimod udtaler
 han sig stærkt for: Den grimme Ælling; han siger blandt andet: »jeg mener
 at den er een af Deres allerbedste Eventyr og jeg anseer den for classisk 30

i sin Slags. Den er i sig selv alt hvad den skal være og den symbolske Betydning slutter sig paa det nøieste og naturligste dertil. — De Ord: »Det gjør ikke noget at være født i Andegaarden, naar man kun har ligget i et Svaneæg«, er af den Natur at de burde være et Ordsprog, hvis de ikke er
 5 det, hvad jeg er uvidende om!« — — Ordsprog er det endnu ikke, men min Tanke. Fra Frøken Bræmer har jeg ogsaa faaet Brev, det handler meest om Jenny Lind, hvad hun siger om hende er saa characteristisk at jeg vil citere Dem det. »Ja, De maa ikke tro at de i Kjøbenhavn have først opdaget hendes Værd, hendes Kraft til at fortrylle! Hun er alt fra sin første
 10 Optrædelse paa den lyriske Scene detsvenske Publicums Yndling[;] Blomster regne for hendes Fødder, Vers, ja selv Friere (om ikke saa tæt som Vers og Blomster); iøvrigt indtager hun ligesaa meget Fruentimmerne, som Mændene, og det ved sit bly, sit naturfriske, behagelige Væsen; hun er en mangfoldig, riigtbegavet Natur! Gud bevare hende! jeg har altid
 15 været svag for hendes Person, og ligesom Alle her fortryllet i hendes underfulde Gave, som Sangerske og Skuespillerinde. Vil De see Jenny Linds Øine lyne, og hele hendes Ansigt og Væsen gennemstraale af Glædens og Indskydelsens Skjønhed, saa tal med hende om hendes Kunst, om det Skjønne og Uskyldige i den, om dens velgjørende Virkninger paa Menneskets Sjæl. Men vil De see det Dybeste, det Skjønneste, saa tal med hende
 20 om Religionens dybeste Lærer, om Guds Naade og Villie, om Alles lige Værd og Ret for ham, om hans Aabenbarelse i Christus, om alle Menneskers Bestemmelse, — see da Taarer af Glæde og Bevægelse rulle ned over det unge Ansigt med det barnlige Udtryk og Øiet straale saa fromt og
 25 stort, da — da er hun skjønn!« —

Hun fortæller mig lidt mere om hende — og jeg veed, hun er ikke lykkelig, har prøvet tunge, tunge Dage! — »Det stakkels Barn!« kalder Frederica Bremer hende! om Gynther taler hun ogsaa — taler, hvad jeg veed. En heel Formiddag have de to kjære Veninder talt om mig, i Frøken Bræmers lille Skriveværelse hvorfra »Grannerne« Familien H— og alle disse

Børn, som saa Mange holde af, ere flaggrede ud i Verden! — En Digter lever jo lykkeligt i Illusionernes Verden, siger man, er det Sandhed, maa jeg jo ret kunde det! jeg maa være et meget lykkeligt Menneske!!! — Hils den kjære Eduard, kys de søde Børn og tænk venligt paa mig! Brev faaer jeg vel ikke fra nogen! Indlagte lille Epistel sendes Faderen Collin, hils dem alle henne i Amaliegaden, min Tanke er der tidt! Lev vel! Gud glæde og velsigne dem alle. Hils Deres egen Moder og Broder

Vennen,
H. C. Andersen.

[*I Margen.*] Hils Weis! hvad siger han om mine Eventyr? 10

136. *Til E. Collin.*

Nysø den 27 Nov 1843.

Kjære Ven!

Aviserne i Aften sige mig, at »en Comedie i det Grønne« ikke er blevet opført i Søndags, Stykket staaer heller ikke ansat til Opførelse i den følgende Uge, hverken om Søndagen eller om Onsdagen! Phister er ikke 15
syg, Foersom ikke heller, thi der staaer ansat Skuespil hvori de begge have Roller! Hvad er der i Veien? Jeg kan ikke gjætte det! Har Phister skabt nye Udflugter? Hvad er der med det Menneske? Har Helsted ikke kunnet lave en Melodie, hvortil jeg har givet ham de tydeligste Conturer? I begge disse Tilfælde, lovede Helsted, som jeg opgav min Adresse, at 20
skrive et Par Ord, intet Brev har jeg faaet! Altsaa her kan ikke Gjærdet være af Lave! Er en tredie Mand væltet ind imellem mig og Stykket! det kan jeg ikke forstaae! Heiberg er dog ikke bleven øverst Comanderende? — Ja hvad kan jeg ikke falde paa! det ærgrer mig! mere end De troer! Jeg lever saa oeconomisk det er tænkeligt, har mangt et Savn Ingen drøm- 25
mer om, thi det skulle de ikke! at det seer ud som jeg havde Alt ret godt, er vist ret rigtigt af mig, men ganske leve uden Penge kan man heller ikke! Den lille Indtægt for en Comedie i det Grønne er noget, jeg med en Slags Grund, har gjort mig til Vished! — Overskou blev særdeles beklaget for det

store Tab han leed ved at hans Operatext ei kom paa Scenen, jeg har havdt samme Tab, uden at man synes det at være nogen Ting for mig! ja vel! jeg har kun min eensomme Huusholdning, og spiser jo, som andre fattige Studenter ude hos gode Mennesker der hjælper en Stakkel! — jeg
 5 kan ikke klage! — Det var et Arbeide for mig at gjengive der Verschwen-
 der, den kom ikke frem fordi Heibergs Ideer ikke falde sammen med Rai-
 munds! Agnete er for evigt skrinlagt, uagtet dette Syngestykke, (jeg kal-
 der det saaledes paa Grund af at jeg er betalt for det, som for et Synges-
 stykke), vel har gjort samme Lykke, eller Ulykke, som Løvenskjolds der
 10 skal gives igjen; — dog at begge disse kastes i den store Skarnfjerding,
 finder jeg mig i, men med en Comedie i det Grønne kan jeg ikke begribe
 Grunden og da jo Stykket maa være antaget naar det fra Theatret an-
 mældes i Avisen til Opførelse kan jeg ikke ret gaae ind paa dette Penge-
 tab! — Skaf mig nogen Underretning derom! med Deres Fader ønsker
 15 jeg ikke saa gjerne selv at tale herom. Det har affeceret mig forstyrret mig
 i min Virksomhed, just nu jeg arbeider herude paa — hvad vi have talt
 om! hvad der er mig af Vigtighed gjør Virkning og skaffer mig Penge! —
 Jeg husker nok hvorledes Heiberg engang holdt en venskabelig Forelæs-
 ning for mig, om at være i ret Humeur naar jeg skrev for Scenen og at
 20 gjøre det med samme Ro og Kjærlighed, som naar jeg skrev Eventyr; ja
 saaledes kan han have Grund til at arbeide hvis Stykker ere antagne før
 de ere skrevne og som Acteurerne maa lære i Arkeviis, husk kun salig
 »Syvsoverdag!» men min Ulykke er at jeg i Kjøbenhavn hos Partierne er
 intet, betragtes endnu som den fattige Dreng der skal puffes og være tak-
 25 nemlig ovenikjøbet! — Gid Gud i Himlen aldrig lade en Skabning fødes,
 som jeg er blevet det, sat i samme Forhold og Omstændigheder, thi det
 er at pines til døde! — Paa Mandag sees vi, saa kommer jeg ind til nye
 Søer, ny Gift og — LigeGYldighed! men det faaer vel ende, om ikke andre
 Stæder saa engang paa Bisstrup, saa er man jo ogsaa forsørget! — Lev vel!
 30 min kjære, kjære Eduard! — man maa jo i Verden dog have een Ven!

2 man synes det] først skrevet det synes. 23 i] først skrevet her i.

og derfor er det jeg saa tidt, selv kan betle om Deres Venskab! hils, hvem der bryder sig om en Hilsen.

Deres trofast hengivne

H. C. Andersen.

Indlagte Sæddel er til Holst, (Digteren).

137. *Fra E. Collin.*

5

Kjære Ven! Skjøndt jeg ikke pleier at skrive Epistler til Dem paa Deres smaa Landtoure, maa jeg dog denne Gang, fordi jeg veed, at det maa glæde Dem, at Heiberg har remitteret Fader en heel Deel indleverede Stykker som noget ubrugeligt Stads, men yttret om et skriftligt: »Kongen drømmer« er et Arbeide, som ved sin Originalitet og sin Dristighed i Opfindelsen i høi Grad anbefaler sig til at berige vort Repertoire med en virkelig ny og eiendommelig Production«.

10

Ikke sandt? Anonymiteten begynder allerede at faae interessante Sider. Jeg seer i Aanden, at der om rum Tid kan komme et nyt Stykke paa Scenen af den ubekjendte geniale Forfatter til »Kongen drømmer«.

15

Borgaard er kommet inden De reiste; jeg veed, at han søgte Dem, men forgjeves.

De har det vel muntert og livligt paa Bregentved; jeg kan ikke sige at Julen viser sig fra nogen glimrende Side i mit Huus; den bringer os alle sørgelige Minder — Mimi Thyberg døde Juleaften — igaar Aftes vare alle Børnebørnene samlede som sædvanlig ved Juletræ i Amaliegaden; 2 nye vare komne til — men En manglede; og hende ville vi savne, Jette og jeg, saalænge vi gaae her paa Jorden; dette Aar, som nu snart er svundet, har modnet mig meer end 10 tidligere; det var mit første Tab —; jeg er nu ofte hjemsøgt af den Tanke, som tidligere aldrig overkom mig, at jeg har meget at tabe; jeg har tabt mit frie Blik paa Livet, men jeg har vundet et friere Blik paa Døden.

25

Det var ikke min Mening, da jeg begyndte Brevet, at skrive Dem til i den Tone; men De maa ikke deraf slutte Dem til nogen mørk Sindsstem-

ning hos mig; man skriver sig ofte ind i en Stemning, som kun er tilsyneladende; — Jeg skrev for nylig et Brev til Jette Boye, fuldt af Indfald og Kaadheder, men jeg var dog ikke overgivent stemt; det overbeviser mig om Rigtigheden af en Bemærkning, der igaar faldt mellem os, at naar
5 man skriver Breve, saa er man Forfatter.

Juleaften meldte sig ogsaa hos Christian med et heftigt Krampeanfald; Erindringen havde vist ikke liden Skyld deri; min Svigerfader er ogsaa syg — min stakkels Jette har ikke faa Kors at bære.

Nu begynder jeg jo igjen — det maa dog nok ikke være rigtigt med min
10 Stemning; jeg vil gaae ud at see til Fader, som første Juledags Aften er alene. God Nat.

25 Decbr. 1843.

Deres

E. Collin.

Jette, Louise, Ingeborg hilse o: de til hvem jeg har sagt, at jeg skrev til Dem. Fader havde selv villet skrive om det bevidste første Punct.

15 26/12 43.

Lev vel

Deres

E. C.

138. Til E. Collin.

Bregentved den 28 December 1843.

Min inderlig, kjære Eduard!

Gud glæde Dem ret for det Brev De sendte mig, det kom saa aldeles
20 uventet, at jeg ordentlig havde lidt Hjertebanken ved at aabne det! Tak for hvad De meddelede mig angaaende mig, selv, det er moersomt, og dobbelt, da jeg virkelig ikke har beskjeftiget min Tanke der med, siden det blev givet hen. Vi skulle tale derom naar vi mødes, nu maa jeg tale med Dem om Dem selv om Deres Brev, der er mig det kjæreste af Alle De
25 har skrevet mig til, thi — det er det fortroligste! det er egentligt første Gang, synes jeg, De i Deres Skrivelse har ladet mig ret føle vort Venskab, det jeg aldrig har tvivlet om; De har her udtalt Deres Sorg for mig, om kun flygtig, saa dog — jeg har forstaaet Dem! — De har altid været min

første Ven, hvad der har saaret mig, var at De aldrig ret betroede Dem til mig; o kjære, kjære Ven! De begriber vist ikke hvor nær Deres Lykke ligger mit Hjerte, hvor stille jeg har følt ved Deres Sorg, bedet til Gud i min Eensomhed, at mildne, hvad der ikke kunde være anderledes. — Dette sidste Aar, siger De, har modnet Dem mere end 10 tidligere. Jeg har følt 5 det, dog just ved Sorgen er De blevet langt elskeligere, jeg har følt mig langt mere draget til Dem! De siger, De har tabt Deres frie Blik paa Livet men vundet et friere paa Døden! Kjære Ven, skulde det egentligt være et Tab? Jeg har i denne Verden mistet Alt hvad der i Livet kunde gjøre mig jublende glad, jeg har intet mere jeg ret længes efter, jeg tager glad 10 den Lykke der kommer, men drømmer ikke, som før, om at finde den, men i Grunden er dette vel dog en Vinding! — De var i min Tanke Juleaften, De og Deres Jette; herude var rigt og levende, jeg var dog ikke i Humeur, mine Kjære opfyldte mig saa forunderligt, som om det var den sidste Juul jeg her paa Jorden skulde opleve og være endnu længer fra 15 Dem den Juul, som kommer! der gik saamange Tanker gjennem mit Hoved; et Par af mine Allerkjæreste tænkte jeg paa, da jeg sad ene paa mit Kammer medens de derovre tændte Lysene paa Juletræet; jeg kom til at græde! men min Tanke fæstede sig paa Gud, saa levende; saa velsignet, som De veed vi kunne have Øieblikke, hvori vi kunne det, og jeg følte 20 Trøst og Mod! O slut Dem altid, som nu fast til mig, dog det vil De, vi blive Venner, gjennem de Verdner Gud fører os! Gid De læse disse Ord i en Stemning, noget beslægtet med min, dog misforstaae mig kan De ikke! tryk Deres Jette i Haanden fra mig! — Det er underligt med mig; i en tidligere Tid opfyldte mit eget jeg og min Virken mig saa ganske, i det sidste 25 Aar, beskjæftige mine Kjære mig langt anderledes! mon det kommer af, at jeg har bittert prøvet hvor tomme alle mine bedste Drømme var for mig selv, eller er jeg blevet rimeligere og mindre Egoist. Jeg veed det ikke! Siig ret kjærlig Deres Fader, hvor glad jeg er for Udfaldet, det første Udfald, af hvad De veed, glad, ikke for de Ord der er sagt, men at han har sagt 30 det, ubevidst og til Deres Fader, thi — men det skal De ikke sige — jeg

troer hiin Mands Dom over mig, dog maa virke lidt ondt for mig! — for-
 staaer De! — Jeg vil roses der, ikke for selv at glædes, men for at Deres
 Fader skal det! — Har jeg her udtrykt mig galt! Ved Gud i Himlen der
 er ikke Gift eller Braad i min Tanke derved! — Jeg vil først i Verden være
 5 ret lyksalig, som Digter, naar Deres Fader kunde sige: jeg er stolt af ham!
 — Men mon det skeer? kan det skee? Dog vor Herre raader! ret jevnt er
 det jo gaaet fremad, altid fremad! mon jeg tager Feil! — Dette Aar har
 igrunden bragt mig mange velsignede Timer! jeg tør ikke haabe saameget
 af det nye! jeg vil heller ikke bede Gud derom! lad Søer komme! Fartøiet
 10 seiler vel! Tal med Faderen om den Smule Musik-Composition der er!
 De veed nok i hvad! — Jeg ønsker helst Rung. — Jeg tænker ogsaa paa
 Musikforeningen, til ham! De kan være rolig desangaaende. Imorgen
 reiser Excellensen ind, Tuxen tager dette Brev med! jeg kører samme
 Aften med Grevinden til Wallø, hvor Diakonessen har indviteret mig til
 15 Bal! jeg var helst fri, thi det, indseer De nok, morer mig ikke at staae op
 til en Væg fra 9 om Aftenen til 4 a 5 om Morgen, dog lad gaae, jeg lader
 mine Tanker dandse rundt i Hovedet. — Lev nu vel! Gud glæde og vel-
 signe Dem og Deres! vi sees paa Søndag, vil Gud, og da tak for det gamle
 Aar, min kjære, kjære Ven!

Deres trofaste

H. C. Andersen.

20

3 udtrykt] først skrevet udtrykket.

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
AKTIESELSKABET DE FORENEDE PAPIRFABRIKKER
F. HENDRIKSENS REPRODUKTIONS-ATELIER